

การบริหารจัดการที่พนักงานท่องเที่ยวในลักษณะวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์ : กรณีศึกษา วิสาหกิจชุมชน
บางน้ำผึ้งโฮมสเตย์, จังหวัดสมุทรปราการ

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเคหพัฒนาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาที่อยู่อาศัยและอสังหาริมทรัพย์ ภาควิชาเคหการ
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

HOMESTAY ACCOMMODATION MANAGEMENT BY COMMUNITY ENTERPRISE : A CASE
STUDY OF BANG NAM PHUNG HOME STAY COMMUNITY ENTERPRISE, SAMUT PRAKAN
PROVINCE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Housing Development Program in Housing and Real

Estate Development
Department of Housing
Faculty of Architecture
Chulalongkorn University

Academic Year 2017

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การบริหารจัดการที่พนักงานท่องเที่ยวในลักษณะวิสาหกิจ ชุมชนโฮมสเตย์ : กรณีศึกษา วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้ง โฮมสเตย์, จังหวัดสมุทรปราการ
โดย	นายกิตติคุณ วงษ์จ้อย
สาขาวิชา	การพัฒนาที่อยู่อาศัยและอสังหาริมทรัพย์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุษรา โปวาทอง

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปิ่นรัชฎ์ กาญจนนัฐติ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ฉวีวรรณ เต็มไพบูลย์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุษรา โปวาทอง)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. กุณฑลทิพย์ พานิชภักดิ์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ดร. บุญยิ่ง คงอาษาภัทร)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดุษฎี ทายตะคุ)

กิตติคุณ วงษ์จ้อย : การบริหารจัดการที่พักนักท่องเที่ยวในลักษณะวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์ : กรณีศึกษา วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์, จังหวัดสมุทรปราการ (HOMESTAY ACCOMMODATION MANAGEMENT BY COMMUNITY ENTERPRISE : A CASE STUDY OF BANG NAM PHUNG HOME STAY COMMUNITY ENTERPRISE, SAMUT PRAKAN PROVINCE) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร. บุษรา โปหาทอง, 212 หน้า.

ในปัจจุบันวิสาหกิจชุมชนที่ประกอบการที่พักโฮมสเตย์ได้มีการเพิ่มจำนวนขึ้นตามกระแสการท่องเที่ยว ในแบบยั่งยืน แต่วิสาหกิจชุมชนที่ประกอบการที่พักโฮมสเตย์มีจำนวนน้อยที่ได้รับ “มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย” และ รางวัล ”วิสาหกิจชุมชนดีเด่น” งานวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษา ลักษณะทางกายภาพ แนวคิด การบริหารจัดการของ วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ ซึ่งได้รับรางวัลทั้งสองประเภทดังกล่าว รวบรวมข้อมูลจากการสำรวจพื้นที่ สัมภาษณ์ประธานโฮมสเตย์ เจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ และผู้เข้าพัก

ผลการศึกษาพบว่า 1.) รูปแบบบ้านพักส่วนใหญ่จะเป็นแบบพื้นดินริมน้ำภาคกลาง บ้านยกได้สูง 2 ชั้น ชั้นบนเป็นที่หลับนอน ชั้นล่างไว้สำหรับสันตากการและเก็บอุปกรณ์ มีขนาดพื้นที่ใช้สอยตั้งแต่ 300-61 ตร.ม แต่ ถ้าตั้งอยู่ริมน้ำจะเป็นบ้านไม้ชั้นเดียวมีขนาดพื้นที่ใช้สอยตั้งแต่ 139-90 ตร.ม ส่วนเรื่องการจัดบ้านพักโฮมสเตย์ ส่วนใหญ่เจ้าของบ้านพักใช้การจัดการพื้นที่เดิมแทนการปรับปรุงบ้านพักเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ คือ 1.ใช้ห้องนอนเดิมซึ่งเป็นรูปแบบที่มากที่สุดรองลงมาใช้ห้องโถงภายในบ้าน และใช้ทั้งห้องนอนและห้องโถง ภายในบ้าน 2.) โฮมสเตย์ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบได้แก่ องค์ประกอบด้านกายภาพ คือ บ้านพักโฮมสเตย์ทั้ง 11 หลัง องค์ประกอบด้านชุมชน คือ คณะกรรมการ สมาชิกเจ้าของบ้านพัก คนในชุมชน ตลอดจนภาครัฐในพื้นที่ที่ ร่วมมือกันพัฒนาทั้งบุคคลและพัฒนาพื้นที่ร่วมกันอย่างเป็นโครงข่าย และองค์ประกอบด้านทรัพยากร คือ ทรัพยากร ทางธรรมชาติในพื้นที่โดยการสร้างสรรค์ออกมาในรูปแบบกิจกรรมต่างๆให้กับนักท่องเที่ยว 3.) กลุ่มนักท่องเที่ยว ส่วนมากมีจุดประสงค์เข้ามาเรียนรู้วิธีการบริหารจัดการของโฮมสเตย์ และมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการใน ระดับมากในทุกด้าน และพึงพอใจในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวมากที่สุด

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ มีองค์ประกอบหลักในการบริหารจัดการ ทั้งทางด้านบ้านพัก การร่วมมือของชุมชน และทรัพยากรธรรมชาติ จึงส่งผลให้ได้รับรางวัล ผลการศึกษานี้จะเป็น ประโยชน์ต่อการเรียนรู้สำหรับชุมชนอื่นในการบริหารจัดการโฮมสเตย์ให้มีมาตรฐานต่อไป

ภาควิชา เคหการ ลายมือชื่อนิสิต .....

สาขาวิชา การพัฒนาที่อยู่อาศัยและอสังหาริมทรัพย์ ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

ปีการศึกษา 2560

5973301125 : MAJOR HOUSING AND REAL ESTATE DEVELOPMENT

KEYWORDS: HOMESTAY / MANAGEMENT / TOURISM / COMMUNITY ENTERPRISE

KITTIKUN WONGJOI: HOMESTAY ACCOMMODATION MANAGEMENT BY COMMUNITY ENTERPRISE :
A CASE STUDY OF BANG NAM PHUNG HOME STAY COMMUNITY ENTERPRISE, SAMUT PRAKAN
PROVINCE. ADVISOR: ASST. PROF. BUSSARA POVATONG, Ph.D., 212 pp.

In the modern days, the number of community enterprises which manage homestay accommodations has been increasing to respond to the increasingly popular sustainable tourism. However, there are only a few qualified homestays that reach the “Thai Homestay Standard” and the “Excellent Community Enterprise Award”. The current research endeavor aimed to study physical characteristics and concepts of the Bang Nam Phung Homestay community enterprise management, which received both of the aforementioned standard and award. The data were collected by means of a survey of the local area, an interview of the homestay president, the homestay owners, and the homestay residents.

The result revealed that first, most homestays are like the houses ashore in the central area. The houses have 2 storeys, which are lifted above the ground with some space under the houses. The upper storey is for sleeping and the downstairs is for recreational activities and storage. There is a range of 300-61 square meters of space. The houses which are located along the riverside are one-storey wooden houses with 139-90 square meters of space. In terms of the homestay accommodation management, most homestay owners adapt the original space in order to serve tourists. The styles can be divided into 3 types. First, the original bedrooms are mostly maintained, followed by the hall rooms, and then both bedrooms and hall rooms. Second, homestays consist of 3 components. The physical component consists of 11 homestays. The community component refers to the committee, homestay owners, local people and the local government, who collaborate with the private sector to improve both human resources and space. Lastly, the resource component is the natural resources in the area which is turned into activities for tourists. Third, most tourists desired to know the homestay accommodation management and were very satisfied with the management in all aspects; they were most satisfied with the resource management.

The result indicated that Bang Nam Phung Homestay Community Enterprise had major components of management, including accommodation, cooperation in the community, and resources. As a result, they received the well-deserved award. The current study would be beneficial for further study by other communities for qualified homestay accommodation management.

Department: Housing

Student's Signature .....

Field of Study: Housing and Real Estate
Development

Advisor's Signature .....

Academic Year: 2017

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สามารถสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ ด้วยความอนุเคราะห์ในการให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษรา โปภาทอง ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ แนวคิด วิธีการต่างๆที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งให้กำลังใจ และความเอาใจใส่ตลอดการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณประธานโฮมสเตย์และสมาชิกโฮมสเตย์ทั้ง 11 ท่าน ของบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ ที่ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกและอนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าสำรวจบ้านพักและส่วนต่างๆของโฮมสเตย์ และนักท่องเที่ยวที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการทุกท่าน รองศาสตราจารย์ ดร. ฉวีวรรณ เต็นไพบุลย์ รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณทิพย์ พานิชักดิ์ ดร.บุญยิ่ง คงอาชาภัทร และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดุชฎี ทายตะคุ ที่ได้กรุณาสละเวลาเพื่อเป็นคณะกรรมการสอบ อีกทั้งยังให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำต่างๆเพื่อทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สุดท้ายขอขอบคุณเพื่อนๆน้องๆกลุ่ม อ.บุษรา และ C29 ทุกคน และครอบครัวของผู้วิจัยที่ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการเรียนและทำวิทยานิพนธ์เสมอมา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญรูปภาพ.....	ฏ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามในงานวิจัย.....	4
1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
1.4 นิยามคำศัพท์เฉพาะ.....	5
1.5 ขอบเขตในงานวิจัย.....	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับโฮมสเตย์.....	8
2.1.1 ความหมายของโฮมสเตย์.....	8
2.1.2 ประวัติและที่มาของโฮมสเตย์.....	9
2.1.3 นักท่องเที่ยวโฮมสเตย์.....	12
2.1.4 ทรัพยากรของการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์.....	13
2.1.5 คุณสมบัติเบื้องต้นของโฮมสเตย์.....	14
2.1.6 มาตรฐานของโฮมสเตย์ไทย.....	15
2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	16

2.2.1 แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	16
2.2.2 องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	18
2.2.3 ลักษณะกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	18
2.2.4 ชุมชนกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	20
2.3 แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการโดยชุมชน	24
2.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน	24
2.3.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน	27
2.3.3 แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการองค์กร	31
2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน	33
2.4.1 ความเป็นมาของการพัฒนาที่ยั่งยืน	33
2.4.2 ความหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน	34
2.4.2 องค์ประกอบการพัฒนาที่ยั่งยืน	35
2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย	42
3.1 กรอบแนวคิดในงานวิจัย (Conceptual Framework)	42
3.2 การเลือกโครงการ กรณีศึกษาหรือพื้นที่ศึกษา	43
3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	47
3.6 แผนดำเนินงานวิจัย	48
บทที่ 4 ลักษณะทางกายภาพและการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์	49
4.1 ประวัติความเป็นมาและข้อมูลทั่วไปของคั้งบางกระเจ้า	49
4.2 ประวัติความเป็นมาของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์	51

4.3 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของสมาชิกบ้านพักโฮมสเตย์ทั้ง 11 หลัง	52
4.4 ลักษณะทางกายภาพของโฮมสเตย์	54
4.4.1 ลักษณะที่ตั้งและการเข้าถึงของโฮมสเตย์	54
4.4.2 ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ส่วนกลางของโฮมสเตย์	56
4.4.3 ลักษณะทางกายภาพของบ้านพักโฮมสเตย์	57
4.4.4 ลักษณะการจัดสรรพื้นที่ภายในบ้านเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	60
4.5 การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์	64
4.5.1 แนวความคิดในการจัดตั้งและการบริหารจัดการของโฮมสเตย์	64
4.5.2 การบริหารจัดการบ้านพักของโฮมสเตย์	65
4.5.3 การบริหารจัดการองค์กรและบริการของโฮมสเตย์	67
4.5.4 การบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว	79
4.6 สรุปการบริหารจัดการตามแนวคิดส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix 4Ps)	89
4.7 ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการบริหารจัดการโฮมสเตย์	90
บทที่ 5 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์	92
5.1 ลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว	92
5.2 ลักษณะพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว	94
5.2.1 การรับทราบข้อมูลของนักท่องเที่ยวต่อโฮมสเตย์	95
5.2.2 ลักษณะการท่องเที่ยว การเดินทางและระยะเวลาในพักของนักท่องเที่ยว	96
5.2.3 การเข้าพักซ้ำและความต้องการมาพักซ้ำของนักท่องเที่ยว	97
5.3 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโฮมสเตย์	99
5.3.1 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการบริหารจัดการบ้านพัก	99
5.3.2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการบริหารจัดการองค์กรและบริการ	101
5.3.3 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว	104

5.3.4 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวแบ่งตามความต้องการพักชำระและวัตถุประสงค์...	105
5.4 สรุปภาพรวมความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการบริหารจัดการโฮมสเตย์.....	112
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	114
6.1 สรุปผลการวิจัย	114
6.2 อภิปรายผลการวิจัย	123
6.3 ข้อค้นพบในงานวิจัย.....	125
6.4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากงานวิจัย	126
6.5 ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป	126
รายการอ้างอิง.....	127
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	212

สารบัญตาราง

ตารางที่ 2.1 แสดงวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย	39
ตารางที่ 3.1 แสดงการได้รับรางวัลของวิสาหกิจชุมชนที่ประกอบการที่ปักโฮมสเตย์.....	43
ตารางที่ 3.2 ประชากรของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้าพัควิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์.....	44
ตารางที่ 3.3 แสดงแผนผังเครื่องมือและตัวแปรในงานวิจัย.....	47
ตารางที่ 3.4 แสดงแผนดำเนินงานวิจัย	48
ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนอำเภอ พื้นที่ จำนวนหมู่บ้านและประชากรของพื้นที่คู้้งบางกระเจ้า..	49
ตารางที่ 4.2 แสดงลำดับการได้รับมาตรฐานและรางวัลในปีต่างๆ	52
ตารางที่ 4.3 แสดงลักษณะทางประชากรศาสตร์ของสมาชิกบ้านพักโฮมสเตย์ทั้ง 11 หลัง.....	52
ตารางที่ 4.4 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับตัวบ้านพักโฮมสเตย์	57
ตารางที่ 4.5 แสดงขนาดของพื้นที่จัดสรรเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	60
ตารางที่ 4.6 แสดงรูปแบบการจัดสรรพื้นที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	61
ตารางที่ 4.7 แสดงการบริหารจัดการบ้านพักของโฮมสเตย์	67
ตารางที่ 4.8 แสดงคณะกรรมการที่ปรึกษาของโฮมสเตย์.....	68
ตารางที่ 4.9 แสดงรายรวมของโฮมสเตย์ทั้งปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2555-2560.....	72
ตารางที่ 4.10 แสดงการจัดสรรรายได้จากนักท่องเที่ยวต่อคนต่อคืนของโฮมสเตย์.....	73
ตารางที่ 4.11 แสดงการบริหารจัดการองค์กรและบริการของโฮมสเตย์.....	77
ตารางที่ 4.12 แสดงโปรแกรมการท่องเที่ยวของโฮมสเตย์ 2 วัน 1 คืน.....	84
ตารางที่ 4.13 แสดงการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว	87
ตารางที่ 4.14 แสดงส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix 4Ps) ของโฮมสเตย์	89
ตารางที่ 4.15 แสดงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นของโฮมสเตย์	91

ตารางที่ 5.1 แสดงลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว	92
ตารางที่ 5.2 แสดงลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว	92
ตารางที่ 5.3 แสดงลักษณะพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว	94
ตารางที่ 5.4 แสดงการรับทราบข้อมูลของนักท่องเที่ยวต่อโฮมสเตย์.....	95
ตารางที่ 5.5 แสดงลักษณะพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว	97
ตารางที่ 5.6 แสดงลักษณะพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว	98
ตารางที่ 5.7 แสดงความพึงพอใจการบริหารจัดการบ้านพักของโฮมสเตย์.....	100
ตารางที่ 5.8 แสดงความพึงพอใจการบริหารจัดการองค์กรและบริการ.....	103
ตารางที่ 5.9 แสดงความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว	105
ตารางที่ 5.10 แสดงความพึงพอใจการบริหารจัดการบ้านพักของโฮมสเตย์.....	107
ตารางที่ 5.11 แสดงความพึงพอใจการบริหารจัดการองค์กรและบริการ	109
ตารางที่ 5.12 แสดงความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว.....	111
ตารางที่ 5.13 แสดงสรุปความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว.....	113
ตารางที่ 6.1 แสดงลักษณะทางกายภาพของบ้านพักโฮมสเตย์.....	115
ตารางที่ 6.2 แสดงระดับความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการโดยรวมของโฮมสเตย์ (1).....	121
ตารางที่ 6.3 แสดงระดับความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการโดยรวมของโฮมสเตย์ (2).....	121
ตารางที่ 6.4 แสดงระดับความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการโดยรวมของโฮมสเตย์ (3).....	122

สารบัญรูปภาพ

รูปภาพที่ 3.1 กรอบแนวความคิดในงานวิจัย (Conceptual Framework)	43
รูปภาพที่ 3.2 กรอบวิธีดำเนินงานวิจัย (Research Framework)	46
รูปภาพที่ 4.1 แสดงแผนที่แสดงอาณาเขตคั้งบางกระเจ้า	50
รูปภาพที่ 4.2 แสดงลานจอดรถและทางเดินคอนกรีตในชุมชน	54
รูปภาพที่ 4.3 แสดงท่าเรือวัดบางน้ำผึ้งนอก	55
รูปภาพที่ 4.4 แสดงแผนผังที่ตั้งบ้านพักโฮมสเตย์ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์	55
รูปภาพที่ 4.5 แสดงผังพื้นที่ส่วนกลางของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์	56
รูปภาพที่ 4.6 แสดงพื้นที่ส่วนกลางของโฮมสเตย์	57
รูปภาพที่ 4.7 แสดงบ้านพักที่ไม่ติดแม่น้ำและตึ้นน้ำ	58
รูปภาพที่ 4.8 แสดงบ้านครึ่งก่ออิฐครึ่งไม้และบ้านไม้	58
รูปภาพที่ 4.9 แสดงบ้านเดี่ยว 2 ชั้นและบ้านเดี่ยวชั้นเดียว	59
รูปภาพที่ 4.10 แสดงบ้านที่ไม่มีการปรับปรุงและบ้านที่ปรับปรุง	59
รูปภาพที่ 4.11 แสดงผังบ้านพักที่ใช้ห้องนอนเดิมภายในบ้าน	62
รูปภาพที่ 4.12 แสดงผังบ้านพักที่ใช้ห้องนอนเดิมและห้องโถงภายในบ้าน	62
รูปภาพที่ 4.13 แสดงผังบ้านพักที่ใช้โถงภายในบ้าน	63
รูปภาพที่ 4.14 แสดงแนวความคิดในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์	64
รูปภาพที่ 4.15 แสดงการใช้ห้องนอนและการใช้ฉากกั้นพื้นที่	65
รูปภาพที่ 4.16 แสดงการจัดเตรียมห้องนอนและการจัดเตรียมห้องน้ำ	66
รูปภาพที่ 4.17 แสดงผังโครงสร้างคณะกรรมการบริหารโฮมสเตย์	68
รูปภาพที่ 4.18 แสดงรูปแบบการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์	70
รูปภาพที่ 4.19 อาหารเย็นเมนูพื้นถิ่นและอาหารเช้า	74
รูปภาพที่ 4.20 แสดงส่วนรับประทานอาหารและครัว	74

รูปภาพที่ 4.21 แสดงผังพื้นที่รับประทานอาหารและส่วนครัวของโฮมสเตย์	75
รูปภาพที่ 4.22 แสดงแผ่นพับประชาสัมพันธ์และป้ายบอกทางประชาสัมพันธ์	76
รูปภาพที่ 4.23 แสดงทางจักรยานภายในชุมชน	79
รูปภาพที่ 4.24 แสดงบรรยากาศของตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง	80
รูปภาพที่ 4.25 แสดงบรรยากาศของสวนศรีนครเขื่อนขันธ์	80
รูปภาพที่ 4.26 แสดงบรรยากาศของพิพิธภัณฑ์ปลากัดไทย	81
รูปภาพที่ 4.27 แสดงกิจกรรมทำลูกประคบสมุนไพรและกิจกรรมฐานเรียนรู้หมู่ 3	83
รูปภาพที่ 4.28 แสดงกิจกรรมทำธูปหอมไฉ่ยุงและกิจกรรมทำน้ำหมักชีวภาพ	83
รูปภาพที่ 4.29 แสดงกิจกรรมพายเรือคายัคและกิจกรรมปั่นจักรยาน	84
รูปภาพที่ 4.30 แสดงร้านค้าของชุมชนหมู่ 3	85
รูปภาพที่ 4.31 แสดงลูกประคบสมุนไพรและการนวดประคบสมุนไพร	86
รูปภาพที่ 4.32 แสดงธูปหอมสมุนไพรไฉ่ยุง	86
รูปภาพที่ 6.1 แสดงผังสรุปการบริหารจัดการของโฮมสเตย์	117

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมภาคบริการที่มีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยสร้างรายได้โดยมีมูลค่าเป็นอันดับหนึ่งของการค้าบริการรวมของประเทศแล้ว ยังเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดธุรกิจที่เกี่ยวข้องต่อเนื่องอีกมากมาย ซึ่งก่อให้เกิดการลงทุน การจ้างงาน และการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้นั้นคาดคะเนแนวโน้มการเติบโตทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2558 – พ.ศ. 2560 โดยมีการขยายตัวมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว ซึ่งในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 14.0 ล้านคน ในปี 2552 เป็น 24.8 ล้านคน ในปี 2557 โดยเพิ่มสูงสุดในปี 2556 มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากถึง 26.5 ล้านคน และสูงสุดเป็นลำดับที่ 7 ของโลก แต่ลดลงในปี 2557 เนื่องจากประสบกับวิกฤตทางการเมืองและวิกฤตเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศยุโรป สำหรับในปี 2558 คาดการณ์ว่าจะ มีจำนวนนักท่องเที่ยว 28.5–29.0 ล้านคน ส่วนรายได้และค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ตามจำนวนนักท่องเที่ยว โดยในปี 2556 มีรายได้ 1.20 ล้านล้านบาท สูงสุดเป็นอันดับ 10 ของโลก และลดลง เหลือ 1.17 ล้านล้านบาท ในปี 2557 โดยมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 26.35 ต่อปีและคาดว่าในปี 2558 จะมีรายได้ 1.40 ล้านล้านบาท (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558) แม้การท่องเที่ยวนั้น จะสร้างรายได้ให้กับชุมชนและประเทศชาติมากเพียงไร แต่เมื่อมีการพัฒนาพื้นที่ใดเป็นสถานที่ท่องเที่ยว ก็ย่อมหมายถึงการใช้ทรัพยากรในพื้นที่นั้นมากขึ้น จำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นก็มีแนวโน้มการสร้างปริมาณขยะมูลฝอย น้ำเสีย สิ่งปฏิกูลและมลพิษอื่นๆ ที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยวหรือที่พักนักท่องเที่ยวที่มีมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว ได้แก่ ปัญหาการบุกรุกพื้นที่เพื่อพัฒนาเป็นที่พักนักท่องเที่ยวในพื้นที่ต่างๆ ดังนั้นจำเป็นต้องมีการจัดการพื้นที่เหมาะสมและส่งเสริมการรักษาระบบนิเวศ เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างสมดุล ไม่ทำลายสภาพแวดล้อมให้เปลี่ยนไป

โฮมสเตย์ (Homestay) เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวในปัจจุบัน โดยที่รูปแบบการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์นั้นเป็นการพักอาศัยภายในบ้านหลังเดียวกับคนในชุมชน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสและเรียนรู้เอกลักษณ์ วัฒนธรรมและทรัพยากรทางธรรมชาติประจำถิ่น ที่มีความเกี่ยวเนื่องและสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของชุมชนนั้นๆ (นักรบ ระวังการณ์ และ คณะ, 2549) ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่คนให้ความสนใจกันมากในปัจจุบัน เกิดจากกระแสการท่องเที่ยวในรูปแบบการอนุรักษ์ธรรมชาติและวัฒนธรรม กล่าวได้ว่าในระยะ 20 ปี ที่ผ่านมากการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ มีการขยายตัว

รวดเร็ว และคาดว่าจะยังคงเติบโตต่อไปในอนาคต ทางรัฐบาลนั้นได้มีการกำหนด แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 มุ่งเน้นการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน และรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมของพื้นที่ให้คงอยู่ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ., 2559) เหตุนี้เราจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดการที่พักนักท่องเที่ยวรูปแบบโฮมสเตย์ ซึ่งเป็นที่ลักษณะที่พักที่บริหารจัดการโดยชุมชน รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเข้าไปมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการ ให้เป็นการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน และยังเป็นแนวทางสำคัญในการสร้างรายได้ มีการกระจายผลประโยชน์สู่ชุมชนท้องถิ่น นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่มีคุณภาพ ในขณะที่เดียวกันก็ยังคงรักษาไว้ซึ่งความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

วิสาหกิจชุมชน (Small and Micro Community Enterprise) คือ องค์กรที่บริหารจัดการโดยชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ เป็นการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เพราะว่ามันเน้นที่จะสร้างความสมดุลทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม รวมไปถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว ปัจจุบันรูปแบบของการจัดการ การท่องเที่ยวโดยชุมชน ถูกคาดหวังให้เป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งให้กับท้องถิ่น ทั้งกระตุนการมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อม การสร้างงาน การกระจายรายได้สู่ชุมชน ไปจนถึงการแก้ไขปัญหาความยากจน และเพื่อให้มองเห็นความสำคัญของวิสาหกิจชุมชนกับการพัฒนา (พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์, 2557) ผู้วิจัยจึงขอยกตัวอย่างคำอธิบายของ สุธเมธ ตันติเวชกุล (2536) ที่ได้อธิบายไว้ว่า ประชาชนนั้นแหละคือผู้มีความรู้ เขาทำงานมาหลายชั่วอายุคนแล้ว โดยเขาทำกันอย่างดี มีความเฉลียวฉลาด และรู้ว่าที่ไหนควรเก็บรักษาไว้ นอกจากนั้น เอกวิทย์ ณ ถกลาง (2543) ได้กล่าวไว้อีกว่า ชาวบ้านมีศักยภาพ มีภูมิปัญญา และมีใจมุ่งมั่นที่จะแก้ปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของเขา ตลอดจนห่วงใยบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมที่เขาเห็นความสำคัญได้อย่างชื่นชม จะเห็นได้ชัดว่าชุมชนนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาในทุกๆด้าน ซึ่งวิสาหกิจชุมชนเป็นส่วนหนึ่งที่จะพัฒนาความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจ และยังเป็นแนวทางสำคัญในการสร้างรายได้ มีการกระจายผลประโยชน์สู่ชุมชนท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวยังได้รับประสบการณ์ที่มีคุณภาพ ในขณะที่เดียวกันก็ยังคงรักษาไว้ซึ่งความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

ในปัจจุบันวิสาหกิจชุมชนที่ประกอบการที่พักโฮมสเตย์ได้มีการเพิ่มจำนวนขึ้นตาม กระแสการท่องเที่ยวในแบบยั่งยืน หรือ รูปแบบ เชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ ภาครัฐจึงมีการทำมาตรฐานและรางวัลต่างๆเพื่อชี้วัดคุณภาพของการประกอบการวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์ กรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จึงได้มีการจัดทำมาตรฐานที่เรียกว่า “Homestay Standard Thailand” ออกมาเพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ให้สอดคล้องกับมาตรฐานโฮมสเตย์ของอาเซียน (ASEAN Homestay Standard) และกรมส่งเสริมการเกษตร กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ได้จัดการ

มอบรางวัล “วิสาหกิจชุมชนดีเด่น” ขึ้น โดยเลือกจากวิสาหกิจชุมชนที่มีระบบบริหารจัดการที่ยอดเยี่ยมทั่วประเทศ เพื่อเป็นต้นแบบในการบริหารจัดการแก่วิสาหกิจชุมชนอื่นต่อไป แต่อยู่ในสภาพความเป็นจริง วิสาหกิจชุมชนที่ประกอบการที่พักโฮมสเตย์นั้น ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่น และผ่านมาตรฐาน Homestay Standard Thailand ในปัจจุบันนี้มีจำนวนที่น้อย สวนทางกับการขยายตัวของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและนโยบายของภาครัฐที่มุ่งเน้นให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้มากขึ้นในอนาคต

ที่ผ่านมาได้มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวข้อง พบว่าแนวความคิดในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของคนในชุมชนหรือวิสาหกิจชุมชนในลักษณะที่พักแบบโฮมสเตย์ มีความเชื่อมโยงกันในวัตถุประสงค์หลักของวิสาหกิจชุมชนและท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ยกตัวอย่างเช่น งานวิจัย “การจัดการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษา บ้านโคกไคร จังหวัดพังงา” พบว่าการควบคุมปริมาณของนักท่องเที่ยวทำให้ลดความเสี่ยงกับการทำลายระบบนิเวศได้ แสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการที่ดีส่งผลต่อการรักษาทรัพยากรทางธรรมชาติของชุมชน (พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์, 2557) และ “การบริหารจัดการแหล่งพักอาศัยแบบโฮมสเตย์ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษา หมู่บ้านบุไทร อำเภอน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา” จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการโดยชุมชนเป็นแนวทางในการพัฒนาที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เพราะคนในชุมชนมีความรักและความห่วงใยในบ้านเกิดของตน มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตาม ความสามารถของแต่ละคน มีการประชุมของสมาชิกกลุ่มทุกๆเดือนเพื่อรายงานผล ทำให้ทรัพยากรในชุมชนยังคงมีความอุดมสมบูรณ์ (ยุทธนา สมลา, 2549) และงานวิจัยที่แสดงถึงปัจจัยที่สำคัญของการบริหารจัดการทั้งการส่งเสริมจนถึงอุปสรรคต่างๆที่เกิดขึ้นแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ยกตัวอย่างเช่น งานวิจัย “แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตลุ่มทะเลสาบสงขลา” โดย ได้แสดงถึงอุปสรรคของการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน คือ การประสานงานช่วยเหลือจากทางภาครัฐบาล และการตลาดของวิสาหกิจชุมชน เนื่องจากขาดความรู้ในการบริหารจัดการที่เหมาะสม (ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และ อุทิศ สังขรัตน์, 2556)

วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ ตั้งอยู่ในพื้นที่เกาะบางกะเจ้า ด้วยความที่อยู่คนละฝั่งแม่น้ำกับย่านใจกลางเมืองของกรุงเทพฯ แต่กลับมีสภาพพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยต้นไม้ นับว่าเป็นมรดกธรรมชาติที่มีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งในแง่ของเป็นพื้นที่อนุรักษ์เกษตรกรรมดั้งเดิมของพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา นอกจากนี้ระบบนิเวศยังมีความหลากหลาย เนื่องจากได้รับอิทธิพลทั้งจากน้ำจืดจากแม่น้ำเจ้าพระยา และจากน้ำเค็มจากอ่าวไทย จนมีการกล่าวว่า ระบบนิเวศของพื้นที่สีเขียวที่บางกะเจ้าเป็นระบบนิเวศ “ป่าสามน้ำ” คือ ระบบนิเวศป่าน้ำจืด ระบบนิเวศป่าน้ำกร่อย และ ระบบนิเวศป่าน้ำเค็ม (ภัทรวดี จินดารักษ์, 2559) จนกระทั่งเมื่อปี ค.ศ. 2006 ได้รับการยกย่องจาก Time Magazine ให้เป็น “The Best Urban Oasis of Asia” (Andrew Marshall, 2006) และทางวิสาหกิจ

ชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ ได้มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวบ้านแบบโฮมสเตย์ขึ้น โดยได้รับการรองรับจากกรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่ได้รับ “Homestay Standard Thailand” เป็นเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 จนถึงปัจจุบัน และยังได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่น ในปี พ.ศ. 2555 จากกรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งชี้วัดถึงความสามารถในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากข้อมูลข้างต้น แสดงให้เห็นว่าในปัจจุบันวิสาหกิจชุมชนที่ประกอบการที่พักโฮมสเตย์มีจำนวนน้อย ที่ได้รับรางวัล Homestay Standard Thailand และวิสาหกิจชุมชนดีเด่น และมีจำนวนเพียงแห่งเดียวที่ได้รับถึง 2 รางวัล เมื่อเทียบกับจำนวนผู้ประกอบการทั้งหมด สาเหตุอาจเกิดมาจากการขาดองค์ความรู้เรื่องการบริหารจัดการที่ดีพอ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา “การบริหารจัดการที่พักนักท่องเที่ยวในลักษณะวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์” โดยมีคำถามสำคัญ คือ วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์มีแนวคิดและการบริหารจัดการที่นักท่องเที่ยวอย่างไร จึงผ่านการรองรับได้มาตรฐาน Homestay Standard Thailand และได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่น ทั้ง 2 รางวัลด้วยกัน เพื่อเป็นตัวอย่างแก่วิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์ที่อื่นๆ ได้นำหลักการการบริหารจัดการ มาพัฒนาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นโดยอยู่บนหลักของการอนุรักษ์ธรรมชาติเชิงนิเวศ และการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ทั้งต่อภาครัฐและเอกชน ในการนำข้อมูลไปพัฒนาที่พักนักท่องเที่ยวในลักษณะวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์ต่อไป

1.2 คำถามในงานวิจัย

1. ลักษณะองค์ประกอบสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่พัก วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ มีลักษณะอย่างไร
2. วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ มีแนวคิดและวิธีการบริหารจัดการอย่างไร
3. ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการบริหารจัดการ วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ หรือไม่อย่างไร และมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดอย่างไร
4. นักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการที่พัก วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ มีความพึงพอใจต่อที่พักและการให้บริการ มากน้อยเพียงใด

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาลักษณะทางกายภาพของที่พักและองค์ประกอบสภาพแวดล้อมของ วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์
2. เพื่อศึกษาแนวความคิด และวิธีการบริหารจัดการของ วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหาของการบริหารจัดการ วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์
4. เพื่อวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อนักท่องเที่ยวที่พัก และการให้บริการของ วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

1.4 นิยามคำศัพท์เฉพาะ

การจัดการ (Management) การจัดการ คือ กระบวนการทำงานที่ประกอบไปด้วยการวางแผน การจัดการองค์การ การนำและการควบคุมทรัพยากรที่องค์กรมีอยู่เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุซึ่งเป้าหมายขององค์การ (Schemahorn, 1999)

ที่พักเพื่อการท่องเที่ยว (Accommodation for Tourist) ที่พักเพื่อการท่องเที่ยว หมายถึง สถานที่สำหรับพักอาศัยเป็นการชั่วคราวระยะสั้นหรือระยะยาว มีทั้งลักษณะสิ่งก่อสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้น และรูปแบบของทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีองค์ประกอบร่วมของสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมต่างๆ ตามความต้องการของนักท่องเที่ยว ก่อให้เกิดความสะดวกสบายและความพึงพอใจตามประเภทของนักท่องเที่ยว (เสาวลักษณ์ เลิศบุศย์ สุรพลชัย, 2549)

โฮมสเตย์ (Homestay) โฮมสเตย์ หรือ “ที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท” หมายถึง บ้านที่อยู่ในชุมชนชนบทที่มีประชาชนในชุมชนเป็นเจ้าของบ้าน และเจ้าของบ้านหรือสมาชิกในครอบครัวอาศัยอยู่ประจำ และบ้านนั้นเป็นสมาชิกของกลุ่ม ชมรม หรือสหกรณ์ที่ร่วมกันจัดเป็นโฮมสเตย์ในชุมชน โดยนักท่องเที่ยวสามารถเข้าพักอาศัยร่วมกับเจ้าของบ้านได้ ซึ่งสมาชิกในบ้านมีความยินดีและเต็มใจที่จะรับนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งถ่ายทอดประเพณี วัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยว และพานักท่องเที่ยว เที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวและทำกิจกรรมต่างๆ เช่น เล่นน้ำตก ช้างกระยาน นั่งเรือ เดินป่า ศึกษาธรรมชาติ ฯลฯ (สำนักพัฒนาบริการท่องเที่ยว, 2558)

วิสาหกิจชุมชน (Small and Micro Community Enterprise) วิสาหกิจชุมชน หมายถึง กิจกรรมของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อ การพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2548)

1.5 ขอบเขตในงานวิจัย

ขอบเขตงานวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

พื้นที่ทำการศึกษา วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ หมู่ 3 ตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอยะประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งประกอบด้วยบ้านพักโฮมสเตย์ที่เข้าร่วมจำนวน 11 หลัง

ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาลักษณะทางกายภาพของโฮมสเตย์ประกอบด้วยลักษณะพื้นที่โดยรอบ ที่พักโฮมสเตย์ พื้นที่ส่วนกลางของโฮมสเตย์ และรูปแบบการบริหารจัดการที่พักนักท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ตามเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทยทั้ง 10 ด้าน ตลอดจนความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับ ที่พัก และการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

ขอบเขตด้านประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็น 3 กลุ่มดังนี้

1. ประธานวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์
2. กลุ่มเจ้าของบ้านพักอาศัยที่เป็นโฮมสเตย์ในปัจจุบัน ที่เข้าร่วมวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ จำนวน 11 หลัง
3. กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้าพัก วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ จำนวน 139 คน

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงลักษณะองค์ประกอบทางกายภาพต่างๆของที่พัก แนวคิดและวิธีการบริหารจัดการที่พัก ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการที่พัก ของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ ตลอดจนความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เข้าพัก ซึ่งเป็นผลลัพธ์จากงานวิจัย

2. เพื่อใช้เป็นข้อมูลแนวทางในการพัฒนาที่พักนักท่องเที่ยว ลักษณะวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์แก่ภาครัฐและเอกชนต่อไป

3. เพื่อเป็นประโยชน์ในทางวิชาการ โดยเฉพาะการบริหารจัดการที่พักนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ประเภทหนึ่ง และมีการจัดการโดยชุมชน

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการที่พนักงานท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในรูปแบบการบริหารจัดการโดยชุมชนหรือวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ จังหวัดสมุทรปราการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับโฮมสเตย์

- 2.1.1 ความหมายของโฮมสเตย์
- 2.1.2 ประวัติและที่มาของโฮมสเตย์
- 2.1.3 นักท่องเที่ยวโฮมสเตย์
- 2.1.4 ทรัพยากรของการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์
- 2.1.5 คุณสมบัติเบื้องต้นของโฮมสเตย์
- 2.1.6 มาตรฐานของโฮมสเตย์

2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

- 2.2.1 แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 2.2.2 องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 2.2.3 ลักษณะกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 2.2.4 ชุมชนกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.3 แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการโดยชุมชน

- 2.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน
- 2.3.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน
- 2.3.3 แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการองค์กร

2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

- 2.4.1 ความเป็นมาของการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 2.4.2 ความหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 2.4.3 องค์ประกอบการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยทางการตลาดหรือส่วนประสมทางการตลาด (4Ps)

- 2.5.1 ความหมายของส่วนประสมทางการตลาด
- 2.5.2 องค์ประกอบของส่วนประสมทางการตลาด

2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับโฮมสเตย์

2.1.1 ความหมายของโฮมสเตย์

โฮมสเตย์ (Home Stay) ได้ให้ความหมายว่า “ที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท” ซึ่งหมายถึง บ้านพักประเภทหนึ่งที่นักท่องเที่ยวพักร่วมกับเจ้าของบ้าน และมีวัตถุประสงค์ที่จะเรียนรู้วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชาวบ้าน ซึ่งเต็มใจที่จะถ่ายทอดวัฒนธรรมแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน พร้อมทั้ง จัดที่พักและอาหารให้กับนักท่องเที่ยว โดยได้รับค่าตอบแทนตามความเหมาะสม (นักรบ ระวังการณ์ และ คณะ, 2549)

สำนักพัฒนาบริการท่องเที่ยว (2558) มีความมุ่งหวังที่จะให้ “โฮมสเตย์มาตรฐานไทย” คง ความเป็นเอกลักษณ์ และสามารถเชื่อมโยงกับกิจกรรมอื่นที่ก่อให้เกิดรายได้ของชุมชน เช่น สินค้าหนึ่ง ตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) เป็นต้น อีกทั้งเพื่อให้โฮมสเตย์เป็นกิจกรรมที่เสริมรายได้เพิ่มเติมจาก อาชีพหลักของชุมชน โดยก่อให้เกิดประโยชน์และสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนอย่างแท้จริง จึงให้คำ จำกัดความของโฮมสเตย์มาตรฐานไทย ที่จะเข้ารับการประเมินเพื่อคัดสรรโฮมสเตย์มาตรฐานไทย ดังนี้โฮมสเตย์มาตรฐานไทย หรือที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบทมาตรฐานไทย หมายถึง การท่องเที่ยว รูปแบบหนึ่ง ซึ่งนักท่องเที่ยวจะพักร่วมกับเจ้าของบ้านหลังเดียวกัน และศึกษาธรรมชาติ วิถีชีวิตไทย หรือวัฒนธรรมไทย โดยจะมีการจัดบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกตามสมควร นอกจากนี้ บ้าน ดังกล่าวต้องมีความพร้อมในการเป็น โฮมสเตย์กล่าวคือ

1. เจ้าของบ้านและสมาชิกในครอบครัวต้องถือว่าการทำโฮมสเตย์เป็นเพียงรายได้เสริม นอกเหนือรายได้จากอาชีพหลักของครอบครัวเท่านั้น
2. มีพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านเหลือและไม่ได้ใช้ประโยชน์ สามารถนำมาดัดแปลงให้ นักท่องเที่ยวเข้าพักได้
3. นักท่องเที่ยวต้องเข้าพักค้างแรมในบ้านเดียวกับที่เจ้าของบ้านอาศัยอยู่ โดยมีโอกาส แลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตระหว่างกัน
4. สมาชิกในครอบครัวต้องมีความยินดีและเต็มใจที่จะรับนักท่องเที่ยวให้เข้ามาพักค้างแรมใน บ้าน พร้อมทั้งถ่ายทอดวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นนั้นแก่นักท่องเที่ยว
5. เจ้าของบ้านและสมาชิกในครอบครัวให้ความร่วมมือกับชุมชนในการจัดการโฮมสเตย์ 6. บ้านนั้นเป็นสมาชิกของกลุ่ม ชมรม หรือสหกรณ์ ที่ร่วมกันจัดการโฮมสเตย์ของชุมชนนั้น
7. จำนวนหลังคาเรือนที่สมาชิกของกลุ่ม ชมรม หรือสหกรณ์โฮมสเตย์อย่างน้อย 3 หลังขึ้นไป
8. บ้านที่ขอรับการประเมินทุกหลังต้องมีเลขที่ ซึ่งออกให้โดยส่วนราชการ
9. ที่ตั้งของชุมชนหรือกลุ่มโฮมสเตย์ต้องไม่อยู่ในพื้นที่อนุรักษ์ เช่น เขตอุทยานแห่งชาติ เขต รักษาพันธุ์สัตว์ป่าและพันธุ์พืช หากตั้งอยู่จะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของพื้นที่เป็นรายลักษณะอักษร แล้ว

10. ดำเนินการจัดทำโฮมสเตย์ตามข้อกำหนดมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยของกรมการท่องเที่ยวมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 6 เดือน

จุดมุ่งหมายของสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา คือ ต้องการให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนในรูปแบบการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อเป็นการตอบสนองยุทธศาสตร์จัดความยากจนของรัฐบาล ที่ต้องการให้เกษตรกรมีรายได้เสริมจากการทำเกษตรกรรมอย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์นี้ยังสามารถที่จะเชื่อมโยงกับสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) หรือแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน ให้เป็นรายได้เสริมอีกทางหนึ่ง แต่ด้วยข้อจำกัดต่างๆ ที่ได้กำหนดไว้นั้นก็เพื่อที่จะให้คนในชุมชนรู้สึกเห็นคุณค่าในการที่จะรักษาอัตลักษณ์ท้องถิ่นและทรัพยากรธรรมชาติอันมีค่าอันนั้นไว้เพื่อเป็นมรดกแก่คนรุ่นต่อไปในอนาคต

2.1.2 ประวัติและที่มาของโฮมสเตย์

1. ประวัติและที่มาของโฮมสเตย์ในต่างประเทศ

จุดกำเนิดของโฮมสเตย์ว่าในทวีปยุโรปหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ผู้คนเริ่มแสวงหาความสงบสุขและการพักผ่อนที่เรียบง่ายในพื้นที่ชนบทซึ่งห่างไกลจากชุมชนเมืองและความกดดันของสงครามที่เพิ่งผ่านพ้นมา อย่างไรก็ตามในยุคนั้น คนร่ำรวยเท่านั้นที่สามารถเข้าพักในโรงแรมที่หรูหรา ซึ่งตั้งอยู่ในชนบทที่มีวิวทัศนียภาพงดงาม ดังนั้นแนวความคิดในการพักผ่อนกับเจ้าของบ้านในพื้นที่ชนบทและเพลิดเพลินกับสภาพธรรมชาติ จึงเริ่มก่อประเทศออสเตรเลียตระหนักว่าจะเป็นประเทศแรกในภูมิภาคยุโรปที่มีการเที่ยวและพักผ่อนกับบ้านพักในฟาร์ม (Farmhouse) ซึ่งตั้งอยู่ในชนบทที่ห่างไกล หลังจากนั้นประเทศอื่นๆ ก็เริ่มดำเนินการบ้าง อาทิ อังกฤษ เยอรมนี ไอร์แลนด์ นับจากจุดนั้นก็เกิดการเรียกชื่อที่แตกต่างกันออกไป ได้แก่ ที่พักพร้อมอาหารเช้า (Bed & Breakfast Houses : B&B) บ้านพักในฟาร์ม (Farmhouse) เกสต์เฮาส์ (Guesthouse) และโฮมสเตย์ (Homestay) ซึ่งอยู่กับแต่ละประเทศ วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างกันออกไป

ประเทศไอร์แลนด์เป็นประเทศที่มีเนื้อที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ชนบท โดยการกสิกรรมยังคงมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ ไอร์แลนด์มีชื่อเสียงในเรื่องสภาพชนบทที่สวยงามและสมบูรณ์ไปด้วยภูเขา ทะเลสาบ แม่น้ำ และทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวชนบท นอกจากนี้ยังรวมถึงความเป็นมิตรและอัธยาศัยดีของชาวไอริช อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไอร์แลนด์ได้รับการพัฒนาเป็นระยะเวลากว่า 40 ปี ในปัจจุบันร้อยละ 30 ของนักท่องเที่ยวต่างชาตินิยมพักกับบ้านพักในฟาร์ม (Farmhouse) และ Bed & Breakfast บ้านพักชนบท (Country Home) และกระท่อมพักผ่อน (Cottage) สำหรับนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวชนบท ซึ่งแขกที่มาพักสามารถประกอบอาหารเอง ซึ่งปัจจุบันกำลังเป็นที่นิยมมากทั้งในหมู่นักท่องเที่ยวต่างชาติและนักท่องเที่ยวชาวไอริชเอง โดยมีจำนวนถึง 4,000 หลัง เฉพาะกระท่อมพักผ่อนจะตกแต่งในสไตล์ไอริชชนบท และสามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่มาเป็นครอบครัวและมาเป็น

กลุ่มๆ ได้จำนวนตั้งแต่ 4-8 คนสำหรับเจ้าบ้านซึ่งมักจะเป็นชาวนาหรือเจ้าของฟาร์มที่ต้องการความเป็นส่วนตัว มักจะสร้างกระท่อมพักแรมสำหรับนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ โดยแยกออกจากตัวบ้านเดิม แต่อยู่ในบริเวณที่ดินเดียวกันปัจจุบันประเทศไอร์แลนด์มีกระท่อมสำหรับนักท่องเที่ยวจำนวนมากกว่า 2,000 หลังการท่องเที่ยวนับของไอร์แลนด์ได้รับการพัฒนาโดยเริ่มจากชุมชนท้องถิ่นซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่เป็นหลัก ตัวอย่างที่ชัดเจนได้แก่ การจัดตั้งบริษัท Irish Country Holidays ซึ่งเป็นบริษัทที่ทำการตลาดด้านการท่องเที่ยว โดยเน้นประโยชน์ของชุมชนเป็นหลัก โดยมีการแข่งขันทางการตลาดแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือระดับชุมชนและระดับประเทศ ทั้งนี้ในการทำการตลาด จะใช้วิธีการตลาดร่วมกันหมด และใช้ระบบการจองที่พักผ่านศูนย์กลางร่วมกัน มีการจัดรายการให้นักท่องเที่ยวซึ่งนอกเหนือจากที่พักโฮมสเตย์แล้ว ยังเสนอกิจกรรมอื่นๆ ให้กับผู้มาพักแรมด้วย อาทิ การขี่จักรยาน เดินป่า ซี่ม้า ปีนเขา พายเรือ เทียวชมแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง หรือจัดกิจกรรมอื่นๆ ตามที่นักท่องเที่ยวต้องการ รวมทั้งการบริการผู้มาพักแรมด้วยอาหารพื้นเมืองสไตล์ไอริชและดนตรีแบบไอริชแท้ๆ บทเรียนสำคัญ 3 ประการของการจัดการโฮมสเตย์ในประเทศไอร์แลนด์

1. นักท่องเที่ยวโฮมสเตย์ต้องการกิจกรรมการท่องเที่ยวประกอบการพักแรมเสมอดังนั้นเจ้าบ้านควรเตรียมกิจกรรมต่างๆ ที่มีสำหรับนักท่องเที่ยว

2. เพื่อให้การทำตลาดของธุรกิจโฮมสเตย์มีประสิทธิภาพสูงสุด จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องการอาศัยความร่วมมือและความช่วยเหลือจากหน่วยงานท้องถิ่น เพื่อที่จะทำงานประสานกับองค์การท่องเที่ยวของรัฐ

3. โฮมสเตย์ต้องอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้ โฮมสเตย์ที่อยู่ห่างไกลแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่มีแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่มีศักยภาพเพียงพอ จะไม่สามารถประสบความสำเร็จได้เลย

ประเทศไอร์แลนด์นั้น สร้างรากฐานการจัดการโฮมสเตย์ได้จากรัฐบาลสนับสนุนเงินกู้แก่ชาวนาเพื่อปรับปรุงซ่อมแซมบ้าน โดยเฉพาะในส่วนของห้องนอน ห้องน้ำ และครัว และยังสนับสนุนเงินกู้แก่ชาวนาเพื่อสร้างกระท่อมพักแรม โดยให้สร้างได้เฉพาะในที่ดินของตนเอง ทั้งนี้รัฐบาลได้จัดตั้งโครงการช่วยเหลือผู้ประกอบการโฮมสเตย์ตามแผนการ The Government Assistance Scheme ซึ่งดำเนินการมากกว่า 30 ปี โดยโครงการนี้ประกอบด้วยการจัดตั้งเกณฑ์การแบ่งระดับ(Grading) ของโฮมสเตย์ การตรวจสอบ (Inspection) และการลงทะเบียน (Registration) โฮมสเตย์ภายใต้ระเบียบการของ Irish Tourism Board

ทั้งนี้การจัดทำโฮมสเตย์ไปประเทศไอร์แลนด์นั้น ถือได้ว่าผู้ที่มาพักเป็นแขกของบ้านมิใช่ นักท่องเที่ยว (Be a guest, not just tourist) ถึงแม้ว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยทั่วไป จะถือว่าที่พักประเภทโฮมสเตย์ หรือที่พักพร้อมอาหารเช้า (B&B) เป็นที่พักที่ประหยัด มีราคาถูก แต่ในความเป็นจริงนั้น การพักโฮมสเตย์ ผู้พักสามารถสัมผัสกับชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัวเจ้าของบ้านและ

ชุมชนในพื้นที่ รวมทั้งวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่แตกต่าง ความสงบเงียบ ตลอดจนกิจกรรมเฉพาะท้องถิ่น ซึ่งชุมชนมีเวลาว่างที่จะเสนอสิ่งเหล่านี้ให้กับผู้ที่มาพักได้ รวมทั้งความเป็นมิตรที่มีพร้อมตลอดเวลา ซึ่งสิ่งต่างๆ ที่กล่าวมานี้ นักท่องเที่ยวสามารถหาได้จากการพักโฮมสเตย์เท่านั้น ไม่ใช่สามารถหาได้จากการพักโรงแรมประเภทอื่นๆ ได้ ความนิยมในที่พักแรมประเภทนี้เพิ่มมากขึ้นกลายเป็นแนวความคิดใหม่ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว นั่นคือ การท่องเที่ยวชนบท (Rural Tourism)

2. ประวัติและที่มาของโฮมสเตย์ในประเทศไทย

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ที่เน้นบทบาทการพัฒนาชุมชน และการที่รัฐบาลออกกฎหมาย การกระจาย อำนาจสู่ ท้องถิ่น เป็นแรงผลักดันให้องค์กร ท้องถิ่น และ หน่วยงานต่างๆ ให้ความสำคัญกับการสร้างรายได้ ให้กับชุมชนโดยใช้ การท่องเที่ยวเป็นจุดขาย จึงทำให้เกิดกิจกรรม การท่องเที่ยวหลายรูปแบบในชุมชนซึ่งการจัดกิจกรรม Home Stay ก็เป็นรูปแบบ การท่องเที่ยวที่ได้รับ ความสนใจมาก ทั้งจากองค์กรท้องถิ่นองค์กรเอกชน และหน่วยงานภาครัฐจากการติดตามความเป็นมาพบว่า Home Stay ภายในประเทศไทย เกิดขึ้นมานาน แต่รูปแบบและกิจกรรมอาจแตกต่างหลายหลาก หากวิเคราะห์จากอดีตที่ผ่านมา สามารถสรุปได้ตามยุคสมัยดังนี้

1. ยุคเริ่มต้น (ปี 2503-2525) กระจายอยู่ในกลุ่มนิสิต นักศึกษา กลุ่มออกค่ายอาสาพัฒนาชนบทต้องเรียนรู้วิถีชีวิต รับทราบปัญหาในชนบท เพื่อนำมาพัฒนาสังคมตามอุดมคติ และกระจายอยู่ในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่นิยมทัวร์ป่า โดยเฉพาะในแถบภาคเหนือ ของประเทศไทย นักท่องเที่ยว จะพักตามบ้านชาวเขา โดยจุดพักนั้นจะขึ้นอยู่กับเส้นทางการเดินป่า

2. ยุคกลาง (ปี 2526-2536) กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่นิยมทัวร์ป่า เริ่มได้รับความนิยมมากขึ้น การพักค้างในรูปแบบ Home Stay ได้รับการพัฒนารูปแบบและกิจกรรม โดยกระจายไปยังหมู่บ้านชาวเขา ที่กว้างขวางมากขึ้น ในระยะนี้ มีการท่องเที่ยวในรูปแบบทัวร์ป่าที่มีการจัด Home Stay เริ่มสร้างปัญหาสังคม อาทิปัญหาหาเสพติด ปัญหาโสเภณี ปัญหาการปล้น ขโมย ปัญหาการฆ่าชิงทรัพย์

3. ยุคตั้งแต่ปี 2537 จนถึงปัจจุบัน ยุคนี้เป็นการเน้นกระแสการพัฒนาสังคมสิ่งแวดล้อม ดังโดยพบว่าการท่องเที่ยวจะมีแนวโน้มที่เป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในระยะประมาณปี 2537-2539 ในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย เริ่มมีการท่องเที่ยวในรูปแบบ Home Stay โดยกลุ่มนำร่องคือ กลุ่มที่เป็นนักกิจกรรมสังคม ทั้งรุ่นเก่า และ รุ่นใหม่ เท่าที่สืบค้นพบว่า พื้นที่ที่ดำเนินการเรื่อง Home Stay ก็จะเป็นพื้นที่ ที่องค์กรพัฒนาเอกชนไทย เข้าไปดำเนินการ เช่น เกาะยาว จ.พังงา (กลุ่มประมงชายฝั่ง/อวนลาก อวนลุน) หลังจากพื้นที่เกาะยาว จ.พังงา ได้มีพื้นที่อื่นเพิ่มขึ้น อาทิ หมู่บ้านคีรีวง จ. นครศรีธรรมราช บ้านแม่ทา จ.เชียงใหม่ (กลุ่มเกษตรทางเลือก)บ้านผู้ใหญ่วิบูลย์ เขยเฉลิม (เกษตรยั่งยืน) ปี 2539 เป็นต้นมา ได้มีการเคลื่อนไหวขึ้นในกลุ่มนักธุรกิจผู้ประกอบการ ด้านการท่องเที่ยว โดยนำเสนอรูปแบบ การท่องเที่ยวผสมผสานระหว่าง Adventure Ecotourismและ Home Stay

จากการที่รัฐบาลได้ประกาศให้ปี 2541-2542 เป็นปีท่องเที่ยวไทย (Amazing Thailand) ทุกหน่วยงาน ของภาครัฐมีนโยบาย สนับสนุนกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการจัดการท่องเที่ยว ในแหล่งชุมชน และขยายกิจกรรม Home Stay เพิ่มมากขึ้น

ในปัจจุบัน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น ทั้งในกลุ่มชาวไทยและ ชาวต่างประเทศ มีการจัดกิจกรรม การท่องเที่ยวในแหล่งชุมชน เพื่อศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิต วัฒนธรรม ทัศนกรรมของท้องถิ่น โดยมี Home Stay ที่มีความหมายมากกว่า เป็นที่พัก เนื่องจากเป็น รูปแบบการท่องเที่ยวอย่างหนึ่ง ซึ่งยึดเอารูปแบบ ที่พักเป็นศูนย์กลางและจัดให้มีกิจกรรมในด้านต่างๆ ตามความต้องการของนักท่องเที่ยว อย่างหนึ่ง ซึ่งยึดเอารูปแบบที่พักเป็นศูนย์กลาง และจัดให้มี กิจกรรมในด้านต่างๆ ตามความต้องการของนักท่องเที่ยว รวมอยู่ด้วย

2.1.3 นักท่องเที่ยวโฮมสเตย์

ปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้กลายเป็นอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดอุตสาหกรรมหนึ่งของ โลกแล้ว จากสถิติข้อมูลขององค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization) พบว่ามี นักท่องเที่ยวและนักเดินทางทั่วโลกเป็นจำนวนมากถึง 650 ล้านคน และก่อให้เกิดความใช้จ่ายถึง 35 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ ใน 230 ประเทศทั่วโลก อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้รับส่วนแบ่งร้อยละ 11 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ของโลก ก่อให้เกิดการจ้างงานเป็นจำนวนมากกว่า 200 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 8 ของแรงงานทั้งหมดของโลก

1. ลักษณะของนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์

ถือเป็นกลุ่มหนึ่งของตลาดการท่องเที่ยวชนบท ซึ่งขณะนี้เป็นส่วนแบ่งตลาดที่สำคัญมาก นักท่องเที่ยวโฮมสเตย์เป็นส่วนหนึ่งของนักท่องเที่ยวระดับกลาง (Middle Ground) ซึ่งมีลักษณะต่าง จากนักท่องเที่ยวปริมาณ (Mass tourism) ซึ่งส่วนใหญ่สนใจแต่เฉพาะทะเล แสงแดด และหาดทราย นักท่องเที่ยวระดับกลาง (สุรเชษฐ์ บุญพงษ์มณี, 2549) มีลักษณะเฉพาะดังนี้

1. เป็นนักท่องเที่ยวอิสระ
2. ความความต้องการและสนใจที่หลากหลาย
3. มีกำลังซื้อสูง
4. เป็นนักศึกษาหรือนักเรียนรู้ประสบการณ์

ตลาดนักท่องเที่ยวระดับกลาง ได้แก่

1. นักท่องเที่ยวภายในประเทศ
2. นักท่องเที่ยวของประเทศเพื่อนบ้าน
3. นักท่องเที่ยวระยะไกล

2. ความต้องการของนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์

ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นนักท่องเที่ยวประเภทใดหรือระดับใด มีกฎสากลเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวหรือความต้องการพื้นฐาน 10 ประการของนักท่องเที่ยวตามที่องค์การการท่องเที่ยวโลก (WTO) ดังนี้ (World Tourism Organization, 2003)

1. เตียงนอนที่สบายในราคาสมเหตุสมผล
2. ห้องน้ำและส้วมที่สะอาด
3. อาหารพื้นบ้านง่ายๆ แต่ปรุงมาอย่างดี
4. ทิวทัศน์และธรรมชาติของชนบทที่สวยงาม
5. ประวัติและวัฒนธรรมท้องถิ่น
6. กิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ชนบท อาทิ เดินป่า ตกปลา ซี่ม้า ปีนเขา ซี่จักรยาน
7. ร้านค้าทั่วไปและร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก
8. ความบันเทิง อาทิ ดนตรี การเต้นรำ การละเล่นพื้นบ้าน และการแสดงต่างๆ
9. ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว
10. ความเป็นมิตรและรอยยิ้มของเจ้าของบ้าน

3. สิทธิและข้อพึงปฏิบัติของนักท่องเที่ยว

World Tourism Organization (2003) ยังได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับสิทธิและข้อพึงปฏิบัติของนักท่องเที่ยวไว้ดังนี้

1. สิทธิของนักท่องเที่ยว
  - นักท่องเที่ยวมีสิทธิที่จะเลือกที่พักได้
  - นักท่องเที่ยวมีสิทธิที่จะเข้าออกที่พักตลอดช่วงระยะเวลาที่มีสิทธิพัก
  - ได้รับความปลอดภัยของทรัพย์สิน
2. ข้อพึงปฏิบัติของนักท่องเที่ยว
  - ชำระค่าที่พัก ค่าอาหาร และบริการที่ได้รับตามที่ตกลงกันได้
  - ชำระค่าใช้จ่ายเองเมื่อเกิดอุบัติเหตุ
  - ให้ความเคารพประเพณี วัฒนธรรมของชุมชนที่เข้าไปท่องเที่ยวโดยการแต่งกายให้

สุภาพ และไม่ก่อประพฤติกิริยาที่ไม่เหมาะสม

2.1.4 ทรัพยากรของการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์

1. ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น

1. ด้านการตลาด ได้แก่ ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน หรือหมู่บ้านเป็นแหล่งท่องเที่ยว
2. สิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่

- ที่พักและอาหาร จะจัดให้นักท่องเที่ยวได้พักค้างคืนในสถานที่ที่จัดไว้ในหมู่บ้านหรือภายในบ้านของชาวบ้าน โดยนักท่องเที่ยวจะร่วมกิจกรรมและวิถีชีวิตเดียวกับชาวบ้าน ตั้งแต่วัฒนธรรมการบริโภคอาหาร การพักผ่อนนอนหลับ จนถึงการทำมาหากิน
- ศูนย์ข่าวสารการท่องเที่ยว ภายในหมู่บ้าน ทุกครัวเรือนจะสามารถให้ข้อมูลพื้นฐานทางการท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวได้
- ระบบการจองที่พัก จะมีการจัดการผ่านผู้ประกอบการ ที่สามารถอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวได้
- ยานพาหนะ นักท่องเที่ยวจะใช้นานพาหนะต่างๆ เช่นเดียวกับชาวบ้านยกเว้นกรณีจำเป็น เช่น การเดินทางมาและจากไป อาจจะเป็นที่ที่ต้องใช้นานพาหนะที่รวดเร็วและสะดวกสบายมากกว่า

3. สิ่งดึงดูดเชิงจิตวิทยา ได้แก่ อธิษาศัยไมตรี การต้อนรับอย่างอบอุ่นตามแบบ

ขนบธรรมเนียม ประเพณีของไทย

2. ทรัพยากรที่มุ่งเน้นการดำเนินการ

1. การวางแผนและกำหนดกิจกรรม เช่น การเรียนรู้การทำอาหารไทย การเรียนรู้การทำเกษตรผสมผสาน การเรียนรู้วิถีชีวิตประจำวันของชาวบ้าน
2. ระบบขนส่ง เช่น การปรับสภาพภูมิทัศน์ภายในหมู่บ้านให้มีความงามอย่างธรรมชาติ ดูแลรักษาความสะอาดของถนนหนทางในหมู่บ้าน จัดระบบการคมนาคมระหว่างตัวเมืองกับหมู่บ้าน
3. เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น มีน้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาด มีระบบประปา หรือไฟฟ้าที่มีความปลอดภัยในการบริโภค
4. ระบบสนับสนุนอุตสาหกรรม เช่น ที่ศูนย์อนามัยมีระบบรักษาความปลอดภัย มีแหล่งผลิตอาหารตามธรรมชาติของหมู่บ้าน
5. ระบบแรงงาน เช่น การฝึกอบรมและฝึกทักษะการบริการเท่าที่จำเป็น
6. เงินทุน การจัดการของโฮมสเตย์ไม่จำเป็นต้องใช้เงินทุนในการดำเนินการมากนักการจัดฉากหรือสร้างสิ่งแปลกปลอมในวัฒนธรรมพื้นบ้านเป็นสิ่งที่ไม่พึงกระทำในการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์

2.1.5 คุณสมบัติเบื้องต้นของโฮมสเตย์

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว ได้ให้คำจำกัดความของโฮมสเตย์มาตรฐานไทยไว้ว่าโฮมสเตย์มาตรฐานไทย หรือที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบทมาตรฐานไทย หมายถึง บ้านที่อยู่ในชุมชนชนบท ที่มีประชาชนในชุมชนเป็นเจ้าของ และเจ้าของบ้านหรือสมาชิกในครอบครัวอาศัยอยู่ประจำ หรือใช้ชีวิตประจำวันอยู่ในบ้านดังกล่าว นอกจากนี้บ้านดังกล่าวต้องมีความพร้อมในการเป็นโฮมสเตย์ กล่าวคือ (สำนักพัฒนาบริการท่องเที่ยว, 2558)

1. เจ้าของบ้านและสมาชิกในครอบครัวต้องถือว่าการทำโฮมสเตย์เป็นเพียงรายได้เสริม นอกเหนือรายได้จากอาชีพหลักของครอบครัวเท่านั้น
2. มีพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านเหลือและไม่ได้ใช้ประโยชน์ สามารถนำมาดัดแปลงให้นักท่องเที่ยวเข้าพักได้
3. นักท่องเที่ยวต้องเข้าพักค้างแรมในบ้านเดียวกับที่เจ้าของบ้านอาศัยอยู่ โดยมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตระหว่างกัน
4. สมาชิกในครอบครัวต้องมีความยินดีและเต็มใจที่จะรับนักท่องเที่ยวให้เข้ามาพักค้างแรมในบ้าน พร้อมทั้งถ่ายทอดวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นนั้นแก่นักท่องเที่ยว
5. เจ้าของบ้านและสมาชิกในครอบครัว ให้ความร่วมมือกับชุมชนในการจัดการโฮมสเตย์
6. บ้านนั้นควรเป็นสมาชิกของชมรมหรือสหกรณ์ ที่ร่วมกันจัดการโฮมสเตย์ของชุมชนนั้น

2.1.6 มาตรฐานของโฮมสเตย์ไทย

องค์ประกอบมาตรฐานโฮมสเตย์ประกอบด้วย 10 ด้าน 31 ตัวชี้วัดดังนี้ (สำนักพัฒนาบริการท่องเที่ยว, 2558)

1. ด้านที่พัก ประกอบด้วย

- 1.1 ลักษณะบ้านพักที่เป็นสัดส่วน
- 1.2 ที่พักที่นอนสะอาดและสบาย
- 1.3 ห้องอาบน้ำและห้องส้วมที่สะอาดมีดัก
- 1.4 มุมพักผ่อนภายในบ้านหรือในชุมชน

2. ด้านอาหาร ประกอบด้วย

- 2.1 ชนิดของอาหารและวัตถุดิบที่ใช้ประกอบอาหาร
- 2.2 น้ำดื่มที่สะอาด
- 2.3 ภาชนะที่บรรจุอาหารสะอาด

3. ด้านความปลอดภัย ประกอบด้วย

- 3.1 การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการปฐมพยาบาล
- 3.2 การจัดระบบดูแลรักษาความปลอดภัย

4. ด้านอริยาไยไมตรีของเจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือน ประกอบด้วย

- 4.1 การต้อนรับและการสร้างความคุ้นเคย
- 4.2 การสร้างกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวิถีชีวิตของชุมชน

5. ด้านรายการนำเที่ยว ประกอบด้วย

- 5.1 มีรายการนำเที่ยวที่ชัดเจนสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งต้องผ่านการยอมรับโดยชุมชน

5.2 ข้อมูลกิจกรรมท่องเที่ยว

5.3 เจ้าของบ้านเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นหรือประสานงานให้กับมัคคุเทศก์ท้องถิ่น

6. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

6.1 ชุมชนมีแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนหรือแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง

6.2 การดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว

6.3 แผนงานหรือมาตรการลดผลกระทบจากการท่องเที่ยวและลดสภาวะโลกร้อน

6.4 มีกิจกรรมในการลดผลกระทบจากนักท่องเที่ยว เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและลดสภาวะโลกร้อน

7. ด้านวัฒนธรรม ประกอบด้วย

7.1 การดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น

7.2 การรักษาวินัยชีวิตชุมชนคงไว้เป็นกิจวัตรปกติ

8. ด้านการสร้างสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วย

8.1 ผลิตภัณฑ์จากชุมชนเพื่อเป็นของที่ระลึก ของฝากหรือจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว

8.2 ผลิตภัณฑ์ที่สร้างคุณค่าและมูลค่าที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน

9. ด้านการบริหารของกลุ่มโฮมสเตย์ ประกอบด้วย

9.1 การรวมกลุ่มของชาวบ้าน

9.2 คณะกรรมการกลุ่มโฮมสเตย์

9.3 กฎ กติกาการทำงานของคณะกรรมการ

9.4 มีการกระจายประโยชน์อย่างเป็นธรรม

9.5 ระบบการจอง การลงทะเบียนและการมัดจำล่วงหน้า

9.6 รายละเอียดของค่าธรรมเนียมและบริการต่างๆที่ชัดเจนและเป็นปัจจุบัน

10. ด้านประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย

10.1 เอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชน

10.2 แผนการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.2.1 แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

นภดล ภาคพรต (2548) กล่าวถึงแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า ที่ผ่านมา การเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของโลกมีมากขึ้น แต่กลับทำให้สภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวด้วยคุณค่าหรือเสื่อมโทรมลง ช่วงปี พ.ศ.2528-2529 นักวิชาการด้านพัฒนาการท่องเที่ยวของโลก ทั้งจากองค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization : WTO) สมาคมส่งเสริม

การท่องเที่ยวภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก (Pacific Asia Travel Association :PATA)มีความตระหนักในผลกระทบที่เกิดขึ้น จึงได้ช่วยกันเสนอความคิดต่อการจัดการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ เพื่อยังคงรักษาระบบนิเวศต่อไปอย่างยั่งยืนได้ จึงเกิดกระแสความคิดที่สำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน 3 ด้าน คือ

1. กระแสความต้องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น
2. กระแสความต้องการของนักท่องเที่ยวในการศึกษาเรียนรู้ธรรมชาติวิทยาและสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น
3. กระแสความต้องการให้ประชาชนในท้องถิ่น เจ้าของแหล่งท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการจัดการเพื่อให้เกิดการรับผิดชอบและได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน

จากกระแสความคิด 3 ประการนี้ นกตล ภาคพรต (2548) ได้เสนอว่าเป็นแนวทางทำให้เกิดแนวคิดการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่ป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และเพื่อรักษาระบบนิเวศของธรรมชาติ นั่นคือ การท่องเที่ยวสีเขียว (Green tourism) หรือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีกรอบและโครงสร้างเล็กๆ รวมกัน แล้วสามารถนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ นักวิชาการจากสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวภาคพื้นแปซิฟิก (PATA) องค์การการท่องเที่ยวโลก (WTO) และนักวิชาการในอุตสาหกรรมทั้งจากยุโรป สหรัฐอเมริกา ต่างให้คำจำกัดความของ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) บนพื้นฐานขององค์ประกอบว่าเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม (Responsible) ในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ (Natural-based tourism) มีการจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental management) และการให้ความรู้การศึกษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Environmental education-based tourism) โดยประชาชนในท้องถิ่นจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการ (Community based participation) ร่วมคิด ร่วมดำเนินการ ได้รับผลประโยชน์ และบำรุงรักษา เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพและประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยก็อยู่ในสภาพเดียวกัน จึงได้รับเอาแนวความคิดต่อการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวใหม่คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) เข้ามาเผยแพร่ ครั้งนั้นฝ่ายวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ยังมีได้บัญญัติศัพท์ แต่ต้องการให้รูปแบบการท่องเที่ยวที่รักษาธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม อันเป็นการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพได้เผยแพร่และรับรู้สู่สาธารณชนทุกระดับ จึงนำเสนอความหมายเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึงการอนุรักษ์ทั้งธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น ต่อมาในปีพ.ศ.2540 ราชบัณฑิตสภาได้แปลความหมายของคำว่า Ecotourism หมายถึงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ และตรงกับความหมายด้วย ได้ใช้คำนี้มาโดยตลอด (นกตล ภาคพรต, 2548)

2.2.2 องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

องค์ประกอบหลักที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มี 4 ประการ คือ (เชาวลิต สิทธิฤทธิ์ และคณะ, 2545)

1. องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ทั้งนี้รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศในพื้นที่นั้นๆ ดังนั้นองค์ประกอบด้านพื้นที่ที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ

2. องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมไปถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลพิษ และควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

3. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้โดยมีการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม และระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องจึงเป็นการท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมศึกษา

4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการคิด วางแผน ปฏิบัติตามแผน ได้รับประโยชน์ ติดตามตรวจสอบตลอดจนร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรท่องเที่ยว อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่นทั้งการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วยและในที่สุดแล้วท้องถิ่นในที่นี่เริ่มต้นจากระดับรากหญ้า จนถึงการปกครองท้องถิ่นและอาจรวมไปถึงการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน

2.2.3 ลักษณะกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แบ่งออกเป็น 11 กิจกรรม ดังนี้ (ปาริชาติ วิสุทธิสมาจาร, ม.ป.ป.)

1. การเดินเส้นทางธรรมชาติ เส้นทางธรรมชาติ หมายถึง เส้นทางที่กำหนดไว้หรือแนะนำให้นักท่องเที่ยวเดินชมสภาพธรรมชาติของพื้นที่แห่งหนึ่งแห่งใด เช่น บริเวณป่าไม้ในอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ป่าชายเลน ป่าพรุ ทั้งนี้เพื่อมิให้นักท่องเที่ยวหลงทางหรือเดินไปเหยียบย่ำทำลายพืชพรรณไม้และป้องกันการได้รับอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้

2. การส่องสัตว์/ตุง เป็นการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาพฤติกรรมของสัตว์ป่าและนกชนิดต่างๆ ในแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติของสัตว์ โดยการมองจากกล้องส่องทางไกลการส่องไฟฉายในช่วงเวลากลางคืน และการถ่ายภาพ

3. การสำรวจถ้ำ/น้ำตก เป็นรูปแบบแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้เป็นจำนวนมากในประเทศนี้เป็นจำนวนมากในประเทศไทย ส่วนใหญ่ได้รับการพัฒนาให้เดินทางเข้าถึงได้ไม่ยากนัก ถ้าเป็นลักษณะภูมิประเทศที่พบมากในบริเวณภูเขาหินปูน หากเกิดตามบริเวณชายฝั่งทะเลเรียกว่า ถ้ำทะเล ภายในถ้ำมักมีหินย้อยสวยงาม หากเป็นถ้ำขนาดใหญ่อาจมีความยาวหลายร้อยเมตร

4. การล่องแก่ง ลำน้ำบางสายที่มีแก่งหินพาดผ่านกลางลำน้ำ ทำให้น้ำไหลเชี่ยวมากเป็นพิเศษ หรืออาจมีโขดหินโผล่พ้นพื้นน้ำ กั้นขวางทางเป็นตอนๆ ลักษณะเช่นนี้ทำให้เหมาะสำหรับ การท่องเที่ยวแบบผจญภัยที่เรียกว่า การล่องแก่ง (Rapids Shooting)

5. การปีนเขาหรือไต่เขา เป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่คนไทยส่วนใหญ่ยังไม่เคยชินและเพิ่งจะเริ่มมาเข้ามาเผยแพร่ โดยนักท่องเที่ยวต่างประเทศเมื่อไม่นานมานี้ การปีนเขา/ไต่เขาต้องอาศัยประสบการณ์เพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดอุบัติเหตุ

6. การนั่งเรือหรือแพ ชมภูมิประเทศ เป็นการท่องเที่ยวแบบพักผ่อนสบายๆ ซึ่งเหมาะสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทยที่มีแม่น้ำลำคลองเป็นจำนวนมาก เพื่อนักท่องเที่ยวได้ชมภูมิประเทศตามสองฝั่งลำน้ำ และสังเกตดูชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน ตลอดจนศิลปวัฒนธรรมของสิ่งก่อสร้างต่างๆ ในท้องถิ่นนั้นๆ

7. การพายเรือแคนูหรือเรือคายัก เรือแคนู (Canoe) และเรือคายัก (Kayak) เป็นรูปแบบของเรือพายที่นามาจากต่างประเทศเพื่อนามาใช้ในการท่องเที่ยวตามลำน้ำ เป็นเรือพายขนาดเล็กนั่งได้ 1 -3 คน ตัวเรือใช้วัสดุที่คงทนแต่น้ำหนักเบา ไม่ล้มได้ง่ายและพายได้คล่องตัว

8. การขี่ม้าหรือนั่งช้าง การขี่ม้าหรือนั่งช้างเป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่สร้างความสนุกสนานตื่นเต้นให้แก่นักท่องเที่ยวที่สร้างความสนุกสนานตื่นเต้นให้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้าไปชมสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ โดยเฉพาะการนั่งช้าง ซึ่งเหมาะสำหรับการเข้าไปในบริเวณป่า อันเป็นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติของสัตว์ของสัตว์ชนิดนี้

9. การขี่รถจักรยานชมภูมิประเทศ การขี่รถจักรยานชมภูมิประเทศให้ทั้งความเพลิดเพลินในการชมภูมิประเทศสองข้างทาง และการออกกำลังกาย จึงเป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมค่อนข้างมาก ปัจจุบันมีรถจักรยานที่ออกแบบให้ขับขึ้นได้คล่องแคล่วและเบาแรง เหมาะสำหรับการเดินทางในระยะไกล และการเดินทางขึ้นลงตามลาดเขา เรียกชื่อรถจักรยานดังกล่าวว่า รถจักรยานเสือภูเขา

10. การกางเต็นท์นอนพักแรม การกางเต็นท์นอนพักแรมเป็นกิจกรรมที่นิยมทำกันในบริเวณอุทยานแห่งชาติ หรือในสถานที่ซึ่งจัดสิ่งอำนวยความสะดวกไว้ให้โดยเฉพาะ เป็นรูปแบบของการท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับธรรมชาติใกล้ชิด

11. การดำน้ำในทะเล การดำน้ำในทะเลเพื่อดูปะการัง พืชน้ำและปลาสวยงามใต้น้ำเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมอย่างมากในขณะนี้

2.2.4 ชุมชนกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ปรัชญากรณ์ ไชยคช (2554) กล่าวถึงชุมชนกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศถือว่าเป็นนัยยะแห่งความหมายใหม่ที่ชุมชนเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการในระยะเวลาไม่นานนักก่อนหน้านี้ ความเข้าใจของชุมชนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเป็นเพียงเรื่องของการเดินทางเท่านั้น โดยที่ไม่ได้มองในมุมกลับว่า ถ้าชุมชนจะต้องเข้ามาจัดการการท่องเที่ยวเอง จะต้องดำเนินการอย่างไร จะจัดการกับมันอย่างไร และอะไรคือเป้าหมายหลายชุมชนจึงเข้าใจว่าเป็นภาระหน้าที่ของรัฐต่อการจัดการ การพัฒนา การส่งเสริมชุมชน ชาดการมีส่วนร่วม ชาดการทวงแทน ในทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ ไม่ให้ความสำคัญว่าจะเกิดอะไรกับชุมชน กับทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว วิถีชีวิต องค์กรความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ได้รับผลกระทบสืบเนื่องจากชุมชนขาดองค์ความรู้ ชาดที่ปรึกษาชาดผู้นำที่มีศักยภาพ กลไกรัฐไม่เอื้อประโยชน์ ชาดเครื่องมือที่จะเข้าไปจัดการ โดยเฉพาะชนที่ต่างวัฒนธรรม รวมถึงชุมชนที่อยู่ห่างไกลเมืองที่เป็นศูนย์กลาง การท่องเที่ยวตามภาคต่างๆ ดังนั้นการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนจึงเป็นเรื่องห่างไกลในอดีต รายละเอียดที่จะกล่าวต่อไปนี้จะแสดงให้เห็นว่าชุมชนสามารถมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในชุมชนของตนเอง โดยต้องอาศัยความรู้และความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ และผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชน ดังนี้

1. บทบาทของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว

ปรัชญากรณ์ ไชยคช (2554) กล่าวถึงการพิจารณาบทบาทของชุมชนที่จะเข้าไปร่วมส่งเสริมหรือดำเนินการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแล้ว แบ่งพอสังเขปได้ 2 ส่วน คือ บทบาทตามกฎหมายที่มีปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญ และบทบาทของชุมชนทางสังคม ซึ่งถือเป็นกลไกที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ชุมชนสามารถนำมาเป็นเครื่องมือในการส่งเสริม ดำเนินการ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยอาศัยกระบวนการที่เริ่มจากการแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกันของคนในชุมชน จัดเวทีชาวบ้านเรียนรู้จากประสบการณ์ และภูมิปัญญาท้องถิ่น การทำวิจัยชุมชนของคนในชุมชนเอง การสร้างเครือข่าย เป็นต้น โดยยึดพื้นฐานการเรียนรู้ต่อการอนุรักษ์ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในสังคมท้องถิ่น มุ่งสู่ความยั่งยืน

เลิศชาย ศิริชัย (2547) ได้เสนอแนวคิดถึงสิ่งที่ต้องคำนึงถึงเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับชุมชนว่ามีอยู่หลายประการ ได้แก่

1.1 การทบทวนตนเอง ชุมชนพร้อมหรือไม่ในเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวและจำเป็นหรือไม่ที่ทุกชุมชนจะต้องมีการจัดการการท่องเที่ยวเนื่องจากเป็นกระแสที่เข้าสู่ชุมชน

1.2 ชุมชนยังต้องการการหนุนเสริม เมื่อมีการส่งเสริมให้เกิดการจัดการแล้วต้องเป็นที่ปรึกษา เพื่อให้ชุมชนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง

1.3 เครื่องมือการเรียนรู้ มองว่าสังคมยังขาดการเรียนรู้ต้องสร้างเครื่องมือการเรียนรู้ให้เกิดปัญหาในการพร้อมรับกับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นภายในชุมชน การท่องเที่ยวอาจเป็นเพียงเครื่องมือในการพัฒนาทางความคิด คิดร่วม ทำร่วม สร้างการเรียนรู้ภายในชุมชน

1.4 ผลกระทบ ต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว เช่น การเข้าไปของวัฒนธรรมใหม่อย่างเรื่องของการแต่งกาย ทรัพยากรที่เสื่อมโทรมลงไป ปัญหาขยะ

1.5 ประสานการมีส่วนร่วม เนื่องจากเรื่องการท่องเที่ยวเกี่ยวกับฐานทรัพยากรซึ่งทุกคนเป็นเจ้าของ ซึ่งเป็นเรื่องละเอียดอ่อน จึงต้องมีการประสานให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามารับทราบและร่วมดำเนินการมิให้เกิดเป็นความขัดแย้งขึ้นในภายหลัง

1.6 กลไกการจัดการและการกระจายรายได้ ต้องมีกลไกการจัดการที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้าไปในชุมชนได้ และมีการกระจายรายได้อย่างเท่าเทียมเป็นธรรม เพราะเรื่องเงินมักจะเข้าไปทำลายความสัมพันธ์ภายในชุมชนได้ง่าย

ด้วยธรรมชาติของมนุษย์ที่มีความอยากรู้ อยากเห็น ต้องการ ผ่อนคลายความเครียดจึงทำให้มนุษย์อยากท่องเที่ยว ซึ่งแต่เดิมนั้นการท่องเที่ยวเป็นไปด้วยตนเอง ต่อมาจึงถูกพัฒนาขึ้น สร้างขึ้น ทำให้มนุษย์ไม่สามารถสรรหามาได้ด้วยตนเอง ต้องผ่านกระบวนการพาไป โดยมีเงินเป็นค่าตอบแทน กลายเป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ต้องมี ผู้ซื้อ ผู้ขาย การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงเป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่ต้องคิดให้รอบคอบมาก เนื่องจากการเปิดรับคนอื่นเข้ามาจะส่งผลกระทบต่อชุมชนและส่วนรวมเป็นอย่างมาก เช่น วัฒนธรรมใหม่ๆ ที่เข้าไปแบบไม่เคารพชุมชน หน้าที่ยังมักคำนึงถึงตัวแปรเรื่องเงินเป็นหลัก กลับกลายเป็นความขัดแย้งในระยะยาว เลิศชาย ศิริชัย (2547) จึงได้เสนอแนวทางในการปฏิบัติของชุมชนซึ่งควรดำเนินการบนฐานต่อไปนี้

1.1 ต้องเข้าใจชุมชนอย่างลึกซึ้ง มีการทบทวนทุนเดิมในชุมชนว่ามีอะไรบ้าง ทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางธรรมชาติ และทุนทางสติปัญญา ทุนทางการเงินเป็นอย่างไรและสร้างสรรค์การท่องเที่ยวบนวิถีชุมชน มิใช่เพียงเพื่อการตอบสนองความต้องการ ของนักท่องเที่ยวซึ่งเป็นการสัมพันธ์เชิงอำนาจ แต่ไปแบบเยียมเยื่อน แบบญาติ ไม่มีทิวไร ไม่มีคนนำเที่ยว ที่สำคัญคือ การเข้าไปแบบ เคารพในความเป็นชุมชน จึงจะสามารถรักษาทุนของ ชุมชนไว้ได้อย่างยั่งยืน

1.2 การมีส่วนร่วมของชุมชน ไม่ใช่การทำคนเดียว ต้องมีการเกี่ยวข้องกับชุมชน และพันธมิตรเข้าไปร่วมดำเนินการเป็นสำคัญ

1.3 มองรายได้เป็นเรื่องรอง หากในชุมชนคำนึงถึงแต่ผลประโยชน์ที่พึงจะได้ "เงิน" ก็จะกลายเป็นตัวทำลายความสัมพันธ์ของชุมชน มากกว่าการสร้างเสริมชุมชน

ควรคำนึงว่าจำเป็นหรือไม่ที่ทุกชุมชนต้องเปิดการท่องเที่ยว และเลือกที่จะให้ใครเป็นผู้กำหนดการท่องเที่ยวหากเลือกที่จะกำหนดตามความต้องการของนักท่องเที่ยวเราต้องยอมที่จะสูญเสียทุนต่างๆที่เรามีอยู่ ยอมที่จะสูญเสียความเป็นตัวเอง แต่หากว่าชุมชนสามารถเลือกที่จะกำหนดตัวเองความเป็นตัวตนของชุมชนก็จะยังคงอยู่ และสามารถรักษาทุนของชุมชนไว้ได้อย่างยั่งยืน

2. แหล่งข้อมูลความรู้ที่ชุมชนจะนำมาจัดการกับการท่องเที่ยว

เมื่อชุมชนมีความมุ่งมั่นที่จะดำเนินการด้านการท่องเที่ยวแล้ว แหล่งความรู้เหล่านี้จะเป็นประโยชน์ คือ (ปรัชญากรณ์ ไชยคช, 2554)

2.1 การเรียนรู้ภายในชุมชน การเรียนรู้ที่สำคัญของชุมชนที่จะจัดการกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต้องเริ่มจากการเรียนรู้ภายในของชุมชน ก่อน จนเกิดความเข้าใจว่าชุมชนมีเป้าหมายที่จะดำเนินการอย่างไรชุมชนจะได้อะไรจากการดำเนินการ โดยที่คนในชุมชนต้องจัดประชุม โต๊ะกลม ร่วมปรึกษา ร่วมหารือกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน เมื่อเกิดความชัดเจนทั้งนโยบายและเป้าหมายและ วิสัยทัศน์แล้ว ขึ้นต่อไป ชุมชนจะต้องอาศัยพันธมิตร หรือเครือข่ายที่เกี่ยวข้องร่วมกันจัดการ

2.2 หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง การดำเนินกิจกรรมใดๆ ที่ชุมชนจะริเริ่ม หรือดำเนินการซึ่งก่อให้เกิดความผูกพันต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ยั่งยืน การกำหนดมาตรฐาน มาตรการบังคับใช้ตามกฎหมาย เพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมท้องถิ่น และ สิ่งแวดล้อมให้มีคุณภาพได้มาตรฐานสากลแล้ว หน่วยงานภาครัฐจะต้องเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ประเด็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หน่วยงานที่จะต้องเข้ามาเกี่ยวข้องโดยตรงที่สำคัญ คือ หน่วยงานของรัฐในพื้นที่ เช่น องค์การบริหารส่วน ตำบล (อบต.) เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เป็นต้น หน่วยงานเหล่านี้มีอำนาจตามหน้าที่ มีกฎหมายที่มีผลบังคับใช้ และมี งบประมาณที่จะดำเนินการ ดังนั้น การพัฒนาใดๆ ที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ชุมชนจะต้องนำเสนอและผ่านการเห็นชอบหรือร่วมหารือกับ หน่วยงานเหล่านี้ หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยว คือ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (กก.) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ซึ่งมีภาระหน้าที่หลักต่อการพัฒนาอนุรักษ์ฟื้นฟู และส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่ดำเนินการโดยชุมชนเป็นโจทย์หนึ่งที่ ททท.เข้ามาเกี่ยวข้องโดยตรง การจัดทำแผนปฏิบัติการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ดำเนินการการท่องเที่ยว เชิงนิเวศแห่งชาติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นับเป็นอีกภารกิจหนึ่งที่ ททท.ได้ดำเนินการเพื่อเพิ่มความชัดเจนให้กับชุมชนที่จะดำเนิน การการท่องเที่ยว บทเรียน ประสบการณ์เหล่านี้ ชุมชนต้องเรียนรู้เอง เพื่อนำมาเป็นองค์ความรู้ ฐานข้อมูลในการจัดการท่องเที่ยว

2.3 สถาบันการศึกษาในพื้นที่ สถาบันการศึกษาในพื้นที่เป็นแหล่งรวมองค์ความรู้ที่สำคัญของชุมชนทุกแขนง รวมถึง การท่องเที่ยวเชิง นิเวศการพัฒนาหลายๆ โครงการที่เกิดขึ้นในหลายๆ พื้นที่ของประเทศเกิดความผิดพลาด การขัดแย้งและต่อต้านทำให้โครงการนั้น ไม่สำเร็จตามกำหนดการ อันสืบเนื่องมาจากการขาดคำแนะนำ ข้อปรึกษาจากสถาบันการศึกษา หรือนักวิชาการที่มีความชำนาญเฉพาะสาขา การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นแขนงวิชาหนึ่งที่ต้องอาศัยองค์ความรู้เฉพาะด้านในการพัฒนา ความผิดพลาดที่

2.4 ภาคเอกชน หลังจากที่ชุมชนได้จัดตั้งองค์กรชุมชนเตรียมความพร้อมที่จะนำเสนอรูปแบบของการท่องเที่ยวแล้ว ภาคเอกชนถือว่า มีความสำคัญต่อชุมชนที่จะช่วยเชื่อมต่อกับภาคการตลาด ที่จะนำตัวสินค้าและกิจกรรมออกสู่การเรียนรู้ของผู้บริโภค อาจกล่าวได้ว่าจุด ด้อย หรือ จุดอ่อนของชุมชนหลายๆ ชุมชนที่ดำเนินการด้านการท่องเที่ยว คือการตลาด ซึ่งเป็นศาสตร์ที่ชุมชนยังขาดความเข้าใจ ต่อการ จัดการ ภาคเอกชน ซึ่งมีความถนัด ความชำนาญสามารถที่จะช่วยสานประโยชน์ให้เกิดกับชุมชนได้ นอกจากนี้ยังรวมถึงบทบาทของ องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) ด้วย

นอกจากหน่วยงานที่กล่าวในเบื้องต้นแล้ว ความรู้ที่ชุมชนควรเรียนรู้ในการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศยังรวมถึงระบบบัญชี ชุมชนความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยว การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีกิจกรรม การบริการ การตลาด ประชาสัมพันธ์ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ชุมชน ต้องรู้ศักยภาพตัวเอง และอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารที่ดี

3. ผลกระทบต่อชุมชนจากการท่องเที่ยว

ปรัชญากรณ์ ไชยคช (2554) กล่าวถึงผลกระทบของการท่องเที่ยวที่เกิดต่อชุมชนว่ากระแสนการเดินทางจากนักท่องเที่ยวต่างถิ่นต่างวัฒนธรรม เข้าไปสู่ชุมชนที่มีความแตกต่างทางด้านประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ การพัฒนาเพื่อก่อให้เกิดมาตรฐานในผลิตภัณฑ์ที่จะนำเสนอแก่นักท่องเที่ยว การจัดเตรียมพื้นที่เพื่อให้บริการ การเกิดขึ้นของกิจกรรมเหล่านี้ซึ่งได้มาจากการพัฒนาทั้งรูปธรรม และนามธรรม ล้วนก่อให้เกิดผลกระทบกับชุมชนทั้งทางตรงและทางอ้อม ชุมชนจะได้รับทั้งข้อดีและข้อเสีย ผลกระทบที่เกิดขึ้น เช่น

3.1 ผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ส่วนที่ดี คือทำให้เกิดเครือข่าย เกิดความเข้าใจ เกิดการเรียนรู้เกิดการสำนึกว่าสิ่งแวดล้อมสำคัญกับมนุษย์ อย่างไรก็ตามในขณะเดียวกัน การท่องเที่ยวที่ไม่คำนึงถึงความสามารถในการรองรับของพื้นที่ก็ทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมลงไปด้วย

3.2 ผลกระทบด้านวัฒนธรรม ผลแง่บวก ประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนได้รับการเผยแพร่ ชุมชนเกิดความหวงแหน ได้รับการสืบทอด ส่วนผลแง่ลบที่ได้จากการท่องเที่ยวก็คือ วัฒนธรรมถูกนำมาจัดฉาก ทำให้เสื่อมศรัทธาด้อยค่า

3.3 ผลกระทบด้านสังคม ชุมชนหันมาพูดคุยกันมากขึ้น เกิดเครือข่ายเรียนรู้มากขึ้น มีวิถีคิดที่เก่งขึ้น รู้เท่าทันกระแสที่มาจากข้างนอก มากขึ้นแต่ในขณะเดียวกันก็มีแรงกดดันจากภายนอกเพิ่มขึ้นด้วย เช่น ผู้ประกอบการธุรกิจที่จะเข้าไปดำเนินการ

3.4 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวทำให้ชุมชนมีอาชีพเสริม สร้างงานใหม่เกิดการกระจายรายได้ ในทางกลับกันบางครั้งเศรษฐกิจ ที่เข้ามาก็เอื้อให้เกิดการขัดแย้ง การแข่งขัน การแย่งชิงการใช้ทรัพยากรกันในชุมชน

ชุมชนกับการจัดการท่องเที่ยวถือเป็นประเด็นใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย โดยเฉพาะสังคมชนบทที่มีข้อจำกัดในด้านของการรับรู้ข้อมูล ข่าวสารขาดช่องทางของการเรียนรู้ โดยยังคงอาศัยความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชน ฯลฯ อย่างหนึ่งที่ชุมชนจะต้องตระหนักในบทบาท คือ ชุมชนจะต้องเรียนรู้ร่วมกันให้ได้ ตกลงกันให้ได้ เนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่มีความเปราะบาง และพร้อมที่จะก่อให้เกิดความขัดแย้งจากผลประโยชน์ได้ตลอด ถ้าหากชุมชน เอาผลประโยชน์ ผลกำไรที่จะได้มาเป็นที่ตั้ง เหมือนกับหลายชุมชนที่กำลังประสบอยู่ในปัจจุบัน ชุมชนควรตระหนักว่า การท่องเที่ยว ที่เกิดขึ้นในชุมชนนั้น เป็นผลทางอ้อมที่เกิดขึ้นจากผลของการอนุรักษ์ สืบพอดรักษาไว้ซึ่งมรดกทางธรรมชาติ มรดก ทางวัฒนธรรม เอกลักษณ์อัตลักษณ์ แล้ว ถูกนำมาแปลงเป็นกิจกรรมเพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน ดังนั้นชุมชนจึงควรบริโภค และใช้สอยทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า

2.3 แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการโดยชุมชน

2.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน

1. ความหมายของวิสาหกิจชุมชน

“วิสาหกิจชุมชน” หมายความว่า กิจกรรมของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อ การพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศ กำหนด (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2548)

คำว่า “วิสาหกิจ” แปรจากภาษาอังกฤษว่า “Enterprise” ซึ่งแปลว่า “การประกอบการ” แต่ในปัจจุบันมีคำว่า “วิสาหกิจชุมชน” (SMCE: Small and Micro Community Enterprise) เกิดขึ้น ซึ่งผู้คนเริ่มหันมาให้ความสำคัญกับวิสาหกิจชุมชนจนกล่าวได้ว่าเป็นยุคแห่งวิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจชุมชนเป็นแนวคิดที่มุ่งแปรรูปผลผลิตตามธรรมชาติ หรือสร้างผลิตภัณฑ์หรือผลผลิตโดยครอบครัวในชุมชน โดยองค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชน เพื่อการบริโภคและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนโดยมีหลักการคิดที่สำคัญ คือ สร้างความหลากหลายของผลผลิตและผลิตภัณฑ์ในชุมชน

เพื่อการบริโภคแบบพึ่งพาตนเอง ลดรายจ่ายให้ครอบครัว สร้างเสริมสุขภาพอนามัยที่ดีให้ตนเอง และมีคุณธรรมรับผิดชอบต่อสมาชิกคนอื่นๆ ที่อยู่ร่วมในชุมชน ไม่เห็นแก่ประโยชน์ด้านกำไรสูงสุดและเอาเปรียบผู้บริโภค (เสรี พงศ์พิศ, 2545)

วิสาหกิจชุมชน คือ การประกอบการเพื่อการจัดการ “ทุน” ของชุมชนอย่างสร้างสรรค์ เพื่อตอบสนองการพึ่งตนเองและความพอเพียงของครอบครัวและชุมชน ทุนของชุมชนไม่ได้หมายถึง ทุนเงินตราเพียงอย่างเดียว แต่ครอบคลุมถึงคน ความรู้ภูมิปัญญา ทรัพยากรตามธรรมชาติ และผลผลิตของชุมชน (พรพิมล เฉลิมมีประเสริฐ, 2547)

2. หลักการของวิสาหกิจชุมชน

มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง และจำนวนหนึ่งอยู่ในระดับที่ไม่พร้อมจะเข้ามาแข่งขันทางการค้าให้ได้รับการส่งเสริมด้านความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการและพัฒนาารูปแบบของวิสาหกิจชุมชนให้กลายเป็นระบบเศรษฐกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็ง สามารถพัฒนาไปสู่การเป็นผู้ประกอบการของหน่วยธุรกิจที่สูงขึ้นต่อไป เสรี พงศ์พิศ (2548) ได้อธิบายว่า วิสาหกิจชุมชนจะต้องมีลักษณะสำคัญ 7 ประการคือ

2.1 ชุมชนเป็นเจ้าของและผู้ดำเนินการ หมายถึงการดำเนินการทั้งหมดเป็นคนในชุมชนไม่มีการจ้างแรงงานจากต่างถิ่นมาดำเนินการให้ หรือมีเจ้าของแต่เพียงผู้เดียว และคนในชุมชนเป็นเจ้าของร่วมกัน

2.2 ผลผลิตมาจากกระบวนการในชุมชน หมายถึงต้องเป็นกระบวนการหรือผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการที่ชุมชนร่วมมือกันผลิตและคั่นคิด และเกิดจากการใช้ทรัพยากรในพื้นที่ของชุมชนเอง ไม่ใช่เป็นการนำมาจากภายนอกชุมชน

2.3 ริเริ่มสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมของชุมชน หมายถึงไม่เป็นการลอกเลียนแบบผู้อื่นแต่เป็นผลผลิตของกระบวนการเรียนรู้ การต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือเป็นการคั่นคิดอะไรใหม่ๆ ซึ่งสามารถแข่งขันกับผู้อื่นได้

2.4 มีฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมผสานภูมิปัญญาสากล หมายถึงทำให้ผลผลิตมีเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และปรับปรุงผสมผสานกับรูปแบบหรือเทคนิคสากลให้กลมกลืน เพื่อที่จะสามารถนำไปแข่งขันกับผู้อื่นได้

2.5 ดำเนินการแบบบูรณาการ เชื่อมโยงกิจกรรมต่างๆให้เป็นระบบ หมายถึงการดำเนินการวิสาหกิจชุมชนไม่ใช่เน้นที่การผลิตเพียงหนึ่งหรือสองเรื่องเพื่อขายเพียงอย่างเดียว แต่ผลิต แปรรูปจัดการให้เกิดการประกอบการในรูปแบบต่างๆ ต้องวิเคราะห์วิจัยข้อมูล เพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นเป็นหลัก

2.6 มีกระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจ หมายถึงวิสาหกิจชุมชนเกิดได้นั้นจะประสบผลสำเร็จได้ด้วย “ความรู้และปัญญา” ไม่ใช่มีทุนทางการเงินเพียงอย่างเดียวและการใช้เงินในการดำเนินการและแก้ปัญหาต่างๆอาจเกิดได้แต่เพียงโครงการ แต่ไม่อาจเกิดการพัฒนายั่งยืน การเรียนรู้จะทำให้เข้าใจกระบวนการวิสาหกิจชุมชนทั้งหมด

7. มีการพึ่งตนเองของครอบครัวและชุมชนเป็นเป้าหมาย หมายถึง การทำวิสาหกิจชุมชนต้องไม่มุ่งเน้นและคำนึงถึงการทำการใดๆเพียงอย่างเดียว แต่ต้องเน้นการอยู่ได้อย่างยั่งยืนของตนเองและชุมชนเป็นอันดับแรก และจึงต่อยอดเพื่อแข่งขันกับผู้อื่น

3. ประเภทของวิสาหกิจชุมชน

แบ่งประเภทของวิสาหกิจชุมชนเป็น 3 ประเภทคือ (พรพิมล เฉลิมมีประเสริฐ, 2547)

3.1 วิสาหกิจชุมชนทดแทนการพึ่งพาภายนอกชุมชน หมายถึง กิจกรรมการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เน้นการลดรายจ่ายของเกษตรกรและชุมชน

3.2 วิสาหกิจชุมชนพัฒนาผลผลิตและทรัพยากรมาสร้างผลิตภัณฑ์

3.3 วิสาหกิจชุมชนบริการ หมายถึง การประกอบการที่เกิดจากทักษะ ภูมิปัญญาและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้บริการกับเกษตรกรในครอบครัว ชุมชน และบุคคลทั่วไป

4. การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

เมื่อองค์กรชุมชนหรือเครือข่ายองค์กรชุมชนพัฒนากิจกรรมแล้ว จะมีการเชื่อมโยงเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ ทำให้เกิด “ระบบวิสาหกิจชุมชน” ซึ่งมีเป้าหมายในการดำเนินการดังนี้ (ลักขมี เสือแป้น, 2555)

4.1 สนับสนุนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิสาหกิจของชุมชน โดยชุมชนเพื่อชุมชน แก่จุดอ่อน เสริมจุดแข็งให้ชุมชน ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและทุนทางสังคมอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

4.2 สร้างกระบวนการเรียนรู้และระบบการพัฒนา เพื่อการพึ่งพาตนเองของชุมชนที่ครอบคลุมการจัดการทุกด้านให้มีระบบการจัดการ การผลิต การแปรรูป การตลาด การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การจัดสวัสดิการชุมชน เป็นต้น ซึ่งดำเนินการโดยองค์กรชุมชนหรือเครือข่ายองค์กรชุมชนในการวางแผนดำเนินการ และประสานความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน

4.3 พัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนที่มีอิสระ พึ่งตนเองได้ มีระบบการจัดการที่เหมาะสมสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมชุมชน มีต้นทุนการจัดการต่ำและเป็นสถาบันทางสังคมที่ชาวบ้านพึ่งพาอาศัยได้

4.4 พัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนที่กระจายการพัฒนาไปสู่ทุกส่วนของชุมชน ไม่ใช่ระบบที่ให้โอกาสกับผู้ที่เหนือกว่าทางด้านเศรษฐกิจการเมือง

2.3.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

1. ความหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การท่องเที่ยวโดยชุมชน หมายถึง การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนและชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน (พจนานา สนวนศรี, 2546)

อนุชา เล็กสกุลติติก (2541) ได้กล่าวถึงความแตกต่างระหว่าง แนวคิดการท่องเที่ยวในชุมชน (Tourism in the Community:TiC) และ การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-based Ecotourism: CBET) ว่าการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทยมุ่งเน้นไปที่ชุมชนชนบท มีหลายชุมชนในชนบทที่ประยุกต์ใช้แนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เข้ากับกระบวนการพัฒนาชุมชน เรียกว่าเป็น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน (CBET) แตกต่างกับการท่องเที่ยวในชุมชน (TiC) ซึ่งหมายถึง การท่องเที่ยวทุกรูปแบบที่เกิดขึ้นในชุมชน (ชนบท) การที่การท่องเที่ยวในชุมชน (TiC) ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมเป็นผลมาจากนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้การท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งในการเพิ่มรายได้ ให้กับคนในชุมชนและรักษาวัฒนธรรมของชุมชนนั้นไว้ อีกทั้งอาจทำให้ชุมชนได้ริเริ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆอีกด้วย แต่ในทางตรงกันข้ามการท่องเที่ยวก็อาจจะก่อให้เกิดผลกระทบในด้านลบได้เช่นเดียวกัน เช่น ทำให้คุณค่าของสังคมวัฒนธรรม ในท้องถิ่นลดน้อยลง และทัศนคติของผู้คนเปลี่ยนแปลงไป

2. ประเภทของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

หากพิจารณาทรัพยากรการท่องเที่ยวในท้องถิ่นแล้ว สามารถแยกออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ 7 ประเภท คือ (รำไพพรรณ แก้วสุริยะ, 2547)

1. แหล่งธรรมชาติที่มีความสวยงามโดดเด่น เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นเช่น ป่าเขา น้ำตก ถ้ำ ทะเล
2. แหล่งโบราณคดี แหล่งประวัติศาสตร์ และศาสนสถานที่สวยงาม
3. พิพิธภัณฑสถาน
4. งานบุญพื้นบ้าน งานประเพณีพื้นเมืองในรอบปี (12 เดือน)
5. ภูมิปัญญาพื้นบ้าน วิถีชีวิตพื้นบ้าน และการประกอบอาชีพหลักในชุมชน
6. ไร่นา สวนเกษตรต่าง ๆ และฟาร์มเลี้ยงสัตว์ต่าง ๆ
7. บุคลากรในท้องถิ่นที่มีความสามารถทำงานในธุรกิจท่องเที่ยวด้านบริการอย่างมีคุณภาพในแต่ละสาขา เช่น บริการรถนำเที่ยว เรือนำเที่ยว บริการในร้านอาหาร และบริการนำเที่ยว (มัคคุเทศก์ท้องถิ่น หรือ วิทยากรในท้องถิ่น) เป็นต้น ดังนั้น หากนำทรัพยากรการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมาจัดรูปแบบการท่องเที่ยวก็เข้าหลักการการท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตชนบทแล้วสามารถจัดรูปแบบการท่องเที่ยวหลากหลายได้ 10 แบบได้แก่

- 7.1 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism)
- 7.2 การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism)
- 7.3 การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (Geotourism)
- 7.4 การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historicaltourism)
- 7.5 การท่องเที่ยวชมงานวัฒนธรรมและประเพณี (Cultural & Traditional Tourism)
- 7.6 การท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์ (Astrological Tourism)
- 7.7 การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา (Edu-meditation tourism)
- 7.8 การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sportstourism)
- 7.9 การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health tourism)
- 7.10 การท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว (Longstay)

รูปแบบของการท่องเที่ยวทั้ง 10 ประเภทนั้น แต่ละประเภทยังสามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว (Tourism activities) ได้หลายหลากเช่นกัน ได้แก่ การท่องเที่ยวเดินป่าชมและศึกษาพรรณไม้สมุนไพร/ การดูนกดูแมลง/ การพายแคนูและคายัค/ การปีนเขา/ การขี่จักรยานท่องเที่ยว/ การขี่ม้า/ ขี่ควาย/ การฝึกช้าง/ การเล่นเรือใบ/ การเล่นบอลลูน/ การล่องแก่งล่องเรือยาง/ การเล่นเจ็ตสกีและสกีน้ำ/ การดำน้ำ/ การเล่นกอล์ฟ/ การวาดภาพและถ่ายภาพ/ การเรียนทำอาหาร เรียนศิลปะการแสดงสาขาต่างๆ/ การนวดแผนไทย/ การเรียนและฝึกสมาธิ เป็นต้น

3. องค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

องค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน สามารถแบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ (พจนานุกรม, 2546) ดังนี้

3.1 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม

- ชุมชนมีฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และมีวิถีการผลิตที่พึ่งพาและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน
- ชุมชนมีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

3.2 ด้านองค์กรชุมชน

- ชุมชนมีระบบสังคมที่เข้าใจกัน
- มีปราชญ์ หรือผู้มีความรู้ และทักษะในเรื่องต่างๆหลากหลาย
- ชุมชนรู้สึกเป็นเจ้าของและเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา

3.3 ด้านการจัดการ

- มีกฎและกติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว

- มีองค์กรหรือกลไกในการทำงานเพื่อจัดการการท่องเที่ยว และสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนโดยรวมได้
- มีการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรม
- มีกองทุนที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน

3.4 ด้านการเรียนรู้

- มีระบบจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือน
- สร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ทั้งในส่วนของชาวบ้านและผู้มาเยือน
- ลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างการรับรู้ และความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่าง

อนุชา เล็กสกุลติก (2541) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบในการท่องเที่ยวได้แก่

คน หมายถึง ประชากรท้องถิ่นของชุมชนชนบทซึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ มีวัฒนธรรม และประเพณีเป็นของตนเอง

ธรรมชาติ หมายถึง สิ่งที่เป็นปกติ เรียบง่าย สำหรับผู้คนในท้องถิ่น ซึ่งใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการยังชีพ

วัฒนธรรม หมายถึง วิถีการดำเนินชีวิตของคน จารีตประเพณี ความสัมพันธ์ทางสังคมภายในชุมชนเองหรือ ระหว่างชุมชนกับสิ่งแวดล้อม

กล่าวสรุปว่า ผู้คนที่อาศัยอยู่ในชนบท มักอยู่ใกล้กับป่า หรือชายฝั่ง วิถีชีวิตการดำเนินชีวิตขึ้นอยู่กับเกษตร การทำไร่ ทำนา ทำฟาร์ม การเก็บของป่า การประมง มีความเชื่อเรื่องด้านศาสนาวิญญาณ และมีความใกล้ชิดกับธรรมชาติ โดยทั่วไปแล้วประเพณีและวัฒนธรรมต่างๆในท้องถิ่นจะถูกแสดงให้เห็นนักท่องเที่ยวได้เห็น เมื่อมาเยือนหมู่บ้าน ซึ่งการแสดงออกดังกล่าวถือเป็นต้นกำเนิดของการเปลี่ยนแปลงในชนบท จากที่เคยเน้นด้านการผลิต เพื่อหารายได้ในมายังชีพ มาเป็นการหารายได้จากการบริการ แต่ในขณะเดียวกันนั้นผู้คนในท้องถิ่นก็ต้องรู้จักแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว และต้องยอมรับการเปลี่ยนแปลงบางอย่างของวัฒนธรรมในท้องถิ่น

4. แนวทางในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

แนวทางจัดการการท่องเที่ยวทุกท้องถิ่นนั้น มีเป้าหมายคือ หาวิธีการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว ทำอย่างไรให้นักท่องเที่ยวแวะเที่ยวนานวันและใช้จ่ายเงินเพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอตลอดปี ยิ่งยืนตลอดกาลนับร้อยๆ ปีได้นั้น ชุมชนผู้เป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีวิธีจัดการดังนี้ (ราไพพรรณ แก้วสุริยะ, 2547) หลักการจัดการท่องเที่ยวยั่งยืน มีองค์ประกอบ 4 หลักการด้วยกันคือ

4.1 การดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวต้องคำนึงถึงขอบเขตความสามารถในการรองรับของพื้นที่ทั้งธรรมชาติ ชุมชนขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว ควรกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวในแต่ละแห่งต่อคนต่อวัน

4.2 ควรตระหนักถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีผลกระทบ (ก่อปัญหาด้านลบ) ต่อชุมชนขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน (เอกลักษณ์และอัตลักษณ์)

4.3 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว ผู้เกี่ยวข้องทั้งผู้เป็นพันธมิตรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องประสานการจัดการร่วมกัน เพื่อลดผลกระทบต่อระบบนิเวศ ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนต่อการท่องเที่ยว

4.4 การทำธุรกิจท่องเที่ยวนั้นต้องคำนึงถึง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยการประสานงาน ประสานโครงการ และกำหนดแผนงาน นโยบาย ทางเศรษฐกิจ (เพิ่มรายได้) เพื่อให้ชุมชนคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน

5. การมีส่วนร่วมของชุมชนกับการท่องเที่ยว

สุริพร พงษ์พานิช (2544) ได้เสนอบทบาทของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการท่องเที่ยวนั้น ส่วนใหญ่มักจะเป็นการร่วมกันใช้ประโยชน์ หรือได้รับประโยชน์ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งเท่านั้น การมีส่วนร่วมที่จะก่อให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาได้จะต้องครบองค์ประกอบ 5 ประการ คือ

5.1 ร่วมกันวางแผน เป็นการร่วมคิดร่วมวางแผนจัดการเตรียมความพร้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชน ร่วมประชุมและลงความเห็นวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่ภาคราชการนำเสนอ นั้นเห็นด้วยหรือไม่ หากไม่เห็นด้วย มีข้อเสนอแนะควรทำอย่างไร หากท้องถิ่นใดที่ยังไม่มีการท่องเที่ยวแต่ต้องการให้เกิดขึ้น ก็ต้องร่วมกันคิดว่าชุมชนของตนมีอะไรเด่นแตกต่างจากชุมชนอื่น มีทรัพยากรอะไรที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้บ้าง ควรมีการจัดการอย่างไรบ้าง ควรแบ่งหน้าที่ใครทำอะไร ควรตั้งร้านค้าตรงไหนที่หลัง ควรให้ใครเข้ามาขายได้บ้าง ควรจัดร้านค้าแผงลอยอยู่บริเวณไหนให้ดูเป็นระเบียบ ควรขายของราคาเท่าใด ควรจัดการด้านสิ่งแวดล้อมอย่างไรเพื่อป้องกันมลพิษและความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

5.2 ร่วมกันปฏิบัติตามแผน เมื่อมีการวางแผนแล้วสมาชิกในชุมชนทุกคนต้องร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ที่ตกลงกันไว้ อาทิ การวางแผนลดขยะภายใน 1 ปี ก็จะต้องร่วมกันลงมือทำให้ได้ตามแผนนั้น

5.3 ร่วมกันใช้ประโยชน์ สมาชิกทุกคนจะต้องมีสิทธิ์ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท่องเที่ยวในท้องถิ่น จะต้องมีการจัดการผลประโยชน์ทั้งที่เป็นตัวเงินและวัตถุให้ประชาชนในท้องถิ่นอย่างทั่วถึงและเหมาะสม โดยคำนึงถึงความยุติธรรมและความเท่าเทียมกันเป็นหลัก เมื่อทุกคนได้รับประโยชน์อย่างเหมาะสม ซึ่งหมายถึง การลงทุนลงแรงมากก็จะได้ผลประโยชน์มาก สิ่งนี้จะช่วยกระตุ้นให้กิจกรรมการท่องเที่ยวในท้องถิ่นดำเนินต่อไปได้

5.4 ร่วมติดตามและประเมินผล เมื่อมีการดำเนินการแล้วย่อมจะมีปัญหาความไม่เข้าใจต่างๆ เกิดขึ้น จึงต้องร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นถ่ายทอดประสบการณ์ และร่วมกันประชุมหาวิธีการแก้ไข ปัญหาเหล่านั้น

5. ร่วมบำรุงรักษา เมื่อมีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรแล้ว ทุกคนต้องร่วมกันบำรุงรักษาด้วย หากปล่อยให้ปล่อยทิ้งทรัพยากรที่มีอยู่เสื่อมโทรมลง นักท่องเที่ยวก็อาจจะไม่มาเยี่ยมชมเยือน ผลประโยชน์ที่เคยได้รับก็จะหมดไปเช่นกันการมีส่วนร่วมจัดการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น จะประสบความสำเร็จได้โดยทุกคนร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน ทุกฝ่ายต้องเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นดำเนินการเอง จะต้องสนับสนุนความรู้ ให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ และให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคเอกชนที่เป็นผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ควรสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนท้องถิ่นดำเนินการได้ราบรื่นและยั่งยืน

2.3.3 แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการองค์กร

1. ความหมายของการจัดการ

การจัดการ คือ กระบวนการทำงานที่ประกอบไปด้วยการวางแผน การจัดการองค์การ การนำและการควบคุมทรัพยากรที่องค์กรมีอยู่เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุซึ่งเป้าหมายขององค์การ (Schemahorn, 1999)

2. องค์ประกอบในการจัดการองค์การ

การจัดการองค์การผู้บริหารจำเป็นที่จะต้องเข้าใจถึงองค์ประกอบของการจัดการองค์การที่ดี เพื่อประโยชน์ในการจัดการองค์การและการวางรูปแบบขององค์การอย่างเหมาะสม องค์ประกอบที่ควรทราบ (ธงชัย สิ้นติวงษ์, 2542) ได้แก่

2.1 การจัดแผนงาน (Departmentation) ในขั้นต้นได้กล่าวไว้แล้วว่าการจัดการ

องค์การที่ดีนั้น ผู้บริหารจะต้องพิจารณาแบ่งแยกหน้าที่การทำงานออกเป็นกลุ่มๆ และจัดตั้งขึ้นมาในลักษณะของแผนกต่างๆ ในองค์การ ทั้งนี้หลักพื้นฐานในการจัดแบ่งแผนกที่สำคัญสามารถกระทำได้หลายวิธี คือ การจัดแผนงานโดยใช้หน้าเป็นเกณฑ์ ใช้ผลิตภัณฑ์เป็นเกณฑ์ ใช้พื้นที่เป็นเกณฑ์ ใช้ลูกค้าเป็นเกณฑ์ การจัดแผนงานตามกระบวนการ และการจัดแผนงานโดยใช้จำนวนคนเป็นเกณฑ์

2.2 หลักของการมีเอกภาพการบังคับบัญชา (Unity of command) ในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาคนใดก็ตาม ผู้ใต้บังคับบัญชาควรที่จะได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียวแต่ในปัจจุบันการทำงานมักจะละเลยในหลักการนี้ จึงเป็นผลทำให้งานล่าช้า และเกิดการอุ้งงานของผู้ใต้บังคับบัญชา เพราะจะต้องรับคำสั่งในการทำงานจากผู้บังคับบัญชาพร้อมกันหลายคน

2.3 การรวมอำนาจ (Centralization) เป็นการจัดการองค์การที่ได้สงวนหรือรักษาอำนาจในการตัดสินใจวินิจฉัยสั่งการไว้ที่ส่วนกลางขององค์การและนอกจากนั้นการตัดสินใจส่วนใหญ่ที่เกี่ยวกับ

กิจกรรมต่างๆ ในองค์การไม่ได้กระทำโดยผู้ปฏิบัติงาน แต่ขึ้นอยู่กับผู้บริหารระดับสูงกว่า เช่นงานด้านการเงิน การวางแผนนโยบายการบริหารงานบุคคลและการควบคุม

2.4 การกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นการจัดการองค์การที่มุ่งกระจายอำนาจและความอิสระในการตัดสินใจไปยังผู้บริหารระดับรองลงมาหรือหน่วยงานสาขา ทั้งนี้จะมีการกำหนดวิธีการและขอบเขตของการกระจายอำนาจ จะเพียงใดขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความเหมาะสมแต่ผู้บริหารจะต้องตระหนักว่า แม้ว่าการกระจายอำนาจจะช่วยก่อให้เกิดผลดีต่างๆ แก่องค์การมากมาย แต่ในการบริหารงานขององค์การ ผู้บริหารไม่สามารถกระจายอำนาจให้แก่ผู้อื่นอย่างเต็มที่ได้อ่างน้อยจะต้องมีการควบคุมทางการเงิน เพื่อลดความคล่องตัวของผู้ที่ได้รับมอบหมาย

2.5 ช่วงการควบคุม (Span of control) เป็นความพยายามในการกำหนดจำนวนของผู้ใต้บังคับบัญชาต่อผู้บังคับบัญชาหนึ่งคน และพยายามกำหนดขอบเขตการรับผิดชอบของผู้บริหารในการจัดการองค์การที่ผู้บริหารควรมีการพิจารณาถึงขนาดของช่วงการควบคุม ถ้าในองค์การใดมีการจัดช่วงการควบคุมที่ยาวหรือมากเกินไป อาจทำให้การควบคุมบังคับบัญชาไม่เกิดผลดีเท่าที่ควร และงานที่ได้ขาดประสิทธิภาพ เพราะการดูแลของผู้บริหารไม่ทั่วถึง

2.6 หน่วยงานที่สำคัญในองค์การ สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

หน่วยงานหลัก (Line) เป็นงานที่ต้องรับผิดชอบโดยตรงต่อผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของธุรกิจ เจ้าหน้าที่ให้หน่วยงานหลักสามารถจัดให้อยู่ในลักษณะของสายการบังคับบัญชาปกติ

หน่วยงานที่ปรึกษา (Staff) เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ช่วยเหลือคอยให้คำแนะนำแก่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติการ หรือเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานหลักให้มีการปฏิบัติงานดียิ่งขึ้น ลักษณะงานของหน่วยงานที่ปรึกษาจะช่วยให้วัตถุประสงค์ขององค์การสำเร็จได้โดยทางอ้อม

หน่วยงานอนุกร (Auxiliary) เป็นหน่วยงานที่คอยให้บริการแก่หน่วยงานหลักและหน่วยงานที่ปรึกษาส่วนมากเป็นงานด้านธุรการ และการอำนวยความสะดวกแต่ไม่มีหน้าที่บริการลูกค้าขององค์การแต่อย่างใด

2.7 สายการบังคับบัญชา (Line of Authority) หมายถึงความสัมพันธ์ระดับชั้นระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา สมาชิกในองค์การทุกคนจะต้องอยู่ในสายการบังคับบัญชาตามที่ได้กำหนดไว้ และการที่บุคคลใดอยู่ในสายการบังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชาคนใดคนหนึ่ง ก็จะแสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นจะต้องรับผิดชอบที่จะรายงานผลการปฏิบัติงานไปยังผู้บังคับบัญชาไมทางใดก็ทางหนึ่งและนอกจากนั้นยังบอกให้ทราบถึงสายการติดต่อสื่อสาร อำนาจหน้าที่

3. ปัจจัยในการจัดการ

ปัจจัยในการจัดการ ปัจจัยที่เป็นมูลเหตุพื้นฐานที่สำคัญที่ผู้บริหารทุกคนต้องหันมาสนใจในงานด้านการจัดการ เพื่อให้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของกิจการ (ธงชัย สินติวงษ์, 2542) ประกอบด้วย

3.1 คน (Man) ทรัพยากรบุคคลที่ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญยิ่งที่จะก่อผลสำเร็จให้กับกิจการได้อย่างมาก ทั้งในแง่ของปริมาณงานและคุณภาพ

3.2 เครื่องจักร (Machine) คือ เครื่องจักร อุปกรณ์ที่จัดหาและซื้ออย่างพิถีพิถัน เพื่อใช้ปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า

3.3 เงินทุน (Money) เป็นปัจจัยที่สำคัญในการให้การสนับสนุนจัดหาทรัพยากรเพื่อหล่อเลี้ยงและเอื้ออำนวยความสะดวกให้กิจกรรมขององค์การดำเนินไปอย่างไม่ติดขัด ซึ่งเงินทุนนี้มีทั้งระยะสั้นและระยะยาว รวมถึงราคาต้นทุนของเงิน คือ ดอกเบี้ยด้วย

3.4 วัสดุสิ่งของ (Material) เป็นปัจจัยที่ต้องจัดหามาใช้ในการดำเนินงานการผลิตหรือการบริการ

2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน

2.4.1 ความเป็นมาของการพัฒนาที่ยั่งยืน

เมื่อประมาณสองร้อยกว่าปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมเป็นต้นมา ทิศทางการพัฒนาของประเทศต่างๆ ทั่วโลกมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วทุกด้าน จึงทำให้มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ อย่างจำกัด ในปริมาณมากเพื่อผลิตสินค้าให้ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ทำให้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดเหลือน้อยลงจนใกล้จะหมดไปหรืออยู่ในสภาพที่เสื่อมโทรมลง จนไม่สามารถสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้นอย่างไร้ขีดจำกัด แม้ว่าปรากฏการณ์การพัฒนาดังกล่าวจะนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้า แต่ในขณะเดียวกันได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตของมนุษย์ เกิดความเสื่อมโทรมด้านคุณธรรมจริยธรรม คุณภาพชีวิตของมนุษย์ถูกบั่นทอนลงเรื่อยๆ เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมการผลิตและการบริโภคที่ไม่เหมาะสม ส่งผลให้สังคมโลกต้องตกอยู่ในภาวะ สังคมมีปัญหา และการพัฒนาที่ไม่ยั่งยืน จากสภาพปัญหาที่หลายประเทศทั่วโลกประสบกับภาวะ ความไม่ยั่งยืนของการพัฒนาดังกล่าว ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ส่งผลให้ทั่วโลกต่างแสวงหาแนวทางการพัฒนาที่คำนึงถึงความเป็นอยู่ของสังคมของทุก ด้านอย่างสมดุล เพื่อก่อให้เกิดระบบเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองได้สังคมที่ตีมนุชยมีคุณภาพชีวิตที่ดีอยู่ดี กินดีควบคู่กันไปกับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้คงสภาพเดิมและดีขึ้นอย่างยั่งยืน

วิกฤตการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นทั่วโลกได้กระตุ้นให้หลายประเทศเกิดความตระหนักที่จะร่วมมือกันแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและเห็นควรให้มีการจัดการประชุมระดับโลกเพื่อร่วมมือกันพิจารณาหามาตรการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ประเทศต่างๆ กำลังเผชิญอยู่เป็นครั้งแรก เมื่อพ.ศ. 2515 ซึ่งการประชุมนี้มีชื่อว่า "การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ (United Nations Conference on Human and Environment)" จัดขึ้น ณ กรุงสต็อกโฮล์ม ประเทศสวีเดน จากจุดเริ่มต้นครั้งนี้ ประเทศต่างๆ ทั่วโลกได้ตระหนักถึงวิกฤตการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาแบบมุ่งเน้นด้านเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว จึงหันมาให้ความสนใจกับการพัฒนา รูปแบบใหม่ที่สามารถลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการพัฒนาได้ อันเป็นที่มาของแนวคิด "การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development)" ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (World Commission on Environment and Development) หรือ คณะกรรมาธิการบรันท์แลนด์ (Brundtland Commission) โดยที่รายงานของคณะกรรมการบรันท์แลนด์ (Brundtland Report) ที่เสนอต่อสหประชาชาติในพ.ศ. 2530 เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง ต่อมาในชื่อ "อนาคตของเรา" (Our common future)

ต่อจากนั้นองค์การสหประชาชาติได้เรียกร้องให้ทั่วโลกคำนึงถึงผลกระทบของการพัฒนาที่มีต่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการใช้ทรัพยากรฟุ่มเฟือยที่ไม่สมดุลกับขีดจำกัด การตอบสนองของธรรมชาติโดยได้จัดประชุมสุดยอดของโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (UN Conference on Environment and Development: UNCED) เมื่อ พ.ศ. 2535 ณ กรุงริโอเดอจาเนโร ประเทศบราซิล ซึ่งเป็นที่มาของแผนแม่บทโลกที่ใช้เป็นกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศไปสู่ความยั่งยืน ในการประชุมครั้งนั้น ประเทศสมาชิกจำนวน 178 ประเทศรวมทั้งประเทศไทยได้ร่วมลงนามในการปฏิบัติตามแผนแม่บท ดังกล่าว ซึ่งอีก 10 ปีต่อมาจึงขยายแนวคิดไปสู่การประชุมสุดยอดระดับโลกว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (World summit on sustainable development) เพื่อกระตุ้นให้ประเทศต่างๆ หันมาให้ความสนใจกำหนดกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศอย่างองค์รวมมุ่งสู่คุณภาพการพัฒนา

2.4.2 ความหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

คณะกรรมการโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (World Commission on Environment and Development, 1990) หรือที่เรียกในอีกนามหนึ่งว่าคณะกรรมการบรันท์แลนด์ (Brundtland Commission) กล่าวว่าว่าการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ "การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นการพัฒนาที่สนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ลดทอนความสามารถของคนรุ่นต่อมาที่จะตอบสนองความต้องการของพวกเขา" (Sustainable development is development which meets the needs current generations without compromising the ability of future generations to meet their own needs) ทั้งนี้ การพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องทำให้ประชาชนมีคุณภาพ

ชีวิตที่ดีขึ้น มีระบบ สังคมที่เป็น สังคมธรรมรัฐ มีระบบการพัฒนาเศรษฐกิจที่มั่นคง ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาความช่วยเหลือ จากภายนอก มีคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีประชาชนรู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้คุณค่า โดยเฉพาะการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อเป็นฐานในการผลิตเพื่อนำไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (Brundtland commission, 1987) นอกจากนี้ องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่ง สหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization: UNESCO) ยังเสนอเพิ่มเติมว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนควรตั้งอยู่บนรากฐานทางวัฒนธรรมที่ยึดถือคุณค่าของความเป็น มนุษย์ด้วย (UNESCO, 2005)

ชัยยศ อิมสุวรรณ์ (2543) ชัยยศ อิมสุวรรณ์ (2543) กล่าวว่าแนวความคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็น ยุทธศาสตร์ของการพัฒนาที่ต้องการการจัดทรัพยากรทั้งธรรมชาติและมนุษย์ รวมทั้งทรัพยากรการเงินและวัสดุทั้งปวงให้เป็นไปในทิศทางที่ก่อให้เกิดความมั่งคั่งและอยู่ดีกินดี โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติเพื่อส่งวนไว้สำหรับคนรุ่นหลัง และการที่จะบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งจะเกิดการสมดุลของการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมได้นั้นจะต้องพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการการพัฒนา

ประพัฒน์ ปัญญาชาติรักษ์ (2546) กล่าวว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการพัฒนา ในลักษณะบูรณาการเป็นองค์รวมที่ตัวแปรทั้งหลายต้องมาประสานกันครบองค์อย่างมีดุลยภาพ แม้ว่าจะอยู่ในบริบทที่มีความหลากหลายบนความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจ ที่ต้องคำนึงถึงการพัฒนาตามขีดความสามารถในการแข่งขันบนพื้นฐานทรัพยากรของตนเอง ด้านสังคมและ สิ่งแวดล้อม ที่ต้องให้ความสำคัญกับการตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้องอย่างสอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรม การพัฒนาที่ยั่งยืนจึงเป็นความพยายามในการทำให้ดีขึ้นอย่างมั่นคง ถาวร บนพื้นฐานของศักยภาพและทรัพยากรที่มีจำกัด โดยคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องทุกด้าน ทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ให้เกิดความสมดุลทุกมิติ เน้นการพัฒนาบนฐาน ทรัพยากร จุดแข็ง และ ศักยภาพของตนเอง รวมทั้งการสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อย่างจริงจังและต่อเนื่อง ตลอดจนสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและยั่งยืนตลอดไป

2.4.2 องค์ประกอบการพัฒนาที่ยั่งยืน

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2556) กล่าวว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนคือการพัฒนาที่เน้นให้มนุษย์คำนึงถึงขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติบนโลก และให้มีการดำเนินการพัฒนาควบคู่ไปกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยให้เป็นการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของคนทั้งในยุคปัจจุบันและยุคต่อไปอย่างเท่าเทียมกัน หลักการสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนคือการสร้างสมดุลระหว่าง 3 มิติของการพัฒนา อันได้แก่

1. มิติการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ กระจายรายได้ให้เอื้อประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่ในสังคม โดยเฉพาะคนที่มีรายได้น้อย

2. **มิตินโยบายสังคมที่ยั่งยืน** ซึ่งเป็นการพัฒนาคนให้มีความรู้มีสมรรถนะและมีผลิตภาพสูงขึ้น ส่งเสริมให้เกิดสังคมที่มีคุณภาพและเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

3. **มิตินโยบายสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน** ซึ่งเป็นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในปริมาณที่ระบบนิเวศสามารถฟื้นตัวกลับสู่สภาพเดิมได้ การปล่อยมลพิษสู่สิ่งแวดล้อมในระดับที่ระบบนิเวศสามารถดูดซับและทำลายมลพิษนั้นได้ โดยให้สามารถผลิตมาทดแทนทรัพยากรประเภทที่ใช้แล้วหมดไปได้

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยทางการตลาดหรือส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix 4Ps)

2.5.1 ความหมายของส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix 4Ps)

ส่วนประสมทางการตลาด หมายถึง เครื่องมือทางการตลาดที่กิจการสามารถควบคุมได้และนำมาใช้ในการวางกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการตลาด โดยการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค นอกจากนี้การนำข้อมูลจากส่วนประสมทางการตลาดมาวิเคราะห์จะทำให้เห็นการตลาดเข้าใจผลกระทบของกิจกรรมทางการตลาดในแต่ละกิจกรรมได้อย่างแม่นยำ ส่วนประสมทางการตลาดประกอบด้วยกิจกรรม 4 ด้านคือ ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ด้านราคา (Price) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) และด้านการส่งเสริมทางการตลาด (Promotion) (Philip Kotler and Kevin Lane Keller, 2012)

2.5.2 องค์ประกอบของส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix 4Ps)

1. ด้านผลิตภัณฑ์ (Product)

ผลิตภัณฑ์ หมายถึง สิ่งที่กิจการเสนอขายเพื่อตอบสนองความต้องการและให้ความพึงพอใจแก่ผู้บริโภค โดยสิ่ง que เสนอขายนั้นสามารถเป็นสิ่งที่มีความทนทานทางกายภาพ เช่น รถยนต์ โทรศัพท์ รองเท้า คอมพิวเตอร์ และสิ่งที่ไม่มีความทนทาน เช่น ธุรกิจบริการ ระบบงานคอมพิวเตอร์ สิ่ง que เสนอขายนั้นจะมีวัฏจักรชีวิตของตัวเอง (Product life cycle) เริ่มตั้งแต่ช่วงเติบโตของยอดขายไปยังช่วงที่ยอดขายเติบโตอย่างสมบูรณ์ และจบลงที่การถดถอยของยอดขาย ผลิตภัณฑ์นั้นจำเป็นต้องมีอรรถประโยชน์ (Utility) และมีมูลค่า (Value) ต่อผู้บริโภคเพื่อที่จะทำให้ผู้บริโภคได้ทำการซื้อผลิตภัณฑ์ ในการวางแผนทางด้านผลิตภัณฑ์นั้นนักการตลาดจำเป็นต้องพิจารณาระดับของผลิตภัณฑ์ ซึ่งมี 5 ระดับและในระดับที่สูงขึ้นนั้นผลิตภัณฑ์จะมีมูลค่าต่อผู้บริโภคมากขึ้น (Philip Kotler and Kevin Lane Keller, 2012)

ระดับของผลิตภัณฑ์ 5 ระดับ ได้แก่

1.1 **ผลิตภัณฑ์หลัก (Core Product)** คือ ผลิตภัณฑ์หรือบริการหลักที่ผู้บริโภคต้องการที่จะได้จากการซื้อจริงๆ หรือสาเหตุที่ผู้บริโภคเลือกซื้อ เช่น สิ่งที่ผู้บริโภคต้องการซื้อจากโรงแรมคือการพักผ่อนและการนอนหลับ หรือ ผู้บริโภคซื้อส่ว่านไปเพราะต้องการเจาะรู

1.2 ผลิตภัณฑ์แท้จริง (Actual Product) คือ การที่นักการตลาดเปลี่ยนผลิตภัณฑ์หลักให้เป็นผลิตภัณฑ์สำหรับการขาย ซึ่งเป็นการทำให้ผลิตภัณฑ์หลักทำหน้าที่ได้ดีขึ้น เช่น โรงแรมมีที่นอนห้องอาบน้ำ ผ้าเช็ดตัว โตะ ตู้เสื้อผ้า

1.3 ผลิตภัณฑ์ที่คาดหวัง (Expect Product) คือ การที่นักการตลาดเตรียมสิ่งที่ผู้บริโภคคาดหวังว่าจะได้โดยทั่วไปหลังจากที่ซื้อผลิตภัณฑ์หรือบริการ เช่น ผู้บริโภคต้องการโรงแรมที่มีห้องพักที่มีเตียงนอนที่สะอาด มีผ้าขนหนูที่สะอาด มีคอมพิวเตอร์สำหรับทำงาน และมีความเงียบสงบ

1.4 ผลิตภัณฑ์ควบ (Augmented Product) คือ การที่นักการตลาดมอบสิ่งที่เหนือความคาดหวังของผู้บริโภค เช่น แบรินด์สินค้า

1.5 ศักยภาพของผลิตภัณฑ์ (Potential Product) คือ คุณสมบัติใหม่ของผลิตภัณฑ์ที่บริษัททำการค้นหา พัฒนาสิ่งใหม่ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าในอนาคต

2. ด้านราคา (Price)

ราคา หมายถึง จำนวนเงินที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์หรือบริการ ซึ่งสามารถอยู่ในรูปแบบต่างๆ เช่น ค่าเช่า ราคา ค่าปรับ ค่านายหน้า ผู้บริโภคจะทำการเปรียบเทียบระหว่างคุณค่าของผลิตภัณฑ์ (Value) กับราคาของผลิตภัณฑ์ (Price) เมื่อพิจารณาในมุมมองที่แคบที่สุด ราคาหมายถึงจำนวนเงินที่กำหนดขึ้นเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับผลิตภัณฑ์ หรือบริการ ส่วนในมุมมองกว้างราคาหมายถึงจำนวนรวมของคุณค่าทั้งหมดที่ผู้บริโภคยอมจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ของการได้รับหรือการใช้ผลิตภัณฑ์หรือบริการ

ราคายังเป็นสิ่งที่กำหนดถึง คุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ ช่องทางการจัดจำหน่ายช่องทางการสื่อสาร และยังเป็นสิ่งที่แสดงถึงคุณค่าของตราสินค้าหรือตัวสินค้า (Philip Kotler and Kevin Lane Keller, 2012)

2.1 การกำหนดราคา (List Price) คือการที่กิจการพิจารณากำหนดราคาให้เหมาะสมกับคุณภาพของและการวางของผลิตภัณฑ์ เพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านราคาของกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมาย

2.2 การให้ส่วนลดและส่วนยอมให้ (Price Discount & Allowance) คือการให้ส่วนลดจากราคาที่กำหนดเพื่อเป็นการจูงใจให้ผู้บริโภคมาซื้อ

2.3 การให้ระยะเวลาในการชำระเงินและสินเชื่อ (Payment Period and Credit Term) คือการให้ระยะเวลาในการชำระเงินหลังจากที่ผู้บริโภคได้ทำการซื้อ ตามเงื่อนไขที่ได้ทำการตกลงไว้

3. ด้านการจัดจำหน่าย (Place)

การจัดจำหน่าย หมายถึง กิจกรรมที่ใช้ในการส่งมอบผลิตภัณฑ์หรือบริการจากกิจการไปยังผู้บริโภค โดยมีการส่งมอบโดยกิจการเองหรือผ่านคนกลาง โดยการส่งมอบผลิตภัณฑ์และบริการนั้น

จะพิจารณาถึงความสะดวกสบายของผู้บริโภค ทั้งในด้านสถานที่ เวลา และวิธีการ (ปณิศา มีจินดา และ ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2554)

กระบวนการในการออกแบบช่องทางการจำหน่ายจะเริ่มจากการค้นหาสิ่งที่ผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายต้องการจากช่องทางนั้น ผู้บริโภคอาจต้องการซื้อจากสถานที่ใกล้และสะดวกหรือพวกเขาอาจเต็มใจที่จะเดินทางไกลขึ้นเพื่อไปยังสถานที่ที่เป็นศูนย์กลางของผลิตภัณฑ์และบริการหรือทำการซื้อด้วยตนเองผ่านช่องทางต่างๆ เช่น ทางโทรศัพท์ ทางไปรษณีย์ ทางออนไลน์ ในด้านการส่งมอบสินค้า ผู้บริโภคอาจต้องการให้มีบริการเพิ่มเติม เช่น บริการการส่ง การให้เครดิต การซ่อมแซม การติดตั้ง เป็นต้น ดังนั้นการส่งมอบที่รวดเร็ว ช่องทางการซื้อที่มีความหลากหลาย และการให้บริการเพิ่มเติมที่มีมากขึ้นนั้น จะทำให้ระดับการให้บริการของช่องทางการจำหน่ายเพิ่มขึ้นตามไปด้วย (Philip Kotler and Kevin Lane Keller, 2012)

2.5.4 ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion)

การส่งเสริมการตลาด หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารข้อมูลระหว่างกิจการและผู้บริโภค มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้บริโภครับรู้ข้อมูลของตราสินค้า ผลิตภัณฑ์ บริการ หรือองค์กร ซึ่งต้องสร้างการรับรู้อย่างสม่ำเสมอและสร้างความพึงพอใจต่อตราสินค้าผ่านการจูงใจเพื่อให้เกิดความต้องการหรือเตือนความทรงจำ (Remind) ในผลิตภัณฑ์ โดยคาดหวังว่าการสื่อสารจะมีอิทธิพลต่อความรู้สึก ความเชื่อ และพฤติกรรมการซื้อ (Lovelock, 2010)

การติดต่อสื่อสารระหว่างกิจการและผู้บริโภค เพื่อสร้างทัศนคติและพฤติกรรมการซื้อสามารถทำได้โดยผ่านเครื่องมือที่แตกต่างกัน เช่น การติดต่อสื่อสารโดยใช้พนักงานขาย (Personal selling) ทำการขาย หรือการติดต่อสื่อสารโดยไม่ใช้คน (Non personal selling) กิจการจึงอาจเลือกใช้หลายเครื่องมือในการสื่อสารโดยใช้หลัก การสื่อสารการตลาดเชิงบูรณาการ (Integrated Marketing Communication) หรือ IMC เพื่อให้ทำการตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Philip Kotler and Kevin Lane Keller, 2012)

2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากการศึกษางานวิจัยนี้มุ่งเน้นเรื่องการบริหารจัดการที่พักรูปแบบโฮมสเตย์ ดังนั้นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้นจะมีความศึกษาใน 3 ประเด็นคือ 1.งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2.งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน 3.งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการที่พักรูปแบบโฮมสเตย์ดังนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ชื่อผู้วิจัย	เรื่องที่ศึกษา	วัตถุประสงค์	วิธีการศึกษา	ผลการศึกษาที่สำคัญ
พิมพ์ภัส พงศกรรัง ศิลป์ (2557)	การจัดการการ ท่องเที่ยวชุมชน อย่างยั่งยืน : กรณีศึกษา บ้าน โคกไคร จังหวัด พังงา	1. ศึกษาศักยภาพทางการ จัดการการท่องเที่ยวชุมชน อย่างยั่งยืนของกลุ่มการ ท่องเที่ยวชุมชนบ้านโคกไคร 2. วิเคราะห์องค์ประกอบที่ สำคัญต่อการจัดการการ ท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน ของกลุ่มการท่องเที่ยวชุมชน บ้านโคกไคร	การสัมภาษณ์	1.การควบคุมปริมาณ ของนักท่องเที่ยวทำให้ ลดความเสี่ยงกับการ ทำลายระบบนิเวศ 2.มีการเชื่อมโยงกันกับ เครือข่ายการท่องเที่ยว อื่นๆเพื่อดึงดูด นักท่องเที่ยว
ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร อุทิศ สังข รัตน์(2553)	แนวทางการ พัฒนาการ ดำเนินงานของ วิสาหกิจชุมชน ในเขตลุ่ม ทะเลสาบสงขลา	1. เพื่อศึกษาสภาวะการณ์ ของวิสาหกิจชุมชนในเขตลุ่ม ทะเลสาบสงขลา 2. เพื่อศึกษาปัญหาและ อุปสรรคในการดำเนินงาน ของวิสาหกิจชุมชนในเขตลุ่ม ทะเลสาบสงขลา 3. เพื่อหาแนวทางการ พัฒนาการดำเนินงานของ วิสาหกิจชุมชน ในเขตลุ่ม ทะเลสาบสงขลา	การ สังเกตการณ์ การสัมภาษณ์ และการ สนทนากลุ่ม	1. ปัญหาและอุปสรรคที่ สำคัญในการดำเนินงาน ของวิสาหกิจชุมชนคือ การตลาด และการ ประชาสัมพันธ์ เพราะ ชาวบ้านยังขาดความรู้ใน เชิงธุรกิจ 2.หน่วยงานภาครัฐยัง ขาดการประสานงานเพื่อ ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนที่ ดี
สุรเชษฐ์ บุญพงษ์มณี (2549)	การจัดการที่อยู่ อาศัยโฮมสเตย์ ณ บ้านท่าคา อำเภออัมพวา จังหวัด สมุทรสงคราม	1. เพื่อศึกษาถึงการ เปลี่ยนแปลงทางกายภาพ ของที่อยู่อาศัยให้เป็นโฮมส เตย์ในชุมชนท่าคา ช่วงปี พ.ศ. 2543-2549 2. เพื่อศึกษาแนวทางการ จัดการด้านแหล่งที่พักอาศัย สำหรับแหล่งท่องเที่ยวโฮมส เตย์ เพื่อการท่องเที่ยวเชิง นิเวศ	ลงสำรวจพื้นที่ แบบสัมภาษณ์ และ แบบสอบถาม	1.อาคารที่อยู่อาศัย ส่วนมากถูกปรับเปลี่ยน ต่อเติมให้เป็นโฮมสเตย์ 2. ลักษณะทางกายภาพ ที่เป็นเอกลักษณ์ส่งผล ต่อการเข้าพักของ นักท่องเที่ยว 3. การบริหารจัดการโดย ชุมชนเป็นแนวทางใน การพัฒนาที่ทำให้เกิด การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัย

ตารางที่ 2.1 แสดงวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย	เรื่องที่ศึกษา	วัตถุประสงค์	วิธีการศึกษา	ผลการศึกษาที่สำคัญ
ยุทธนา สมลา (2549)	การบริหาร จัดการแหล่งพัก อาศัยแบบโฮมส เตย์ตามแนวทาง ปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียง : กรณีศึกษา หมู่บ้านบุไทร อำเภอป่าสัก จังหวัด นครราชสีมา	1. เพื่อศึกษาการนำปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ เป็นแนวทางการพัฒนาที่พัก อาศัยแบบโฮมสเตย์ 2. เพื่อศึกษาการบริหาร จัดการที่เหมาะสมกับ ทรัพยากรและวิถีชีวิตชุมชน สำหรับแหล่งพักอาศัยแบบ โฮมสเตย์ 3. เพื่อศึกษาแนวทางการ พัฒนารูปแบบการพักอาศัย แบบโฮมสเตย์โดยการนำ ทรัพยากรและภูมิปัญญา ท้องถิ่นมาสนับสนุน	แบบสัมภาษณ์ และ แบบสอบถาม	1. การนำปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงมาเป็น แนวทางสามารถทำให้ เกิดการจัดการโฮมสเตย์ อย่างยั่งยืนได้ 2. ทรัพยากรที่สำคัญ ที่สุด ของโฮมสเตย์ คือ สมาชิกในชุมชน 3. การนำเสนอวิถีชีวิต และแหล่งทรัพยากรของ ชุมชนสามารถสร้าง มูลค่าของโฮมสเตย์ได้

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าแนวความคิดในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของคนในชุมชนหรือวิสาหกิจชุมชนในลักษณะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและที่พักแบบโฮมสเตย์ มีความเชื่อมโยงกันในวัตถุประสงค์หลักของวิสาหกิจชุมชนและท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ที่เน้นการใช้ทรัพยากรในพื้นที่มาใช้ให้เกิดมูลค่าเพิ่มได้แต่คงยังไว้ซึ่งการรักษาทรัพยากรนั้นๆ ไม่ให้เสื่อมโทรมหรือสูญหายไป ยกตัวอย่างเช่น งานวิจัย การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษา บ้านโคกโคกร จังหวัดพังงา (พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์, 2557) พบว่าการควบคุมปริมาณของนักท่องเที่ยวทำให้ลดความเสี่ยงกับการทำลายระบบนิเวศได้ แสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการที่ดีส่งผลต่อการรักษาทรัพยากรทางธรรมชาติของชุมชน และ “การบริหารจัดการแหล่งพักอาศัยแบบโฮมสเตย์ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษา หมู่บ้านบุไทร อำเภอป่าสัก จังหวัดนครราชสีมา” (ยุทธนา สมลา, 2549) จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการโดยชุมชนเป็นแนวทางในการพัฒนาที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เพราะคนในชุมชนมีความรักและความหวงแหนในบ้านเกิดของตน มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตาม ความสามารถของแต่ละคน มีการประชุมของสมาชิกกลุ่มทุกๆเดือนเพื่อรายงานผล ทำให้ทรัพยากรในชุมชนยังคงมีความอุดมสมบูรณ์ เพราะคนในชุมชนรู้จักนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และแสดงถึงปัจจัยที่สำคัญของการบริหารจัดการทั้งการส่งเสริมจนถึงอุปสรรคต่างๆที่

เกิดขึ้นแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ยกตัวอย่างเช่น งานวิจัย แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตลุ่มทะเลสาบสงขลาโดย (ชงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และ อุทิศ สังข์รัตน์, 2556) ได้แสดงถึงอุปสรรคของการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน คือ การประสานงานช่วยเหลือจากทางภาครัฐบาล และการตลาดของวิสาหกิจชุมชน เนื่องจากขาดความรู้ในการบริหารจัดการที่เหมาะสม

จากงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องค้นพบข้อสรุป โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. การควบคุมปริมาณนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมในเป็นปัจจัยที่สำคัญ ที่ทำให้รักษาทรัพยากรทางธรรมชาติไว้ได้ และส่งผลดีต่อระบบนิเวศในระยะยาว
2. การบริหารจัดการโฮมสเตย์โดยชุมชน ให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เพราะคนในชุมชนมีความรักและความห่วงใยในทรัพยากรบ้านเกิดของตน
3. อุปสรรคสำคัญของการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน คือ คนในชุมชนยังขาดความรู้ด้านการตลาดที่ดีพอเนื่องจากส่วนมากเป็นชาวบ้านชนบท และการประส่งเสริมจากภาครัฐยังขาดการประสานงานที่ดีพอ

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการที่พักนักท่องเที่ยวในลักษณะวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์ : กรณีศึกษา วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์, จังหวัดสมุทรปราการ โดยศึกษาเกี่ยวกับ ลักษณะทางกายภาพ แนวคิดและวิธีการบริหารจัดการของโฮมสเตย์ รวมถึงศึกษาปัญหาและ อุปสรรคที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังได้ศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวและความพึงพอใจต่อที่พักและการบริหารจัดการของโฮมสเตย์ โดยมีกรอบแนวคิดในการศึกษาและวิธีการดำเนินงานวิจัยดังนี้

3.1 กรอบแนวคิดในงานวิจัย (Conceptual Framework)

จากการทบทวนวรรณกรรม (Literature Review) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำแนวคิดและ ทฤษฎีด้านการจัดการที่พักนักท่องเที่ยว ในลักษณะที่พักแบบโฮมสเตย์ เช่น การบริหารจัดการกายภาพ ลักษณะประชากรศาสตร์ พฤติกรรม การอยู่อาศัย และความพึงพอใจ เพื่อมากำหนดกรอบแนวคิดในงานวิจัยเพื่อดูความสัมพันธ์ของตัวแปร เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางและข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการที่พักแบบโฮมสเตย์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ต่อไป

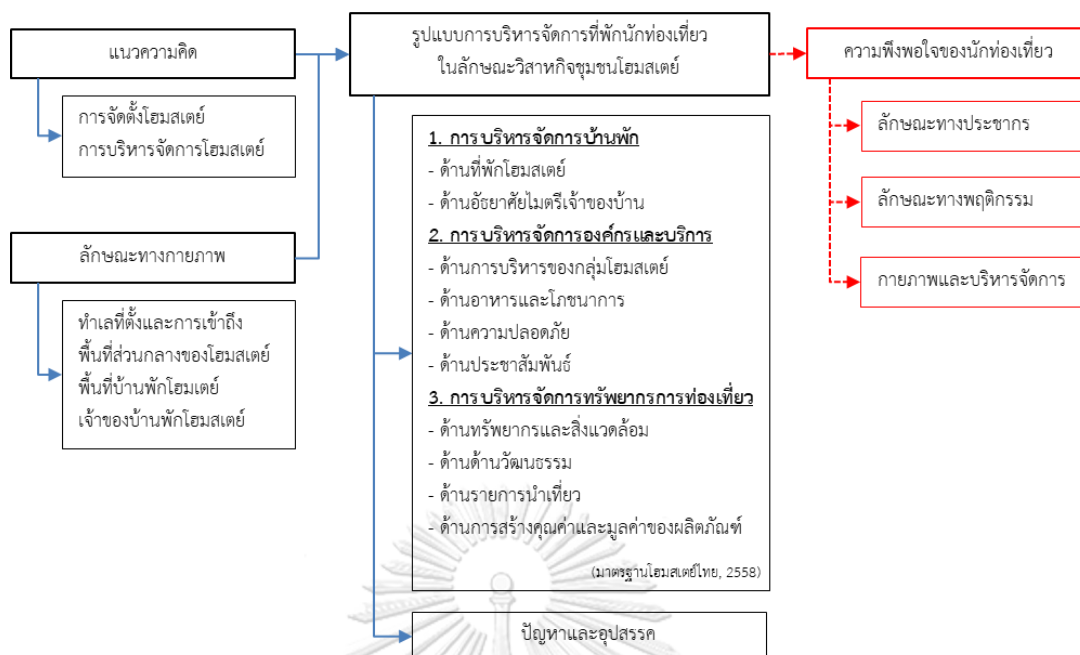
ศึกษาแนวความคิดของผู้ประกอบการโฮมสเตย์ ทั้งในเรื่องของแนวความคิดในการจัดตั้งโฮมสเตย์และแนวความคิดในการบริหารจัดการโฮมสเตย์ในด้านต่างๆ

ศึกษาลักษณะทางกายภาพในด้านต่างๆ เช่น ทำเลที่ตั้งและการเข้าถึง พื้นที่ส่วนกลางของโฮมสเตย์ พื้นที่บ้านพักโฮมสเตย์ เจ้าของบ้านพัก และแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ

ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการที่พักนักท่องเที่ยวในรูปแบบที่พักโฮมสเตย์ทั้ง 3 ด้าน คือ 1. การบริหารจัดการบ้านพัก 2. การบริหารจัดการองค์กรและบริการและ 3. การบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว ตลอดจนการศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการบริหารจัดการโฮมสเตย์

ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เข้าพัก ในลักษณะประชากร ลักษณะทางพฤติกรรม และลักษณะทางกายภาพและการบริหารจัดการในด้านต่างๆของโฮมสเตย์ ดังแสดงในภาพที่ 3.1

รูปภาพที่ 3.1 กรอบแนวความคิดในงานวิจัย (Conceptual Framework)

3.2 การเลือกโครงการ กรณีศึกษาหรือพื้นที่ศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ได้เลือกกรณีศึกษา คือ วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ จังหวัดสมุทรปราการ จากวิสาหกิจชุมชนที่ประกอบการที่พักโฮมสเตย์ ที่ขึ้นทะเบียนวิสาหกิจชุมชนกับกรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 100 แห่งทั่วประเทศและมีเกณฑ์ในการเลือก กรณีศึกษา จากการได้รับรางวัลทั้งสองอย่าง คือ ได้รับวิสาหกิจชุมชนดีเด่น และได้รับ Homestay Thailand Standard

ตารางที่ 3.1 แสดงการได้รับรางวัลของวิสาหกิจชุมชนที่ประกอบการที่พักโฮมสเตย์

ภูมิภาค	จำนวน	ได้รับ Homestay Thailand Standard	ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่น	ได้รับทั้ง 2 รางวัล
ภาคเหนือ	24	9	0	0
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	25	5	1	0
ภาคกลาง	19	9	0	1
ภาคตะวันตก	6	0	0	0
ภาคตะวันออก	7	2	0	0
ภาคใต้	19	3	0	0
รวม	100	28	1	1

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตรและกรมการท่องเที่ยว

ผลสำรวจจากตารางที่ 3.1 มีเพียงวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์เพียงที่เดียวที่ได้รับทั้ง 2 รางวัล และพื้นที่ตั้งของกรณศึกษานั้นได้อยู่ในพื้นที่เกาะบางกะเจ้า ที่มีสภาพพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยระบบนิเวศทางธรรมชาติที่หลากหลาย เป็นมรดกธรรมชาติมีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งในแง่ของเป็นพื้นที่อนุรักษ์และได้รับการยกย่องจาก Time Magazine ให้เป็น “The Best Urban Oasis of Asia” เมื่อปี ค.ศ.2006 (Andrew Marshall, 2006)

3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

แบ่งกลุ่มประชากรในการศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

3.3.1 ผู้นำวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์ จำนวนทั้งสิ้น 1 คน โดยใช้วิธีการการสัมภาษณ์ นาง อารมณ์ พานทอง ผู้นำวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

3.3.2 กลุ่มเจ้าของที่พักอาศัยที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์ จำนวนทั้งสิ้น 11 หลัง ใช้วิธีการสัมภาษณ์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 100%

3.3.3 กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้าพักวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์ โดยจำนวนทั้งสิ้น 444 คน (อ้างอิงจากสถิติการเข้าพักอาศัยในช่วงระหว่างเดือนตุลาคม 2559 ถึง เดือนมกราคม 2560) และใช้เกณฑ์การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง “แบบร้อยละ” ของจำนวนกลุ่มประชากรหลักร้อยละใช้กลุ่มตัวอย่างที่ 15%-30% (วาโร เฟิงส์สวัสดิ์, 2553) โดยในงานวิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างที่ 30% จึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาจำนวน 139 คนตามตารางที่ 3.2 โดยการแจกแบบสอบถามโดยการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก

ตารางที่ 3.2 ประชากรของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้าพักวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์

เดือน/ปี	จำนวนประชากร(คน)
ตุลาคม 2559	209
พฤษภาคม 2559	75
ธันวาคม 2559	80
มกราคม 2560	80
รวม	444

ที่มา : จากสถิติการเข้าพักวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์ ช่วงเดือน ตุลาคม 2559 ถึง เดือนมกราคม 2560

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 การศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ

1. ศึกษาทฤษฎี แนวความคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ วิสาหกิจชุมชน ที่พักนักท่องเที่ยว แบบโฮมสเตย์ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการบริหารจัดการที่พักนักท่องเที่ยว
2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร รายงานการวิจัย และบทความต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำการศึกษา กิจกรรมการท่องเที่ยว วิถีชีวิต และรูปแบบทางกายภาพของโฮมสเตย์

3.4.2 การศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ

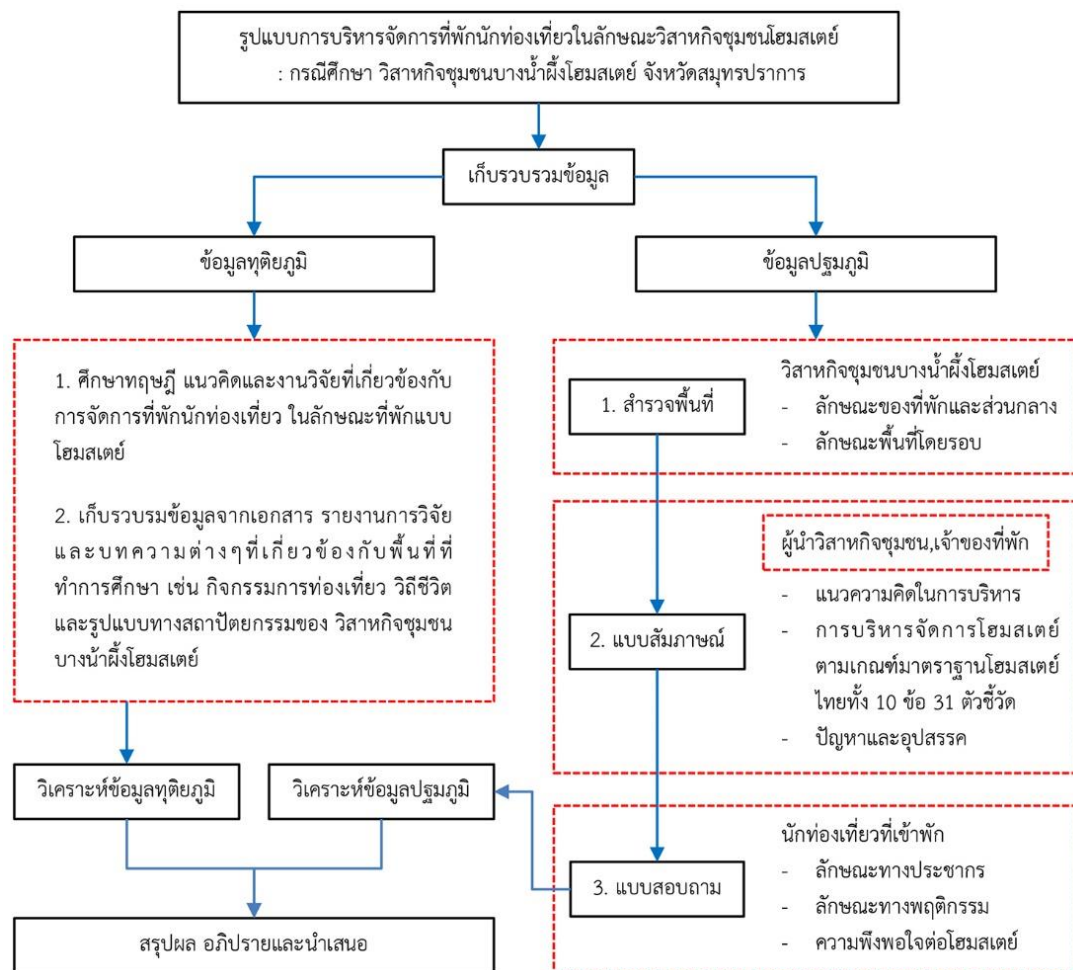
1. โดยการลงสำรวจพื้นที่ เพื่อศึกษาองค์ประกอบสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่พัก พื้นที่ส่วนกลางและแหล่งท่องเที่ยว ของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์
2. โดยการสัมภาษณ์ ผู้นำวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ในปัจจุบันด้วยคือ นาง อารมณ์ พานทอง ซึ่งเป็นประธานโฮมสเตย์ และทำการสัมภาษณ์กลุ่มเจ้าของที่พักอาศัยที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์จำนวน 11 หลัง ซึ่งใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) มีคำถามแบบปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นและมีคำถามปลายปิดให้ เลือกตอบเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแบบที่พักอาศัยและรูปแบบการให้บริการนักท่องเที่ยว
3. โดยการสอบถาม โดยใช้การแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อสอบถามถึงลักษณะประชากรศาสตร์ พฤติกรรมการท่องเที่ยว และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อที่พักโฮมสเตย์และการบริหารจัดการ เพื่อให้ทราบถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักภายในโฮมสเตย์ในช่วงที่ทำการศึกษา และนำข้อมูลที่ได้มาหาความถี่และค่าร้อยละ

3.4.3 การดำเนินการเก็บข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ที่ 1 มีเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิดและนโยบายการบริหารจัดการที่อยู่อาศัย โดยการสัมภาษณ์ประธานโฮมสเตย์ จำนวน 1 ท่าน โดยผู้ให้สัมภาษณ์ คือ นาง อารมณ์ พานทอง เกี่ยวกับแนวคิดและการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ ในวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ.2560
2. แบบสัมภาษณ์ที่ 2 มีเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการแหล่งพักอาศัยแบบโฮมสเตย์ของเจ้าของบ้านใช้กับกลุ่มที่ 2 กลุ่มเจ้าของแหล่งพักอาศัยโดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่ 100% จำนวนทั้งสิ้น 11 หลัง ใช้วิธีการสำรวจและทำการสัมภาษณ์ตามบ้านที่เป็นโฮมสเตย์แต่ละหลัง โดยใช้ระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ธันวาคม พ.ศ. 2560 ถึงวันที่ มกราคม พ.ศ. 2561

3. แบบสอบถาม มีเนื้อหาเกี่ยวกับความพึงพอใจและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการที่พักและการบริการของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ โดยการแจกแบบสอบถามนักท่องเที่ยวที่เข้าพัก จำนวน 139 คน ที่บริเวณพื้นที่ส่วนกลางของโฮมสเตย์โดยการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก โดยใช้ระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ธันวาคม พ.ศ. 2560 ถึงวันที่ มกราคม พ.ศ. 2561

รูปภาพที่ 3.2 กรอบวิธีดำเนินงานวิจัย (Research Framework)

3.4.4 แผนผังเครื่องมือและตัวแปรในงานวิจัย

โดยข้อมูลที่ทำการศึกษาวิจัย ได้แก่ 1. ลักษณะทางกายภาพของที่พักและองค์ประกอบสภาพแวดล้อมของโฮมสเตย์ 2. แนวความคิดและวิธีการบริหารจัดการของโฮมสเตย์ 3. ปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหาของการบริหารจัดการและ 4. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อที่พักและการบริหารจัดการโฮมสเตย์ ซึ่งแบ่งกลุ่มการวิจัยเป็นตัวแปรที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.3 แสดงแผนผังเครื่องมือและตัวแปรในงานวิจัย

วัตถุประสงค์	ตัวแปรในการศึกษา		กลุ่มประชากร	เครื่องมือ
1. เพื่อศึกษาลักษณะทางกายภาพของที่พักและองค์ประกอบสภาพแวดล้อมของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์	ลักษณะทางกายภาพ	สถานที่ตั้ง/เจ้าของที่พัก/ลักษณะที่พัก/พื้นที่ส่วนกลาง/แหล่งท่องเที่ยว	วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์	สำรวจพื้นที่
	ลักษณะทางสังคม	ขนาดครอบครัว/เพศ/ช่วงอายุ/อาชีพ	สมาชิกเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์	แบบสัมภาษณ์
2. เพื่อศึกษาแนวความคิด และวิธีการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์	แนวความคิดในการจัดตั้ง	การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทยทั้ง 10 ด้าน	ผู้นำโฮมสเตย์และสมาชิกเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์	แบบสัมภาษณ์
	การบริหารจัดการโฮมสเตย์			
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหาของการบริหารจัดการ วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์	ปัจจัยภายใน	การบริหารจัดการ/กายภาพ	ผู้นำโฮมสเตย์และสมาชิกเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์	แบบสัมภาษณ์และการค้นคว้าข้อมูลทุติยภูมิ
	ปัจจัยภายนอก	นักท่องเที่ยว		
4. เพื่อวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อนักท่องเที่ยวที่พัก และการบริหารจัดการของ วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์	พึงพอใจลักษณะทางกายภาพ	ที่พักและพื้นที่ส่วนกลางของโฮมสเตย์	นักท่องเที่ยวที่เข้าพักโฮมสเตย์	แบบสอบถาม
	พึงพอใจการบริหารจัดการ	การบริหารจัดการตามเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทยทั้ง 10 ด้าน		

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัย

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการรวบรวมข้อมูล นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดที่เป็นข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลปฐมภูมิมาวิเคราะห์ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบของการวิจัย สามารถแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

3.5.1 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากเครื่องมือสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้นำกลุ่มโฮมสเตย์และกลุ่มสมาชิกเจ้าของที่พักโฮมสเตย์เกี่ยวกับแนวคิด วิธีการบริหารจัดการอพาร์ทเมนต์และอุปสรรคต่างๆ มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลจากการจดบันทึกของผู้วิจัยและข้อมูลจากเทปบันทึกเสียงที่ถอดเป็นบทสนทนา แล้วจึงนำมาวิเคราะห์เนื้อหาตามหัวข้อที่กำหนดและข้อมูลทฤษฎีต่างๆมาประกอบในการพรรณนาเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับการบริหารจัดการโฮมสเตย์ เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์

3.5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ จากแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพื่อใช้สอบถามนักท่องเที่ยวที่เข้าพักอาศัยในโฮมสเตย์ ในลักษณะประชากรศาสตร์ พฤติกรรมการท่องเที่ยว และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เข้าพัก เกี่ยวกับที่พักโฮมสเตย์และการบริหารจัดการ มาวิเคราะห์ในเชิงสถิติ โดยหาความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ความพึงพอใจของผู้เข้าจะแบ่งช่วงระดับความ พึงพอใจ 5 ระดับและวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้แนวคิดของเบสท์ (Best, 1977) โดยอาศัยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS ช่วยในการวิเคราะห์

3.6 แผนดำเนินงานวิจัย

ตารางที่ 3.4 แสดงแผนดำเนินงานวิจัย

เรื่อง	ปี		2560																			
	เดือน		สิงหาคม				กันยายน				ตุลาคม				พฤศจิกายน				ธันวาคม			
	สัปดาห์		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
ปรับปรุงหัวข้อวิทยานิพนธ์																						
ปรับปรุง Proposal (ร่างที่1-4)																						
สร้างเครื่องมือในงานวิจัย																						
ลงพื้นที่เก็บข้อมูล																						
ส่ง Proposal Final																						
สอบ Proposal																						
วิเคราะห์ข้อมูล และเขียนเล่ม																						
เรื่อง	ปี		2561																			
	เดือน		มกราคม				กุมภาพันธ์				มีนาคม				เมษายน				พฤษภาคม			
	สัปดาห์		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
วิเคราะห์ข้อมูล และเขียนเล่ม																						
ตรวจเล่มวิทยานิพนธ์ (ร่างที่ 1-3)																						
ส่งบทความทางวิชาการ																						
ส่งเล่มวิทยานิพนธ์ Final																						
สอบวิทยานิพนธ์																						

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัย

บทที่ 4

ลักษณะทางกายภาพและการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้มีการรวบรวมข้อมูลทั้งปฐมภูมิและทุติยภูมิจากหลายแหล่งข้อมูล ทั้งข้อมูลเอกสาร ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจพื้นที่ศึกษา สัมภาษณ์ประธานวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์และเจ้าของบ้านที่เข้าร่วมทำโฮมสเตย์จำนวน 11 หลังเกี่ยวกับ ประวัติความเป็นมาของพื้นที่ศึกษา ลักษณะทางกายภาพของบ้านพักโฮมสเตย์ แนวคิดและหลักการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่พบ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ประวัติความเป็นมาและข้อมูลทั่วไปของคู้บางกระเจ้า

พื้นที่สีเขียวกระเพาะหมู หรือ พื้นที่สีเขียวบางกระเจ้าเป็นพื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่ใกล้กรุงเทพมหานคร โดยตั้งอยู่ทางทิศใต้ของกรุงเทพมหานคร ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มีเนื้อที่ประมาณ 12,451 ไร่ ประกอบด้วยพื้นที่ 6 ตำบล คือ

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนอำเภอ พื้นที่ จำนวนหมู่บ้านและประชากรของพื้นที่คู้บางกระเจ้า

รายชื่อ/ตำบล	พื้นที่(ไร่)	จำนวนหมู่บ้าน	ประชากรทั้งหมด (คน)
1. ตำบลบางน้ำผึ้ง	1,938	11	4,921
2. ตำบลบางยอ	3,318	10	11,157
3. ตำบลบางกอบัว	1,595	13	7,214
4. ตำบลบางกะสอบ	1,447	11	2,576
5. ตำบลบางกระเจ้า	1,809	9	5,179
6. ตำบลทรงคนอง	2,344	13	8,312

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง

คู้บางกระเจ้าเป็นส่วนหนึ่งของโครงการสวนกลางมหานครโดยความเป็นมา เริ่มเมื่อปี พ.ศ.2520 รัฐบาลมีมติให้อนุรักษ์พื้นที่เกษตรกรรมริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ฝั่งตรงข้ามเขตคลองเตย เขตยานนาวา ให้เป็นสวนสาธารณะ เพื่อให้ประชาชนได้มาพักผ่อนสูดอากาศบริสุทธิ์และในปี พ.ศ.2534 รัฐบาลอนุมัติให้เป็น โครงการสวนกลางมหานคร จึงมอบหมายให้ สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ชื่อที่สวนกว้างจากประชาชนใน

พื้นที่กระเพาะหมูทั้ง 6 ตำบล ซึ่งสามารถจัดซื้อได้ทั้งสิ้น 564 แปลง คิดเป็นเนื้อที่ 1,276 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 10 ของพื้นที่กระเพาะหมูทั้งหมด เพื่อจัดสร้างเป็นสวนสาธารณะและใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และรัฐบาลได้กำหนดให้พื้นที่กระเพาะหมูเป็นพื้นที่สีเขียวเพื่อการอนุรักษ์ในด้านการเกษตรกรรม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยให้คงสภาพสวนผลไม้แบบดั้งเดิมเอาไว้ ต่อมาในปี พ.ศ. 2546 มีการโอนภารกิจของโครงการสวนกลางมหานครให้อยู่ภายใต้การดูแลของ กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช พร้อมทั้งได้จัดตั้งศูนย์จัดการพื้นที่สีเขียวเชิงนิเวศนครเขื่อนขันธ์หรือก็คือพื้นที่โครงการสวนกลางมหานครทั้งหมดขึ้น ตลอดจนในปี พ.ศ.2548 มีการโอนภารกิจในการดูแลพื้นที่ดังกล่าวให้กับ กรมป่าไม้ โดยอยู่ภายใต้สังกัด สำนักโครงการพระราชดำริและกิจการพิเศษ

รูปภาพที่ 4.1 แสดงแผนที่แสดงอาณาเขตคั้งบางกระเจ้า

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัย

พื้นที่สีเขียวคั้งบางกะเจ้า นับว่าเป็นพื้นที่สีเขียวที่มีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งในแง่ของเป็นพื้นที่อนุรักษ์เกษตรกรรมดั้งเดิมของพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา นอกจากนี้ระบบนิเวศยังมีความหลากหลาย เนื่องจากได้รับอิทธิพลทั้งจากน้ำจืดจากแม่น้ำเจ้าพระยา และจากน้ำเค็มจากอ่าวไทย จนมีการกล่าวว่ ระบบนิเวศของพื้นที่สีเขียวที่บางกะเจ้าเป็นระบบนิเวศ “ป่าสามน้ำ” คือ ระบบนิเวศป่าน้ำจืด ระบบนิเวศป่าน้ำกร่อย และ ระบบนิเวศป่าน้ำเค็ม ซึ่งกรมป่าไม้เคยรายงานไว้ว่ามีพืชพรรณที่สำรวจได้ในบางกะเจ้ากว่า 110 ชนิด นอกจากนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ยังให้ความสนพระทัยและเสด็จพระราชดำเนินมายังโครงการสวนกลางมหานครหลายครั้ง พร้อมทั้งมี

พระราชดำริให้กรมป่าไม้ได้ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ หรือ การอนุรักษ์พื้นที่สีเขียวบริเวณบางกะเจ้า ให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างยั่งยืนต่อไป

ทั้งนี้ พระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ 26 และ 30 พฤศจิกายน พ.ศ.2549 ได้กล่าวถึงแนวทางในการอนุรักษ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าหลายประการซึ่ง แนวทางหนึ่งก็คือ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับการอนุรักษ์พื้นที่สีเขียว โดยขอความร่วมมือจากราษฎร ในพื้นที่ที่ไม่ได้จัดซื้อไว้ให้ช่วยอนุรักษ์เป็นพื้นที่สีเขียว อย่าให้มีการก่อสร้างเพิ่มจนเกินที่กฎหมาย กำหนด ช่วยกันปลูกต้นไม้วันสำคัญต่างๆ โดยร่วมกันหลายฝ่าย หลายกิจกรรม เช่น เดินวิ่งการกุศล แล้วมาร่วมกันปลูกต้นไม้พื้นที่รกร้างว่างเปล่า ส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ชักชวนกันมาทำความสะอาดพื้นที่และปลูกต้นไม้เป็นต้น

4.2 ประวัติความเป็นมาของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ตั้งอยู่ที่ เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน หมู่ 3 ตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอยะยง จังหวัดสมุทรปราการ ในปีพ.ศ. 2547 นายกองคกรบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง ได้เกิดแนวความคิดที่จะนำทุนทางธรรมชาติของพื้นที่ มาสร้างให้เกิดการท่องเที่ยวที่คงวิถีชีวิตดั้งเดิม ของชาวบ้าน และเป็นแหล่งกระจายสินค้าท้องถิ่นสู่ผู้บริโภค จึงเกิดแนวความคิดการสร้างตลาดบาง น้ำผึ้ง ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบผสมผสาน เชิงอนุรักษ์ แห่งใหม่ของจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งมีสินค้า โอท็อปและอาหารพื้นเมืองมากมาย จากการที่นักท่องเที่ยวได้เข้ามาเที่ยวที่ตลาดน้ำบางน้ำผึ้งมากขึ้น และมีการถามหาและต้องการที่พักแรม ทางผู้ใหญ่บ้านหมู่ 3 ตำบลบางน้ำผึ้งคือ นางอาภรณ์ พานทองจึงได้ทดลองเปิดบ้านของตนเองให้เข้าพัก จึงเห็นโอกาสที่จะพัฒนาให้มีมาตรฐานที่ดีขึ้น และ เห็นว่าพื้นที่หมู่ 3 ตำบลบางน้ำผึ้งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสม เนื่องจากมีพื้นที่ติดกับแม่น้ำเจ้าพระยา และมีสิ่งที่น่าสนใจมากมาย เช่น เป็นที่รู้จักในการเป็นแหล่งอนุรักษ์หิงห้อย มีวิถีชีวิตวัฒนธรรม สวน ป่าชุมชนอนุรักษ์ รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่งดงามตามแบบวิถีชีวิตชุมชนไทย ในปี 2549 จึงได้จัดประชุมปรึกษาหารือกับชาวบ้านในชุมชน พร้อมกับอบต.บางน้ำผึ้ง นายสำเนา รัศมีทัต และได้มีการลงมติช่วยกันก่อตั้งวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ ซึ่งเป็นรูปแบบการพักแรมอยู่บ้าน หรือเรียกเป็นภาษาอังกฤษว่าโฮมสเตย์ (Homestay) เป็นการท่องเที่ยวซึ่งนักท่องเที่ยวมีโอกาสได้พัก แรมอยู่บ้านของคนในท้องถิ่นแทนที่จะต้องไปพักในโรงแรม โดยมีการบริหารงานจัดการโฮมสเตย์ใน รูปแบบของวิสาหกิจชุมชน และทำเรื่องประเมินมาตรฐาน THAILAND HOMESTAY STANDARD จากสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จนได้รับมาตรฐานในปีเดียวกัน กับปีที่ก่อตั้งคือ พ.ศ. 2549 และมีสมาชิกกลุ่มแรกทั้งหมด 7 หลังคาเรือน และทำโฮมสเตย์เรื่อยมา และมีชาวบ้านให้ความสนใจที่จะเข้าร่วมมากขึ้นจนในปัจจุบันวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ได้มี สมาชิกที่เข้าร่วมทั้งหมด 11 หลังคาเรือน

การดำเนินการของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์นั้นได้คงรักษามาตรฐานตลอดมา จากวันที่ก่อตั้งครั้งแรกจนถึงปัจจุบัน โดยการประเมินมาตรฐานนั้นจะมีวาระการประเมินทุก 3 ปี จนในปีพ.ศ. 2555 ทางโฮมสเตย์ได้รับรางวัล “วิสาหกิจชุมชนดีเด่น” เป็นรางวัลแสดงถึงความสามารถ ในการพัฒนาตนเองของวิสาหกิจชุมชน เพื่อความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน และเป็นแบบอย่างตามหลักของวิสาหกิจชุมชนที่ดี และในปีพ.ศ. 2559 ทางวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ได้รับรางวัล ASEAN HOMESTAY AWARD เป็นโฮมสเตย์ 1ใน5 โฮมสเตย์จากทุกภาคของประเทศไทย

ตารางที่ 4.2 แสดงลำดับการได้รับมาตรฐานและรางวัลในปีต่างๆ

	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560
A	✓			✓			✓			✓		
B											✓	
C							✓					

หมายเหตุ A = ได้รับมาตรฐาน THAILAND HOMESTAY STANDARD, B = ได้รับรางวัล ASEAN HOMESTAY AWARD, C = ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่น

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัย

4.3 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของสมาชิกบ้านพักโฮมสเตย์ทั้ง 11 หลัง

ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของสมาชิกเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์รวมถึงผู้อยู่อาศัยภายในบ้านพักในปัจจุบัน แบ่งออกเป็น เพศ ช่วงอายุ ระดับการศึกษา อาชีพและสถานภาพ แสดงรายละเอียดตามตารางที่ 4.3 ดังนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงลักษณะทางประชากรศาสตร์ของสมาชิกบ้านพักโฮมสเตย์ทั้ง 11 หลัง

ตัวแปร	รายละเอียด	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	10	35.7
	หญิง	18	64.2
	รวมทั้งหมด	28	100
2. สถานภาพ	โสด	13	46.4
	สมรส	15	53.5
	รวมทั้งหมด	28	100

ที่มา : จากการสัมภาษณ์โดยผู้วิจัย

ตารางที่ 4.3 แสดงลักษณะทางประชากรศาสตร์ของสมาชิกบ้านพักโฮมสเตย์ทั้ง 11 หลัง(ต่อ)

ตัวแปร	รายละเอียด	จำนวน(คน)	ร้อยละ
3. ช่วงอายุ(ปี)	1-19 ปี	1	3.5
	20-29 ปี	4	14.2
	30-39 ปี	2	7.1
	40-49 ปี	5	17.8
	50-59 ปี	4	14.2
	60 ปีขึ้นไป	12	42.8
	รวมทั้งหมด	28	100
4. ระดับการศึกษา	ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	3	10.7
	มัธยมศึกษา	11	39.2
	ปริญญาตรี	12	42.8
	ปริญญาโทหรือมากกว่า	2	7.1
	รวมทั้งหมด	28	100
5. อาชีพ	รับราชการ(เกษียณ)	8	28.5
	นักเรียน/นักศึกษา	2	7.1
	พนักงานบริษัทเอกชน	7	25
	ค้าขาย	5	17.8
	เกษตรกร	2	7.1
	ไม่ได้ประกอบอาชีพ	4	14.2
	รวมทั้งหมด	28	100

ที่มา : จากการสัมภาษณ์โดยผู้วิจัย

จากตารางที่ 4.3 สามารถสรุปได้ว่าสมาชิกบ้านพักโฮมสเตย์ทั้ง 11 หลัง เป็นเพศหญิงถึงร้อยละ 64.2 โดยมีช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไปมากที่สุดร้อยละ 42.8 รองลงมาเป็นช่วงอายุ 40-49ปี โดยมีช่วงอายุ 1-19ปี น้อยที่สุดเพียงร้อยละ 3.5 และมีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุดร้อยละ 42.8 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 39.2 โดยการประกอบอาชีพพบว่าส่วนมากรับราชการ(เกษียณ) เป็นอันดับแรกร้อยละ 28.5 รองลงมาคือเป็นพนักงานบริษัทเอกชนร้อยละ 25 โดยมีอาชีพเกษตรกร และเป็นนักเรียน/นักศึกษาน้อยที่สุดร้อยละ 7.1 เท่ากัน และส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 53.5

4.4 ลักษณะทางกายภาพของโฮมสเตย์

จากการสำรวจพื้นที่และการสัมภาษณ์สมาชิกเจ้าของบ้านพักทั้ง 11 หลัง ผู้วิจัยสามารถแบ่งลักษณะทางกายภาพและลักษณะทางประชากรของสมาชิกโฮมสเตย์ ที่ทำการศึกษาออกเป็นทั้งหมด 5 ด้านได้แก่

1. ลักษณะที่ตั้งและการเข้าถึงของโฮมสเตย์
2. ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ส่วนกลางของโฮมสเตย์
3. ลักษณะทางกายภาพของบ้านพักโฮมสเตย์
4. ลักษณะการจัดสรรพื้นที่ภายในบ้านเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

4.4.1 ลักษณะที่ตั้งและการเข้าถึงของโฮมสเตย์

การเดินทางมาถึงโฮมสเตย์นั้นสามารถทำได้ 2 วิธีคือ การเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัวหรือรถรับจ้างและการเดินทางโดยเรือโดยสารข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาเพื่อข้ามมายังคู้บางกระเจ้าโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ทางรถยนต์ส่วนบุคคลหรือรถรับจ้าง การเดินทางด้วยรถยนต์สามารถเดินทางด้วยเส้นทางถนนถนนวงแหวนอุตสาหกรรม เข้าสู่บางกระเจ้าผ่านถนนเพชรหึงค์และถนนถนนบัวผึ่งพัฒนาและทำการจอดรถไว้ที่ลาดจอดรถของตลาดบางน้ำผึ้งโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และทำการเดินทางเดินคอนกรีตเข้าสู่โฮมสเตย์ได้โดยระยะทางจากลานจอดรถประมาณ 800 เมตร

รูปภาพที่ 4.2 แสดงลานจอดรถและทางเดินคอนกรีตในชุมชน

ที่มา : ภาพถ่ายจากการสำรวจของผู้วิจัย

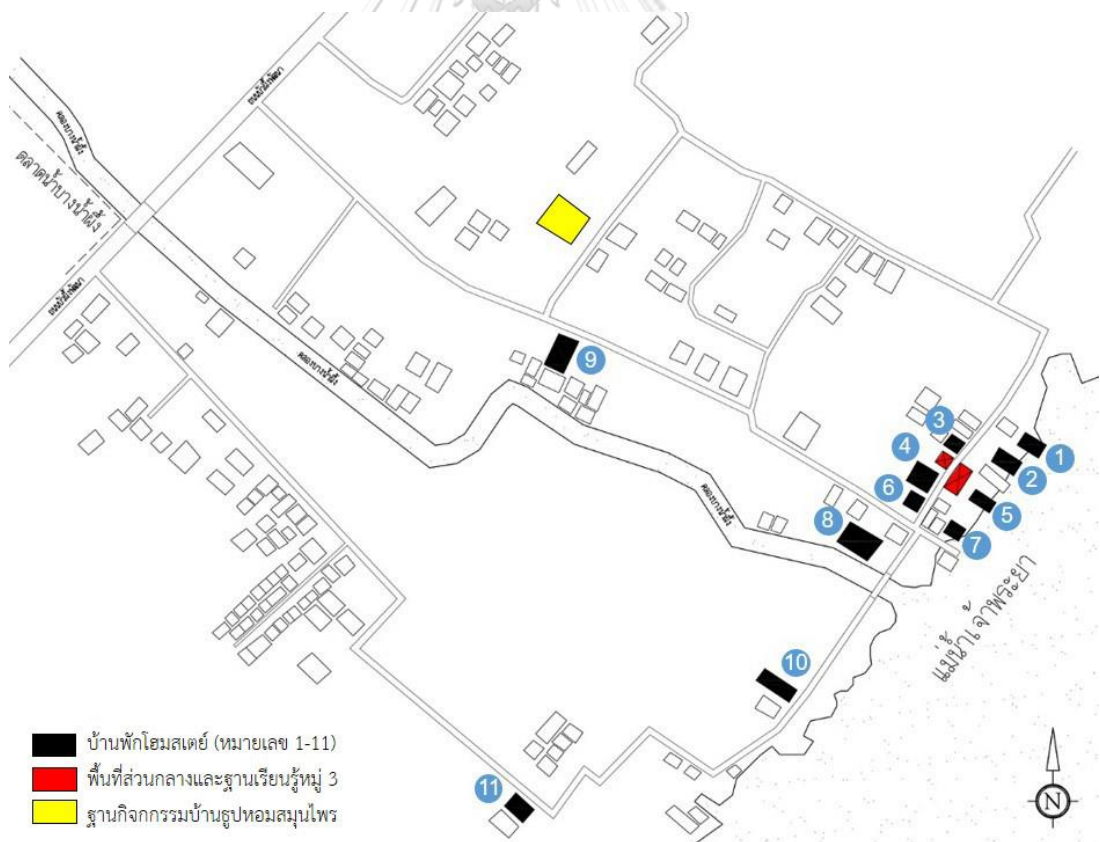
2. ทางเรือโดยสารข้ามแม่น้ำ การเดินทางโดยเรือข้ามฝากแม่น้ำเจ้าพระยาจากท่าเรือวัดบางนานอกข้ามมาที่ท่าเรือวัดบางน้ำผึ้งนอกและสามารถเช่าจักรยานหรือนั่งมอเตอร์ไซค์รับจ้างมาในระยะทาง 1.9 กิโลเมตร และท่าเรือคลองเตยนอกข้ามมายังท่าเรือบางกระเจ้าในระยะทาง 5.5 กิโลเมตร

รูปภาพที่ 4.3 แสดงท่าเรือวัดบางน้ำผึ้งนอก

ที่มา : ภาพถ่ายจากการสำรวจของผู้วิจัย

ที่ตั้งของบ้านพักของสมาชิกทั้ง 11 หลังของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ โดยทั้งหมดอยู่ที่ หมู่ 3 ตำบลบางน้ำผึ้ง แต่จะมีบ้านของสมาชิกบางหลังอยู่ห่างออกไปเนื่องจากการขยายตัวของกลุ่มสมาชิกโฮมสเตย์ทำให้ครอบคลุมพื้นที่ออกไปมากขึ้น ส่วนมากจะอยู่ใกล้กันให้การดูแลและให้บริการนักท่องเที่ยวของโฮมสเตย์เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รูปภาพที่ 4.4 แสดงแผนผังที่ตั้งบ้านพักโฮมสเตย์ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

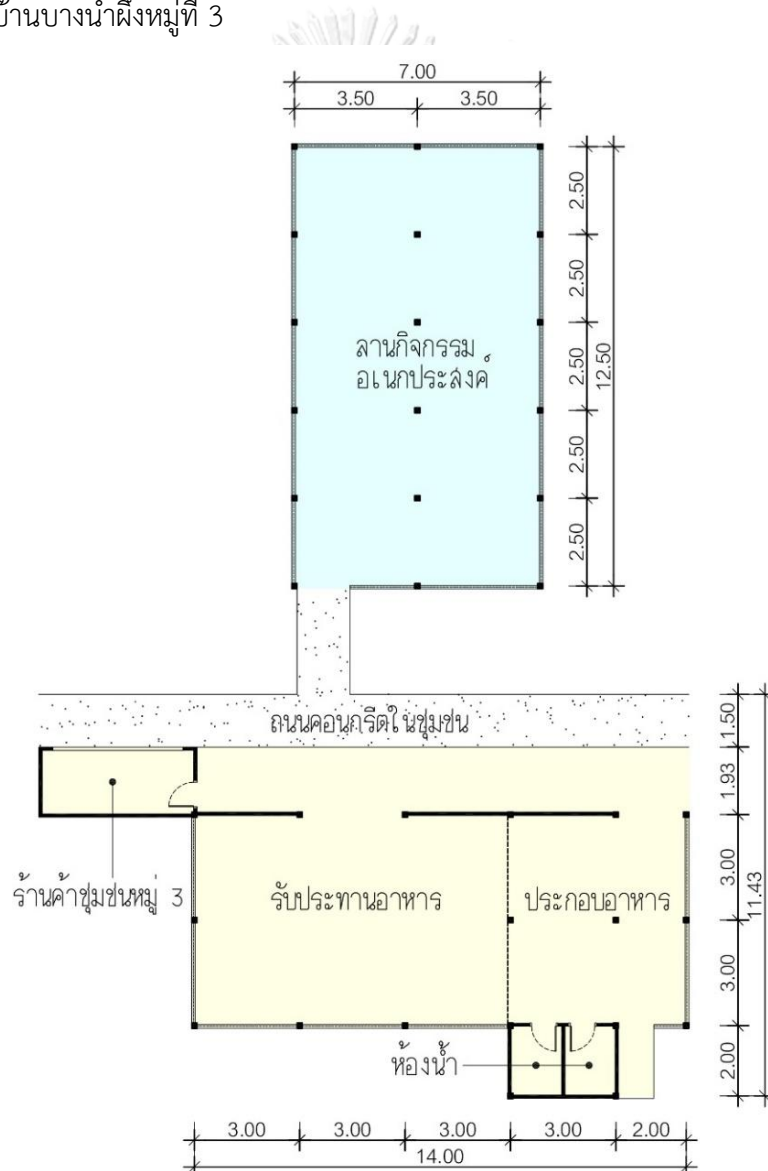
ที่มา : จากการสำรวจของผู้วิจัย

4.4.2 ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ส่วนกลางของโฮมสเตย์

พื้นที่ส่วนกลางของโฮมสเตย์จะอยู่บริเวณกลางกลุ่มบ้านพักส่วนใหญ่ ประกอบไปด้วย 2 ส่วนหลักด้วยกันโดยมีถนนคอนกรีตในชุมชนแยกออกเป็น 2 ด้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้คือ

1. ส่วนรับประทานอาหาร ประกอบอาหารและร้านค้าชุมชน มีพื้นที่รวม 130 ตารางเมตร เป็นศาลาโครงสร้างไม้ริมน้ำ มีความโปร่งโล่งลมสามารถพัดเข้าได้จากทุกด้าน และสามารถปรับส่วนทานอาหารให้เป็นพื้นที่ทำกิจกรรมได้

2. ลานกิจกรรมอเนกประสงค์ มีพื้นที่รวม 90 ตารางเมตร เป็นศาลาโครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก มีลักษณะเป็นโถงเสามีความโปร่งโล่งลมสามารถพัดเข้าได้จากทุกด้าน ใช้งานสำหรับการทำฐานเรียนรู้บ้านบางน้ำผึ้งหมู่ที่ 3

รูปภาพที่ 4.5 แสดงผังพื้นที่ส่วนกลางของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

ที่มา : จากการสำรวจของผู้วิจัย

รูปภาพที่ 4.6 แสดงพื้นที่ส่วนกลางของโฮมสเตย์
ที่มา : ภาพถ่ายจากการสำรวจของผู้วิจัย

4.4.3 ลักษณะทางกายภาพของบ้านพักโฮมสเตย์

เป็นการแสดงข้อมูลทางกายภาพเกี่ยวกับตัวบ้านพักโฮมสเตย์ทั้ง 11 หลังของสมาชิก โดยแบ่งออกเป็นบ้านพักที่มีขนาดเล็ก-ใหญ่ เพื่อดูลักษณะ ทำเลที่ตั้งของตัวบ้านพัก ลักษณะของบ้านพักโฮมสเตย์ ประเภทของบ้านพักโฮมสเตย์และการปรับปรุงบ้านพักโฮมสเตย์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว โดยสามารถแสดงได้รายละเอียดได้ดังนี้

ตารางที่ 4.4 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับตัวบ้านพักโฮมสเตย์

ขนาดบ้าน	เจ้าของบ้านพัก	ทำเลที่ตั้ง		ลักษณะบ้านพัก		ประเภทบ้านพัก		การปรับปรุง	
		A1	A2	B1	B2	C1	C2	D1	D2
เล็ก (18%)	6. คุณพิไล	-	✓	-	✓	-	✓	✓	-
	7. คุณปิยพงษ์	✓	-	✓	-	✓	-	✓	-
กลาง (63%)	4. คุณอาภรณ์	-	✓	-	✓	-	✓	-	✓
	9. คุณศิริพร	-	✓	-	✓	-	✓	-	✓
	3. คุณปรีชา	-	✓	-	✓	-	✓	✓	-
	1. คุณอนงค์	✓	-	✓	-	✓	-	✓	-
	5. คุณพรรณทิพย์	✓	-	✓	-	✓	-	✓	-
	11. คุณมะลิ	-	✓	✓	-	✓	-	✓	-
ใหญ่ (18%)	2. คุณอรุณี	✓	-	✓	-	✓	-	-	✓
	10. คุณจรรยา	-	✓	-	✓	-	✓	✓	-
	8. คุณอทิวต์	-	✓	-	✓	-	✓	✓	-
รวม(ร้อยละ)		36.3	63.6	45.4	54.5	45.4	54.5	72.7	27.2

หมายเหตุ A1 = ติดริมน้ำ, A2 = ไม่ติดริมน้ำ, B1 = บ้านไม้, B2 = บ้านครึ่งก่ออิฐครึ่งไม้, C1 = บ้านเดี่ยว 1 ชั้น, C2 = บ้านเดี่ยว 2 ชั้น, D1 = ไม่ปรับปรุง, D2 = ปรับปรุง

ที่มา : จากการสำรวจของผู้วิจัย

1. **ทำเลที่ตั้งของบ้านพักโฮมสเตย์** จากตารางที่ 4.4 แสดงถึงตำแหน่งที่ตั้งของบ้านพักโฮมสเตย์ จากการสำรวจพบว่าบ้านพักขนาดเล็กมีทำเลที่ตั้งทั้ง 2 แบบ ส่วนบ้านพักขนาดกลางส่วนมากไม่ติดริมน้ำและบ้านพักขนาดใหญ่ทั้งหมดไม่ติดริมน้ำ โดยสรุปบ้านพักส่วนใหญ่มีทำเลที่ตั้งไม่ติดริมน้ำ โดยมีจำนวน 7 หลังคิดเป็นร้อยละ 63.6 และบ้านพักที่ติดริมน้ำเจ้าพระยามีจำนวน 4 หลังเป็นร้อยละ 36.3 จากบ้านพักโฮมสเตย์ทั้งหมด 11 หลัง

รูปภาพที่ 4.7 แสดงบ้านพักที่ไม่ติดแม่น้ำและติดน้ำ

ที่มา : ภาพถ่ายจากการสำรวจของผู้วิจัย

2. **ลักษณะของบ้านพักโฮมสเตย์** จากตารางที่ 4.4 แสดงถึงลักษณะของบ้านพักโฮมสเตย์ จากการสำรวจพบว่าบ้านพักขนาดเล็กมีลักษณะบ้านพักทั้ง 2 แบบ ส่วนบ้านพักขนาดกลางส่วนมากเป็นบ้านไม้และบ้านพักขนาดใหญ่ทั้งหมดเป็นบ้านครึ่งก่ออิฐครึ่งไม้ โดยสรุปบ้านพักส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นบ้านครึ่งก่ออิฐครึ่งไม้ โดยมีจำนวน 6 หลังคิดเป็นร้อยละ 54.5 และมีบ้านไม้ทั้งหมดมีจำนวน 5 หลังเป็นร้อยละ 45.4 จากบ้านพักโฮมสเตย์ทั้งหมด 11 หลัง

รูปภาพที่ 4.8 แสดงบ้านครึ่งก่ออิฐครึ่งไม้และบ้านไม้

ที่มา : ภาพถ่ายจากการสำรวจของผู้วิจัย

3. ประเภทของบ้านพักโฮมสเตย์ จากตารางที่ 4.4 แสดงถึงประเภทของบ้านพักโฮมสเตย์ จากการสำรวจพบว่าบ้านพักขนาดเล็กมีประเภทบ้านพักทั้ง 2 แบบ ส่วนบ้านพักขนาดกลางส่วนมาก เป็นบ้านเดี่ยว 1 ชั้นและบ้านพักขนาดใหญ่ทั้งหมดเป็นบ้านเดี่ยว 2 ชั้น โดยสรุปบ้านพักส่วนใหญ่เป็น ประเภทบ้านเดี่ยว 2 ชั้น โดยมีจำนวน 6 หลังคิดเป็นร้อยละ 54.5 และบ้านเดี่ยว 1 ชั้นมีจำนวน 5 หลังเป็นร้อยละ 45.4 จากบ้านพักโฮมสเตย์ทั้งหมด 11 หลัง

รูปภาพที่ 4.9 แสดงบ้านเดี่ยว 2 ชั้นและบ้านเดี่ยวชั้นเดียว

ที่มา : ภาพถ่ายจากการสำรวจของผู้วิจัย

4. การปรับปรุงบ้านพักโฮมสเตย์ จากตารางที่ 4.4 แสดงถึงการปรับปรุงบ้านพักโฮมสเตย์ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว จากการสำรวจพบว่าบ้านพักขนาดเล็กและขนาดใหญ่ทั้งหมดไม่มีการ ปรับปรุงบ้าน ส่วนบ้านพักขนาดกลางส่วนมากไม่มีการปรับปรุงบ้านเช่นกัน โดยสรุปบ้านพักส่วนใหญ่ ไม่ได้ทำการปรับปรุงมีจำนวน 8 หลังคิดเป็นร้อยละ 72.7 และบ้านพักที่มีการปรับปรุงเพื่อรองรับ นักท่องเที่ยว มีจำนวน 3 หลังคิดเป็นร้อยละ 27.2 จากบ้านพักโฮมสเตย์ทั้งหมด 11 หลัง

โดยบ้านพักที่ทำการการปรับปรุงนั้นจะเป็นเพียงการกั้นห้องภายในบ้านให้เป็นสัดส่วนขึ้น เท่านั้น ไม่ได้เป็นการต่อเติมการใช้สอยเพิ่มขึ้นจากบ้านพักเดิมแต่อย่างใด

รูปภาพที่ 4.10 แสดงบ้านที่ไม่มีการปรับปรุงและบ้านที่ปรับปรุง

ที่มา : ภาพถ่ายจากการสำรวจของผู้วิจัย

4.4.4 ลักษณะการจัดสรรพื้นที่ภายในบ้านเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

ลักษณะการจัดสรรพื้นที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ ขนาดของพื้นที่จัดสรรเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวและรูปแบบการจัดสรรพื้นที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวและแบ่งกลุ่มบ้านออกตามขนาดเล็ก-ใหญ่ดังนี้

1.ขนาดของพื้นที่จัดสรรเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว เป็นข้อมูลแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถรับได้สูงสุดในแต่ละหลังของบ้านพัก ขนาดพื้นที่ใช้สอยทั้งหมดภายในบ้านพักและขนาดพื้นที่ที่เจ้าของบ้านพักจัดสรรให้นักท่องเที่ยวภายในบ้าน ทั้งต่อพื้นที่ใช้สอยทั้งหมดภายในบ้านและต่อนักท่องเที่ยว 1 คน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.5 แสดงขนาดของพื้นที่จัดสรรเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

ขนาดบ้าน	เจ้าของบ้านพัก	นักท่องเที่ยวที่รับได้ (คน)	พื้นที่ภายในบ้าน (ตร.ม)	พื้นที่จัดสรรให้นักท่องเที่ยว	
				ต่อพื้นที่ใช้สอย (ร้อยละ)(ตร.ม)	ต่อนักท่องเที่ยว (ตร.ม)
เล็ก (18%)	6. คุณพิไล	8	61	34.4% (21)	2.6
	7. คุณปิยพงษ์	6	90	40% (36)	6
กลาง (63%)	4. คุณอาภรณ์	5	109	16.2% (18)	3.6
	9. คุณศิริพร	4	111	16.2% (18)	4.5
	3. คุณปรีชา	5	117	10.2% (12)	2.4
	1. คุณอนงค์	8	120	25% (30)	3.75
	5. คุณพรรณทิพย์	4	129	13.9% (18)	4.5
	11. คุณมะลิ	6	126	26.9% (34)	5.6
	2. คุณอรุณี	5	132	9.3% (12)	2.4
ใหญ่ (18%)	10. คุณจรรยา	8	187	12.8% (24)	3
	8. คุณอทิวัด	8	300	19.3% (58)	5.8

ที่มา : จากการสำรวจและสัมภาษณ์ของผู้วิจัย

จากตารางที่ 4.5 แสดงถึงจำนวนนักท่องเที่ยวที่รับได้ของบ้านพักโฮมสเตย์ในแต่ละหลังโดยมีจำนวน 4 หลังที่สามารถรับนักท่องเที่ยวได้สูงสุดที่ 8 คนต่อหลัง และมีจำนวน 2 หลังที่สามารถรับได้จำนวนน้อยที่สุด 4 คนต่อหลัง ขนาดพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านพักมีขนาดใหญ่ที่สุดที่ 300 ตารางเมตร รองลงมาอยู่ที่ 187 ตารางเมตรและน้อยที่สุดอยู่ที่ 61 ตารางเมตรและขนาดพื้นที่ที่จัดสรรเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวมีขนาดสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 40 ต่อพื้นที่ใช้สอยทั้งหมดภายในบ้านและคิดเป็น 6 ตารางเมตรต่อนักท่องเที่ยว 1 คน และจัดสรรพื้นที่น้อยที่สุดที่ร้อยละ 9.3 คิดเป็น 2.4 ตารางเมตรต่อคน

2. รูปแบบการจัดสรรพื้นที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว เป็นข้อมูลแสดงถึงรูปแบบที่เจ้าของบ้านพักจัดสรรพื้นที่และการใช้พื้นที่ภายในบ้านของนักท่องเที่ยว เช่น พื้นที่สำหรับพักผ่อนหรือนอนของนักท่องเที่ยวว่าเป็นพื้นที่ส่วนใดของบ้านพักและการใช้ห้องน้ำของนักท่องเที่ยวภายในบ้านพักโฮมสเตย์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

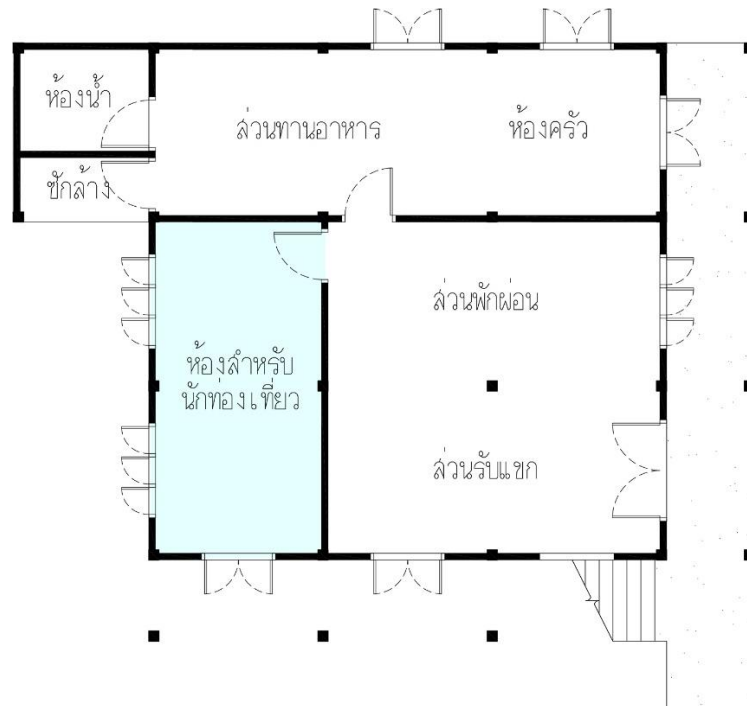
ตารางที่ 4.6 แสดงรูปแบบการจัดสรรพื้นที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

ขนาดบ้าน	เจ้าของบ้านพัก	พื้นที่ให้บริการส่วนนอน			การใช้พื้นที่ห้องน้ำ	
		A1	A2	A3	B1	B2
เล็ก (18%)	6. คุณพิไล	-	-	✓	-	✓
	7. คุณปิยพงษ์	-	-	✓	-	✓
กลาง (63%)	4. คุณอาภรณ์	✓	-	-	✓	-
	9. คุณศิริพร	✓	-	-	✓	-
	3. คุณปรีชา	✓	-	-	-	✓
	1. คุณอนงค์	-	✓	-	✓	-
	5. คุณพรรณทิพย์	-	✓	-	-	✓
	11. คุณมะลิ	-	-	✓	-	✓
ใหญ่ (18%)	10. คุณจรรยา	✓	-	-	-	✓
	8. คุณอทิวัต	-	-	✓	-	✓
รวม(ร้อยละ)		45.4	18.1	36.3	45.4	54.5

หมายเหตุ A1 = ห้องนอนเดิมภายในบ้าน, A2 = ห้องโถงภายในบ้าน, A3 = ห้องนอนและห้องโถงภายในบ้าน, B1 = แยกห้องน้ำชัดเจนเป็นสัดส่วน, B2 = ใช้ห้องน้ำร่วมกันกับเจ้าของบ้าน

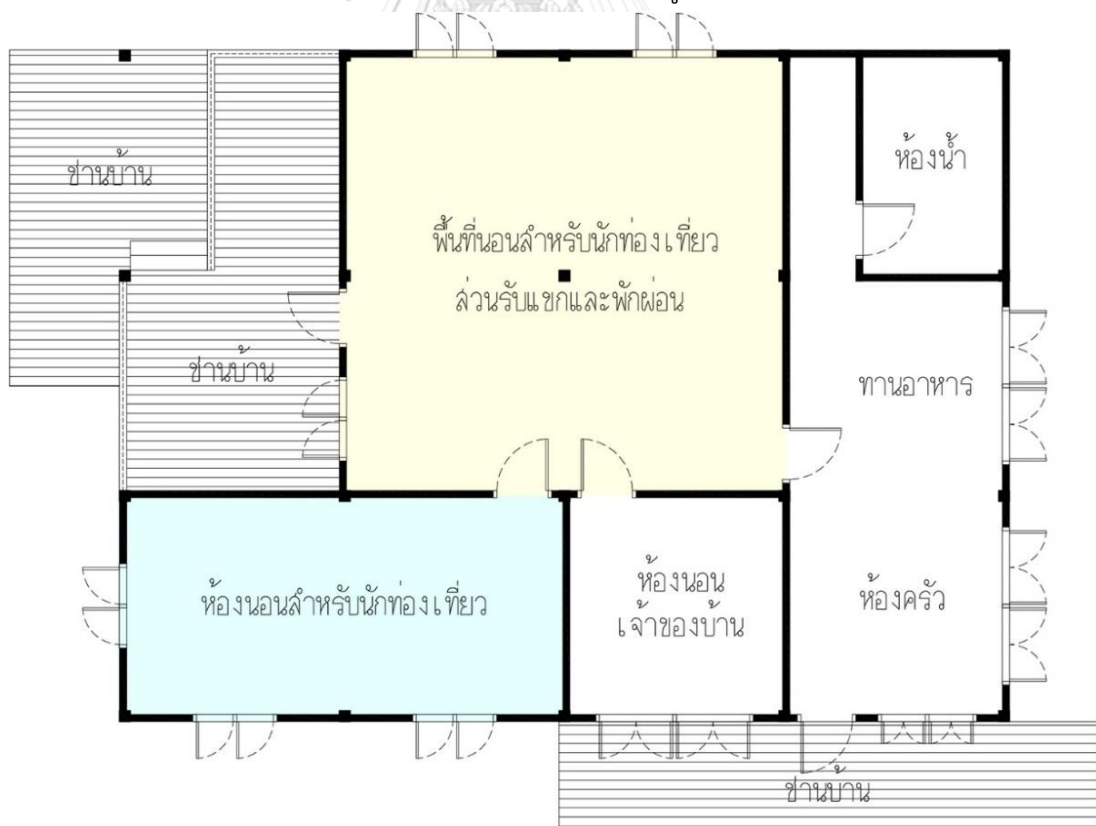
ที่มา : จากการสำรวจและสัมภาษณ์ของผู้วิจัย

จากตารางที่ 4.6 รูปแบบการจัดสรรพื้นที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว โดยพื้นที่ส่วนนอนของนักท่องเที่ยวสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบ คือ ใช้ห้องนอนเดิมภายในบ้านเพื่อบริการซึ่งเป็นรูปแบบที่มากที่สุดทั้งหมด 5 หลังคิดเป็นร้อยละ 45.4 รองลงมาใช้ทั้งห้องนอนและห้องโถงภายในบ้านทั้ง 2 พื้นที่ทั้งหมด 4 หลังคิดเป็นร้อยละ 36.3 และใช้ห้องโถงภายในบ้านมีจำนวนน้อยที่สุด 2 หลังคิดเป็นร้อยละ 18.1 ส่วนการใช้พื้นที่ห้องน้ำนั้นส่วนใหญ่เป็นการใช้ร่วมกันกับเจ้าของบ้านมีจำนวน 6 หลังคิดเป็นร้อยละ 54.5 จากทั้งหมด 11 หลัง

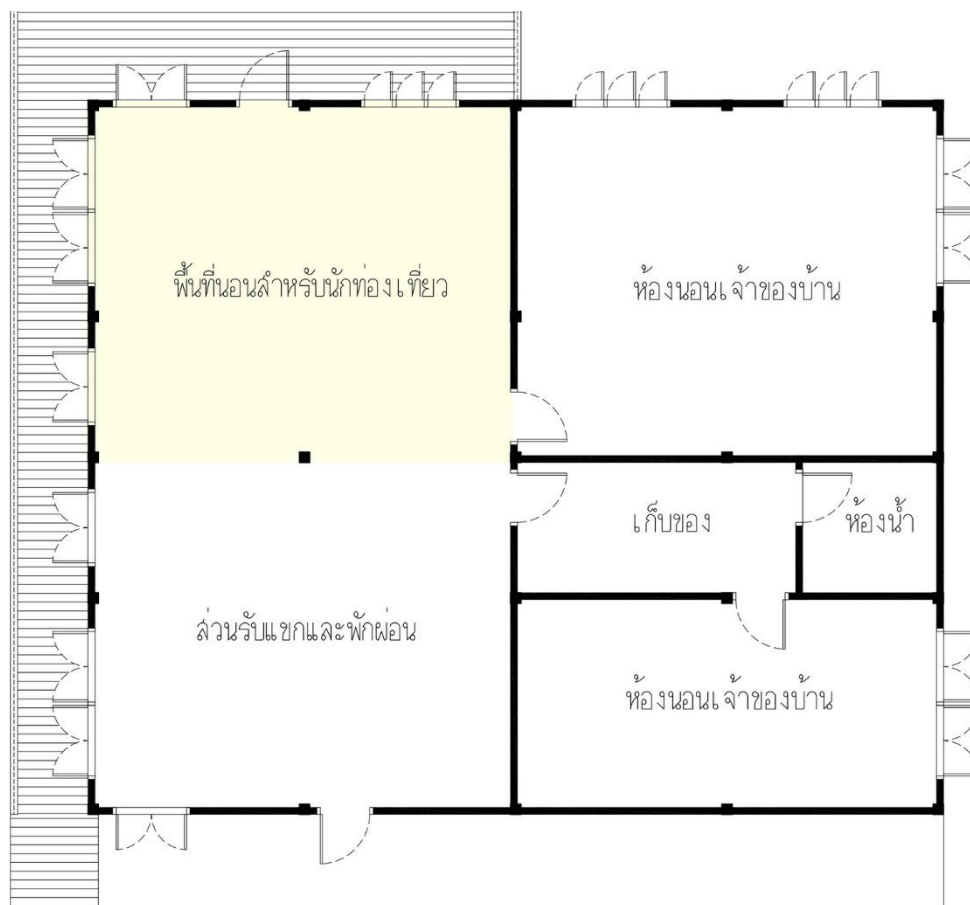
รูปภาพที่ 4.11 แสดงผังบ้านพักที่ใช้ห้องนอนเดิมภายในบ้าน

ที่มา : จากการสำรวจของผู้วิจัย

รูปภาพที่ 4.12 แสดงผังบ้านพักที่ใช้ห้องนอนเดิมและห้องโถงภายในบ้าน

ที่มา : จากการสำรวจของผู้วิจัย

รูปภาพที่ 4.13 แสดงผังบ้านพักที่ใช้โถงภายในบ้าน

ที่มา : จากการสำรวจของผู้วิจัย

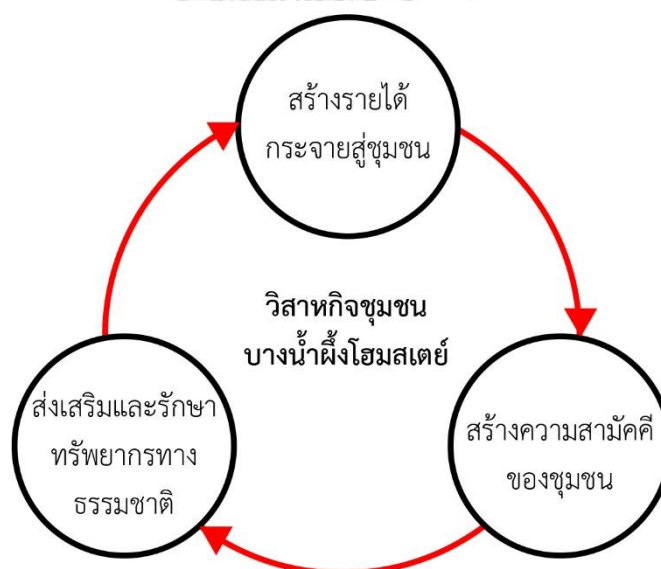
ลักษณะทางกายภาพบ้านพักโฮมสเตย์ของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์สามารถสรุปได้ว่า ทำเลที่ตั้งของบ้านพักโฮมสเตย์ส่วนใหญ่ไม่ได้ตั้งอยู่บริเวณริมน้ำ โดยมีจำนวนทั้งหมด 7 หลังจากทั้งหมด 11 หลังคิดเป็นร้อยละ 63.6 และส่วนมากเป็นประเภทบ้านเดี่ยว 2 ชั้นและมีลักษณะโครงสร้างเป็นบ้านครึ่งก่ออิฐครึ่งไม้ โดยขนาดพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านพักมากที่สุดอยู่ที่ 300 ตารางเมตรและมีพื้นที่น้อยสุดอยู่ที่ 61 ตารางเมตร มีการจัดสรรขนาดพื้นที่ให้นักท่องเที่ยวมากที่สุดที่ร้อยละ 40 ต่อพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านและมีพื้นที่ต่อนักท่องเที่ยวเท่ากับ 6 ตารางเมตรต่อคน ส่วนในเรื่องของการปรับปรุงบ้านพักเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ทางโฮมสเตย์จะใช้การจัดสรรพื้นที่เดิมในบ้านพักมากกว่าการปรับปรุงหรือต่อเติมบ้านเพื่อให้นักท่องเที่ยว โดยแบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบคือ 1.) ใช้ห้องนอนเดิมซึ่งเป็นรูปแบบที่มากที่สุด 2.) รองลงมาใช้ห้องโถงภายในบ้าน และ 3.) ใช้ทั้งห้องนอนและห้องโถงภายในบ้านและการใช้พื้นที่ห้องน้ำนั้นส่วนใหญ่เป็นการใช้ร่วมกันกับเจ้าของบ้าน

4.5 การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

จากการสัมภาษณ์ผู้นำวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์และสมาชิกเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ ในเรื่อง ของแนวความคิดและรูปแบบในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ โดยการบริหาร จัดการโฮมสเตย์ผู้วิจัยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบได้แก่ 1.) การบริหารจัดการบ้านพักของ โฮมสเตย์ 2.) การบริหารจัดการองค์กรและบริการของโฮมสเตย์ และ 3.) การบริหารจัดการทรัพยากร การท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียดอ้างอิงจากดัชนีวัดคุณภาพมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย (สำนักงาน พัฒนาการท่องเที่ยว, 2558) ซึ่งมีการกำหนดมาตรฐานคุณภาพไว้ 10 ด้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.5.1 แนวความคิดในการจัดตั้งและการบริหารจัดการของโฮมสเตย์

จากการสัมภาษณ์ประธานโฮมสเตย์, ธันวาคม 2560 วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์นั้น มี แนวคิดในการจัดตั้งและบริหารจัดการคือ ต้องการให้คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้น จากเดิมมีการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น โดยการเป็นเสมือนแม่เหล็กดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาใน พื้นที่ ทำให้มีการจับจ่ายใช้สอยสินค้าต่างๆของชาวบ้าน และต้องการให้คนในชุมชนมีความสามัคคีกัน ร่วมมือกันเป็นหนึ่งเดียว และเน้นสำคัญในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่อย่างรู้คุณค่า ไม่ทำลาย สิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน และการทำงานอย่างเป็นระบบเป็นหนึ่งในหัวใจของ การบริหารจัดการ มีการออกนโยบายพัฒนาต่างๆร่วมกัน การแก้ปัญหาาร่วมกัน โดยจะมีการประชุม กันของชุมชนอยู่เสมอ และทำงานร่วมกันกับภาครัฐอย่างมีประสิทธิภาพ

รูปภาพที่ 4.14 แสดงแนวความคิดในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัยจากการสัมภาษณ์

4.5.2 การบริหารจัดการบ้านพักของโฮมสเตย์

จากการสัมภาษณ์สมาชิกเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์, ธันวาคม 2560 ถึงการบริหารจัดการด้านที่พักและด้านอรรถยาศัยไมตรีของเจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือนโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านที่พักโฮมสเตย์

1.1 การจัดสรรพื้นที่ภายในบ้านพัก โดยปกติเจ้าบ้านที่เข้าร่วมโฮมสเตย์และสมาชิกทั้งหมดอาศัยอยู่ในบ้านจะมีการจัดให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมสำหรับผู้เข้าพัก โดยบ้านพักโฮมสเตย์ของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ส่วนมากจะเป็นการใช้ห้องนอนภายในบ้านสำหรับรับรองนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพัก รองลงมาจะใช้พื้นที่ห้องนอนและส่วนโถงภายในบ้านผสมกันหากห้องนอนไม่เพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวและที่น้อยที่สุดคือใช้ส่วนโถงภายในบ้านเพียงอย่างเดียวโดยจะทำการใช้ฉากกั้นพื้นที่ให้เป็นสัดส่วนสำหรับนักท่องเที่ยว ส่วนห้องน้ำและห้องส้วมที่ใช้รับรองผู้เข้าพักส่วนมากจะเป็นไปตามแบบดั้งเดิมของบ้านหรือใช้ร่วมกันกับสมาชิกภายในบ้านและส่วนน้อยจะมีการปรับปรุงห้องน้ำเพื่อใช้รองรับนักท่องเที่ยวแยกต่างหากไม่ได้ใช้ร่วมกันกับสมาชิกภายในบ้าน

รูปภาพที่ 4.15 แสดงการใช้ห้องนอนและการใช้ฉากกั้นพื้นที่

ที่มา : ภาพถ่ายจากการสำรวจของผู้วิจัย

1.2 การจัดเตรียมบ้านพัก เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาพักที่โฮมสเตย์ สมาชิกโฮมสเตย์จะทำการจัดเตรียมพื้นที่สำหรับนักท่องเที่ยวทั้งภายนอกบ้านและภายในบ้านให้พร้อมก่อนรับนักท่องเที่ยวเข้าพัก โดยจะมีประธานและคณะกรรมการโฮมสเตย์มาตรวจสอบก่อนเสมอ

บริเวณโดยรอบบ้านพัก สมาชิกเจ้าของบ้านจะทำความสะอาดบริเวณรอบบ้านพักทั้งหมดให้เรียบร้อย หากมีเศษขยะหรือวัชพืชขึ้นจะทำเก็บและการตัดไม้เห็นเป็นที่อยู่ของสัตว์อันตราย เพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

ห้องนอนและเครื่องนอน ส่วนภายในบ้านจะทำความสะอาดห้องนอนที่จัดเตรียมไว้สำหรับนักท่องเที่ยวและจัดเตรียมเครื่องนอน โดยปกติเครื่องนอนจะเป็นเตียงหรือฟูก ซึ่งเครื่องนอนที่เตรียมให้นักท่องเที่ยวจะเป็นแบบธรรมดาทั่วไปที่เจ้าของบ้านใช้ เป็นที่นอนใช้หนุนและผ้าฝ้ายธรรมดาในการ

ทำ และบ้านพักหลังใดที่ไม่มีมุ้งลวดจะมีการเตรียมมุ้งเพื่อไว้ให้นักท่องเที่ยวเพื่อใช้สำหรับกันยุงหรือแมลงที่จะมารบกวนระหว่างหลับนอนในตอนกลางคืน ในเรื่องของการดูแลความสะอาดของเครื่องนอน จะมีการเปลี่ยนผ้าปูที่นอนและปลอกหมอนก่อนรับนักท่องเที่ยวเข้าพัก โดยจะนำมาซักและผึ่งแดดเพื่อความสะดวกก่อนใช้

ห้องอาบน้ำและห้องส้วม เมื่อนักท่องเที่ยวจะเข้ามาพักทางเจ้าของบ้านพักจะทำความสะอาดห้องน้ำใหม่ทุกครั้ง และดูแลภาชนะใส่น้ำสำหรับอาบน้ำจะมีให้มีความสะอาดเรียบร้อยไม่มีคราบสกปรก

รูปภาพที่ 4.16 แสดงการจัดเตรียมห้องนอนและการจัดเตรียมห้องน้ำ

ที่มา : ภาพถ่ายจากการสำรวจของผู้วิจัย

2. ด้านธรรมาภิบาลของเจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือน

ในการเข้าพักวันแรกของนักท่องเที่ยว สมาชิกเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ทุกคนจะมาร่วมกันที่ศาลาส่วนกลางเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยว และจะเป็นผู้พานักท่องเที่ยวเข้าบ้านพักด้วยตนเองและจะมีการสร้างความคุ้นเคยกับเจ้าของบ้าน สมาชิกภายในบ้านและนักท่องเที่ยว เช่น การแนะนำตัวเอง และในตลอดระยะเวลาของการเข้าพักของนักท่องเที่ยวนั้น เจ้าของบ้านและนักท่องเที่ยวจะมีการแลกเปลี่ยนความรู้ วัฒนธรรม และประสบการณ์กันอยู่เสมอ เช่น เล่าถึงประสบการณ์ต่างๆของตนเองหรือแลกเปลี่ยนความรู้ที่ตนเองสนใจ

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปเรื่องการบริหารจัดการบ้านพักของโฮมสเตย์ โดยประกอบด้วยทั้งหมด 2 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านที่พัก 2.ด้านด้านธรรมาภิบาลของเจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือน โดยมีรายละเอียดข้อย่อยอีก 6 ตัวชี้วัด ตามเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทยจากทั้งหมด 10 ด้าน 31 ตัวชี้วัด โดยมีรายละเอียดตามตารางที่ 4.7 ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.7 แสดงการบริหารจัดการบ้านพักของโฮมสเตย์

การบริหารจัดการ	รายละเอียดการบริหารจัดการ
1.ด้านที่พัก	
1.1 ลักษณะบ้านพักที่เป็นสัดส่วน	เจ้าของที่พักมีการจัดพื้นที่ให้กับนักท่องเที่ยวอย่างเป็นสัดส่วน เช่น ใช้ห้องนอนหรือห้องโถงภายในบ้านถ้ามีการจัดห้องโถงรองรับนักท่องเที่ยวจะมีฉากกั้นให้เป็นอย่างเป็นสัดส่วน
1.2 ที่พักที่นอนสะอาดและสบาย	เจ้าของที่พักจะทำความสะอาดพื้นที่นอนก่อนนักท่องเที่ยวเข้าพักเสมอและจัดเตรียมฟูกที่นอน หมอน ที่ผ่านการซักและผึ่งแดดจนสะอาด และเตรียมมุ้งกันแมลงกรณีถ้าบ้านพักไม่มีมุ้งลวดให้กับนักท่องเที่ยว
1.3 ห้องอาบน้ำและห้องส้วมที่สะอาดมิดชิด	เจ้าของที่พักจะทำความสะอาดห้องน้ำทั้งหมด เช่น ล้างพื้น ครอบสกปรกก่อนนักท่องเที่ยวเข้าพักและตรวจสอบอุปกรณ์อาบน้ำ เช่น ชันตักน้ำ ที่เก็บน้ำอาบ ให้สะอาดไม่มีสิ่งสกปรกก่อนนักท่องเที่ยวเข้าพัก
1.4 มุมพักผ่อนภายในบ้านหรือในชุมชน	เจ้าของที่พักจะทำการตัดหญ้าพืชและเก็บขยะโดยรอบบ้านพัก มุมที่พักก่อนนักท่องเที่ยวเข้าพัก เพื่อความสวยงามและไม่เป็นที่อยู่ของสัตว์อันตราย
2.ด้านอธฺยาศัยไมตรีของเจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือน	
2.1 การต้อนรับและการสร้างความคุ้นเคย	สมาชิกเจ้าของบ้านจะมาต้อนรับนักท่องเที่ยวที่ศาลาส่วนกลางในวันแรกก่อนเข้าพักและเป็นคนพานักท่องเที่ยวเข้าที่พักด้วยตนเอง
2.2 การสร้างกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวิถีชีวิตของชุมชน	ในตลอดเวลาในการพักอาศัยร่วมกันระหว่างเจ้าของที่พักและนักท่องเที่ยวจะมีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กันอยู่เสมอ

ที่มา : จากการสัมภาษณ์ของผู้วิจัย

4.5.3 การบริหารจัดการองค์กรและบริการของโฮมสเตย์

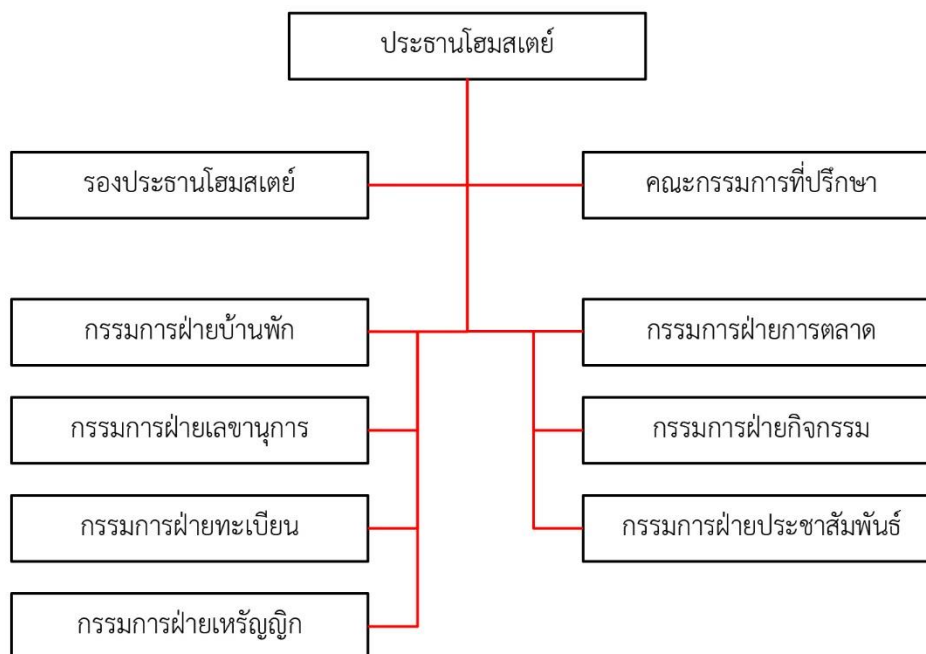
จากการสัมภาษณ์ประธานโฮมสเตย์, ธันวาคม 2560 ถึงการบริหารจัดการ ด้านการบริหารของกลุ่มโฮมสเตย์ ด้านอาหารและโภชนาการ ด้านความปลอดภัยและด้านการประชาสัมพันธ์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านการบริหารของกลุ่มโฮมสเตย์

วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์เกิดจากการรวมกลุ่มกันของคนในชุมชนหมู่ 3 ตำบลบางน้ำผึ้งที่มีความสนใจในการทำโฮมสเตย์โดยมี นางอาภรณ์ พานทอง เป็นประธานโฮมสเตย์ และองค์การบริหารของภาครัฐในพื้นที่คอยให้ความสนับสนุน

1.1 โครงสร้างของคณะกรรมการบริหารของโฮมสเตย์

จากการศึกษาพบว่าโครงสร้างของคณะกรรมการบริหารโฮมสเตย์ ซึ่งประกอบไปด้วย ประธานโฮมสเตย์ รองประธานโฮมสเตย์ และคณะกรรมการฝ่ายต่างๆซึ่งมาจากความเห็นชอบของ สมาชิกโฮมสเตย์ ยกเว้นคณะกรรมการที่ปรึกษาซึ่งจะเป็นบุคคลที่มาจากภาครัฐโดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

รูปภาพที่ 4.17 แสดงผังโครงสร้างคณะกรรมการบริหารโฮมสเตย์

ที่มา : จากการสัมภาษณ์ของผู้วิจัย

ตารางที่ 4.8 แสดงคณะกรรมการที่ปรึกษาของโฮมสเตย์

	ตำแหน่ง	ชื่อ-นามสกุล
คณะกรรมการที่ปรึกษา	สมาชิกสภา อบจ. สมุทรปราการ	นายมนัส รัศมิทัต
	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง	นายสำเนา รัศมิทัต
	นักพัฒนาชุมชนอำเภอพระประแดง	นางณัฐภรณ์ ก่อนกำเนิด
	ปราชญ์พลังแผ่นดินจังหวัดสมุทรปราการ	นายสมศักดิ์ สำลีรัตน์
	สมาชิกสภา อบต. บางน้ำผึ้ง หมู่ที่ 3	เรือเอกประยูร พานทอง
	ผู้ช่วยนักพัฒนาชุมชนอบต.บางน้ำผึ้ง	นางสาวสุธาสินี ชัยเชื่อนพันธ์

ที่มา : จากการสัมภาษณ์ของผู้วิจัย

1.2 การจัดตั้งคณะกรรมการบริหารโฮมสเตย์ การตั้งคณะกรรมการบริหารของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ จะคัดเลือกคนทำหน้าที่กรรมการจากคุณสมบัติที่เหมาะสมและความเห็นชอบจากสมาชิกโฮมสเตย์อย่างมีส่วนร่วม และมีการแบ่งหน้าที่ชัดเจนและโปร่งใสตรวจสอบได้จากสมาชิก ซึ่งในปัจจุบัน นางอาภรณ์ พานทองดำรงตำแหน่งประธานโฮมสเตย์ ซึ่งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมีดังนี้

1. บริหารจัดการโฮมสเตย์ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยอยู่บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนและความโปร่งใส
2. ออกกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆของโฮมสเตย์ โดยผ่านเสียงส่วนมากของสมาชิก
3. รับสมาชิกใหม่ที่ต้องการเข้าร่วมและตรวจสอบคุณสมบัติของบุคคลที่จะเข้าร่วมโฮมสเตย์
4. ในการวินิจฉัยหรือหาข้อสรุป จะใช้มติเอกฉันท์ของสมาชิกเป็นหลัก โดยไม่ถือเอาตำแหน่งหรืออำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเป็นตัวตัดสิน ซึ่งหากเกิดกรณีเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมเป็นผู้ตัดสิน

1.3 รูปแบบการบริหารจัดการโฮมสเตย์ โฮมสเตย์มีรูปแบบการทำงานเชื่อมโยงกันอย่างชัดเจน แต่ละส่วนจะทำงานสนับสนุนกันทำงานอย่างเป็นระบบโดยแบ่งออกเป็นส่วนต่างๆ ดังนี้

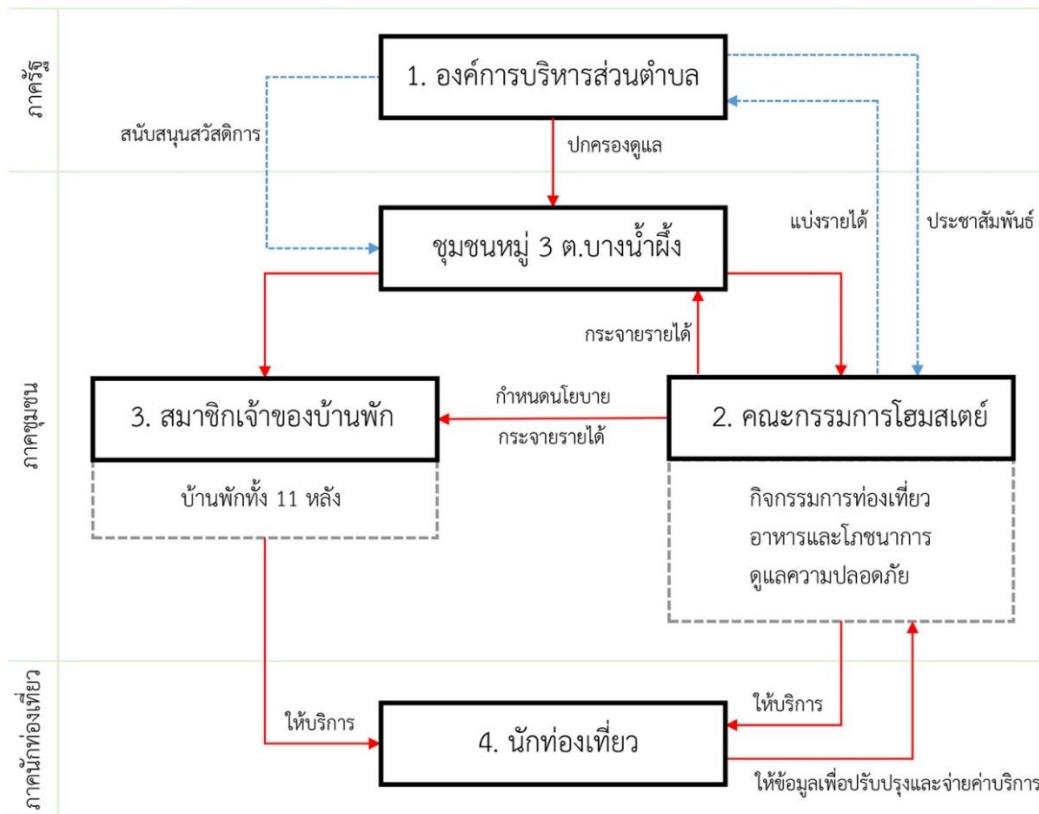
องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง จะคอยสนับสนุนการดำเนินงานของที่ประชุมสมาชิกโฮมสเตย์หรือคณะกรรมการบริหารโฮมสเตย์ และคอยปกครองดูแลชุมชน และยังมีหน้าที่ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้กับโฮมสเตย์

คณะกรรมการบริหารโฮมสเตย์ ถือเป็นหัวใจของโครงข่ายในการบริหารงาน กำหนดนโยบายตลอดจนควบคุมดูแลบ้านพักในโฮมสเตย์ให้อยู่ในมาตรฐาน กระจายรายได้แก่ชุมชนและสมาชิกของโฮมสเตย์ และแบ่งรายบางส่วนให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อการประชาสัมพันธ์ให้กับโฮมสเตย์

สมาชิกเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ เป็นส่วนหลักในการให้บริการนักท่องเที่ยวโดยเกิดจากคนในชุมชนที่สนใจเข้าร่วมกับโฮมสเตย์และยังมีหน้าที่กำกับการทำงานของคณะกรรมการโฮมสเตย์และในการรับสมาชิกเพื่อเข้าร่วมโฮมสเตย์นั้น ทางประธานโฮมสเตย์หรือสมาชิกท่านอื่นจะดูคุณสมบัติต่างๆและความพร้อมของผู้ต้องการเข้าร่วมก่อนว่ามีแนวความคิดหรือทัศนคติเกี่ยวกับการทำโฮมสเตย์อย่างไร เพราะทางโฮมสเตย์ต้องการสมาชิกที่เข้าใจหลักการของโฮมสเตย์และการบริการ

นักท่องเที่ยว ในส่วนของนักท่องเที่ยวเมื่อเข้ามาพักแล้วจะให้ข้อมูลจากประสบการณ์ที่เข้าพักโฮมสเตย์ เพื่อนำไปให้ทางที่ประชุมสมาชิกโฮมสเตย์หรือคณะกรรมการบริหารปรับปรุงโฮมสเตย์และการทำงานต่อไป

โดยสรุปทำให้เห็นถึงโครงข่ายการทำงานที่เป็นระบบของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ โดยจะแบ่งออกเป็น 4 ส่วนหลักเชื่อมโยงซึ่งกันและกันดังรูปภาพที่ 4.18

รูปภาพที่ 4.18 แสดงรูปแบบการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์
ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัยจากการสัมภาษณ์

1.4 การจัดสรรบ้านพักโฮมสเตย์ เมื่อนักท่องเที่ยวได้ทำการติดต่อเพื่อเข้าพัก กรรมการฝ่ายบ้านพักโฮมสเตย์จะทำการจัดสรรนักท่องเที่ยวไปยังบ้านพักต่างๆ โดยคำนึงถึงหลักการกระจายรายได้ อย่างเป็นธรรม บ้านแต่ละหลังจะได้รับการหมุนเวียนนักท่องเที่ยวจนครบ ไม่ให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบกัน ตามศักยภาพของการรองรับนักท่องเที่ยวในแต่ละหลัง แต่ถ้าเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ที่เป็นสมาชิกไม่สะดวกรับนักท่องเที่ยวในเวลานั้น ก็สามารถแจ้งกับคณะกรรมการโฮมสเตย์หรือประธานโฮมสเตย์เพื่อยกเลิกได้ เพื่อจะได้จัดสรรให้สมาชิกท่านอื่นต่อไป

โดยการเข้าพักของนักท่องเที่ยวนั้นนักท่องเที่ยวไม่สามารถเลือกบ้านพักเองได้ เมื่อนักท่องเที่ยวมาเป็นหมู่คณะทางโฮมสเตย์จะจัดนักท่องเที่ยวแยกหญิงหรือชายให้พักที่บ้านพักแยกกัน เพื่อง่ายต่อการดูแลแต่ถ้านักท่องเที่ยวมีความประสงค์ในการพักรวมกัน เช่น ต้องการอยู่กับครอบครัวก็สามารถแจ้งทางโฮมสเตย์เพื่อจัดสรรค้ใหม่ได้ และถ้านักท่องเที่ยวเป็นผู้สูงอายุมีปัญหาในเรื่องการเข้าห้องน้ำทางโฮมสเตย์จะประสานงานจัดให้พักในบ้านที่มีชักโครกหรือเป็นส่วนที่สามารถนั่งได้ และในการรับรองนักท่องเที่ยวแต่ละครั้งจะมีคณะกรรมการโฮมสเตย์มาตรวจสอบเรื่องความสะอาดและความพร้อมต่างๆ ของสมาชิกทุกครั้ง

1.5 กฎระเบียบข้อบังคับในการเข้าพักของนักท่องเที่ยว กฎระเบียบข้อบังคับต่างๆของโฮมสเตย์ทั้งหมด ทางโฮมสเตย์จะทำการชี้แจงให้กับผู้ที่เข้ามาติดต่อในเบื้องต้นก่อน ตั้งแต่ นักท่องเที่ยวติดต่อจองห้องพัก และจะทำการชี้แจงให้นักท่องเที่ยวฟังอีกครั้งในวันเข้าพักวันแรก เปรียบเสมือนการปฐมนิเทศที่บริเวณศาลากิจกรรมส่วนกลางของโฮมสเตย์ 5 ข้อดังนี้

1. นักท่องเที่ยวต้องช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ทั้งขยะในจุดให้ทิ้งขยะ
2. นักท่องเที่ยวต้องไม่เล่นการพนัน และสิ่งเสพติดทุกชนิดในโฮมสเตย์
3. นักท่องเที่ยวต้องไม่ออกนอกสถานที่พักหลังเวลา 22.00 น.และไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น
4. นักท่องเที่ยวที่มีโรคประจำตัวต้องแจ้งให้ทางโฮมสเตย์ทราบและเตรียมยามารับประทาน

1.6 กฎระเบียบข้อบังคับของเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ ทางโฮมสเตย์จะมีกฎระเบียบข้อบังคับที่เกิดจากการประชุมหารือกันของคณะกรรมการและสมาชิกเจ้าของบ้านพัก 3 ข้อดังนี้

1. สมาชิกโฮมสเตย์ทุกคนจะต้องมาต้อนรับนักท่องเที่ยวที่ศาลาส่วนกลาง และนำนักท่องเที่ยวเข้าบ้านพักของตนเมื่อทำการจัดสรรเรียบร้อยแล้ว
2. สมาชิกโฮมสเตย์จะต้องจัดเตรียมบ้านพักให้สะอาดและพร้อมก่อนนักท่องเที่ยวจะเข้าพัก
3. สมาชิกโฮมสเตย์จะต้องดูแลทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อนักท่องเที่ยวเสมอ

1.7 การจองที่พักโฮมสเตย์ การรับนักท่องเที่ยวของโฮมสเตย์จะต้องมีการจองล่วงหน้าทางโทรศัพท์เพียงอย่างเดียว เพื่อป้องกันความสับสนและจะต้องติดต่อจองบ้านพักกับทางประธานโฮมสเตย์หรือกรรมการฝ่ายบ้านพักโฮมสเตย์เท่านั้น ในการจองต้องทราบวันและเวลาที่จะเข้าพักล่วงหน้า 3-5 วันก่อนเข้าพักและกรณีเป็นหมู่คณะใหญ่จะต้องมีการโทรศัพท์ติดต่อขอคณะเดินทางเพื่อให้ทางโฮมสเตย์ทราบเวลาที่แน่นอนที่จะเดินทางมาถึงโฮมสเตย์ เพื่อจะทำให้การจัดการอำนวยความสะดวกและจัดการต้อนรับเป็นไปอย่างราบรื่น

1.8 การแจ้งรายละเอียดและค่าธรรมเนียม ในการรับนักท่องเที่ยวในแต่ละครั้งทางโฮมสเตย์จะทำการแจ้งค่าใช้จ่ายให้กับนักท่องเที่ยวก่อนทุกครั้งโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ค่าที่พัก ท่านละ 500 บาท/คน/คืน ประกอบด้วย
  - อาหารเย็น 1 มื้อ
  - อาหารเช้า 1 มื้อ
  - อาหารใส่บาตรในตอนเช้า
2. ค่าร่วมกิจกรรมฐานเรียนรู้บ้านบางน้ำผึ้งหมู่ที่ 3 ท่านละ 50 บาท
3. ค่าร่วมกิจกรรมบ้านลูกประคบธัญพืช ท่านละ 250 บาท
4. ค่าร่วมกิจกรรมบ้านรูปหอมสมุนไพร ท่านละ 60 บาทและทำผ้ามัดย้อมท่านละ 70 บาท

ส่วนค่าใช้จ่ายกิจกรรมนอกเหนือที่จากทางโฮมสเตย์ หากนักท่องเที่ยวสนใจก็จะทำการประสานงานกับผู้ให้บริการอำนวยความสะดวกให้และแจ้งค่าใช้จ่ายให้นักท่องเที่ยวทราบ เช่น

5. ค่านั่งเรือเลาะริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาเพื่อชมทิวทัศน์ในตอนค่ำ ขึ้นท่า 2 ท่านรวม 150 บาท หรือถ้ามากกว่า 4 ท่านขึ้นไปค่าใช้จ่ายท่านละ 50 บาท
6. ค่าเช่าจักรยาน ชั่วโมงละ 40 บาทหรือเหมาวันละ 100 บาทต่อคน/คัน
7. ค่าพายเรือแคนูชมคลอง เหมาลำละ 100 บาท นั่งได้ไม่เกิน 3 ท่าน

1.9 แหล่งเงินทุนและการเงินของโฮมสเตย์ แหล่งเงินทุนของโฮมสเตย์นั้น เงินทุนส่วนใหญ่ที่ใช้ในการบริหารจัดการจะเป็นเงินรายได้จากการรับนักท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว และสำหรับเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์นั้น เงินทุนมาจากการประกอบอาชีพตามปกติประกอบกับรายได้ที่ได้จากทำโฮมสเตย์ของตัวเอง

ส่วนในการดำเนินการเรื่องบัญชี รายรับ-รายจ่าย ของกลุ่มจะเป็นหน้าที่ของกรรมการฝ่ายற்றுญิกเป็นผู้ดำเนินการทั้งหมดและในเรื่องการตรวจสอบบัญชีของกลุ่มโฮมสเตย์ฯ ปกติจะมีการแจ้งให้สมาชิกทราบผลการดำเนินงานเป็นประจำในทุกปี หากสมาชิกรายใดมีข้อสงสัย ก็สามารถขอทราบรายละเอียดจากคณะกรรมการในการประชุมของโฮมสเตย์แต่ละครั้งได้

ตารางที่ 4.9 แสดงรายรวมของโฮมสเตย์ทั้งปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2555-2560

ปี พ.ศ.	รายได้รวม(บาท)	ให้อบต.(บาท)
2555	248,400	8,445
2556	284,400	9,669
2557	294,000	9,996
2558	388,800	13,219
2559	459,500	15,623
2560	397,600	13,518
รวม	2,072,700	70,471

ที่มา : เอกสารแสดงรายรับ-รายจ่ายของโฮมสเตย์ปี พ.ศ.2560

ในปัจจุบันมีค่าใช้จ่ายที่นักท่องเที่ยวต้องชำระเมื่อเข้าพักที่โฮมสเตย์จำนวนรวมสุทธิแล้ว 500 ต่อคนต่อคืน โดยมีรายละเอียดค่าใช้จ่ายและการจัดสรรรายได้ให้แก่สมาชิกเจ้าของบ้านพักและองค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้งดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 แสดงการจัดสรรรายได้จากนักท่องเที่ยวต่อคนต่อคืนของโฮมสเตย์

การจัดสรร	สัดส่วนร้อยละ	จำนวนเงิน (บาท)
1. เป็นเงินค่าตอบแทนสุทธิสำหรับเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์	30.6	153
2. เป็นเงินที่มอบให้ทางองค์กรบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง โดยหักจากเงินค่าตอบแทนสมาชิกโฮมสเตย์คิดเป็น 10% ของ 170บาท ซึ่งเงินในส่วนนี้จะเป็นค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์โฮมสเตย์ และเป็นเงินอุดหนุนให้กับชุมชนสำหรับการจัดกิจกรรมให้กับผู้สูงอายุ เด็ก คนพิการในชุมชน	3.4	17
3. เป็นเงินค่าใช้จ่ายที่หักสำรองไว้สำหรับค่าการดำเนินงาน ค่าน้ำและค่าไฟ ของส่วนกลาง	16	80
4. เป็นเงินค่าใช้จ่ายที่หักสำรองไว้สำหรับการเตรียมอาหาร ของส่วนกลางทั้ง 2 มื้อและอาหารใส่บาตรในตอนเช้า	50	250
รวม	100	500

ที่มา : จากการสัมภาษณ์ของผู้วิจัย

2. ด้านอาหารและโภชนาการ

2.1 วัตถุประสงค์และการจัดเตรียมอาหาร ทางโฮมสเตย์นั้นจะมีการเตรียมอาหารเย็นในวันที่เข้าพักและอาหารเช้าในวันถัดไปไว้ให้กับนักท่องเที่ยว โดยจะมีคนในชุมชนที่มีฝีมือในการทำอาหาร มาร่วมกันทำอาหารให้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้าพัก โดยการปรุงตามแบบฉบับดั้งเดิมของคนพื้นถิ่น และปรับรสชาติของอาหารให้เหมาะสมตามกลุ่มนักท่องเที่ยว โดยมีเมนูขึ้นชื่อของทางโฮมสเตย์คือ ปลาทุตัมเค็ม น้ำพริกกะปิสำหรับกินกับผักสด ข้าวต้มทรงเครื่อง ซึ่งเป็นอาหารที่ทำจากวัตถุดิบพื้นถิ่น ผักสวนครัวจากในแปลงของคนในชุมชนเองและซื้อจากในตลาดในชุมชน เป็นการกระจายรายได้ให้แก่คนในชุมชน แต่อย่างไรก็ตามนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องแจ้งข้อห้ามต่างๆ แก่ทางโฮมสเตย์ก่อน เช่น เป็นมุสลิมหรือมังสวิรัต ไม่ทานเนื้อสัตว์ ไม่ทานเห็ด หรือแพ้อาหารบางอย่าง และหากต้องการอาหารเมนูพิเศษก็สามารถสั่งได้แต่ต้องแจ้งกับทางโฮมสเตย์ล่วงหน้าก่อนเพื่อการจัดเตรียมและต้องไม่เป็นเมนูที่หาวัตถุดิบไม่ได้ในท้องถิ่น รวมถึงทางโฮมสเตย์จะทำการเตรียมอาหารสำหรับ

รูปภาพที่ 4.19 อาหารเย็นเมนูพื้นถิ่นและอาหารเช้า
ที่มา : ภาพถ่ายจากการสำรวจของผู้วิจัย

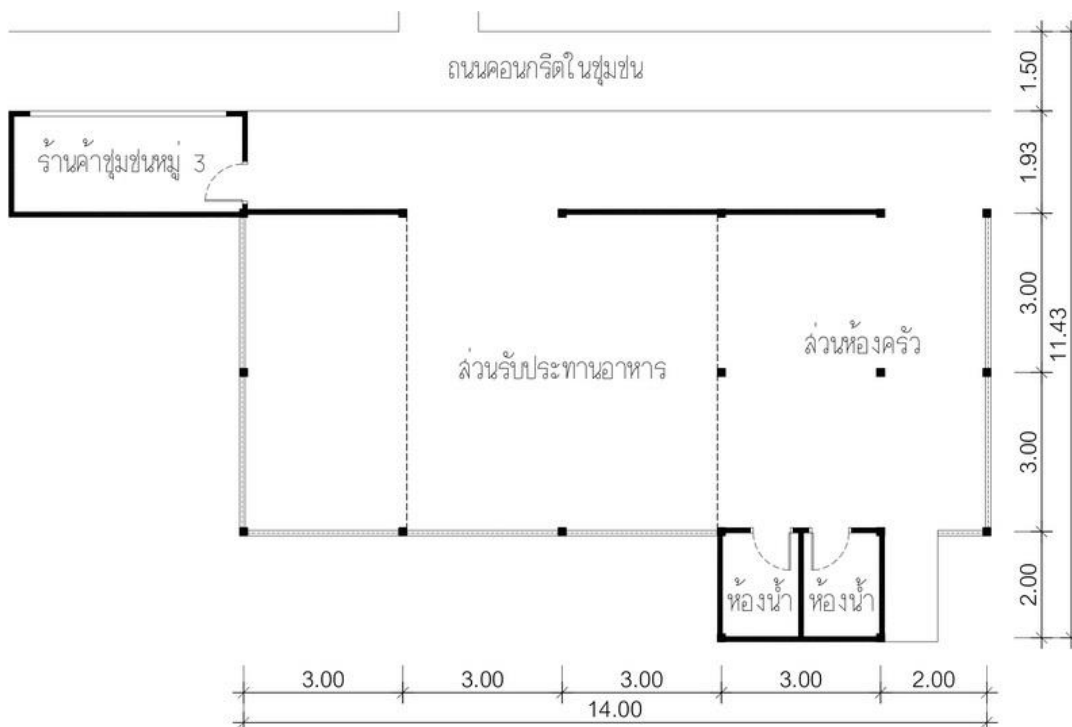
2.2 การจัดเตรียมน้ำดื่ม น้ำดื่มนั้นโดยปกติจะเป็นการซื้อน้ำขวดตามท้องตลาดมาบริการให้กับนักท่องเที่ยวบริเวณแทนการใช้น้ำปะปาหรือน้ำในโอ่งเก็บน้ำ เพื่อป้องกันความเสี่ยงแก่นักท่องเที่ยว หรือในบางกรณีจะมีน้ำอัญชัน ซึ่งเป็นผลผลิตที่ทำได้ภายในท้องถิ่นไว้บริการด้วยเช่นกัน

2.3 สถานที่รับประทานอาหารและห้องครัว การทานอาหารของโฮมสเตย์นั้น จะมารวมกันทานอาหารเช้าและอาหารเย็นกันที่ศาลาส่วนกลางของโฮมสเตย์ เปรียบเสมือนศูนย์กลางของโฮมสเตย์เพื่อจะได้เป็นการพบปะพูดคุยกันดีกว่ากระจายไปตามบ้านของสมาชิกในแต่ละหลัง ทำให้ง่ายต่อการดูแลนักท่องเที่ยว ส่วนครัวที่ใช้ประกอบอาหารนั้นจะอยู่ในบริเวณติดกัน มีการทำความสะอาดหลังจะประกอบอาหารให้แก่นักท่องเที่ยวทุกครั้ง รวมถึงอุปกรณ์ภาชนะใส่อาหาร และเก็บอย่างมิดชิดเพื่อป้องกันฝุ่นละออง ในส่วนของลักษณะสถานที่รับประทานอาหารและห้องครัวนั้น จะลักษณะเป็นโรงโปร้งรอบด้านมีอากาศถ่ายเทได้สะดวกและไม่มียุงกัด

รูปภาพที่ 4.20 แสดงส่วนรับประทานอาหารและครัว
ที่มา : ภาพถ่ายจากการสำรวจของผู้วิจัย

รูปภาพที่ 4.21 แสดงผังพื้นที่รับประทานอาหารและส่วนครัวของโฮมสเตย์

ที่มา : จากการสำรวจของผู้วิจัย

3. ด้านความปลอดภัย

3.1 การจัดเวรยามรักษาความปลอดภัย ทางโฮมสเตย์มีการประสานงานกับทาง อปพร. ในตำบลในการจัดให้มีการตรวจเวรยามเป็นประจำอยู่เสมอเป็นปกติ ร่วมกับทางโฮมสเตย์เองก็จะคอยสอดส่องดูแลและติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและตำรวจอยู่เสมอเป็นเครือข่าย แต่โดยปกติคนในชุมชนจะรู้จักกันหมดและจะคอยสอดส่องดูแลกันความสงบเรียบร้อยกันเป็นปกติ เมื่อสังเกตเห็นบุคคลภายนอกเข้ามาในชุมชน ถ้าดูแล้วมีพฤติกรรมหรือท่าทางน่าสงสัยจะคอยเตือนกันแล้วยังมีเครือข่ายมอเตอร์ไซค์รับจ้างที่คอยเป็นหูเป็นตาให้กับชุมชนอีกด้วย และถ้ามีคณะท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มใหญ่ที่จะเข้ามาพักที่โฮมสเตย์จะต้องทำการแจ้งทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้งให้ทราบก่อนเพื่อจะได้ทราบว่ามีคนเข้ามาในชุมชน เข้ามาทำอะไร พักที่ไหนและพักจำนวนกี่วัน เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน

3.2 การเตรียมพร้อมในการปฐมพยาบาลขั้นต้น ทางโฮมสเตย์ทางวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ มีการจัดอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้นแต่สมาชิกโฮมสเตย์อยู่เสมอและมีอาสาสมัครประจำบ้านพร้อมทุกหลัง ถ้าเกิดนักท่องเที่ยวประสบเหตุ จะต้องแจ้งกับทางประธานโฮมสเตย์ก่อนแล้วจึงปฐมพยาบาลเบื้องต้น ก่อนนำส่งอนามัยประจำอำเภอต่อไป หรือถ้ามีอาการรุนแรงก็จะประสานงานกับทางโรงพยาบาลพระประแดงเพื่อมารับที่โฮมสเตย์ทันที

3.3 การป้องกันทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาพักที่โฮมสเตย์ ทางสมาชิกเจ้าของบ้านในแต่ละหลังจะให้พนักงานต้อนรับของตนเองไว้ในห้องที่พักโดยจะไม่เข้าไปยุ่งกับทรัพย์สินสัมภาระของนักท่องเที่ยว โดยทางเจ้าของบ้านจะคอยดูแลในเบื้องต้นให้เวลานักท่องเที่ยวไม่อยู่ที่พัก และจะคอยเตือนให้คำแนะนำกับนักท่องเที่ยวให้ระวังทรัพย์สินอยู่เสมอ

4. ด้านการประชาสัมพันธ์

ทางโฮมสเตย์ในช่วงแรกของการก่อตั้งจะให้ทางองค์กรบริหารส่วนตำบลบางพระเจ้าเป็นช่วยในการประชาสัมพันธ์ให้เป็นหลัก โดยทางโฮมสเตย์จะมีเงินส่วนแบ่งจากค่าที่พักมาช่วยในเรื่องของค่าใช้จ่าย เช่น การจัดทำแผ่นพับเพื่อเผยแพร่ที่ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง โดยระบุรายละเอียดต่างๆของโฮมสเตย์ และป้ายประชาสัมพันธ์บอกทาง เพื่อเผยแพร่ให้กับนักท่องเที่ยวที่สนใจเข้าพักและอำนวยความสะดวกในการเดินทางมาที่โฮมสเตย์ และต่อมาในปัจจุบันได้มีรายการโทรทัศน์ วารสารหนังสือพิมพ์ หรือสื่อมวลชนเข้ามาถ่ายทำเกี่ยวกับพื้นที่มากขึ้น เป็นการประชาสัมพันธ์อีกทางหนึ่ง และการส่งเสริมทางการตลาดที่สำคัญของโฮมสเตย์ คือการเป็นเจ้าบ้านที่ดีและเป็นมิตร สร้างความเป็นกันเองกับนักท่องเที่ยว ทำให้มีการประชาสัมพันธ์ในลักษณะการบอกปากต่อปากของกลุ่มนักท่องเที่ยว

นอกจากนี้วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ได้รับมาตรฐาน THAILAND HOMESTAY STANDARD ตั้งแต่ปีพ.ศ.2549 จึงได้เป็นส่วนหนึ่งในทำเนียบโฮมสเตย์ไทยแลนด์ ซึ่งมีการเผยแพร่ทางเว็บไซต์ www.homestaythai.net ของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

รูปภาพที่ 4.22 แสดงแผ่นพับประชาสัมพันธ์และป้ายบอกทางประชาสัมพันธ์

ที่มา : ภาพถ่ายจากการสำรวจของผู้วิจัย

กลุ่มเป้าหมายของโฮมสเตย์นั้นทางวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ไม่ได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายไว้อย่างชัดเจน แต่จากการสัมภาษณ์ประธานโฮมสเตย์ถึงรายละเอียดของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักที่โฮมสเตย์ พบว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคณะศึกษาดูงานโฮมสเตย์และเข้ามาเพื่อศึกษาธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชนเป็นหลักมากกว่าที่เข้ามาพักผ่อน ทั้งนี้

นักท่องเที่ยวที่เข้ามาประกอบด้วยหน่วยงานราชการและเอกชนตลอดจนนักเรียนนักศึกษา มหาวิทยาลัย ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปเรื่องการบริหารจัดการองค์กรและบริการของโฮมสเตย์ โดยประกอบด้วยทั้งหมด 4 ด้านได้แก่ 1.ด้านการบริหารของกลุ่มโฮมสเตย์ 2.ด้านอาหาร 3.ด้านความปลอดภัยและ 4.ด้านประชาสัมพันธ์ โดยมีรายละเอียดข้อย่อยอีก 13 ตัวชี้วัด ตามเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทยจากทั้งหมด 10 ด้าน 31 ตัวชี้วัด โดยมีรายละเอียดตามตารางที่ 4.11 ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.11 แสดงการบริหารจัดการองค์กรและบริการของโฮมสเตย์

การบริหารจัดการ	รายละเอียดการบริหารจัดการ
1. ด้านการบริหารของกลุ่มโฮมสเตย์	
1.1 การรวมกลุ่มของชาวบ้าน	โฮมสเตย์นั้นเกิดจากการรวมกลุ่มของชาวบ้านในชุมชน หมู่ 3 ตำบลบางน้ำผึ้ง และการสนับสนุนจากรัฐ คือ อบต.บางน้ำผึ้ง
1.2 คณะกรรมการกลุ่มโฮมสเตย์	การตั้งคณะกรรมการโฮมสเตย์ จะคัดเลือกคนทำหน้าที่กรรมการจากคุณสมบัติที่เหมาะสมและความเห็นชอบจากสมาชิกโฮมสเตย์อย่างมีส่วนร่วม และมีคณะกรรมการดูแลในด้านต่างๆอย่างทั่วถึง
1.3 กฎ กติกาการทำงานของคณะกรรมการ	ทางโฮมสเตย์จะมีการประชุมร่วมกันระหว่างสมาชิกเป็นประจำ ตั้งแต่การออกนโยบายพัฒนาต่างๆจนถึงกฎระเบียบข้อบังคับของโฮมสเตย์ มีการประชุมคัดเลือกคณะกรรมการโดยพิจารณาจากคุณสมบัติที่เหมาะสมและความเห็นชอบจากสมาชิก และหลังจากให้บริการนักท่องเที่ยวเสร็จสิ้นจะมีการประชุมหารือถึงปัญหาที่พบและหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ตลอดจนยังมีการแบ่งรายได้บางส่วนที่ได้จากนักท่องเที่ยวให้กับทาง อบต.บางน้ำผึ้ง เพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการทำงานแก่ชุมชน
1.4 มีการกระจายประโยชน์อย่างเป็นธรรม	ทางโฮมสเตย์จะมีการจัดสรรให้บ้านพักแต่ละหลังจะได้รับการหมุนเวียนนักท่องเที่ยวจนครบ ไม่ให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบกันกัน ตามศักยภาพของการรองรับนักท่องเที่ยวในแต่ละหลังอย่างยุติธรรม
1.5 การจอง, ลงทะเบียนและมัดจำล่วงหน้า	นักท่องเที่ยวต้องมีติดต่ोजองล่วงหน้าทางโทรศัพท์ ในการจองต้องทราบวัน เวลาที่จะเข้าพัก 3-5 วันล่วงหน้าก่อนเข้าพักเพื่อการเตรียมพร้อมกับการรับนักท่องเที่ยว
1.6 รายละเอียดค่าธรรมเนียมและบริการที่ชัดเจน	ทางโฮมสเตย์จะแจ้งข้อมูลค่าที่พักจำนวน 500 บาทต่อคน/คินวนรวมอาหาร 2 มื้อ และอาหารใส่บาตร ให้นักท่องเที่ยวทราบตั้งแต่การติดต่อครั้งแรก และมีรายละเอียดค่าที่พักในเวปไซต์ประชาสัมพันธ์ชัดเจน

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัยจากการสัมภาษณ์และสำรวจ

ตารางที่ 4.11 แสดงการบริหารจัดการองค์กรและบริการของโฮมสเตย์(ต่อ)

การบริหารจัดการ	รายละเอียดการบริหารจัดการ
2. ด้านอาหาร	
2.1 ชนิดของอาหารและวัตถุดิบที่ใช้ประกอบอาหาร	ทางโฮมสเตย์เลือกใช้วัตถุดิบที่ซื้อได้จากชาวบ้านในชุมชนหรือจากตลาดท้องถิ่นมาปรุงอาหารโดยจะจ้างชาวบ้านในชุมชนที่มีฝีมือในการทำอาหารมาร่วมกันปรุงตามแบบฉบับดั้งเดิมแก่นักท่องเที่ยว
2.2 น้ำดื่มที่สะอาด	ทางโฮมสเตย์ซื้อน้ำดื่มบรรจุขวดบริการนักท่องเที่ยวเป็นหลัก เพื่อลดความเสี่ยงต่อนักท่องเที่ยวและจะมีน้ำจากสมุนไพรร เช่น น้ำดอกอัญชันซึ่งเป็นวัตถุดิบท้องถิ่นบริการแก่นักท่องเที่ยว
2.3 ภาชนะที่บรรจุอาหารสะอาด	ทางโฮมสเตย์ทำความสะอาดภาชนะใส่อาหารทั้งก่อนและหลังให้บริการนักท่องเที่ยวทุกครั้ง และเก็บในตู้อย่างมิดชิดป้องกันฝุ่นผงสิ่งสกปรกตกลงไปบนภาชนะ
3. ด้านความปลอดภัย	
3.1 การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการปฐมพยาบาล	โฮมสเตย์มีการจัดอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่สมาชิกเจ้าของบ้านพักอยู่เป็นประจำและในบ้านพักทุกหลังจะมียาสามัญประจำบ้านพร้อมใช้งานเสมอและเมื่อเกิดเหตุร้ายแรงทางโฮมสเตย์จะติดต่อประสานงานกับโรงพยาบาลพระประแดงมารับที่เกิดเหตุได้
3.2 การจัดระบบดูแลรักษาความปลอดภัย	โดยปกติโฮมสเตย์จะประสานงานกับทาง อปพร ในตำบลเพื่อจัดเวรยามรักษาความปลอดภัยอยู่เป็นประจำในชุมชน แต่เมื่อมีนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่เข้าพักทางโฮมสเตย์จะทำการแจ้ง อบต.บางน้ำผึ้ง เพื่อการดูแลความปลอดภัยเพิ่มเติมและคนในชุมชนยังช่วยกันสอดส่องดูแลอีกชั้นหนึ่ง
4. ด้านประชาสัมพันธ์	
4.1 เอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์ประชาสัมพันธ์ท่องเที่ยว	ทางโฮมสเตย์มีสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น แผ่นพับ ป้าย ที่จัดทำโดย อบต.บางน้ำผึ้ง เพื่อแจกจ่ายแก่นักท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวสำคัญในพื้นที่ เช่น ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง
4.2 แผนการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์	ทางโฮมสเตย์จะเน้นการประชาสัมพันธ์ลักษณะการบอกปากต่อปากของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักโดยการสร้างความประทับใจจากการให้บริการของโฮมสเตย์และมีแผนงานร่วมกับอบต.บางน้ำผึ้งในการช่วยประชาสัมพันธ์ให้กับทางโฮมสเตย์อีกทางหนึ่ง

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัยจากการสัมภาษณ์และสำรวจ

4.5.4 การบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว

จากการสัมภาษณ์ประชาชนโฮมสเตย์และการสำรวจ, ธันวาคม 2560 ถึงการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยมีทั้งหมด 4 ด้านได้แก่ ด้านรายการนำเที่ยว ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรมและด้านการสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

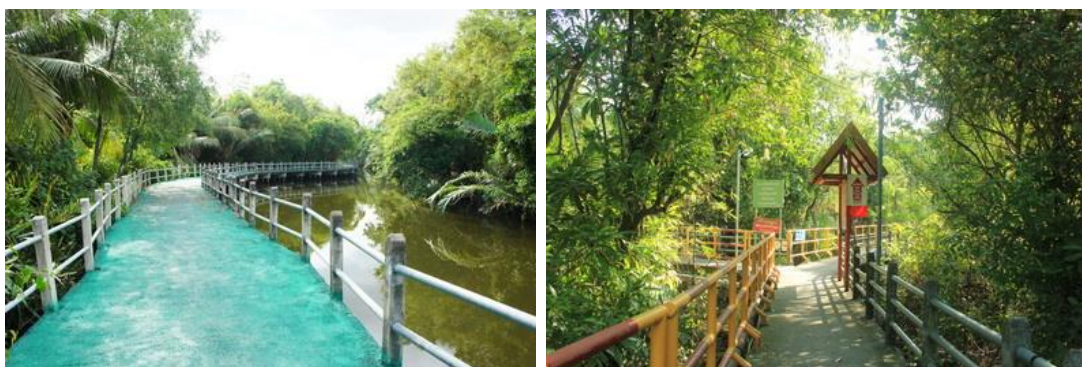
แหล่งท่องเที่ยวของทางวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์นั้นสามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน และแหล่งท่องเที่ยวภายนอกชุมชน ดังนี้

1.1 แหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์นั้นมีแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน ซึ่งเป็นการนำเอาความรู้ความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของสมาชิกมาสร้างเป็นแหล่งกิจกรรม เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาสัมผัสเรียนรู้วิถีชีวิตและได้ทดลองลงมือทำ ได้แก่

1. ฐานเรียนรู้บ้านบางน้ำผึ้งหมู่ที่ 3
2. บ้านลูกประคบสมุนไพรชัยพิช
3. บ้านขนมถ้วยสุตรโบราณ
4. บ้านรูปหอมสมุนไพรและผ้ามัดย้อม

1.2 แหล่งท่องเที่ยวภายนอกชุมชน แหล่งท่องเที่ยวต่างๆในคิ่งบางกระเจ้านั้นสามารถเดินทางได้โดยจักรยาน เนื่องจากมีที่ตั้งอยู่ในคิ่งบางกระเจ้าทั้งหมดจึงมีระยะทางไม่ไกลจากกันและมีเส้นทางที่ใช้ในการเดินทางที่สะดวก โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เส้นทางจักรยานชมธรรมชาติในคิ่งบางกระเจ้า เป็นเส้นทางสำหรับปั่นจักรยานเที่ยวชมสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของคิ่งบางกระเจ้าโดยมีเนื้อที่รวมทั้งหมด 12,451 ไร่ เป็นการปั่นจักรยานชมระบบนิเวศที่ยังคงสมบูรณ์ใกล้กรุงเทพ จนได้รับขนานนามว่าเป็นปอดของกรุงเทพ ผ่านสวนผลไม้ ลำคลองและบ้านเรือนเพื่อสังเกตวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่

รูปภาพที่ 4.23 แสดงทางจักรยานภายในชุมชน

ที่มา : ภาพถ่ายจากการสำรวจของผู้วิจัย

2. ตลาดบางน้ำบางน้ำผึ้ง เป็นแหล่งกระจายรายได้และสร้างโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนในชุมชนชุมชนควบคู่กับการอนุรักษ์วิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น ภายในตลาดจะมีอาหารพื้นเมืองภาคกลางซึ่งมีราคาที่ไม่แพงและส่วนมากจะทำการปรุงเองโดยคนในชุมชน มีผลผลิตทางการเกษตรและผลิตภัณฑ์โอท็อปจำหน่ายและมีกิจกรรมเสริม เช่น มุมศิลป์ในสวน เวทีดนตรีในสวน

รูปภาพที่ 4.24 แสดงบรรยากาศของตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง

ที่มา : ภาพถ่ายจากการสำรวจของผู้วิจัย

3. สวนสาธารณะและสวนพฤกษชาติศรีนครเขื่อนขันธ์ เป็นสวนสาธารณะที่สำคัญแห่งหนึ่งในฝั่งบางกระเจ้า เป็นสวนป่าที่ยังมีความสมบูรณ์ใกล้กรุงเทพฯ และเป็นแหล่งดูนกในพื้นที่ โดยมีการจัดภูมิทัศน์ของสวนสาธารณะได้อย่างสวยงามและร่มรื่น เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวเข้ามาพักผ่อนและปั่นจักรยานชมภูมิทัศน์ของสวนสาธารณะ ซึ่งชื่อสวนศรีนครเขื่อนขันธ์นั้นเป็นนามพระราชทานโดยในหลวงรัชการที่9

รูปภาพที่ 4.25 แสดงบรรยากาศของสวนศรีนครเขื่อนขันธ์

ที่มา : ภาพถ่ายจากการสำรวจของผู้วิจัย

4. พิพิธภัณฑ์ปลากัดไทย พิพิธภัณฑ์ปลากัดไทยเป็นศูนย์การเรียนรู้ในเรื่องปลากัดไทย โดยมี ส่วนการจัดแสดงปลากัดหลากหลายพันธุ์ เช่น ปลากัดป่า ปลากัดยักษ์และปลากัดหม้อ โดยแบ่งเป็น ขวดโหลวางเรียงกันบนชั้นให้นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชมและยังมีส่วนพยาบาลและส่วนดูแลอื่นๆทั้งหมด ตั้งอยู่บริเวณใต้ถุนของอาคารหลัก ส่วนด้านบนของส่วนจัดแสดงปลากัดคือ “บ้านรักรู้” ที่จะแสดงวิถี ทัศน์เกี่ยวกับปลากัด ที่นี้มีกิจกรรมให้กับนักเรียนโดยเฉพาะโปรแกรมที่ให้เด็กซื้อปลากัดและฝากเลี้ยง ไว้จนครบ 3 เดือน เพื่อให้เด็กกลับมาวาดภาพปลากัดทุกๆอาทิตย์ให้เห็นถึงการเรียนรู้ด้านการเติบโต ของปลาได้

รูปภาพที่ 4.26 แสดงบรรยากาศของพิพิธภัณฑ์ปลากัดไทย

ที่มา : ภาพถ่ายจากการสำรวจของผู้วิจัย

1.3 การดูแลสิ่งแวดล้อมของโฮมสเตย์ ทางโฮมสเตย์มีการดูแลสภาพแวดล้อมในชุมชนและ แหล่งท่องเที่ยวอยู่เสมอ โดยจะเริ่มจากบริเวณโดยรอบของบ้านพักของสมาชิกโฮมสเตย์เองก่อนให้มีความสะอาดเรียบร้อย เช่น การทำการตัดหญ้าเมื่อรถสูงเพื่อป้องกันการเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์มีพิษ การดูแลรักษาต้นไม้ให้สวยงามอยู่เสมอและจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าพัก จะไม่มีการสร้างที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว เพื่อคงไว้ซึ่งธรรมชาติในพื้นที่เดิมรวมถึงพื้นที่ทางเดินในชุมชนจะมีการร่วมกันดูแลไม่ให้มีขยะ

นโยบายการจัดการขยะของชุมชนโดยการ รวมขยะจากบ้านของตนเองก่อนแล้วนำไปทิ้งที่จุดทิ้งขยะปากทางเข้าชุมชนโดยจะไม่มีถังขยะระหว่างทางในชุมชน และขยะเปียกจะนำมาทำการหมักเป็นน้ำจุลินทรีย์ไว้ใช้ต่อไป ลดใช้โฟมเปลี่ยนมาใช้วัสดุทางธรรมชาติทดแทน แล้วยังมีโครงการเยาวชนพลังผึ้งรักโลก ที่คอยเก็บขยะคัดแยกขยะในชุมชน ในวันหยุดต่างๆ นอกจากนี้ก่อนการเข้าพักโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยว ทางโฮมสเตย์ก็จะแจ้ง กฎระเบียบข้อบังคับต่างๆให้กับนักท่องเที่ยวทราบ ให้ร่วมมือปฏิบัติ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาจากขยะและการทำลายสิ่งแวดล้อมของชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน

นโยบายการส่งเสริมรักษาทรัพยากรทางธรรมชาติในพื้นที่ โดยเน้นกิจกรรมการท่องเที่ยวด้วยจักรยานและการพายเรือแทนการใช้รถยนต์ ซึ่งเป็นการลดการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงและลดมลพิษที่เกิดจากควันไอเสีย ทำลายแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวยังเป็นแนวทางส่งเสริมสุขภาพให้แข็งแรงอีกด้วย และยังมีโครงการกิจกรรมปลูกป่าชุมชนโดยทางโฮมสเตย์จะมีต้นกล้าเตรียมไว้บริการแก่นักท่องเที่ยวเพื่อทำการลงมือปลูก และโครงการดูแลต้นไม้เดิมโดยจัดเตรียมปุ๋ยไว้ให้นักท่องเที่ยว ทำให้เกิดความผูกพันกับต้นไม้สร้างเสริมจิตสำนึกในด้านสิ่งแวดล้อม และทางโฮมสเตย์เองยังเป็นตัวกลางประสานงานระหว่างชุมชนกับทางภาครัฐและเอกชนในการมาศึกษาดูงานเชิงอนุรักษ์ต่างๆของพื้นที่

2. ด้านวัฒนธรรม

ทางด้านการรักษาวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมทางโฮมสเตย์ยังคงรักษาอยู่เสมอ เช่น ในช่วงเช้าของทุกวันทางโฮมสเตย์จะมีการจัดให้นักท่องเที่ยวได้ตักบาตรร่วมกันกับเจ้าของบ้านพัก ซึ่งเป็นกิจกรรมของคนในชุมชนเดิมอยู่แล้วและในช่วงปีใหม่ไทยหรือในวันสงกรานต์ ทางโฮมสเตย์จะมีการทำบุญปีใหม่โดยจะมีการรดน้ำคำหัวผู้สูงอายุในชุมชน ในส่วนของการรักษาวิถีชีวิตดั้งเดิมนั้น ตัวบ้านพักที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวของสมาชิกโฮมสเตย์จะเป็นบ้านที่อาศัยอยู่ประจำของเจ้าของบ้านพัก โดยไม่มีการต่อเติมเพื่อรับรองนักท่องเที่ยว เพื่อให้คงรูปแบบบ้านพื้นถิ่นเดิมของพื้นที่ และยังมีข้อบังคับสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องเคารพกฎกติกาของชุมชน เช่น ไม่ดื่มสุรา ไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น ไม่แต่งตัวล่อแหลม และไม่ออกนอกบ้านพักโฮมสเตย์ในยามวิกาลหลัง 22.00 น เป็นการรักษาวิถีชีวิตหรือกิจกรรมประจำวันคนในชุมชนไว้ให้คงเดิมไม่เปลี่ยนแปลง

3. ด้านรายการนำเที่ยว

รูปแบบการท่องเที่ยวของทางโฮมสเตย์จะเป็นรูปแบบที่เน้นการสัมผัสธรรมชาติและเรียนรู้วิถีชีวิตภูมิปัญญาพื้นบ้านของคนในชุมชน โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะได้แก่ กิจกรรมเรียนรู้ภูมิปัญญาของชาวบ้านและกิจกรรมเที่ยวชมธรรมชาติวิถีชีวิตของชุมชน โดยแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

3.1 กิจกรรมเรียนรู้ภูมิปัญญาของชาวบ้าน ประกอบด้วย

1. ฐานเรียนรู้บ้านบางน้ำผึ้งหมู่ที่ 3 เป็นการเรียนรู้การทำ ขนมม้าห่อ ยาหม่องสมุนไพร น้ำยาล้างจานสูตรน้ำหมักชีวภาพ การทำพวงมะโหด สานกระเป่าจากก้านจากและการทำขนมจากเป็นสูตรและวิธีทำแบบพื้นบ้าน โดยมีค่าใช้จ่ายท่านละ 50 บาท
2. บ้านลูกประคบสมุนไพรธัญพืช เป็นการเรียนรู้การทำลูกประคบธัญพืช นวดคลายเส้น โดยมีค่าใช้จ่ายท่านละ 250 บาท
3. บ้านขนมถ้วย เรียนรู้การทำขนมถ้วยสูตรโบราณของบางน้ำผึ้ง ค่าใช้จ่ายท่านละ 50 บาท
4. บ้านรูปหอมสมุนไพรและผ้ามัดย้อม เรียนรู้การทำสมุนไพรไล่ยุงและการทำผ้ามัดย้อม โดยมีค่าใช้จ่ายในการเรียนรู้การทำสมุนไพรไล่ยุงอยู่ที่ 60 บาทและผ้ามัดย้อมอยู่ที่ 70 บาทต่อท่าน

รูปภาพที่ 4.27 แสดงกิจกรรมทำลูกประคบสมุนไพรและกิจกรรมฐานเรียนรู้หมู่ 3
 ที่มา : ภาพถ่ายจากการสำรวจของผู้วิจัย

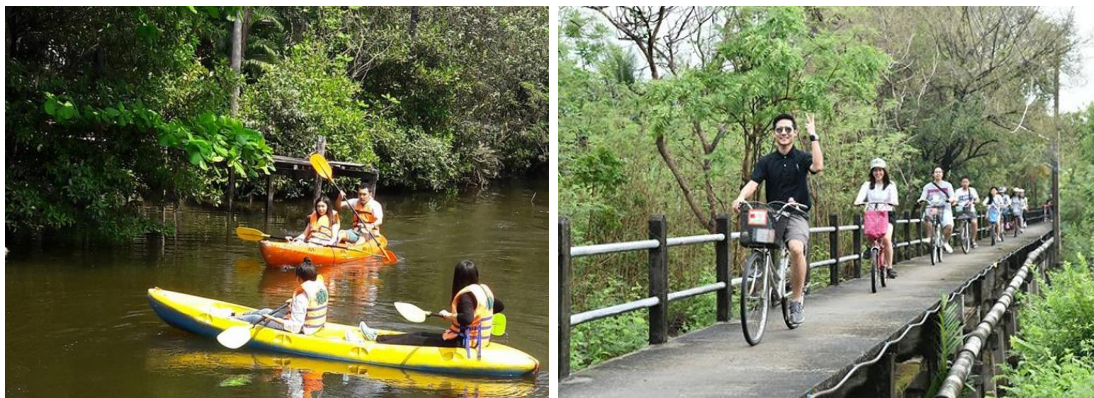

รูปภาพที่ 4.28 แสดงกิจกรรมทำธูปหอมไผ่และกิจกรรมทำน้ำหมักชีวภาพ
 ที่มา : ภาพถ่ายจากการสำรวจของผู้วิจัย

3.2 กิจกรรมที่volvชมธรรมชาติวิถีชีวิตของชุมชน ประกอบด้วย

1. การพายเรือคายัคชมธรรมชาติสองฝั่งคลอง หรือการนั่งเรือชมทิวทัศน์ในลำคลองและริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาเพื่อเที่ยวชมความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ โดยค่าใช้จ่ายของการเช่าเรือแคนูจะเหมาลำละ 100 บาทนั่งได้ไม่เกิน 3 ท่าน และค่านั่งเรือชมทิวทัศน์ขึ้นต่ำ 2 ท่านรวม 150 บาท หรือถ้ามากกว่า 4 ท่านขึ้นไปค่าใช้จ่ายท่านละ 50 บาท ซึ่งกิจกรรมนี้ทางโฮมสเตย์จะทำการอำนวยความสะดวกในติดต่อให้ ถือเป็นกรกระจายรายได้สู่ชุมชน

2. การปั่นจักรยานเที่ยวชมระบบนิเวศทางธรรมชาติและวิถีชีวิตของคนในชุมชนและสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญรอบคุ้งบางกระเจ้า โดยมีค่าใช้จ่ายอยู่ที่ 30 บาทต่อชั่วโมงหรือสามารถเช่าทั้งวันได้ในราคา 100 บาท ทางโฮมสเตย์จะอำนวยความสะดวกในการติดต่อเช่าจักรยานจากร้านเช่าจักรยานในชุมชนให้

รูปภาพที่ 4.29 แสดงกิจกรรมพายเรือคายัคและกิจกรรมปั่นจักรยาน

ที่มา : ภาพถ่ายจากการสำรวจของผู้วิจัย

โปรแกรมการท่องเที่ยวของโฮมสเตย์จะเน้นไปที่กิจกรรมเรียนรู้ภูมิปัญญาของชาวบ้านเป็นหลัก ส่วนกิจกรรมที่เกี่ยวขมธรรมชาติของพื้นที่นั้นจะเป็นการติดต่อประสานงานกับผู้นำเที่ยวหรือกลุ่มบริการท่องเที่ยวต่างๆในชุมชนเพื่อบริการนักท่องเที่ยวต่อไป โดยมีโปรแกรมการท่องเที่ยวใน 2 วัน 1 คืนรายละเอียดตามตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 แสดงโปรแกรมการท่องเที่ยวของโฮมสเตย์ 2 วัน 1 คืน

จำนวนวัน	ช่วงเวลา	กิจกรรม
วันที่ 1	เที่ยง	เดินทางมาวิสาหกิจชุมชนบ้านน้ำผึ้งโฮมสเตย์ เข้ารับฟังชี้แจงข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับโฮมสเตย์และกิจกรรมต่างๆ เข้าร่วมฐานกิจกรรมในชุมชน
	เย็น	รับประทานอาหารเย็นที่โฮมสเตย์และพักผ่อนตามอัธยาศัย
วันที่ 2	เช้า	ทำบุญตักบาตรร่วมกับเจ้าของบ้านพักบริเวณส่วนกลาง
		ร่วมรับประทานอาหารเช้าที่โฮมสเตย์ เข้าร่วมฐานกิจกรรมในชุมชน
	เที่ยง	เที่ยวชมตลาดน้ำบางน้ำผึ้งและรับประทานอาหารตามอัธยาศัย เข้าร่วมฐานกิจกรรมในชุมชน
		เย็น

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัยจากการสัมภาษณ์และสำรวจ

ในส่วนของการเปลี่ยนแปลงโปรแกรมการท่องเที่ยวต่างๆของโฮมสเตย์นั้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ไม่มีรูปแบบที่ตายตัว นักท่องเที่ยวสามารถเลือกได้ว่าต้องการทำกิจกรรมใดก่อนหรือหลัง หรือต้องการท่องเที่ยวแบบใด ตามความสนใจและความสะดวกของตัวนักท่องเที่ยวเองได้โดยแจ้งล่วงหน้ากับทางโฮมสเตย์ก่อนวันเข้าพัก

3.4 ผู้นำเที่ยวหรือมัคคุเทศก์ ทางวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ได้มีกิจกรรมเรียนรู้ภูมิปัญญาของชาวบ้าน เช่น ฐานเรียนรู้บ้านบางน้ำผึ้งหมู่ที่3 บ้านลูกประคบธัญพืช บ้านขนมถ้วย บ้านธูปหอมสมุนไพร กิจกรรมการท่องเที่ยวทั้งหมดนี้สมาชิกโฮมสเตย์จะเป็นผู้นำเที่ยวพร้อมทั้งวิทยากรเอง เพราะเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากสมาชิกโฮมสเตย์เดิมอยู่แล้ว

ส่วนการท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวนอกชุมชน ทางโฮมสเตย์จะไม่มีบริการในจุดนี้ แต่จะบริการและเป็นตัวกลางคอยการประสานงานกับผู้นำเที่ยวหรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้กับนักท่องเที่ยว และเพื่อเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชนอีกทางหนึ่ง

4. ด้านการสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์

ทางวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ จะมีศูนย์จำหน่ายสินค้าโอท็อปตั้งอยู่บริเวณศาลาส่วนกลางหมู่ 3 เพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยคนในชุมชนสามารถมาฝากขาย เช่น ผักปลอดสารพิษ น้ำหมักชีวภาพและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรต่างๆในชุมชน เป็นเสมือนตัวกลางระหว่างคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย หากนักท่องเที่ยวสนใจก็สามารถนำไปเที่ยวชมแหล่งผลิตได้ เป็นการโปรโมทสินค้าและสร้างเสริมรายได้ให้แก่คนในชุมชนอีกทางหนึ่ง

รูปภาพที่ 4.30 แสดงร้านค้าของชุมชนหมู่ 3

ที่มา : ภาพถ่ายจากการสำรวจของผู้วิจัย

วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ ยังมีสินค้าผลิตภัณฑ์โอท็อปขึ้นชื่อของชุมชนซึ่งเปิดให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีกระบวนการผลิตและได้ลองลงมือทำด้วยตนเองเป็นกิจกรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับทางโฮมสเตย์ ได้แก่

ลูกประคบสมุนไพรพูลสุขและการนวดประคบสมุนไพร โดยสถานที่ตั้งอยู่ที่ หมู่ 3 ตำบลบางน้ำผึ้ง โดยนางศิริพร พูลสุข หนึ่งในสมาชิกโฮมสเตย์ ได้เกิดจากการสืบทอดภูมิปัญญามาจากในอดีตที่ใช้พืชสมุนไพรที่มีอยู่ในท้องถิ่นนำมาใช้ในการบำบัดรักษาในรูปแบบของแพทย์แผนโบราณ โดยแบ่งคุณประโยชน์ของสมุนไพรออกเป็นหลากหลายประเภท ซึ่งลูกประคบธัญพืช ก็เป็นหนึ่งในผลิตภัณฑ์ที่ใช้หลักของพืชสมุนไพรในธรรมชาติ และได้มีการสอนให้นักท่องเที่ยวได้ลองทำและซื้อเป็นของฝากจากชุมชน

รูปภาพที่ 4.31 แสดงลูกประคบสมุนไพรและการนวดประคบสมุนไพร

ที่มา : ภาพถ่ายจากการสำรวจของผู้วิจัย

ธูปหอมสมุนไพรและผ้ามัดย้อม โดยสถานที่ตั้งอยู่ที่ หมู่ 3 ตำบลบางน้ำผึ้ง โดยนายสุวัฒน์ นวลสะอาด เป็นศูนย์เรียนรู้มีปัญญาท้องถิ่นและวิถีชีวิตไทย ที่สามารถเรียนรู้วิธีการทำธูปหอมซึ่งนำมาปรับใช้กับวัตถุดิบจากสมุนไพรในท้องถิ่น ทั้งตะไคร้หอม ใบสะเดา มะกรูด โดยคุณสมบัติสามารถใช้จุดไถ่ยุ่งและแมลงได้และยังมีกลิ่นหอมสมุนไพร และยังมี การสอนทำผ้ามัดย้อมจากสีธรรมชาติให้แก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่สนใจศึกษาอีกด้วย

รูปภาพที่ 4.32 แสดงธูปหอมสมุนไพรไถ่ยุ่ง

ที่มา : ภาพถ่ายจากการสำรวจของผู้วิจัย

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยประกอบด้วยทั้งหมด 4 ด้านได้แก่ 1.ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2.ด้านวัฒนธรรม 3.ด้านรายการนำเที่ยว และ4.ด้านการสร้างสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์ โดยมีรายละเอียดข้อย่อยอีก 11 ตัวชี้วัด ตามเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทยจากทั้งหมด 10 ด้าน 31 ตัวชี้วัด โดยมีรายละเอียดตามตารางที่ 4.13 ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.13 แสดงการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว

การบริหารจัดการ	รายละเอียดการบริหารจัดการ
1. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	
1.1 ชุมชนมีแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนหรือแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	แหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนเกิดจากการนำเสนอภูมิปัญญาชาวบ้านที่นำเอาทรัพยากรที่อยู่ในพื้นที่น้อมมาสร้างกิจกรรมดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น ฐานเรียนรู้บ้านบางน้ำผึ้งหมู่ที่ 3 ที่สอนการพวงมะโหดจากใบจาก บ้านลูกประคบสมุนไพรธัญพืช บ้านขนมถ้วยสุตรโบราณและบ้านรูปหอมสมุนไพร ส่วนแหล่งท่องเที่ยวภายนอกชุมชนที่นำเอาความสมบูรณ์ของสิ่งแวดล้อมในพื้นที่มาให้ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสเป็นจุดขาย เช่น เส้นทางปั่นจักรยานรอบคังบางกระเจ้า สวนพฤกษชาติศรีนครเขื่อนขันธ์ พิพิธภัณฑ์ปลากัดไทยและตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง
1.2 การดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว	ทางโฮมสเตย์จะมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าพักในแต่ละครั้ง ตามจำนวนที่เหมาะสมกับบ้านพักและมีการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ผ่านโครงการปลูกป่าชุมชนโดยจะมีต้นกล้าเตรียมไว้ให้นักท่องเที่ยวเพื่อทำการลงมือปลูกและดูแล
1.3 แผนงานมาตรการลดผลกระทบจากการท่องเที่ยว	มีโครงการเยาวชนพลังผึ้งรักโลก เป็นเยาวชนในชุมชนคอยเก็บขยะคัดแยกขยะในชุมชนและมีการนำขยะเปียกมาทำการหมักไว้เป็นจุลินทรีย์ไว้ใช้งาน
1.4 มีกิจกรรมลดผลกระทบจากนักท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติ	ทางโฮมสเตย์เน้นกิจกรรมการท่องเที่ยวด้วยจักรยานและการพายเรือ ลดการใช้ น้ำมันเชื้อเพลิงและลดมลพิษที่เกิดจากควันไอเสียทำลายแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวและลดใช้โฟมใส่อาหารเปลี่ยนมาใช้วัสดุทางธรรมชาติทดแทน

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัยจากการสัมภาษณ์และสำรวจ

ตารางที่ 4.13 แสดงการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว(ต่อ)

การบริหารจัดการ	รายละเอียดการบริหารจัดการ
2. ด้านวัฒนธรรม	
2.1 การดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น	ทางโฮมสเตย์จะมีการต้อนรับในตอนเช้าของทุกวันและมีการทำบุญรดน้ำคำหัวผู้ใหญ่ในหมู่บ้านในช่วงวันสงกรานต์เป็นประจำ
2.2 การรักษาวีถีชีวิตชุมชนคงไว้เป็นกิจวัตรปกติ	บ้านพักของโฮมสเตย์จะไม่มีการต่อเติมเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว และมีข้อบังคับแก่นักท่องเที่ยว เช่น ห้ามดื่มสุราและออกจากที่พักหลังจากเวลา 22.00น. เพื่อไม่เป็นการรบกวนและรักษาวีถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชน
3. ด้านรายการนำเที่ยว	
3.1 มีรายการนำเที่ยวที่ชัดเจนสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งต้องผ่านการยอมรับโดยชุมชน	ทางโฮมสเตย์มีโปรแกรมการท่องเที่ยวใน 2 วัน 1 คืน ซึ่งเป็นการจัดทำร่วมกันระหว่างโฮมสเตย์และคนในชุมชน และสามารถทำการปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการของนักท่องเที่ยว
3.2 ข้อมูลกิจกรรมท่องเที่ยว	โฮมสเตย์มีกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งในกิจกรรมในชุมชนและนอกชุมชน มีการแสดงข้อมูลรายละเอียดของกิจกรรมต่างๆ อย่างชัดเจนรวมถึงค่าใช้จ่ายทั้งหมด
3.3 เจ้าของบ้านเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นหรือประสานงานให้กับมัคคุเทศก์ท้องถิ่น	ทางโฮมสเตย์จะเป็นผู้นำเที่ยวและวิทยากรเพียงแค่งิจกรรมภายในโฮมสเตย์เท่านั้น ส่วนการท่องเที่ยวภายนอกชุมชน จะเป็นการติดต่อประสานงานกับกลุ่มท่องเที่ยวอื่นๆในชุมชนแทนเป็นโครงข่ายของการท่องเที่ยวที่พึ่งพาซึ่งกันและกัน เช่น ผู้ประกอบการพายเรือคายัคชมคลองและคูหึ่งห้อยและผู้ประกอบการให้เช่าจักรยานปั่นชมธรรมชาติ
4. ด้านการสร้างสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์	
4.1 ผลิตภัณฑ์จากชุมชนเพื่อเป็นของที่ระลึก ของฝากหรือจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว	ทางโฮมสเตย์มีศูนย์จำหน่ายสินค้าโอท็อปตั้งอยู่บริเวณศาลาส่วกลางหมู่ 3 เพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากชุมชน โดยคนในชุมชนสามารถนำมาฝากขายได้โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายและมีสินค้า OTOP ขึ้นชื่อของชุมชน คือ ลูกประคบสมุนไพรธัญพืชและรูปหอมสมุนไพรไผ่ไผ่
4.2 ผลิตภัณฑ์ที่สร้างคุณค่าและมูลค่าที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน	ทางโฮมสเตย์มีกิจกรรมเรียนรู้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน นำเอาทรัพยากรพื้นถิ่นมาใช้เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาเรียนรู้วิถีชีวิตและได้ทดลองลงมือทำ ได้แก่ ฐานเรียนรู้บ้านบางน้ำผึ้งหมู่ที่ 3 บ้านลูกประคบสมุนไพรธัญพืชบ้านขนมถ้วยสุตรโบราณและบ้านรูปหอมสมุนไพร

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัยจากการสัมภาษณ์และสำรวจ

4.6 สรุปการบริหารจัดการตามแนวคิดส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix 4Ps)

จากการศึกษาผู้วิจัยสามารถสรุปเรื่องการบริหารจัดการในด้านต่างๆของโฮมสเตย์และสามารถจำแนกได้ตามแนวคิดส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix 4Ps) โดยสามารถสรุปได้ตามตารางที่ 4.14 ดังนี้

ตารางที่ 4.14 แสดงส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix 4Ps) ของโฮมสเตย์

Marketing Mix 4Ps	การบริหารจัดการของโฮมสเตย์
Product	<ul style="list-style-type: none"> - บ้านพักของโฮมสเตย์ทั้งหมด 11 หลังเป็นบ้านที่เจ้าของบ้านพักอาศัยอยู่เดิม โดยส่วนมากไม่มีการปรับปรุงบ้านพัก เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับวิถีชีวิตของชุมชนจริง - อาหารของโฮมสเตย์ที่บริการให้กับนักท่องเที่ยวจะใช้วัตถุดิบจากท้องถิ่นมาประกอบอาหารเมนูดั้งเดิมในชุมชนเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ลองชิมในรสชาติ - กิจกรรมของโฮมสเตย์เกิดจากการนำเอาภูมิปัญญาและวิถีชีวิตของคนในชุมชนมาให้นักท่องเที่ยวได้ลงมือทำ ทั้งหมด 4 ฐานกิจกรรมได้แก่ 1.) ฐานเรียนรู้บ้านบางน้ำผึ้งหมู่ 3 2.) บ้านลูกประคบสมุนไพรธัญพืช 3.) บ้านขนมถ้วยสุตรโบราณ และ 4.) บ้านรูปหอมสมุนไพรและผ้ามัดย้อม
Price	<ul style="list-style-type: none"> - ราคาที่พักของโฮมสเตย์ต่อ 1 คืนอยู่ที่ 500 บาท รวมอาหารเช้า 2 มื้อและอาหารสำหรับดื่กบาตรในตอนเช้า - ราคาค่าของกิจกรรมโฮมสเตย์ 1.) ฐานเรียนรู้หมู่ 3 อยู่ที่คนละ 50 บาท 2.) บ้านลูกประคบสมุนไพรคนละ 250 บาท 3.) บ้านขนมถ้วยคนละ 50 บาทและ 4.) บ้านรูปหอมสมุนไพรคนละ 70 บาท โดยค่าใช้จ่ายทั้งหมดรวมค่าวัสดุในการทำกิจกรรมแล้ว
Place	<ul style="list-style-type: none"> - ช่องทางในการติดต่อห้องพักของโฮมสเตย์ คือ การโทรศัพท์ติดต่อจองห้องพักกับทางกรรมการหรือประธานโฮมสเตย์ล่วงหน้า เพื่อแจ้งรายละเอียดค่าใช้จ่ายต่างๆแก่ลูกค้าโดยตรง
Promotion	<ul style="list-style-type: none"> - ทางโฮมสเตย์มีการประชาสัมพันธ์ผ่านทาง อบต.บางน้ำผึ้งโดยการจัดทำแผ่นพับและป้ายประชาสัมพันธ์ และเน้นจากการสร้างความประทับใจในการบริการแก่นักท่องเที่ยว ทำให้เกิดการบอกต่อแบบปากต่อปากแก่กลุ่มนักท่องเที่ยว

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัย

4.7 ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการบริหารจัดการโฮมสเตย์

จากการสัมภาษณ์ผู้นำวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์และสมาชิกเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ 11 หลัง, ธันวาคม 2560 เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทได้แก่ ปัญหาและอุปสรรคของสมาชิกเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ทั้ง 11 หลัง และปัญหาและอุปสรรคของเจ้าของคณะกรรมการบริหารโฮมสเตย์ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.7.1 ปัญหาและอุปสรรคของสมาชิกเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ทั้ง 11 หลัง

เกิดการเสื่อมโทรมของตัวบ้านพักโฮมสเตย์เมื่อเปิดรับนักท่องเที่ยว เนื่องจากแต่เดิมบ้านที่ใช้บริการนักท่องเที่ยวเป็นบ้านพักอาศัยปกติเมื่อเปิดรับนักท่องเที่ยวเข้ามา ทำให้ต้องเกิดค่าใช้จ่ายต่อเจ้าของบ้านพักในการบำรุงรักษาบ้านพักเร็วขึ้นกว่าการใช้งานปกติโดยเฉพาะห้องน้ำ ตลอดจนปัญหาที่เกิดจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักบางส่วนเรียกร้องและไม่พอใจต่อสิ่งของอำนวยความสะดวกที่โฮมสเตย์มีให้ เช่น ต้องการเครื่องทำน้ำอุ่นหรือต้องการเครื่องปรับอากาศ ซึ่งบ้านพักโฮมสเตย์นั้นตามหลักการคือการใช้บ้านพักอาศัยปกติของเจ้าบ้านที่ไม่มีการต่อเติมขึ้นมาและนักท่องเที่ยวมาพักอาศัยกับเจ้าของบ้านตามวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชน จึงไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกเทียบเท่ากับโรงแรมและนักท่องเที่ยววัยรุ่นบางกลุ่มไม่รักษากฎระเบียบข้อตกลงของโฮมสเตย์ ส่งเสียงดังรบกวนเจ้าของบ้านพักและคนในชุมชน และทำพื้นหรือผนังห้องสกปรกโดยไม่ทำความสะอาดให้เรียบร้อยทำให้เกิดภาระแก่เจ้าของบ้านพัก

4.7.2 ปัญหาและอุปสรรคของเจ้าของคณะกรรมการบริหารโฮมสเตย์

ทางโฮมสเตย์พบเจอขยะจากแม่น้ำเจ้าพระยาลอยเข้ามาติดฝั่ง ส่วนมากเป็นขยะจำพวกเศษพลาสติกและวัสดุที่ทำด้วยโฟม ซึ่งเกินกำลั้งการจัดเก็บขยะเพราะแรงงานจากคนในชุมชนไม่เพียงพอและมีปัญหาเมื่อเก็บแล้วทำการขนออกไปทิ้งนอกชุมชนได้ยากเพราะมีจำนวนมาก ทำให้สร้างปัญหาต่อระบบนิเวศและภาพลักษณ์ของโฮมสเตย์ รวมถึงปัญหาน้ำเค็มจากทะเลหนุนกินพื้นที่เข้ามามากขึ้นจากอดีต ทำให้ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศในพื้นที่เกิดการล้มตายของต้นไม้และผลผลิตทางเกษตรกรรมลดน้อยลง ส่วนในเรื่องของนักท่องเที่ยว พบนักท่องเที่ยวบางกลุ่มติดต่อทำการจองบ้านพักโฮมสเตย์แต่ไม่มาพักตามที่ตกลงไว้ ทำให้ทางโฮมสเตย์เสียรายได้และเสียโอกาสในการรับนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น และปัญหาแนวโน้มของจำนวนสมาชิกมีจำนวนลดน้อยลง จากเดิมมีจำนวนมากที่สุดทั้งหมด 14 หลังใน แต่ในปัจจุบันเหลือเพียง 11 หลังเท่านั้น เนื่องจากเจ้าของบ้านพักส่วนมากเป็นผู้สูงอายุเริ่มมีปัญหาในการต้อนรับและดูแลนักท่องเที่ยว และไม่มีผู้สืบทอดการทำโฮมสเตย์ต่อไปในอนาคต เนื่องจากลูกหลานหรือคนวัยรุ่นในชุมชนส่วนมากทำงานอยู่นอกชุมชนหรือในกรุงเทพและไม่มีความสนใจในการบริหารจัดการโฮมสเตย์ต่อไป

จากการศึกษาสามารถสรุปปัญหาและอุปสรรคที่พบในการบริหารจัดการโฮมสเตย์สามารถแบ่งออกเป็นทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านกายภาพ 2.ด้านนักท่องเที่ยวและ3.ด้านการบริหารจัดการ โดยมีรายละเอียดตามตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 แสดงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นของโฮมสเตย์

ปัญหาและอุปสรรค	จากการสัมภาษณ์	
	ประธานโฮมสเตย์	เจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์
1. ด้านกายภาพ	1. ขยะจากแม่น้ำเจ้าพระยาลอยเข้ามาติดฝั่งด้านโฮมสเตย์ 3. ปัญหาน้ำเค็มจากทะเลเข้ามามากขึ้น	1.เกิดการเสื่อมโทรมของตัวบ้านพักโฮมสเตย์เมื่อเปิดรับนักท่องเที่ยว
2. ด้านการบริหารจัดการ	1. มีแนวโน้มจำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมโฮมสเตย์ลดน้อยลง 2. ไม่มีผู้สืบทอดการทำโฮมสเตย์และบริหารจัดการต่อไปในอนาคต	
3. ด้านนักท่องเที่ยว	1.นักท่องเที่ยวติดต่อจองแล้วยกเลิกโดยไม่บอกกล่าว	1.นักท่องเที่ยวที่เข้าพักไม่เข้าใจหลักการของโฮมสเตย์ 2.นักท่องเที่ยวที่เข้าพักไม่รักษากฎระเบียบข้อตกลงของโฮมสเตย์

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัยจากการสัมภาษณ์

บทที่ 5

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักค้างแรมในวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 139 คน ด้านลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวลักษณะพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวและด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโฮมสเตย์ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 ลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้าพักวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์นั้นแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ตามภูมิถิ่นกำเนิดของนักท่องเที่ยว ได้แก่ คนต่างจังหวัดที่มีจำนวนมากที่สุดทั้งหมด 82 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 59 รองลงมาเป็นคนกรุงเทพฯ ทั้งหมด 34 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 24.5 และอันดับสุดท้ายเป็นคนต่างชาติทั้งหมด 23 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 24.5 จากทั้งหมด 139 คน ตามตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 แสดงลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว

ตัวแปร	กรุงเทพฯ		ต่างจังหวัด		ต่างชาติ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นักท่องเที่ยวที่เข้าพัก	34	24.5	82	59	23	16.5	139	100

ที่มา : จากแบบสอบถามของผู้วิจัย

ลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโฮมสเตย์ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น เพศ ช่วงอายุ การประกอบอาชีพและระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวแสดงรายละเอียดตามตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 แสดงลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว

ตัวแปร	กรุงเทพฯ		ต่างจังหวัด		ต่างชาติ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ								
ชาย	10	29.4	21	25.6	8	34.8	39	28.1
หญิง	24	70.5	61	74.4	15	65.2	100	71.9
รวม	34	100	82	100	23	100	139	100

ที่มา : จากแบบสอบถามของผู้วิจัย

ตารางที่ 5.2 แสดงลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยง(ต่อ)

ตัวแปร	กรุงเทพ		ต่างจังหวัด		ต่างชาติ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ช่วงอายุ								
ต่ำกว่า 20ปี	-	-	5	8.7	5	21.8	10	7.19
20-29ปี	24	71.4	5	8.7	18	78.2	47	33.8
30-39ปี	2	3.6	9	10.8	-	-	11	7.91
40-49ปี	5	17.8	11	13	-	-	16	11.5
50-59ปี	3	7.1	20	21.7	-	-	23	16.5
60ปี ขึ้นไป	-	-	32	36.9	-	-	32	23
รวม	34	100	82	100	23	100	139	100
อาชีพ								
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	9	26.5	39	47.6	-	-	48	34.5
พนักงานบริษัทเอกชน	2	5.9	1	1.2	1	4.3	4	2.9
ธุรกิจส่วนตัว	-	-	18	22	2	8.7	20	14.4
รับจ้างทั่วไป	-	-	17	20.7	-	-	17	12.2
นักเรียน/นักศึกษา	23	67.6	7	8.5	20	87	50	36
รวม	34	100	82	100	23	100	139	100
ระดับการศึกษา								
ต่ำกว่าประถมศึกษา	-	-	6	7.3	-	-	6	4.3
ประถมศึกษาที่ 6	1	2.9	6	7.3	-	-	7	5
มัธยมต้น/ปลาย	-	-	20	24.4	-	-	20	14.4
อนุปริญญา/ปวช,ปวส	-	-	10	12.2	1	4.3	11	7.9
ปริญญาตรี	22	64.7	29	35.4	14	60.9	65	46.8
สูงกว่าปริญญาตรี	11	32.4	11	13.4	8	34.8	30	21.6
รวม	34	100	83	100	23	100	139	100

ที่มา : จากแบบสอบถามของผู้วิจัย

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้าพักเป็น เพศหญิง มากที่สุดในทุกกลุ่ม (กลุ่มคนต่างจังหวัดมีส่วนเพศหญิงร้อยละ 74.4, กลุ่มคนกรุงเทพฯมีส่วนเพศหญิงร้อยละ 70.5 และกลุ่มคนต่างชาติมีส่วนเพศหญิงร้อยละ 65.2 ตามลำดับ) กลุ่มคนต่างชาติและคนกรุงเทพฯมีอายุ 20-29ปีมากที่สุด (กลุ่มคนต่างชาติร้อยละ 78.2 และกลุ่มคนกรุงเทพฯร้อยละ 71.4 ตามลำดับ) แตกต่างจากกลุ่มคนต่างจังหวัดที่มี อายุ60ปีขึ้นไป มากที่สุดร้อยละ 36.9 กลุ่มคนต่างชาติและคนกรุงเทพฯเป็นนักเรียน/นักศึกษา มากที่สุด (กลุ่มคนต่างชาติร้อยละ 87 และกลุ่มคนกรุงเทพฯร้อยละ 67.6

ตามลำดับ) แตกต่างจากกลุ่มคนต่างจังหวัดที่ประกอบอาชีพ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ มากที่สุดร้อยละ 47.6 กลุ่มที่เข้าพักมีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี มากที่สุดในทุกกลุ่ม (กลุ่มคนกรุงเทพฯร้อยละ 64.7, กลุ่มคนต่างชาติร้อยละ 60.9 และกลุ่มคนต่างจังหวัดร้อยละ 35.4 ตามลำดับ)

5.2 ลักษณะพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

จากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวที่มาพักที่วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์นั้นมีจุดประสงค์หลักอยู่จำนวน 2 ลักษณะตามลำดับคือ มาเพื่อศึกษาดูงานการบริหารจัดการโฮมสเตย์เพื่อนำไปต่อยอดพัฒนาโฮมสเตย์ของตนเองหรือเรียนรู้กระบวนการจัดการโฮมสเตย์เป็นความรู้เพื่อศึกษาต่อไปเป็นจำนวน 74 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 53.2 รองลงมาเป็นมาเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นและทำกิจกรรมโฮมสเตย์เพื่อศึกษาเรียนรู้ธรรมชาติและวิถีชีวิตพื้นถิ่นของชุมชนเป็นจำนวน 65 คน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 46.8 และแบ่งตามกลุ่มนักท่องเที่ยวตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้

กลุ่มคนต่างจังหวัด มาเพื่อศึกษาดูงานการบริหารจัดการโฮมสเตย์ เป็นจำนวน 46 คนคิดเป็นจำนวนร้อยละ 53.2 และมาเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นและทำกิจกรรมโฮมสเตย์ เป็นจำนวน 36 คนคิดเป็นจำนวนร้อยละ 43.9

กลุ่มคนกรุงเทพฯ มาเพื่อศึกษาดูงานการบริหารจัดการโฮมสเตย์ เป็นจำนวน 28 คนคิดเป็นจำนวนร้อยละ 82.4 และมาเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นและทำกิจกรรมโฮมสเตย์ เป็นจำนวน 6 คนคิดเป็นจำนวนร้อยละ 17.6

กลุ่มคนต่างชาติ มาเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นและทำกิจกรรมโฮมสเตย์เพียงวัตถุประสงค์เดียว เป็นจำนวน 23 คนคิดเป็นจำนวนร้อยละ 100

ตารางที่ 5.3 แสดงลักษณะพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

ตัวแปร	กรุงเทพฯ		ต่างจังหวัด		ต่างชาติ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ศึกษาดูงานการบริหารจัดการโฮมสเตย์	28	82.4	46	56.1	-	-	74	53.2
เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นและทำกิจกรรมโฮมสเตย์	6	17.6	36	43.9	23	100	65	46.8
รวม	34	100	82	100	23	100	136	100

ที่มา : จากแบบสอบถามของผู้วิจัย

ลักษณะพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวแบ่งออกเป็น 3 ข้อได้แก่ 1. การรับทราบข้อมูลของนักท่องเที่ยวต่อโฮมสเตย์ 2. ลักษณะการท่องเที่ยว, ลักษณะการเดินทางและระยะเวลาในพักของนักท่องเที่ยว 3. การเข้าพักรับประทานอาหารและการมาพักซ้ำของนักท่องเที่ยวซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.2.1 การรับทราบข้อมูลของนักท่องเที่ยวต่อโฮมสเตย์

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มคนกรุงเทพและกลุ่มคนต่างจังหวัดทั้ง 2 จุดประสงค์ในการมาพักมีการรับทราบข้อมูลโฮมสเตย์จาก การบอกต่อ มากที่สุด (กลุ่มคนกรุงเทพที่มาศึกษาดูงานโฮมสเตย์ร้อยละ 64.3, มาเรียนรู้วัฒนธรรมและทำกิจกรรมโฮมสเตย์ร้อยละ 50 ตามลำดับ และกลุ่มคนต่างจังหวัดที่มาเรียนรู้วัฒนธรรมและทำกิจกรรมโฮมสเตย์ร้อยละ 61.1, ศึกษาดูงานโฮมสเตย์ร้อยละ 60.9 ตามลำดับ) แตกต่างจากกลุ่มคนต่างชาติที่มาเรียนรู้วัฒนธรรมและทำกิจกรรมโฮมสเตย์มีการรับทราบข้อมูลโฮมสเตย์จากทาง อื่นๆ ทั้งหมดร้อยละ 100 และสามารถสรุปได้ว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้าพักส่วนมากรับทราบข้อมูลจาก การบอกต่อ มากที่สุดร้อยละ 51

ตารางที่ 5.4 แสดงการรับทราบข้อมูลของนักท่องเที่ยวต่อโฮมสเตย์

ตัวแปร	กรุงเทพ				ต่างจังหวัด				ต่างชาติ*		รวม	
	A1		A2		A1		A2		A2			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การรับทราบข้อมูล												
หน้า Website ต่างๆ	4	14.3	1	16.7	8	17.4	4	11.1	-	-	17	3
สื่อ Social media	5	17.9	1	16.7	7	15.2	5	13.9	-	-	18	12.9
สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ	1	3.6	-	-	3	6.5	-	-	-	-	4	2.87
การบอกต่อ	18	64.3	3	50	28	60.9	22	61.1	-	-	71	51
โฆษณาทางโทรทัศน์	-	-	-	-	-	-	1	2.8	-	-	1	0.7
อื่นๆ	-	-	1	16.7	-	-	4	11.1	23	100	28	20.1
รวม	28	100	6	100	46	100	36	100	23	100	139	100

หมายเหตุ A1 = ศึกษาดูงานการบริหารจัดการโฮมสเตย์, A2 = เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นและทำกิจกรรมโฮมสเตย์, คนต่างชาติ* = เนื่องจากกลุ่มคนต่างชาติไม่มีผู้ใดอยู่ในกลุ่ม A1

ที่มา : จากแบบสอบถามของผู้วิจัย

5.2.2 ลักษณะการท่องเที่ยว การเดินทางและระยะเวลาในพักของนักท่องเที่ยว

ผลจากการศึกษาข้อมูลพบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้าพักส่วนใหญ่มีลักษณะการท่องเที่ยวแบบหน่วยงานต่างๆ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละร้อยละ 66 มีลักษณะการเดินทางโดย รถรับจ้าง(รถตู้,รถบัส) มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 84.1 และใช้ระยะเวลาในการพัก ค้าง 1 คืน มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 79.8 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ลักษณะการท่องเที่ยว กลุ่มนักท่องเที่ยวคนกรุงเทพฯ ทั้ง 2 จุดประสงค์ในการมาพักและกลุ่มนักท่องเที่ยวคนต่างชาตินี้มาเรียนรู้อาชีพและทำกิจกรรมโฮมสเตย์ มีลักษณะการท่องเที่ยวแบบมาจาก หน่วยงานต่างๆ มากที่สุด (กลุ่มนักท่องเที่ยวคนกรุงเทพฯ ที่มาเรียนรู้อาชีพและทำกิจกรรมโฮมสเตย์ร้อยละ 100, ศึกษาดูงานการบริหารจัดการโฮมสเตย์ร้อยละ 96.4, กลุ่มนักท่องเที่ยวคนต่างชาตินี้มาเรียนรู้อาชีพและทำกิจกรรมโฮมสเตย์ร้อยละ 100 และกลุ่มนักท่องเที่ยวคนต่างจังหวัดร้อยละ 100) แตกต่างจากกลุ่มนักท่องเที่ยวคนต่างจังหวัดที่มาศึกษาดูงานการบริหารจัดการโฮมสเตย์เพียงกลุ่มเดียวที่มีลักษณะการท่องเที่ยวเป็น หมู่คณะหรือเพื่อน มากที่สุดร้อยละ 97.8

ลักษณะการเดินทาง กลุ่มนักท่องเที่ยวคนต่างจังหวัด กลุ่มนักท่องเที่ยวคนต่างชาตินี้ทั้ง 2 จุดประสงค์และกลุ่มนักท่องเที่ยวคนกรุงเทพฯ ที่มาเรียนรู้อาชีพและทำกิจกรรมโฮมสเตย์ มีลักษณะการเดินทางโดย รถรับจ้าง(รถตู้,รถบัส) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 แตกต่างจากกลุ่มนักท่องเที่ยวคนกรุงเทพฯ ที่มาศึกษาดูงานการบริหารจัดการโฮมสเตย์ที่มีลักษณะการเดินทางโดย รถโดยสารสาธารณะ มากที่สุดร้อยละ 71.4

ระยะเวลาที่พัก ของกลุ่มนักท่องเที่ยวคนกรุงเทพฯ กลุ่มนักท่องเที่ยวคนต่างจังหวัดทั้ง 2 จุดประสงค์ในการมาพักใช้เวลา ค้าง 1 คืน มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 100 แตกต่างจากกลุ่มนักท่องเที่ยวคนต่างชาตินี้มาเรียนรู้อาชีพและทำกิจกรรมโฮมสเตย์ใช้เวลา ค้างมากกว่า 1 คืน มากที่สุดร้อยละ 100

ตารางที่ 5.5 แสดงลักษณะพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

ตัวแปร	กรุงเทพ				ต่างจังหวัด				ต่างชาติ*		รวม	
	A1		A2		A1		A2		A2			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะการท่องเที่ยว												
คนเดียว	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
คู่รัก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ครอบครัว	1	3.6	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.7
หมู่คณะ(เพื่อน)	-	-	-	-	45	97.8	-	-	-	-	45	32.4
หน่วยงานต่างๆ	27	96.4	6	100	1	2.2	36	100	23	100	93	66
รวม	28	100	6	100	46	100	36	100	23	100	139	100
ลักษณะการเดินทาง												
รถยนต์ส่วนตัว	2	7.1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1.43
รถรับจ้าง(รถตู้,รถบัส)	6	21.4	6	100	46	100	36	100	23	100	117	84.1
รถโดยสารสาธารณะ	20	71.4	-	-	-	-	-	-	-	-	20	14.3
รวม	28	100	6	100	46	100	36	100	23	100	139	100
ระยะเวลาในการพัก												
ค้าง 1 คืน	28	100	2	33.3	46	100	35	97.2	-	-	111	79.8
ค้างมากกว่า 1 คืน	-	-	4	66.7	-	-	1	2.8	23	100	28	20.1
รวม	28	100	6	100	46	100	36	100	23	100	139	100

หมายเหตุ A1 = ศึกษาดูงานการบริหารจัดการโฮมสเตย์, A2 = เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นและทำกิจกรรมโฮมสเตย์, คนต่างชาติ* = เนื่องจากกลุ่มคนต่างชาติไม่มีผู้ใดอยู่ในกลุ่ม A1

ที่มา : จากแบบสอบถามของผู้วิจัย

5.2.3 การเข้าพักซ้ำและความต้องการมาพักซ้ำของนักท่องเที่ยว

ผลจากการศึกษาข้อมูลพบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้าพักส่วนใหญ่ ไม่เคย เข้าพักที่โฮมสเตย์มาก่อนคิดเป็นร้อยละ 95.6 และมีความต้องการ มาพักอีก คิดเป็นร้อยละ 82.7 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การเข้าพักซ้ำ กลุ่มนักท่องเที่ยวคนกรุงเทพฯ ทั้ง 2 จุดประสงค์ในการมาพัก ไม่เคย เข้าพักมาก่อนมากที่สุด (กลุ่มนักท่องเที่ยวคนกรุงเทพฯ ที่มาศึกษาดูงานการบริหารจัดการโฮมสเตย์คิดเป็นร้อยละ 96.4, เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นและทำกิจกรรมโฮมสเตย์คิดเป็นร้อยละ 83.3) กลุ่มนักท่องเที่ยวคนต่างจังหวัดทั้ง 2 จุดประสงค์ในการมาพัก ไม่เคย เข้าพักมาก่อนมากที่สุด (กลุ่มนักท่องเที่ยวคน

ต่างจังหวัดที่มาศึกษาดูงานการบริหารจัดการโฮมสเตย์คิดเป็นร้อยละ 100, เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น และทำกิจกรรมโฮมสเตย์คิดเป็นร้อยละ 88.9) และกลุ่มนักท่องเที่ยวคนต่างชาติที่มาเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นและทำกิจกรรมโฮมสเตย์ ไม่เคย เข้าพักมาก่อนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 100

ความต้องการพักซ้ำ กลุ่มนักท่องเที่ยวคนกรุงเทพฯ ทั้ง 2 จุดประสงค์ในการมาพักต้องการ มาพักอีก มากที่สุด (กลุ่มนักท่องเที่ยวคนกรุงเทพฯ ที่มาศึกษาดูงานการบริหารจัดการโฮมสเตย์คิดเป็นร้อยละ 78.6, เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นและทำกิจกรรมโฮมสเตย์คิดเป็นร้อยละ 100) กลุ่มนักท่องเที่ยวคนต่างจังหวัดทั้ง 2 จุดประสงค์ในการมาพักต้องการ มาพักอีก มากที่สุด (กลุ่มนักท่องเที่ยวคนต่างจังหวัดที่มาศึกษาดูงานการบริหารจัดการโฮมสเตย์คิดเป็นร้อยละ 78.3, เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นและทำกิจกรรมโฮมสเตย์คิดเป็นร้อยละ 94.4) และกลุ่มนักท่องเที่ยวคนต่างชาติที่มาเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นและทำกิจกรรมโฮมสเตย์ต้องการ มาพักอีก มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 73.9

ตารางที่ 5.6 แสดงลักษณะพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

ตัวแปร	กรุงเทพฯ				ต่างจังหวัด				ต่างชาติ*		รวม	
	A1		A2		A1		A2		A2			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การเข้าพักซ้ำ												
เคยพัก	1	3.6	1	16.7	-	-	4	11.1	-	-	6	4.3
ไม่เคยพัก	27	96.4	5	83.3	46	100	32	88.9	23	100	133	95.6
รวม	28	100	6	100	46	100	36	100	23	100	139	100
ความต้องการพักซ้ำ												
มาพักอีก	22	78.6	6	100	36	78.3	34	94.4	17	73.9	115	82.7
ไม่มาพักอีก	6	21.4	-	-	10	21.7	2	5.6	6	26.1	24	17.2
รวม	28	100	6	100	46	100	36	100	23	100	139	100

หมายเหตุ A1 = ศึกษาดูงานการบริหารจัดการโฮมสเตย์, A2 = เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นและทำกิจกรรมโฮมสเตย์, คนต่างชาติ* = เนื่องจากกลุ่มคนต่างชาติไม่มีผู้ใดอยู่ในกลุ่ม A1

ที่มา : จากแบบสอบถามขอผู้วิจัย

5.3 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโฮมสเตย์

การสำรวจข้อคิดเห็นของนักท่องเที่ยวถึงความพึงพอใจในด้านต่างๆของโฮมสเตย์ โดยใช้แบบสอบถามนักท่องเที่ยวที่เข้าพักในโฮมสเตย์แบ่งออกเป็นแต่ละด้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ยของผลคะแนนเป็นตัวชี้วัดตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1977) แบ่งช่วงระดับความพึงพอใจ 5 ระดับ คือ

ช่วงคะแนนความพึงพอใจ 4.50 - 5.00 คือ ระดับมากที่สุด

ช่วงคะแนนความพึงพอใจ 3.50 - 4.49 คือ ระดับมาก

ช่วงคะแนนความพึงพอใจ 2.50 - 3.49 คือ ระดับปานกลาง

ช่วงคะแนนความพึงพอใจ 1.50 - 2.49 คือ ระดับน้อย

ช่วงคะแนนความพึงพอใจ 1.00 - 1.49 คือ ระดับน้อยที่สุด

5.3.1 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการบริหารจัดการบ้านพัก

ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการบ้านพักของโฮมสเตย์ในภาพรวมทั้งหมด กลุ่มนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มมีความพอใจเฉลี่ยในภาพรวมระดับมาก (3.99) โดยกลุ่มคนต่างจังหวัดมีความพึงพอใจมากที่สุด (4.18) รองลงมาเป็นกลุ่มคนกรุงเทพ (3.88) และกลุ่มคนคนต่างชาติเป็นอันดับสุดท้าย (3.59) ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

องค์ประกอบและลักษณะของที่พัก กลุ่มนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มมีความพึงพอใจเฉลี่ยในระดับมาก (คนต่างจังหวัด 4.24 คนกรุงเทพ 3.83 และคนต่างชาติ 3.65 ตามลำดับ) โดยกลุ่มคนต่างจังหวัดมีความพึงพอใจรูปลักษณะความสวยงามของที่พักมากที่สุด (4.36) ต่างจากกลุ่มคนกรุงเทพที่มีความพึงพอใจสภาพและการดูแลรักษาที่พักรวมมากที่สุด (4.00) และกลุ่มคนต่างประเทศที่มีความพึงพอใจรูปลักษณะความสวยงามของที่พักและสภาพและการดูแลรักษาที่พักรวมเท่ากัน (3.65)

ความสะอาดและความสบายของที่พัก กลุ่มนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มมีความพึงพอใจเฉลี่ยในระดับมาก (คนต่างจังหวัด 4.19 คนกรุงเทพ 3.95 และคนต่างชาติ 3.60 ตามลำดับ) โดยกลุ่มคนต่างจังหวัดและคนกรุงเทพมีความพึงพอใจความเพียงพอของเครื่องนอนที่จัดหาไว้ให้มากที่สุด (4.29 และ 3.94 ตามลำดับ) ต่างจากกลุ่มคนต่างชาติที่มีความพึงพอใจแสงสว่างภายในที่พักและคุณภาพและความสะอาดของเครื่องนอนที่จัดหาไว้ให้มากที่สุดเท่ากัน (3.78) และกลุ่มนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มมีความพึงพอใจต่อการป้องกันแมลงและสัตว์อื่นๆรบกวนในที่พักน้อยที่สุดโดยเฉพาะกลุ่มคนต่างชาติซึ่งมีความพึงพอใจเพียงในระดับปานกลาง (คนต่างชาติ 3.04, คนกรุงเทพ 3.67 และ คนต่างจังหวัด 4.07 ตามลำดับ)

ห้องน้ำและห้องส้วม กลุ่มคนต่างจังหวัดมีความพึงพอใจเฉลี่ยในระดับมาก (3.87) แตกต่างจากกลุ่มคนกรุงเทพและคนต่างชาติที่มีความพอใจเฉลี่ยเพียงระดับปานกลาง (3.35 และ 3.03 ตามลำดับ) โดยกลุ่มนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มมีความพึงพอใจสภาพและความสะอาดของห้องน้ำที่พักรวมมากที่สุด (คนต่างจังหวัด 4.24 คนกรุงเทพ 3.19 และคนต่างชาติ 3.03 ตามลำดับ) และกลุ่มคน

ต่างจังหวัดมีความพึงพอใจในความเพียงพอของอุปกรณ์อาบน้ำที่จัดหาไว้ให้น้อยที่สุด (3.12) ส่วนกลุ่มคนกรุงเทพมหานครมีความพึงพอใจคุณภาพของอุปกรณ์อาบน้ำที่จัดหาไว้ให้น้อยที่สุด (3.03) และกลุ่มคนต่างชาติมีความพึงพอใจคุณภาพของอุปกรณ์อาบน้ำที่จัดหาไว้และใจความเพียงพอของอุปกรณ์อาบน้ำที่จัดหาไว้ให้น้อยที่สุดเท่ากัน (2.83)

บริเวณโดยรอบที่พัก กลุ่มนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มมีความพึงพอใจเฉลี่ยในระดับมาก (คนต่างจังหวัด 4.23 คนกรุงเทพ 3.92 และคนต่างชาติ 3.58 ตามลำดับ) โดยกลุ่มคนต่างจังหวัดและคนต่างชาติมีความพึงพอใจสภาพภูมิทัศน์บริเวณโดยรอบที่พักมากที่สุด (4.28 และ 3.65 ตามลำดับ) ต่างจากกลุ่มคนกรุงเทพมหานครที่มีความพึงพอใจความสะอาดบริเวณโดยรอบที่พักมากที่สุด (4.02)

อัธยาศัยไมตรีของเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ กลุ่มนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มมีความพอใจเฉลี่ยในระดับมาก โดยกลุ่มคนกรุงเทพมหานครมีความพึงพอใจมากที่สุด (4.38) รองลงมาเป็นกลุ่มคนต่างจังหวัด (4.30) และกลุ่มคนต่างชาติน้อยที่สุด (3.96) ตามลำดับ

ตารางที่ 5.7 แสดงความพึงพอใจการบริหารจัดการบ้านพักของโฮมสเตย์

รายละเอียด	กลุ่มนักท่องเที่ยว			
	เฉลี่ยรวม (139)	กรุงเทพ (34)	ต่างจังหวัด (82)	ต่างชาติ (23)
องค์ประกอบและลักษณะของที่พัก				
รูปลักษณะความสวยงามของที่พัก	3.84	3.67	4.36	3.65
สภาพและการดูแลรักษาที่พัก	4.01	4.00	4.12	3.65
เฉลี่ยรวม	3.92	3.83	4.24	3.65
ความสะอาดและความสบายของที่พัก				
ความสะอาดภายในที่พัก	4.05	4.00	4.17	3.69
การถ่ายเทของอากาศในที่พัก	4.08	4.02	4.19	3.73
แสงสว่างภายในที่พัก	4.09	4.02	4.20	3.78
การป้องกันแมลงและสัตว์อื่น ๆ ระบาดภายในที่พัก	3.81	3.67	4.07	3.04
คุณภาพและความสะอาดของเครื่องนอนที่จัดไว้ให้	4.14	4.06	4.27	3.78
ความเพียงพอของเครื่องนอนที่จัดหาไว้ให้	4.14	3.94	4.29	3.61
เฉลี่ยรวม	4.05	3.95	4.19	3.60

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัยจากแบบสอบถาม

ตารางที่ 5.7 แสดงความพึงพอใจการบริหารจัดการบ้านพักของโฮมสเตย์(ต่อ)

รายละเอียด	กลุ่มนักท่องเที่ยว			
	เฉลี่ยรวม (139)	กรุงเทพ (34)	ต่างจังหวัด (82)	ต่างชาติ (23)
ห้องน้ำและห้องส้วม				
สภาพและความสะอาดของห้องน้ำที่พัก	4.03	3.91	4.24	3.43
คุณภาพของอุปกรณ์อาบน้ำที่จัดหาไว้ให้	3.42	3.03	3.74	2.83
ความเพียงพอของอุปกรณ์อาบน้ำที่จัดหาไว้ให้	3.38	3.12	3.65	2.83
เฉลี่ยรวม	3.61	3.35	3.87	3.03
บริเวณโดยรอบที่พัก				
สภาพภูมิทัศน์บริเวณโดยรอบที่พัก	4.06	3.82	4.28	3.65
ความสะอาดบริเวณโดยรอบที่พัก	4.04	4.02	4.19	3.52
เฉลี่ยรวม	4.05	3.92	4.23	3.58
อัธยาศัยไมตรีของเจ้าของบ้าน				
อัธยาศัยและการดูแลเอาใจใส่ของเจ้าของบ้านพัก	4.35	4.35	4.41	4.13
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	3.99	3.88	4.18	3.59

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัยจากแบบสอบถาม

5.3.2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการบริหารจัดการองค์กรและบริการ

ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการองค์กรและบริการของโฮมสเตย์ในภาพรวมทั้งหมด กลุ่มนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มมีความพอใจเฉลี่ยในภาพรวมระดับมาก (4.08) โดยกลุ่มคนต่างจังหวัดมีความพึงพอใจมากที่สุด (4.16) รองลงมาเป็นกลุ่มคนกรุงเทพ (4.13) และกลุ่มคนคนต่างชาติเป็นอันดับสุดท้าย (3.71) ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

การบริการของโฮมสเตย์ กลุ่มนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มมีความพึงพอใจเฉลี่ยในระดับมาก (คนต่างจังหวัด 4.04 คนกรุงเทพ 4.03 และคนต่างชาติ 3.57 ตามลำดับ) โดยกลุ่มคนต่างจังหวัดที่มีความพึงพอใจความสะอาดและช่องทางในการติดต่อจองบ้านพักมากที่สุดในระดับมาก (4.23) คนกรุงเทพมีความพึงพอใจในราคาค่าที่พักโฮมสเตย์(รวมค่าอาหาร)มากที่สุดในระดับมาก (4.12) และกลุ่มคนต่างชาติมีความพอใจในการจัดสรรบ้านพักให้กับนักท่องเที่ยวมากที่สุดในระดับมาก (3.87) ในทางกลับกันกลุ่มคนต่างชาติมีความพึงพอใจความสะอาดและช่องทางในการติดต่อจองบ้านพักและการอำนวยความสะดวกในการเดินทางมาถึงโฮมสเตย์น้อยที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง (3.39 และ 3.43 ตามลำดับ) ส่วนกลุ่มคนกรุงเทพมีความพึงพอใจในการอำนวยความสะดวกในการเดินทางมาถึงโฮมสเตย์น้อยที่สุด (3.85) และกลุ่มคนต่างจังหวัดความพึงพอใจในการจัดสรรบ้านพักให้กับนักท่องเที่ยวและการอำนวยความสะดวกในการเดินทางมาถึงโฮมสเตย์น้อยที่สุดเท่ากัน (3.96)

การดูแลรักษาความปลอดภัยของโฮมสเตย์ กลุ่มนักท่องเที่ยวคนต่างจังหวัดและคนกรุงเทพมหานครมีความพึงพอใจเฉลี่ยรวมในระดับมาก (คนต่างจังหวัด 4.07 และคนกรุงเทพ 3.87 ตามลำดับ) ส่วนกลุ่มนักท่องเที่ยวคนต่างชาตินี้มีความพึงพอใจเฉลี่ยเพียงระดับปานกลาง (3.34) โดยกลุ่มคนต่างจังหวัดมีความพึงพอใจอุปกรณ์ลือคของประตูเพื่อความปลอดภัยในที่พักมากที่สุด (4.10) และกลุ่มคนกรุงเทพและคนต่างชาตินี้มีความพึงพอใจการเตรียมพร้อมในการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวกรณีฉุกเฉินมากที่สุด (3.97 และ 3.52 ตามลำดับ) และกลุ่มคนต่างชาติและคนกรุงเทพมีความพึงพอใจอุปกรณ์ลือคของประตูเพื่อความปลอดภัยในที่พำน้อยที่สุด (3.08 และ 3.73 ตามลำดับ) และกลุ่มนักท่องเที่ยวคนต่างจังหวัดมีความพึงพอใจการเตรียมพร้อมในการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวกรณีฉุกเฉินน้อยที่สุด (4.05)

อาหารและน้ำดื่ม กลุ่มนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มมีความพอใจเฉลี่ยในระดับมาก (คนกรุงเทพ 4.38 คนต่างจังหวัด 4.30 และคนต่างชาติ 3.95 ตามลำดับ) โดยกลุ่มคนกรุงเทพและคนต่างจังหวัดมีความพึงพอใจคุณภาพและความสะอาดของน้ำดื่มมากที่สุดโดยเฉพาะคนกรุงเทพที่อยู่ในระดับดีมาก (4.59) และคนต่างจังหวัดในระดับดี (4.46) ตามลำดับ ส่วนกลุ่มคนต่างชาตินี้มีความพึงพอใจความสะอาดของภาชนะใส่อาหารมากที่สุด (4.22) และกลุ่มคนต่างชาตินี้มีความพึงพอใจความหลากหลายของเมนูอาหารน้อยที่สุด (3.65) กลุ่มคนต่างจังหวัดมีความพึงพอใจจำนวนอาหารจัดทำให้และรสชาติของอาหารน้อยที่สุดเท่ากัน (4.20) กลุ่มคนกรุงเทพมีความพึงพอใจความหลากหลายของเมนูอาหารและรสชาติของอาหารน้อยที่สุดเท่ากัน (4.26)

ที่รับประทานอาหารและห้องครัว กลุ่มนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มมีความพอใจเฉลี่ยในระดับมาก (คนกรุงเทพ 4.39 คนต่างจังหวัด 4.30 และคนต่างชาติ 3.97 ตามลำดับ) โดยกลุ่มคนต่างจังหวัดและกลุ่มคนต่างชาตินี้มีความพึงพอใจสภาพและความสะอาดของที่ประกอบอาหารมากที่สุด (4.41 และ 4.04 ตามลำดับ) กลุ่มคนกรุงเทพมีความพึงพอใจสภาพและความสะอาดของที่รับประทานอาหารและประกอบอาหารเท่ากัน (4.30)

การประชาสัมพันธ์ของโฮมสเตย์ กลุ่มนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มมีความพึงพอใจเฉลี่ยในระดับมาก (4.01) โดยกลุ่มนักท่องเที่ยวคนต่างจังหวัดมีความพึงพอใจมากที่สุด (4.10) รองลงมาเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวคนกรุงเทพ (4.00) และกลุ่มนักท่องเที่ยวคนต่างชาติน้อยที่สุด (3.74) ตามลำดับ

ตารางที่ 5.8 แสดงความพึงพอใจการบริหารจัดการองค์กรและบริการ

รายละเอียด	กลุ่มนักท่องเที่ยว			
	เฉลี่ยรวม (139)	กรุงเทพ (34)	ต่างจังหวัด (82)	ต่างชาติ (23)
การบริการของโฮมสเตย์				
ความสะดวกและช่องทางในการติดต่อจองบ้านพัก	4.05	4.06	4.23	3.39
ราคาค่าที่พักโฮมสเตย์(รวมค่าอาหาร)	3.96	4.12	4.00	3.61
การอำนวยความสะดวกในการเดินทางมาโฮมสเตย์	3.85	3.85	3.96	3.43
การจัดสรรบ้านพักให้กับนักท่องเที่ยว	3.98	4.09	3.96	3.87
เฉลี่ยรวม	3.96	4.03	4.04	3.57
การดูแลรักษาความปลอดภัยของโฮมสเตย์				
อุปกรณ์ล๊อคของประตูเพื่อความปลอดภัยในที่พัก	3.85	3.73	4.10	3.08
การดูแลรักษาความปลอดภัยของโฮมสเตย์	3.92	3.91	4.06	3.43
การเตรียมพร้อมช่วยเหลือนักท่องเที่ยวกรณีฉุกเฉิน	3.94	3.97	4.05	3.52
เฉลี่ยรวม	3.90	3.87	4.07	3.34
อาหารและน้ำดื่ม				
จำนวนอาหารจัดทำให้	4.18	4.32	4.20	3.91
ความหลากหลายของเมนูอาหาร	4.13	4.26	4.21	3.65
รสชาติของอาหาร	4.17	4.26	4.20	3.91
ความสดและความสะอาดของอาหาร	4.30	4.41	4.33	4.04
คุณภาพและความสะอาดของน้ำดื่ม	4.42	4.59	4.46	4.00
ความสะอาดของภาชนะใส่อาหาร	4.40	4.47	4.41	4.22
เฉลี่ยรวม	4.26	4.38	4.30	3.95
ที่รับประทานอาหารและห้องครัว				
สภาพและความสะอาดของที่รับประทานอาหาร	4.26	4.38	4.30	3.91
สภาพและความสะอาดของที่ประกอบอาหาร	4.29	4.41	4.30	4.04
เฉลี่ยรวม	4.27	4.39	4.30	3.97
การประชาสัมพันธ์ของโฮมสเตย์				
การโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ของโฮมสเตย์	4.01	4.00	4.10	3.74
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	4.08	4.13	4.16	3.71

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัยจากแบบสอบถาม

5.3.3 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว

ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวของโฮมสเตย์ในภาพรวมทั้งหมด กลุ่มนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มมีความพอใจเฉลี่ยในภาพรวมระดับมาก (4.13) โดยกลุ่มคนกรุงเทพมหานครมีความพึงพอใจมากที่สุด (4.28) รองลงมาเป็นกลุ่มคนต่างจังหวัด (4.18) และกลุ่มคนคนต่างชาติเป็นอันดับสุดท้าย (3.75) ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

ประเพณีวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยว กลุ่มนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มมีความพอใจเฉลี่ยในระดับมาก (คนกรุงเทพ 4.32, คนต่างจังหวัด 4.17 และคนต่างชาติ 3.83 ตามลำดับ) โดยกลุ่มนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มมีความพอใจในการดูแลรักษาประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นของโฮมสเตย์มากที่สุด (คนกรุงเทพ 4.47 คนต่างจังหวัด 4.26 และคนต่างชาติ 4.04 ตามลำดับ) ส่วนกลุ่มคนต่างชาติมีความพอใจอ้อยาศัยและความเอาใจใส่ของวิทยากรน้อยที่สุด (3.52) กลุ่มคนต่างจังหวัดมีความพอใจการอำนวยความสะดวกในการเช่าจักรยาน, เรือและการนำเที่ยวน้อยที่สุด (4.06) และกลุ่มนักท่องเที่ยวคนกรุงเทพมหานครมีความพอใจการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวของโฮมสเตย์น้อยที่สุด (4.21)

กิจกรรมของโฮมสเตย์ กลุ่มนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มมีความพึงพอใจเฉลี่ยในระดับมาก (คนกรุงเทพ 4.23 คนต่างจังหวัด 4.09 และคนต่างชาติ 3.73 ตามลำดับ) โดยกลุ่มคนกรุงเทพและคนต่างชาติมีความพึงพอใจในความหลากหลายของกิจกรรมที่มีของโฮมสเตย์มากที่สุด (4.32 และ 3.91 ตามลำดับ) ส่วนกลุ่มคนต่างจังหวัดมีความพึงพอใจต่อราคาค่าใช้จ่ายในการทำกิจกรรมของโฮมสเตย์มากที่สุด (4.13)

ผลิตภัณฑ์ของโฮมสเตย์ กลุ่มนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มมีความพึงพอใจเฉลี่ยในระดับมาก (คนกรุงเทพ 4.30 คนต่างจังหวัด 4.28 และคนต่างชาติ 3.64 ตามลำดับ) โดยกลุ่มคนกรุงเทพมหานครมีความพึงพอใจความหลากหลายของผลิตภัณฑ์โฮมสเตย์มากที่สุด (4.41) แตกต่างจากกลุ่มคนต่างจังหวัดและคนต่างชาติที่มีความพึงพอใจความคิดสร้างสรรค์ของผลิตภัณฑ์โฮมสเตย์มากที่สุด (4.39 และ 3.74 ตามลำดับ) ส่วนนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มมีความพึงพอใจต่อราคาของผลิตภัณฑ์โฮมสเตย์น้อยที่สุด (คนกรุงเทพ 4.15 คนต่างจังหวัด 4.20 และคนต่างชาติ 3.57 ตามลำดับ)

ตารางที่ 5.9 แสดงความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว

รายละเอียด	กลุ่มนักท่องเที่ยว			
	เฉลี่ยรวม (139)	กรุงเทพ (34)	ต่างจังหวัด (82)	ต่างชาติ (23)
ประเพณีวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยว				
การดูแลรักษาประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นของ โฮมสเตย์	4.27	4.47	4.26	4.04
การดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวของโฮมสเตย์	4.12	4.21	4.15	3.91
อัธยาศัยและความเอาใจใส่ของวิทยากร	4.15	4.38	4.23	3.52
การอำนวยความสะดวกในการเช่าจักรยาน,เรือและ การนำเที่ยว	4.07	4.24	4.06	3.87
เฉลี่ยรวม	4.15	4.32	4.17	3.83
กิจกรรมของโฮมสเตย์				
ความหลากหลายของกิจกรรมที่มีของโฮมสเตย์	4.09	4.32	4.05	3.91
ราคาค่าใช้จ่ายในการทำกิจกรรมของโฮมสเตย์	4.06	4.15	4.13	3.65
เฉลี่ยรวม	4.07	4.23	4.09	3.78
ผลิตภัณฑ์ของโฮมสเตย์				
ความคิดสร้างสรรค์ของผลิตภัณฑ์โฮมสเตย์	4.27	4.35	4.39	3.74
ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์โฮมสเตย์	4.19	4.41	4.27	3.61
ราคาของผลิตภัณฑ์โฮมสเตย์	4.08	4.15	4.20	3.57
เฉลี่ยรวม	4.18	4.30	4.28	3.64
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	4.13	4.28	4.18	3.75

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัยจากแบบสอบถาม

5.3.4 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวแบ่งตามความต้องการพักค้างและวัตถุประสงค์

การสำรวจข้อคิดเห็นของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต้องการมาพักค้างที่มีจำนวน 115 คนเป็นร้อยละ 82.7 และไม่ต้องการมาพักอีกที่มีจำนวน 24 คนเป็นร้อยละ 17.2 และกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ มาเพื่อมาศึกษาดูงานการบริหารจัดการโฮมสเตย์จำนวน 74 คนเป็นร้อยละ 53.2 และมาเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นและทำกิจกรรมโฮมสเตย์จำนวน 65 คนเป็นร้อยละ 46.8 ถึงความพึงพอใจในด้านต่างๆของโฮมสเตย์โดยแบ่งออกเป็นแต่ละด้านดังนี้

1. ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการบ้านพัก

ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการบ้านพักของโฮมสเตย์ในภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มต้องการพักซ้ำ (4.01) กลุ่มไม่ต้องการพักซ้ำ (3.90) กลุ่มมาศึกษาดูงานการบริหารจัดการโฮมสเตย์ (4.24) และกลุ่มมาเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นและทำกิจกรรมโฮมสเตย์ (3.82)

องค์ประกอบและลักษณะของที่พัก นักท่องเที่ยวทั้ง 4 กลุ่มมีความพึงพอใจในสภาพและการดูแลรักษาที่พักรวมที่สุดเหมือนกัน (พักซ้ำ 4.01, ไม่พักซ้ำ 4.00, ศึกษาดูงาน 4.17 และเรียนรู้วัฒนธรรม 3.83)

ความสะอาดและความสบายของที่พัก นักท่องเที่ยวกลุ่มที่ต้องการพักซ้ำมีความพึงพอใจในคุณภาพ, ความสะอาดและความเพียงพอของเครื่องนอนที่เจ้าของบ้านจัดไว้ให้มากที่สุด (4.14) ส่วนกลุ่มที่ไม่ต้องการพักซ้ำมีความพึงพอใจในคุณภาพและความสะอาดของเครื่องนอนที่จัดไว้ให้มากที่สุด (4.06) และนักท่องเที่ยวกลุ่มที่ต้องการพักซ้ำและไม่พักซ้ำมีความพึงพอใจในการป้องกันแมลงและสัตว์อื่นรบกวนในที่พำนักรวมที่สุดเหมือนกัน (พักซ้ำ 3.81 และไม่พักซ้ำ 3.67) และกลุ่มมาศึกษาดูงานมีความพึงพอใจในคุณภาพ, ความสะอาดและความเพียงพอของเครื่องนอนที่เจ้าของบ้านจัดไว้ให้มากที่สุด (4.34) ส่วนกลุ่มมาเรียนรู้วัฒนธรรมมีความพึงพอใจในการถ่ายเทของอากาศในที่พักรวมที่สุด (3.95) และนักท่องเที่ยวกลุ่มมาศึกษาดูงานและเรียนรู้วัฒนธรรมมีความพึงพอใจในการป้องกันแมลงและสัตว์อื่นรบกวนในที่พำนักรวมที่สุดเหมือนกันโดยกลุ่มมาเรียนรู้วัฒนธรรมมีความพึงพอใจเพียงระดับปานกลาง (ศึกษาดูงาน 4.11 และเรียนรู้วัฒนธรรม 3.46)

ห้องน้ำและห้องส้วม นักท่องเที่ยวกลุ่มที่ต้องการพักซ้ำและไม่พักซ้ำมีความพึงพอใจในคุณภาพของอุปกรณ์อาบน้ำ(สบู่และยาสระผม)ที่จัดหาไว้ให้มากที่สุดเหมือนกัน (พักซ้ำ 4.14 และ ไม่พักซ้ำ 4.06) และกลุ่มที่ต้องการพักซ้ำและไม่พักซ้ำมีความพึงพอใจต่อความเพียงพอของอุปกรณ์อาบน้ำ(สบู่และยาสระผม)ที่จัดหาไว้ให้น้อยที่สุดเพียงระดับปานกลางเหมือนกัน (พักซ้ำ 3.38 และ ไม่พักซ้ำ 3.12) ส่วนกลุ่มมาศึกษาดูงานและเรียนรู้วัฒนธรรมมีความพึงพอใจต่อสภาพและความสะอาดของห้องน้ำที่พักรวมที่สุดเหมือนกัน (ศึกษาดูงาน 4.27 และเรียนรู้วัฒนธรรม 3.75) และกลุ่มศึกษาดูงานมีความพึงพอใจต่อความเพียงพอของอุปกรณ์อาบน้ำที่จัดหาไว้ให้น้อยที่สุด (3.50) แตกต่างจากกลุ่มมาเรียนรู้วัฒนธรรมที่มีความพึงพอใจต่อคุณภาพของอุปกรณ์อาบน้ำที่จัดหาไว้ให้น้อยที่สุดเพียงระดับปานกลาง (3.18)

บริเวณโดยรอบที่พัก นักท่องเที่ยวกลุ่มที่ต้องการพักซ้ำมีความพึงพอใจในความสะอาดบริเวณโดยรอบที่พักมากที่สุด (4.09) แตกต่างจากกลุ่มที่ไม่ต้องการพักซ้ำมีความพึงพอใจในสภาพภูมิทัศน์บริเวณโดยรอบที่พักมากที่สุด (4.29) ส่วนกลุ่มมาศึกษาดูงานความพึงพอใจในความสะอาดบริเวณโดยรอบที่พักมากที่สุด (4.24) แตกต่างจากกลุ่มมาเรียนรู้วัฒนธรรมมีความพึงพอใจในสภาพภูมิทัศน์บริเวณโดยรอบที่พักมากที่สุด (3.95)

อัยาศัยไมตรีของเจ้าของบ้าน นักท่องเที่ยวทั้ง 4 กลุ่มมีความพึงพอใจในอัยาศัยและการดูแลเอาใจใส่ของเจ้าของบ้านพักในระดับมากเหมือนกัน (ศึกษาดูงาน 4.46, พักซ้ำ 4.35, ไม่พักซ้ำ 4.35 และและเรียนรู้วัฒนธรรม 4.23)

ตารางที่ 5.10 แสดงความพึงพอใจการบริหารจัดการบ้านพักของโฮมสเตย์

รายละเอียด	กลุ่มนักท่องเที่ยว			
	มาพักอีก (115)	ไม่มาพักอีก (24)	ศึกษาดูงาน โฮมสเตย์ (74)	เรียนรู้ วัฒนธรรม (65)
องค์ประกอบและลักษณะของที่พัก				
รูปลักษณะความสวยงามของที่พัก	3.88	3.62	3.97	3.69
สภาพและการดูแลรักษาที่พัก	4.01	4.00	4.17	3.83
เฉลี่ยรวม	3.94	3.81	4.07	3.76
ความสะดวกและความสบายของที่พัก				
ความสะดวกภายในที่พัก	4.05	4.00	4.22	3.84
การถ่ายเทของอากาศในที่พัก	4.08	4.02	4.18	3.95
แสงสว่างภายในที่พัก	4.09	4.02	4.30	3.86
การป้องกันแมลงและสัตว์อื่นๆรบกวนในที่พัก	3.81	3.67	4.11	3.46
คุณภาพและความสะอาดของเครื่องนอนที่จัดไว้ให้	4.14	4.06	4.34	3.91
ความเพียงพอของเครื่องนอนที่จัดหาไว้ให้	4.14	3.94	4.34	3.92
เฉลี่ยรวม	4.05	3.95	4.24	3.82
ห้องน้ำและห้องส้วม				
สภาพและความสะอาดของห้องน้ำที่พัก	4.03	3.91	4.27	3.75
คุณภาพของอุปกรณ์อาบน้ำที่จัดหาไว้ให้	4.14	4.06	3.62	3.18
ความเพียงพอของอุปกรณ์อาบน้ำที่จัดหาไว้ให้	3.38	3.12	3.50	3.25
เฉลี่ยรวม	3.85	3.69	3.79	3.39
บริเวณโดยรอบที่พัก				
สภาพภูมิทัศน์บริเวณโดยรอบที่พัก	4.08	4.29	4.16	3.95
ความสะดวกบริเวณโดยรอบที่พัก	4.09	3.62	4.24	3.82
เฉลี่ยรวม	4.08	3.95	4.20	3.89
อัยาศัยไมตรีของเจ้าของบ้าน				
อัยาศัยและการดูแลเอาใจใส่ของเจ้าของบ้านพัก	4.35	4.35	4.46	4.23
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	4.01	3.90	4.13	3.76

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัยจากแบบสอบถาม

2. ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการองค์กรและบริการ

ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการองค์กรและบริการของโฮมสเตย์ในภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มต้องการพักซ้ำ (4.15) กลุ่มไม่ต้องการพักซ้ำ (3.86) กลุ่มมาศึกษาดูงานการบริหารจัดการโฮมสเตย์ (4.28) และกลุ่มมาเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นและทำกิจกรรมโฮมสเตย์ (3.90)

การบริการของโฮมสเตย์ นักท่องเที่ยวกลุ่มที่ต้องการพักซ้ำและไม่พักซ้ำมีความพึงพอใจในความสะดวกและช่องทางในการติดต่อจองบ้านพักมากที่สุดเหมือนกัน (พักซ้ำ 4.10 และ ไม่พักซ้ำ 3.83) และกลุ่มที่ต้องการพักซ้ำมีความพึงพอใจในการอำนวยความสะดวกในการเดินทางมาถึงโฮมสเตย์น้อยที่สุด (3.88) และกลุ่มที่ไม่ต้องการพักซ้ำมีความพึงพอใจในราคาค่าที่พักโฮมสเตย์(รวมค่าอาหาร), การอำนวยความสะดวกในการเดินทางมาถึงโฮมสเตย์และการจัดสรรบ้านพักให้กับนักท่องเที่ยวน้อยที่สุดเท่ากัน (3.71) ส่วนกลุ่มมาศึกษาดูงานมีความพึงพอใจในความสะดวกและช่องทางในการติดต่อจองบ้านพักมากที่สุด (4.28) แตกต่างจากกลุ่มมาเรียนรู้วัฒนธรรมที่มีความพึงพอใจในการจัดสรรบ้านพักให้กับนักท่องเที่ยวมากที่สุด (3.97) และกลุ่มมาศึกษาดูงานและเรียนรู้วัฒนธรรมมีความพึงพอใจในการอำนวยความสะดวกในการเดินทางมาโฮมสเตย์น้อยที่สุดเหมือนกัน (ศึกษาดูงาน 3.97 และเรียนรู้วัฒนธรรม 3.71)

การดูแลรักษาความปลอดภัยของโฮมสเตย์ นักท่องเที่ยวกลุ่มที่ต้องการพักซ้ำและไม่พักซ้ำมีความพึงพอใจในการเตรียมพร้อมในการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวกรณีฉุกเฉินมากที่สุดเหมือนกัน (พักซ้ำ 4.01 และ ไม่พักซ้ำ 3.63) และยังมีความพึงพอใจต่ออุปกรณ์สื่อของประตูเพื่อความปลอดภัยในที่พักน้อยที่สุดเท่ากัน (พักซ้ำ 3.91 และ ไม่พักซ้ำ 3.54) ส่วนกลุ่มมาศึกษาดูงานความพึงพอใจต่ออุปกรณ์สื่อของประตูเพื่อความปลอดภัยในที่พักมากที่สุด (4.11) แตกต่างจากกลุ่มมาเรียนรู้วัฒนธรรมที่มีความพึงพอใจในการดูแลรักษาความปลอดภัยของโฮมสเตย์มากที่สุด (3.80) และกลุ่มมาศึกษาดูงานความพึงพอใจในการดูแลรักษาความปลอดภัยของโฮมสเตย์น้อยที่สุด (4.03) แตกต่างจากกลุ่มมาเรียนรู้วัฒนธรรมที่มีความพึงพอใจต่ออุปกรณ์สื่อของประตูเพื่อความปลอดภัยในที่พักน้อยที่สุด (3.55)

อาหารและน้ำดื่ม นักท่องเที่ยวกลุ่มที่ต้องการพักซ้ำมีความพึงพอใจในคุณภาพและความสะอาดของน้ำดื่มมากที่สุด (4.45) ส่วนกลุ่มที่ไม่ต้องการพักซ้ำมีความพึงพอใจในคุณภาพและความสะอาดของน้ำดื่มและความสะอาดของภาชนะใส่อาหารมากที่สุด (4.25 เท่ากัน) และมีความพึงพอใจจำนวนอาหารจัดทำและความหลากหลายของเมนูอาหารให้น้อยที่สุดเท่ากัน (3.83) ส่วนกลุ่มมาศึกษาดูงานมีความพึงพอใจต่อคุณภาพและความสะอาดของน้ำดื่มมากที่สุดโดยมีความพึงพอใจในระดับดีมาก (4.64) แตกต่างจากกลุ่มมาเรียนรู้วัฒนธรรมที่มีความพึงพอใจต่อความสะอาดของภาชนะใส่อาหารมากที่สุด (4.20) และกลุ่มมาศึกษาดูงานมีความพึงพอใจต่อจำนวนอาหารจัดทำให้และรสชาติ

ของอาหารน้อยที่สุด (4.31) แตกต่างจากกลุ่มมาเรียนูร์วัฒนธรรมที่มีความพึงพอใจในความหลากหลายของเมนูอาหารน้อยที่สุด (3.82)

ที่รับประทานอาหารและห้องครัว นักท่องเที่ยวทั้ง 4 กลุ่มมีความพึงพอใจในสภาพและความสะอาดของห้องครัวมากที่สุดเหมือนกัน (พักช้า 4.31, ไม่พักช้า 4.17, ศึกษาดูงาน 4.47 และเรียนรู้อวัฒนธรรม 4.08)

การประชาสัมพันธ์ของโฮมสเตย์ นักท่องเที่ยวทั้ง 4 กลุ่มมีความพึงพอใจในการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ของโฮมสเตย์ในระดับมากเหมือนกัน (ศึกษาดูงาน 4.18, พักช้า 4.09, เรียนรู้อวัฒนธรรม 3.83 และไม่พักช้า 3.67)

ตารางที่ 5.11 แสดงความพึงพอใจการบริหารจัดการองค์กรและบริการ

รายละเอียด	กลุ่มนักท่องเที่ยว			
	มาพักอีก (115)	ไม่มาพักอีก (24)	ศึกษาดูงาน โฮมสเตย์ (74)	เรียนรู้อ วัฒนธรรม (65)
การบริการของโฮมสเตย์				
ความสะดวกและช่องทางในการติดต่อจองบ้านพัก	4.10	3.83	4.28	3.78
ราคาค่าที่พักโฮมสเตย์(รวมค่าอาหาร)	4.02	3.71	4.18	3.72
การอำนวยความสะดวกในการเดินทางมาโฮมสเตย์	3.88	3.71	3.97	3.71
การจัดสรรบ้านพักให้กับนักท่องเที่ยว	4.03	3.71	3.99	3.97
เฉลี่ยรวม	4.00	3.74	4.10	3.79
การดูแลรักษาความปลอดภัยของโฮมสเตย์				
อุปกรณ์ล๊อคของประตูเพื่อความปลอดภัยในที่พัก	3.91	3.54	4.11	3.55
การดูแลรักษาความปลอดภัยของโฮมสเตย์	3.99	3.58	4.03	3.80
การเตรียมพร้อมช่วยเหลือนักท่องเที่ยวกรณีฉุกเฉิน	4.01	3.63	4.09	3.77
เฉลี่ยรวม	3.97	3.58	4.07	3.70
อาหารและน้ำดื่ม				
จำนวนอาหารจัดทำให้	4.25	3.83	4.31	4.00
ความหลากหลายของเมนูอาหาร	4.19	3.83	4.41	3.82
รสชาติของอาหาร	4.20	4.00	4.31	4.00
ความสดและความสะอาดของอาหาร	4.35	4.08	4.50	4.08
คุณภาพและความสะอาดของน้ำดื่ม	4.45	4.25	4.64	4.17
ความสะอาดของภาชนะใส่อาหาร	4.43	4.25	4.57	4.20
เฉลี่ยรวม	4.31	4.04	4.45	4.04

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัยจากแบบสอบถาม

ตารางที่ 5.11 แสดงความพึงพอใจการบริหารจัดการองค์กรและบริการ(ต่อ)

รายละเอียด	กลุ่มนักท่องเที่ยว			
	มาพักอีก (115)	ไม่มาพักอีก (24)	ศึกษาดูงาน โฮมสเตย์ (74)	เรียนรู้ วัฒนธรรม (65)
ที่รับประทานอาหารและห้องครัว				
สภาพและความสะอาดของที่รับประทานอาหาร	4.30	4.08	4.46	4.03
สภาพและความสะอาดของห้องครัว	4.31	4.17	4.47	4.08
เฉลี่ยรวม	4.30	4.12	4.46	4.05
การประชาสัมพันธ์ของโฮมสเตย์				
การโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ของโฮมสเตย์	4.09	3.67	4.18	3.83
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	4.15	3.86	4.28	3.90

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัยจากแบบสอบถาม

3. ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว

ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวในภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มต้องการพักซ้ำ (4.20) กลุ่มไม่ต้องการพักซ้ำ (3.79) กลุ่มมาศึกษาดูงานการบริหารจัดการโฮมสเตย์ (4.27) และกลุ่มมาเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นและทำกิจกรรมโฮมสเตย์ (3.97)

ประเพณีวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวกลุ่มที่ต้องการพักซ้ำมีความพึงพอใจในการดูแลรักษาประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นของโฮมสเตย์มากที่สุด (4.39) แตกต่างจากกลุ่มที่ไม่ต้องการพักซ้ำมีความพึงพอใจในการอำนวยความสะดวกในการเช่าจักรยาน, เรือและการนำเที่ยวมากที่สุด (3.79) และกลุ่มที่ต้องการพักซ้ำมีความพึงพอใจในการอำนวยความสะดวกในการเช่าจักรยาน, เรือและการนำเที่ยวน้อยที่สุด (4.13) แตกต่างจากกลุ่มที่ไม่ต้องการพักซ้ำมีความพึงพอใจในอัยาศัยและความเอาใจใส่ของวิทยากรน้อยที่สุด (3.67) ส่วนกลุ่มมาศึกษาดูงานและเรียนรู้วัฒนธรรมมีความพึงพอใจต่อการดูแลรักษาประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นของโฮมสเตย์มากที่สุดเหมือนกัน (ศึกษาดูงาน 4.35 และเรียนรู้วัฒนธรรม 4.18) และมีความพึงพอใจต่อการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวของโฮมสเตย์น้อยที่สุดเหมือนกัน (ศึกษาดูงาน 4.12 และเรียนรู้วัฒนธรรม 4.12)

กิจกรรมของโฮมสเตย์ นักท่องเที่ยวกลุ่มที่ต้องการพักซ้ำและไม่พักซ้ำมีความพึงพอใจในการเตรียมพร้อมในความหลากหลายของกิจกรรมที่มีของโฮมสเตย์มากที่สุดเหมือนกัน (พักซ้ำ 4.16 และไม่พักซ้ำ 3.79) ส่วนกลุ่มมาศึกษาดูงานมีความพึงพอใจในราคาค่าใช้จ่ายในการทำกิจกรรมของโฮมสเตย์มากที่สุด (4.24) แตกต่างจากกลุ่มมาเรียนรู้วัฒนธรรมที่มีความพึงพอใจต่อความหลากหลายของกิจกรรมที่มีของโฮมสเตย์มากที่สุด (4.02)

ผลิตภัณฑ์ของโฮมสเตย์ นักท่องเที่ยวทั้ง 4 กลุ่มมีความพึงพอใจในความคิดสร้างสรรค์และความหลากหลายของผลิตภัณฑ์โฮมสเตย์มากที่สุดเหมือนกัน (พักซ้ำ 4.32, ไม่พักซ้ำ 4.04, ศึกษาดูงาน 4.38 และเรียนรู้วัฒนธรรม 3.98) และนักท่องเที่ยวทั้ง 4 กลุ่มยังมีความพึงพอใจต่อราคาของผลิตภัณฑ์โฮมสเตย์น้อยที่สุดเท่ากัน (พักซ้ำ 4.14, ไม่พักซ้ำ 3.79, ศึกษาดูงาน 4.27 และเรียนรู้วัฒนธรรม 3.97)

ตารางที่ 5.12 แสดงความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว

รายละเอียด	กลุ่มนักท่องเที่ยว			
	มาพักอีก (115)	ไม่มาพักอีก (24)	ศึกษาดูงาน โฮมสเตย์ (74)	เรียนรู้ วัฒนธรรม (65)
ประเพณีวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยว				
การดูแลรักษาประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นของโฮมสเตย์	4.39	3.71	4.35	4.18
การดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวของโฮมสเตย์	4.20	3.75	4.12	4.12
อัธยาศัยและความเอาใจใส่ของวิทยากร	4.25	3.67	4.34	3.94
การอำนวยความสะดวกในการเช่าจักรยาน, เรือและการนำเที่ยว	4.13	3.79	4.26	3.86
เฉลี่ยรวม	4.24	3.73	4.26	4.02
กิจกรรมของโฮมสเตย์				
ความหลากหลายของกิจกรรมที่มีของโฮมสเตย์	4.16	3.79	4.18	4.02
ราคาค่าใช้จ่ายในการทำกิจกรรมของโฮมสเตย์	4.13	3.71	4.24	3.85
เฉลี่ยรวม	4.14	3.75	4.21	3.93
ผลิตภัณฑ์ของโฮมสเตย์				
ความคิดสร้างสรรค์ของผลิตภัณฑ์โฮมสเตย์	4.32	4.04	4.38	3.98
ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์โฮมสเตย์	4.25	3.92	4.38	3.98
ราคาของผลิตภัณฑ์โฮมสเตย์	4.14	3.79	4.26	3.88
เฉลี่ยรวม	4.23	3.91	4.34	3.94
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	4.21	3.79	4.27	3.97

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัยจากแบบสอบถาม

5.4 สรุปภาพรวมความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการบริหารจัดการโฮมสเตย์

การบริหารจัดการบ้านพัก กลุ่มนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มมีความพึงพอใจเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มพึงพอใจในอสังหาริมทรัพย์ของเจ้าของบ้านมากที่สุดเหมือนกัน (คนต่างจังหวัด 4.41, คนกรุงเทพฯ 4.35, คนต่างชาติ 4.13, พักซ้ำ 4.35, ไม่พักซ้ำ 4.35, ศึกษาดูงาน 4.46 และเรียนรู้วัฒนธรรม 4.23) และนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มนั้นพึงพอใจต่อห้องน้ำและห้องส้วมน้อยที่สุดเหมือนกัน ซึ่งกลุ่มคนต่างจังหวัด, กลุ่มที่มาพักซ้ำ, กลุ่มไม่มาพักซ้ำและกลุ่มมาศึกษาดูงานยังคงพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (3.87, 3.85, 3.69 และ 3.79) แตกต่างจากกลุ่มคนกรุงเทพฯ, กลุ่มคนต่างชาติ และกลุ่มมาเรียนรู้วัฒนธรรม ซึ่งมีความพึงพอใจเพียงระดับปานกลาง (3.35, 3.03 และ 3.39)

การบริหารจัดการองค์กรและบริการ กลุ่มนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มมีความพึงพอใจเฉลี่ยในภาพรวมระดับมาก โดยนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มพึงพอใจในที่รับประทานอาหารและห้องครัวและอาหารและน้ำดื่มมากที่สุดใกล้เคียงกัน (คนกรุงเทพฯ 4.39, 4.38 คนต่างจังหวัด 4.30, 4.30 คนต่างชาติ 3.97, 3.95 พักซ้ำ 4.31, 4.30 ไม่พักซ้ำ 4.04, 4.12 ศึกษาดูงาน 4.45, 4.46 และเรียนรู้วัฒนธรรม 4.04, 4.05) ส่วนคนต่างจังหวัดพึงพอใจต่อการบริการของโฮมสเตย์น้อยที่สุด (4.07) กลุ่มคนกรุงเทพฯ, กลุ่มคนต่างชาติ, กลุ่มที่ต้องการพักซ้ำและไม่พักซ้ำ, กลุ่มศึกษาดูงานและมาเรียนรู้วัฒนธรรม พึงพอใจต่อการดูแลรักษาความปลอดภัยของโฮมสเตย์น้อยที่สุด (3.87, 3.34, 3.97, 3.58, 4.07 และ 3.70) และโดยเฉพาะคนต่างชาติมีความพึงพอใจเพียงระดับปานกลาง

การบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว กลุ่มนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มมีความพึงพอใจเฉลี่ยในภาพรวมระดับมาก โดยกลุ่มคนกรุงเทพฯ, กลุ่มคนต่างชาติ, กลุ่มต้องการพักซ้ำและกลุ่มมาเรียนรู้วัฒนธรรม พึงพอใจในประเพณีวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด (4.32, 3.83, 4.24 และ 4.02) ส่วนกลุ่มคนต่างจังหวัด, กลุ่มไม่มาพักซ้ำและกลุ่มมาศึกษาดูงาน พึงพอใจในผลิตภัณฑ์ของโฮมสเตย์มากที่สุด (4.28, 3.91 และ 4.34) แตกต่างจากกลุ่มคนต่างชาติที่พึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ของโฮมสเตย์น้อยที่สุด (3.64) และกลุ่มคนกรุงเทพฯ, กลุ่มคนต่างจังหวัด, กลุ่มมาศึกษาดูงานและมาเรียนรู้วัฒนธรรม พึงพอใจต่อกิจกรรมของโฮมสเตย์น้อยที่สุดเหมือนกัน (4.23, 4.09, 4.21 และ 3.93) ส่วนกลุ่มที่ไม่มาพักซ้ำกลับพึงพอใจในประเพณีวัฒนธรรมและแหล่งเที่ยวน้อยที่สุด (3.73)

ตารางที่ 5.13 แสดงสรุปความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว

รายละเอียด	กลุ่มนักท่องเที่ยว						
	กรุงเทพ (34)	ต่าง จังหวัด (82)	ต่าง ชาติ (23)	มาพักอีก (115)	ไม่มาพัก อีก (24)	ศึกษาดูงาน โฮมสเตย์ (74)	เรียนรู้ วัฒนธรรม (65)
บริหารจัดการบ้านพัก	3.88	4.18	3.59	4.01	3.90	4.13	3.76
องค์ประกอบและ ลักษณะของที่พัก	3.83	4.24	3.65	3.94	3.81	4.07	3.76
ความสะอาดและความ สบายของที่พัก	3.95	4.19	3.60	4.05	3.95	4.24	3.82
ห้องน้ำและห้องส้วม	3.35	3.87	3.03	3.85	3.69	3.79	3.39
บริเวณโดยรอบที่พัก	3.92	4.23	3.58	4.08	3.95	4.20	3.89
อัธยาศัยไมตรีของ เจ้าของบ้าน	4.35	4.41	4.13	4.35	4.35	4.46	4.23
บริหารจัดการองค์กร และบริการ	4.13	4.16	3.71	4.15	3.86	4.28	3.90
การบริการของโฮมสเตย์	4.03	4.04	3.57	4.00	3.74	4.10	3.79
การดูแลรักษาความ ปลอดภัยของโฮมสเตย์	3.87	4.07	3.34	3.97	3.58	4.07	3.70
อาหารและน้ำดื่ม	4.38	4.30	3.95	4.31	4.04	4.45	4.04
ที่รับประทานอาหาร และห้องครัว	4.39	4.30	3.97	4.30	4.12	4.46	4.05
การประชาสัมพันธ์ของ โฮมสเตย์	4.00	4.10	3.74	4.09	3.67	4.18	3.83
บริหารจัดการ ทรัพยากรท่องเที่ยว	4.28	4.18	3.75	4.21	3.79	4.27	3.97
ประเพณีวัฒนธรรมและ แหล่งท่องเที่ยว	4.32	4.17	3.83	4.24	3.73	4.26	4.02
กิจกรรมของโฮมสเตย์	4.23	4.09	3.78	4.14	3.75	4.21	3.93
ผลิตภัณฑ์ของโฮมสเตย์	4.30	4.28	3.64	4.23	3.91	4.34	3.94
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	4.09	4.17	3.68	4.12	3.85	4.21	3.87

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัยจากแบบสอบถาม

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากการรวบรวมผลการศึกษาในบทที่ 4 และบทที่ 5 ผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลจากการสำรวจพื้นที่ ผู้นำโฮมสเตย์และสมาชิกเจ้าของที่พักโฮมสเตย์ ใน ลักษณะทางกายภาพ แนวคิดและวิธีการบริหารจัดการของโฮมสเตย์ รวมถึงศึกษาปัญหาและ อุปสรรคที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังได้ศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวและความพึงพอใจต่อที่พักและการบริหารจัดการของโฮมสเตย์ เพื่อมาสรุปผลการศึกษาโดยแยกเป็นประเด็น พร้อมทั้งอภิปรายผลและเสนอแนะ ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

6.1 สรุปผลการวิจัย

6.1.1 ลักษณะทางกายภาพของโฮมสเตย์

1. ที่ตั้งของบ้านพักโฮมสเตย์ของสมาชิกทั้ง 11 หลัง ทั้งหมดอยู่ที่หมู่ 3 ตำบลบางน้ำผึ้ง ส่วนมากจะอยู่ใกล้กันทำให้การดูแลและให้บริการนักท่องเที่ยวของโฮมสเตย์เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการเดินทางเพื่อมาที่โฮมสเตย์ทำได้ 2 วิธีคือ มาโดยรถยนต์ส่วนบุคคลหรือรถรับจ้างสาธารณะและมาจอตลอดที่จอดรถของตลาดบางน้ำผึ้งได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและการนั่งเรือข้ามฝากจากฝั่งกรุงเทพมหานครมาขึ้นที่ฝั่งคู้้งบางกระเจ้าได้อีกทางหนึ่ง

2. พื้นที่ส่วนกลางของโฮมสเตย์ ซึ่งเป็นสถานที่ประกอบอาหาร รับประทานอาหารและทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกโฮมสเตย์และนักท่องเที่ยว มีที่ตั้งอยู่บริเวณใจกลางกลุ่มบ้านพักของโฮมสเตย์ โดยประกอบไปด้วย 2 ส่วนหลักด้วยกันคือ ส่วนรับประทานอาหาร ประกอบอาหารและร้านค้าชุมชน มีพื้นที่รวม 130 ตารางเมตร เป็นศาลาโครงสร้างไม้ริมน้ำ มี และสามารถปรับส่วนทานอาหารให้เป็นพื้นที่ทำกิจกรรมได้ และลานกิจกรรมอเนกประสงค์ มีพื้นที่ 90 ตารางเมตร ใช้งานสำหรับการทำฐานเรียนรู้บ้านบางน้ำผึ้งหมู่ที่ 3

3. ลักษณะทางกายภาพบ้านพักโฮมสเตย์นั้น เป็นรูปแบบบ้านพักพื้นถิ่นเดิมภาคกลาง โดยส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นบ้านยกใต้ถุนสูง 2 ชั้นชั้นบนเป็นที่หลับนอนส่วนชั้นล่างไว้สำหรับสังสรรค์และเก็บอุปกรณ์สำหรับใช้งานต่างๆ มีจำนวนทั้งหมด 7 หลังจากทั้งหมด 11 หลัง โดยมีขนาดพื้นที่ใช้สอยมากที่สุดอยู่ที่ 300 ตร.ม.และน้อยสุดอยู่ที่ 61 ตร.ม. แต่ถ้าตั้งอยู่ริมน้ำจะเป็นบ้านชั้นเดียว โครงสร้างไม้และมีฐานรากส่วนหนึ่งของที่ปักยื่นลงไปใ้มน้ำ มีขนาดพื้นที่ใช้สอยมากที่สุดอยู่ที่ 139 และน้อยสุดอยู่ที่ 90 ตร.ม. โดยมีการจัดสรรขนาดพื้นที่ให้นักท่องเที่ยวมากที่สุดที่ร้อยละ 40 ต่อพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านและมีพื้นที่ต่อนักท่องเที่ยว 1 คนเท่ากับ 6 ตร.ม.ต่อคน ส่วนเรื่องการบ้านพักโฮมสเตย์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เจ้าของบ้านพักใช้การจัดการพื้นที่เดิมแทนการปรับปรุงบ้าน

หรือต่อเติมบ้านพักโดย ทั้งหมดแบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบ คือ 1.ใช้ห้องนอนเดิมซึ่งเป็นรูปแบบที่มากที่สุด 2.รองลงมาใช้ห้องโถงภายในบ้าน และ 3.ใช้ทั้งห้องนอนและห้องโถงภายในบ้าน ซึ่งรูปแบบที่ใช้ห้องนอนและโถงนั้น เจ้าของบ้านพักจะให้เข้าพักในห้องนอนก่อนหากนักท่องเที่ยวเกินจำนวนจึงจะใช้โถงรองรับนักท่องเที่ยวเพิ่มเติม และใช้โถงภายในบ้านรองรับนักท่องเที่ยววันน้อยที่สุดและการใช้พื้นที่ห้องน้ำนั้นส่วนใหญ่เป็นการใช้ร่วมกันกับเจ้าของบ้าน

ตารางที่ 6.1 แสดงลักษณะทางกายภาพของบ้านพักโฮมสเตย์

ที่ตั้ง	ประเภทบ้าน	ลักษณะบ้าน	การปรับปรุงบ้านพัก	พื้นที่ให้บริการ	พื้นที่ใช้สอย (ตร.ม.)	นักท่องเที่ยวที่รับได้(คน)	พื้นที่รองรับนักท่องเที่ยว	
							ต่อพื้นที่ใช้สอย(ตร.ม.)	ต่อผู้เข้าพัก (ตร.ม.)
ริมน้ำ	1 ชั้น	ไม้	ไม่ปรับปรุง	ห้องโถง	120	8	30 (25%)	3.75
	1 ชั้น	ไม้	ปรับปรุง	ห้องนอน	132	5	12 (9.3%)	2.4
	1 ชั้น	ไม้	ไม่ปรับปรุง	ห้องโถง	129	4	18 (13.9%)	4.5
	1 ชั้น	ไม้	ไม่ปรับปรุง	ทั้ง2ส่วน	90	6	36 (40%)	6
ไม่ริมน้ำ	1 ชั้น	ไม้	ไม่ปรับปรุง	ทั้ง2ส่วน	126	6	34 (26.9%)	5.6
	2 ชั้น	ไม้/อิฐ	ไม่ปรับปรุง	ทั้ง2ส่วน	300	8	58 (19.8%)	5.8
	2 ชั้น	ไม้/อิฐ	ไม่ปรับปรุง	ทั้ง2ส่วน	61	8	21 (34.4%)	2.6
	2 ชั้น	ไม้/อิฐ	ปรับปรุง	ห้องนอน	109	5	18 (16.5%)	3.6
	2 ชั้น	ไม้/อิฐ	ปรับปรุง	ห้องนอน	111	4	18 (16.2%)	4.5
	2 ชั้น	ไม้/อิฐ	ไม่ปรับปรุง	ห้องนอน	187	8	24 (12.8%)	3
	2 ชั้น	ไม้/อิฐ	ไม่ปรับปรุง	ห้องนอน	117	5	12 (10.2%)	2.4

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัยจากการสัมภาษณ์และสำรวจ

6.1.2 ลักษณะทางประชากรศาสตร์สมาชิกของโฮมสเตย์

ผู้อยู่อาศัยในบ้านพักโฮมสเตย์ เป็นเพศหญิงถึงร้อยละ 64.2 โดยมีช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไปมากที่สุดที่ร้อยละ 42.8 รองลงมาเป็นช่วงอายุ 40-49ปี โดยมีช่วงอายุ 1-19ปี น้อยที่สุดเพียงร้อยละ 3.5 ส่วนระดับการศึกษานั้นพบว่ามีการศึกษาในระดับปริญญาตรีและมีมัธยมศึกษาใกล้เคียงกัน โดยระดับปริญญาตรีมีมากที่สุดร้อยละ 42.8 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 39.2 ตามลำดับ และข้อมูลการประกอบอาชีพพบว่าสมาชิกส่วนมากเป็นข้าราชการเกษียณอยู่ที่ร้อยละ 28.5 รองลงมาคือเป็นพนักงานบริษัทเอกชนร้อยละ 25 โดยประกอบอาชีพเกษตรกรและเป็นนักเรียน, นักศึกษาน้อยที่สุดร้อยละ 7.1 เท่ากัน และสมาชิกส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้วร้อยละ 53.5

6.1.3 แนวความคิดในการจัดตั้งและการบริหารโฮมสเตย์

ทางโฮมสเตย์มีแนวคิดในการจัดตั้งและบริหารจัดการ โดยต้องการเป็นจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่ มีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิม และมีการกระจายรายจากโฮมสเตย์สู่ท้องถิ่น และต้องการให้คนในชุมชนสามัคคีกันเป็นหนึ่งเดียวโดยการเป็นเครือข่ายพึ่งพาซึ่งกันและกัน และเน้นสำคัญในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่อย่างรู้คุณค่าและเพิ่มมูลค่าโดยการนำเสนอวิถีชีวิตภูมิปัญญาท้องถิ่น ควบคู่ไปกับหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน และการทำงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างสมาชิก มีการออกแบบนโยบายพัฒนาและแก้ปัญหาาร่วมกัน ตลอดจนทำงานร่วมกับภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ

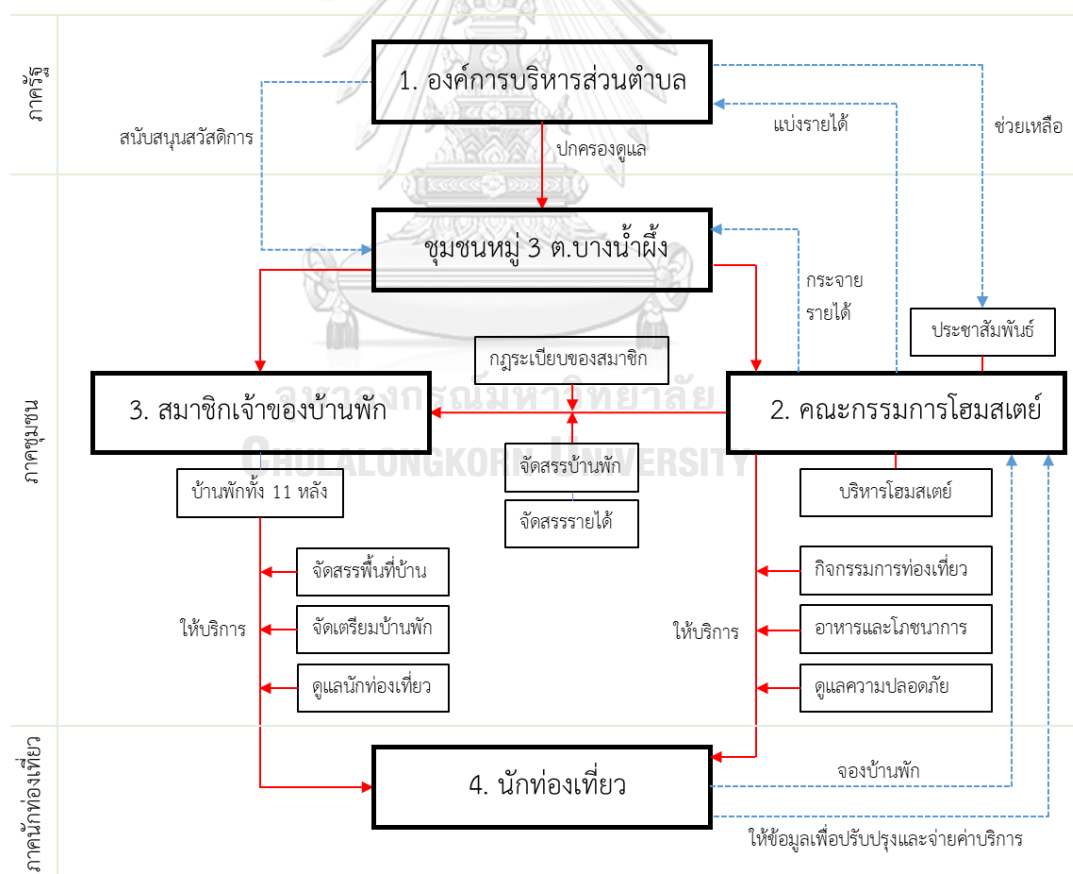
6.1.4 การบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

1. การบริหารจัดการบ้านพักของโฮมสเตย์ เจ้าของบ้านพักจะจัดเตรียมบ้านพักโดยการความสะดวกตั้งแต่บริเวณรอบบ้านและส่วนที่จัดสรรให้กับนักท่องเที่ยว เช่น ห้องนอนหรือพื้นที่โถงภายในบ้านรวมถึงห้องน้ำที่ให้บริการนักท่องเที่ยวให้พร้อมก่อนรับนักท่องเที่ยวเข้าพักเสมอ และกำหนดพื้นที่พักภายในบ้านให้พร้อมก่อนรับนักท่องเที่ยวเข้าพัก และในวันแรกที่นักท่องเที่ยวเข้าพักเจ้าของบ้านพักจะไปรอต้อนรับนักท่องเที่ยวและทำการนำนักท่องเที่ยวไปยังบ้านพัก ตลอดจนพานักท่องเที่ยวมาทานอาหารที่ศาลาส่วนกลางและคอยส่งนักท่องเที่ยวกลับในวันสุดท้าย และเจ้าของบ้านพักและนักท่องเที่ยวจะมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กันอยู่เสมอระหว่างที่พักอาศัยร่วมกัน แสดงถึงความเอาใจใส่ดูแลนักท่องเที่ยวของสมาชิกเจ้าของบ้านพักได้เป็นอย่างดี เมื่อพิจารณาจากความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในระดับ มาก ต่อการบริหารจัดการบ้านพักของโฮมสเตย์ (ตารางที่ 5.7 แสดงความพึงพอใจการบริหารจัดการบ้านพักของโฮมสเตย์)

2. การบริหารจัดการองค์กรและบริการของโฮมสเตย์ การบริหารจัดการองค์กรและบริการของโฮมสเตย์นั้น เน้นการประชุมร่วมกันออกนโยบายเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น และคัดเลือกคณะกรรมการโดยพิจารณาจากคุณสมบัติที่เหมาะสมและความเห็นชอบจากสมาชิกใน ส่วนการเข้าพักนักท่องเที่ยวต้องทำการจองผ่านโทรศัพท์และชี้แจงรายละเอียดค่าใช้จ่ายทั้งหมดแก่นักท่องเที่ยว ในการเปิดรับนักท่องเที่ยวของโฮมสเตย์ มีจุดมุ่งหมายให้เกิดกระจายรายได้ให้กับสมาชิกและชุมชน โดยจัดสรรให้บ้านพักแต่ละหลังจะได้รับการหมุนเวียนนักท่องเที่ยวจนครบ มีคำตอบแทนให้คนในชุมชนที่มาร่วมทำอาหารพื้นบ้านบริการแก่นักท่องเที่ยวและรับซื้อวัตถุดิบที่ใช้จากชาวบ้านในชุมชน น้ำดื่มจะทำการซื้อน้ำขวดตามท้องตลาดมาบริการแก่นักท่องเที่ยว ในการดูแลความปลอดภัยจะประสานงานกับภาครัฐเพื่อให้ช่วยดูแลเรื่องเวรยามและเตรียมพร้อมกรณีนักท่องเที่ยวได้รับเหตุฉุกเฉิน โดยมีการอบรมการปฐมพยาบาลและอุปกรณ์ยาเบื้องต้นพร้อมใช้งาน ในเรื่องการประชาสัมพันธ์ทางโฮมสเตย์เน้นให้เกิดการบอกต่อจากนักท่องเที่ยว ซึ่งประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี โดยอ้างอิงการรับรู้ข้อมูลโฮมสเตย์จากนักท่องเที่ยวที่มี บอกต่อ มากที่สุด (ตารางที่ 5.4 แสดงการรับทราบข้อมูลของนักท่องเที่ยวต่อโฮมสเตย์) และมีการทำงานร่วมกับ องค์กรบริหารส่วนตำบลบาง

น้ำผึ้งช่วยในจัดทำสื่อแผ่นพับและป้าย โดยทางโฮมสเตย์การแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งจากการรับนักท่องเที่ยวให้กับทางองค์กรบริหารส่วนตำบล (ตารางที่ 4.10 แสดงการจัดสรรรายได้จากนักท่องเที่ยวต่อคนต่อคืนของโฮมสเตย์) เพื่อสนับสนุนการทำงานให้กับชุมชนต่อไป

3. การบริหารทรัพยากรการท่องเที่ยวของโฮมสเตย์ มุ่งเน้นที่จะการสร้างมูลค่าให้กับทรัพยากรพื้นถิ่นและนำเสนอวิถีชีวิตให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส โดยแสดงออกมาในรูปแบบกิจกรรมต่างๆ เช่น การเรียนรู้การทำผลิตภัณฑ์ของชุมชนและการสร้างกิจกรรมการต่างๆทั้งภายในและภายนอกของชุมชน ซึ่งสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี เมื่อพิจารณาจากความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในระดับ มาก (ตารางที่ 5.9 แสดงความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว) และยังเป็นในลักษณะเครือข่ายการท่องเที่ยว ส่งเสริมการกระจายรายได้สู่ผู้ประกอบการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นๆ ในชุมชนแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยยังคงคำนึงถึงการรักษาให้คงอยู่ทั้งทรัพยากรธรรมชาติและวิถีชีวิต วัฒนธรรม ดั้งเดิมของชุมชน

รูปภาพที่ 6.1 แสดงผังสรุปการบริหารจัดการของโฮมสเตย์

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัย

6.1.5 สรุปการบริหารจัดการตามแนวคิดส่วนประสมทางการตลาด

1. Product กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ของทางโฮมสเตย์สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน คือ 1. ตัวบ้านพักของโฮมสเตย์จะเน้นให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับวิถีชีวิตของชุมชนจริง โดยอาศัยในบ้านกับสมาชิกเจ้าของบ้านโดยไม่มีการปรับปรุงบ้านพักเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว 2.อาหารที่ทางโฮมสเตย์จัดเตรียมไว้ให้กับนักท่องเที่ยวจะใช้วัตถุดิบจากท้องถิ่นมาประกอบอาหารเมนูดั้งเดิมในชุมชนเพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้ลองชิมในรสชาติพื้นบ้าน 3.กิจกรรมของโฮมสเตย์เกิดจากการนำเอาภูมิปัญญาและวิถีชีวิตของคนในชุมชนมาให้นักท่องเที่ยวได้ลงมือทำ ทั้งหมด 4 ฐานกิจกรรมได้แก่ 1.) ฐานเรียนรู้บ้านบางน้ำผึ้งหมู่ 3 2.) บ้านลูกประคบสมุนไพรธัญพืช 3.) บ้านขนมถ้วยสุตรโบราณ และ 4.) บ้านรูปหอมสมุนไพรและผ้ามัดย้อม โดยทางโฮมสเตย์จะมุ่งเน้นไปทางการสร้างเอกลักษณ์ที่หาไม่ได้จากที่อื่นที่ ต้องมาพักที่บางกระเจ้าเท่านั้น

2. Price กลยุทธ์ด้านราคาของทางโฮมสเตย์ ทางโฮมสเตย์จะมีค่าที่พักค่อนข้างต่ำกว่าที่พัก ในบริเวณโดยรอบเกาะบางกระเจ้า โดยมีค่าใช้จ่ายอยู่ที่ 1 คืนอยู่ที่ 500 บาท รวมอาหารเช้า 2 มื้อ และอาหารสำหรับตักบาตรในตอนเช้า และราคาค่าบริการโฮมสเตย์ 1.) ฐานเรียนรู้หมู่ 3 อยู่ที่คนละ 50 บาท 2.) บ้านลูกประคบสมุนไพรคนละ 250 บาท 3.) บ้านขนมถ้วยคนละ 50 บาทและ 4.) บ้านรูปหอมสมุนไพรคนละ 70 บาท โดยค่าใช้จ่ายทั้งหมดรวมค่าวัสดุในการทำกิจกรรมแล้ว เพราะไม่ได้ มุ่งเน้นในด้านการทำกำไร การทำเพียงพอกับต้นทุนและเป็นเพียงรายได้เสริมเท่านั้น

3. Place กลยุทธ์ด้านการจัดจำหน่ายของทางโฮมสเตย์ ช่องทางในการติดต่อห้องพักของ โฮมสเตย์มีเพียงช่องทางเดียว คือ การโทรศัพท์ติดต่อจองห้องพักกับทางการหรือประธานโฮมส เตย์ล่วงหน้า เพื่อแจ้งรายละเอียดค่าใช้จ่ายต่างๆแก่ลูกค้าโดยตรง เพื่อลดปัญหาความวุ่นวายในการ ติดต่อเข้าพัก

4. Promotion กลยุทธ์ด้านส่งเสริมการขายของทางโฮมสเตย์ ทางโฮมสเตย์มีการ ประชาสัมพันธ์ผ่านทาง องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้งโดยการจัดทำแผ่นพับและป้าย ประชาสัมพันธ์เพียงช่องทางเดียว และเน้นจากการสร้างความประทับใจในการบริการแก่นักท่องเที่ยว ทำให้เกิดการบอกต่อแบบปากต่อปากแก่กลุ่มนักท่องเที่ยวซึ่งประสบผลสำเร็จโดยอ้างการรับรู้ ข้อมูลโฮมสเตย์จากนักท่องเที่ยวที่มี บอกต่อ มากที่สุด (ตารางที่ 5.4 แสดงการรับทราบข้อมูลของ นักท่องเที่ยวต่อโฮมสเตย์)

6.1.6 ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการบริหารจัดการโฮมสเตย์

1. ปัญหาด้านกายภาพ เกิดการเสื่อมโทรมของตัวบ้านพักโฮมสเตย์เมื่อเปิดรับนักท่องเที่ยว เนื่องจากแต่เดิมบ้านที่ใช้บริการนักท่องเที่ยวเป็นบ้านพักอาศัยปกติเมื่อเปิดรับนักท่องเที่ยวเข้ามา ทำให้ต้องเกิดค่าใช้จ่ายต่อเจ้าของบ้านพักในการบำรุงรักษาบ้านพักเร็วขึ้นกว่าการใช้งานปกติโดยเฉพาะห้องน้ำ และขยะจากแม่น้ำเจ้าพระยาลอยเข้ามาติดฝั่งด้านโฮมสเตย์ จะเป็นขยะจำพวกเศษพลาสติก และวัสดุที่ทำด้วยโฟมเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเกินกำลังการจัดเก็บขยะเพราะแรงงานจากคนในชุมชนไม่เพียงพอและมีปัญหาเมื่อเก็บแล้วทำการขนออกไปทิ้งนอกชุมชนได้ยากเพราะมีจำนวนมาก ทำให้สร้างปัญหาต่อระบบนิเวศและภาพลักษณ์ของโฮมสเตย์ เพราะนักท่องเที่ยวที่เข้ามาจะเข้าใจว่าโฮมสเตย์มีการทิ้งขยะลงแม่น้ำจนเกิดความสกปรก รวมถึงปัญหาน้ำเค็มจากทะเลหนุนกินพื้นที่เข้ามามากขึ้นจากอดีต ทำให้ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศในพื้นที่เกิดการล้มตายของต้นไม้และผลผลิตทางเกษตรกรรมลดน้อยลง

2. ปัญหาด้านการบริหารจัดการ แนวโน้มของจำนวนสมาชิกมีจำนวนลดน้อยลง จากเดิมมีจำนวนมากที่สุดทั้งหมด 14 หลังใน แต่ในปัจจุบันเหลือเพียง 11 หลังเท่านั้น เนื่องจากเจ้าของบ้านพักส่วนมากเป็นผู้สูงอายุเริ่มมีปัญหาในการต้อนรับและดูแลนักท่องเที่ยว และไม่มีผู้สืบทอดการทำโฮมสเตย์ต่อไปในอนาคต เนื่องจากลูกหลานหรือคนวัยรุ่นในชุมชนส่วนมากทำงานอยู่นอกชุมชนหรือในกรุงเทพฯ และไม่มี ความสนใจในการบริหารจัดการโฮมสเตย์ต่อไป ทำให้เมื่อหมดรุ่นของผู้ทำโฮมสเตย์ในปัจจุบันอาจทำให้โฮมสเตย์ปิดตัวลง

3. ปัญหาด้านนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักบางส่วนเรียกร้องและไม่พอใจต่อสิ่งของอำนวยความสะดวกที่โฮมสเตย์มีให้ เช่น ต้องการเครื่องทำน้ำอุ่นหรือต้องการเครื่องปรับอากาศ ซึ่งบ้านพักโฮมสเตย์นั้นตามหลักการคือการใช้บ้านพักอาศัยปกติของเจ้าบ้านที่ไม่มีการต่อเติมขึ้นมาและนักท่องเที่ยวมาพักอาศัยกับเจ้าของบ้านตามวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชน จึงไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกเทียบเท่ากับรีสอร์ทหรือโรงแรม และกลุ่มนักท่องเที่ยววัยรุ่นบางกลุ่มไม่รักษากฎระเบียบข้อตกลงของโฮมสเตย์ ส่งเสียงดังรบกวนเจ้าของบ้านพักและคนในชุมชน และทำพื้นหรือผนังห้องสกปรกโดยไม่ทำความสะอาดให้เรียบร้อยทำให้เกิดภาระแก่เจ้าของบ้านพัก รวมถึงการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวชาวจีนที่ทำการช้อปปิ้งผ่านโฮมสเตย์ไปมา ทำให้เกิดความวุ่นวายโดยเฉพาะในวันหยุด

6.1.6 ลักษณะทางประชากรศาสตร์และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโฮมสเตย์

1. จากการศึกษาพบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้าพักวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์นั้นแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ตามภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยว ได้แก่ คนต่างจังหวัดที่มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาเป็นคนกรุงเทพฯ และพบว่าในทุกกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้าพักส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มากที่สุดในทุกกลุ่ม ส่วนช่วงอายุกลุ่มนักท่องเที่ยวคนต่างชาติและคนกรุงเทพฯส่วนมากมีอายุ 20-29 ปี โดยกลุ่มซึ่งแตกต่างจากกลุ่มคนต่างจังหวัดที่ส่วนมากมีอายุ 60 ปีขึ้นไป ในกลุ่มคนต่างชาติและคนกรุงเทพฯเป็น

นักเรียนและนักศึกษามากที่สุด ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มนักท่องเที่ยวคนต่างจังหวัดที่มีอาชีพรับราชการ และรัฐวิสาหกิจมากที่สุด ส่วนระดับการศึกษาของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้าพักมีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี มากที่สุดในทุกกลุ่ม

2. จากการศึกษาพบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวทั้งคนกรุงเทพฯ คนต่างจังหวัดและคนต่างประเทศ ที่มาพักที่โฮมสเตย์นั้นมีจุดประสงค์หลักอยู่ 2 ลักษณะตามลำดับคือ มาเพื่อศึกษาดูงานการบริหารจัดการโฮมสเตย์เพื่อนำไปต่อยอดพัฒนาโฮมสเตย์ของตนเองหรือเรียนรู้กระบวนการจัดการโฮมสเตย์เป็นความรู้เพื่อศึกษาต่อไป ส่วนลักษณะการท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวทั้ง 3 กลุ่มและทั้ง 2 จุดประสงค์ส่วนมากมาจากหน่วยงานต่างๆ แตกต่างจากคนต่างจังหวัดที่มาศึกษาดูงานโฮมสเตย์ที่ส่วนใหญ่มาเป็นหมู่คณะ(เพื่อน) และลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยวทั้ง 3 กลุ่ม 2 จุดประสงค์ส่วนมากเดินทางมาด้วยรถรับจ้าง แตกต่างจากกลุ่มคนกรุงเทพฯที่มาศึกษาดูงานโฮมสเตย์ที่มาโดยรถโดยสารสาธารณะเป็นส่วนใหญ่ ระยะเวลาเข้าพักของนักท่องเที่ยวทั้ง 3 กลุ่มและทั้ง 2 จุดประสงค์ส่วนมากค้างเป็นเวลา 1 คืน ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มคนต่างชาติและคนกรุงเทพฯที่มาเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่ค้างมากกว่า 1 คืน การเข้าพักซ้ำของนักท่องเที่ยวทั้ง 3 กลุ่ม 2 จุดประสงค์นั้นส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าพักที่โฮมสเตย์มาก่อน และนักท่องเที่ยวทั้ง 3 กลุ่ม 2 จุดประสงค์ส่วนใหญ่ต้องการที่จะมาพัก

6.1.7 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโฮมสเตย์

1. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มคนกรุงเทพฯ ความพึงพอใจในภาพรวมทั้งหมดเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจโดยเฉลี่ยในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวมากที่สุด ในเรื่องของประเพณีวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยว รองลงมาเป็นการบริหารจัดการองค์กรและบริการ โดยมีความพึงพอใจต่ออาหารและน้ำดื่มรวมไปถึงที่รับประทานอาหารและห้องครัวมากที่สุดและมีความพึงพอใจต่อห้องน้ำและห้องส้วมน้อยที่สุดในระดับปานกลาง

2. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มคนต่างจังหวัด ความพึงพอใจในภาพรวมทั้งหมดเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจโดยเฉลี่ยในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและบ้านพักมากที่สุด ในเรื่องของผลิตภัณฑ์ของโฮมสเตย์และอภัยาศัยไมตรีของเจ้าของบ้าน และมีความพึงพอใจต่อห้องน้ำและห้องส้วมน้อยที่สุดแต่ยังคงอยู่ในระดับมาก

3. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มคนต่างชาติ ความพึงพอใจในภาพรวมทั้งหมดเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจโดยเฉลี่ยในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวมากที่สุด ในเรื่องของประเพณีวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยว รองลงมาเป็นการบริหารจัดการองค์กรและบริการ โดยมีความพึงพอใจต่ออาหารและน้ำดื่มรวมไปถึงที่รับประทานอาหารและห้องครัวมากที่สุด แต่มีความพึงพอใจต่อการดูแลรักษาความปลอดภัยของโฮมสเตย์ในระดับปานกลางเท่านั้น และมีความพึงพอใจต่อห้องน้ำและห้องส้วมน้อยที่สุดในระดับปานกลาง

ตารางที่ 6.2 แสดงระดับความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการโดยรวมของโฮมสเตย์ (1)

กลุ่มนักท่องเที่ยว	การบริหารจัดการในแต่ละด้าน		
	บ้านพัก	องค์กรและบริการ	ทรัพยากรการท่องเที่ยว
กลุ่มคนกรุงเทพ	ระดับมาก (3.88) อันดับ 3	ระดับมาก (4.13) อันดับ 2	ระดับมาก (4.28) อันดับ 1
กลุ่มคนต่างจังหวัด	ระดับมาก (4.18) อันดับ 1	ระดับมาก (4.16) อันดับ 2	ระดับมาก (4.18) อันดับ 1
กลุ่มคนต่างชาติ	ระดับมาก (3.59) อันดับ 3	ระดับมาก (3.71) อันดับ 2	ระดับมาก (3.75) อันดับ 1

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัยจากแบบสอบถาม

4. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มที่ต้องการมาพักอีก ความพึงพอใจในภาพรวมทั้งหมดเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจโดยเฉลี่ยในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและบ้านพักมากที่สุด ในเรื่องประเพณีวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยว รองลงมาเป็นการบริหารจัดการองค์กรและบริการ โดยมีความพึงพอใจต่ออัยาศัยไมตรีของเจ้าของบ้านมากที่สุด และมีความพึงพอใจต่อห้องน้ำและห้องส้วมน้อยที่สุดแต่ยังคงอยู่ในระดับมาก

5. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มที่ไม่ต้องการมาพักอีก ความพึงพอใจในภาพรวมทั้งหมดเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจโดยเฉลี่ยในการบริหารจัดการบ้านพักที่สุด ในเรื่องอัยาศัยไมตรีของเจ้าของบ้าน รองลงมาเป็นการบริหารจัดการองค์กรและบริการ โดยมีความพึงพอใจต่ออาหารและน้ำดื่มรวมไปถึงที่รับประทานอาหารและห้องครัวมากที่สุด และมีความพึงพอใจต่อห้องน้ำและห้องส้วมน้อยที่สุดแต่ยังคงอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 6.3 แสดงระดับความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการโดยรวมของโฮมสเตย์ (2)

กลุ่มนักท่องเที่ยว	การบริหารจัดการในแต่ละด้าน		
	บ้านพัก	องค์กรและบริการ	ทรัพยากรการท่องเที่ยว
ต้องการมาพักอีก	ระดับมาก (4.05) อันดับ 3	ระดับมาก (4.13) อันดับ 2	ระดับมาก (4.20) อันดับ 1
ไม่ต้องการมาพักอีก	ระดับมาก (3.95) อันดับ 1	ระดับมาก (3.83) อันดับ 2	ระดับมาก (3.79) อันดับ 3

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัยจากแบบสอบถาม

6. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวก่อนมาศึกษาดูงานการบริหารจัดการโฮมสเตย์ ความพึงพอใจในภาพรวมทั้งหมดเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจโดยเฉลี่ยในการบริหารจัดการองค์กรและบริการมากที่สุด ในเรื่องอาหารและน้ำดื่มรวมไปถึงที่รับประทานอาหารและห้องครัว รองลงมาเป็นการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยมีความพึงพอใจต่อประเพณีวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด และมีความพึงพอใจต่อห้องน้ำและห้องส้วมน้อยที่สุดแต่ยังคงอยู่ในระดับมาก

7. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวก่อนมาเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นและทำกิจกรรมโฮมสเตย์ ความพึงพอใจในภาพรวมทั้งหมดเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจโดยเฉลี่ยในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวมากที่สุด ในเรื่องประเพณีวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยว รองลงมาเป็นการบริหารจัดการองค์กรและบริการ โดยมีความพึงพอใจต่ออาหารและน้ำดื่มรวมไปถึงที่รับประทานอาหารและห้องครัวมากที่สุด และมีความพึงพอใจต่อห้องน้ำและห้องส้วมน้อยที่สุดในระดับปานกลาง

ตารางที่ 6.4 แสดงระดับความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการโดยรวมของโฮมสเตย์ (3)

กลุ่มนักท่องเที่ยว	การบริหารจัดการในแต่ละด้าน		
	บ้านพัก	องค์กรและบริการ	ทรัพยากรการท่องเที่ยว
มาศึกษาดูงานการบริหารจัดการโฮมสเตย์	ระดับมาก (4.13) อันดับ 3	ระดับมาก (4.28) อันดับ 1	ระดับมาก (4.27) อันดับ 2
มาเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นและทำกิจกรรมโฮมสเตย์	ระดับมาก (3.76) อันดับ 3	ระดับมาก (3.90) อันดับ 2	ระดับมาก (3.97) อันดับ 1

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัยจากแบบสอบถาม

โดยสรุปแล้วนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจโดยรวมเฉลี่ยการบริหารในทุกด้านของโฮมสเตย์ในระดับมาก โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ไม่ต้องการมาพักอีกยังคงมีความพึงพอใจเฉลี่ยรวมในระดับมากเช่นกัน แสดงให้เห็นถึงความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโฮมสเตย์ที่ดีและประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการได้ด้านต่างๆ ส่งผลให้เป็นปัจจัยในการได้รับรางวัลและมาตรฐานเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

6.2 อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการศึกษาพบว่า ลักษณะทางกายภาพโดยรวมของโฮมสเตย์จะเป็นกลุ่มบ้านพักที่ตั้งอยู่ใกล้กันโดยจะมีพื้นที่ส่วนกลางที่ใช้ทำกิจกรรมและรับประทานอาหารอยู่บริเวณศูนย์กลางกลุ่มบ้านพักนักท่องเที่ยว โดยรูปแบบบ้านพักส่วนใหญ่จะเป็นแบบพื้นถิ่นริมน้ำภาคกลาง บ้านยกใต้ถุนสูง 2 ชั้น ชั้นบนเป็นที่หลับนอน ชั้นล่างไว้สำหรับสันทนาการและเก็บอุปกรณ์ทางการเกษตร และส่วนใหญ่จะไม่มีการปรับปรุงหรือต่อเติมบ้านพักเพื่อรับนักท่องเที่ยว ซึ่งจะใช้การจัดการพื้นที่เดิมภายในบ้านแทน โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธนา สมลา (2549) โฮมสเตย์ส่วนมากใช้ประโยชน์จากพื้นที่ว่างของบ้านมาปรับปรุงเป็นที่พักโดยไม่มีการก่อสร้างขึ้นใหม่ โดยทั้งหมดแบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบ คือ 1.ใช้ห้องนอนเดิมซึ่งเป็นรูปแบบที่มากที่สุด 2.รองลงมาใช้ห้องโถงภายในบ้าน และ 3.ใช้ทั้งห้องนอนและห้องโถงภายใน

2. จากผลการศึกษาพบว่า ทางโฮมสเตย์มีแนวคิดในการจัดตั้งและบริหารจัดการ โดยต้องการเป็นจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่ ให้คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิม และมีการกระจายรายได้จากโฮมสเตย์สู่ท้องถิ่น และต้องการให้คนในชุมชนมีศักยภาพ รวมมือกันสามัคคีกันเป็นหนึ่งเดียวโดยการเป็นเครือข่ายพึ่งพาซึ่งกันและกัน และเน้นสำคัญในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่อย่างรู้คุณค่าและเพิ่มมูลค่าโดยการนำเสนอวิถีชีวิตภูมิปัญญาท้องถิ่นควบคู่ไปกับหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน และการทำงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างสมาชิก มีการออกนโยบายพัฒนาและแก้ปัญหาาร่วมกัน ตลอดจนทำงานร่วมกับภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับหลักการของ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2556) ว่าด้วยหลักการสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนคือการสร้างสมดุลระหว่าง 3 มิติของการพัฒนาได้แก่ มิติการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน มิติการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนและมิติการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

3. จากผลการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการของโฮมสเตย์ เน้นการบริหารจัดการร่วมกันโดยชุมชน มีการประชุมร่วมกันของสมาชิกออกนโยบายเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นอย่างมีส่วนร่วม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรเชษฐ์ บุญพงษ์มณี (2549) การบริหารจัดการโดยชุมชนเป็นแนวทางในการพัฒนาที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน และมีจุดมุ่งหมายให้เกิดกระจายรายได้ให้กับสมาชิกและชุมชน โดยจัดสรรให้บ้านพักแต่ละหลังจะได้รับการหมุนเวียนนักท่องเที่ยวจนครบ โดยทางโฮมสเตย์ไม่ได้มุ่งหวังเป็นธุรกิจในการทำกำไรสูงให้แก่สมาชิกและตัวโฮมสเตย์เอง จึงคิดทำกำไรครอบคลุมกับต้นทุนค่าใช้จ่ายต่างๆในการบริการเท่านั้นไม่ให้ขาดทุน และมีค่าตอบแทนให้คนในชุมชนที่มาร่วมทำอาหารบริการแก่นักท่องเที่ยวและรับซื้อวัตถุดิบที่ใช้จากชาวบ้านในชุมชน และกิจกรรมการท่องเที่ยวของโฮมสเตย์ มุ่งเน้นการสร้างมูลค่าจากทรัพยากรท้องถิ่นและวิถีชีวิตภูมิปัญญาของชุมชนออกมาในรูปแบบการสร้างกิจกรรมให้กับนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติ สอดคล้องกับหลักการสำคัญของวิสาหกิจชุมชนของ เสรี พงศ์พิศ (2548) ในเรื่องการริเริ่มสร้างสรรค์

เป็นนวัตกรรมของชุมชน เช่น บ้านลูกประคบสมุนไพรธัญพืชและบ้านรูปหอม และยังมีกิจกรรมที่
 เกี่ยวขมวิถีชีวิตและธรรมชาติในพื้นที่ผ่านการปั่นจักรยานรอบคั้งบางกระเจ้า การพายเรือคายัคชม
 คลองและการนั่งเรือชมหิ่งห้อยในตอนค่ำ โดยทำในรูปแบบเครือข่ายกลุ่มการท่องเที่ยวในชุมชน
 เชื่อมโยงกันหลายแหล่งท่องเที่ยวหลายกิจกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์ภัส พงศกรรังศิลป์
 (2557) ที่ว่าการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหลายแหล่งเป็นแนวทางในการจูงใจนักท่องเที่ยว และยัง
 มุ่งเน้นในการรักษาแหล่งทรัพยากรที่เป็นหัวใจของพื้นที่ร่วมกันในชุมชน โดยมีแผนงานนโยบายในการ
 จัดการขยะ ชาวบ้านและกลุ่มเยาวชนในพื้นที่ร่วมมือกัน ตลอดจนส่งเสริมการใช้จักรยานในการ
 ท่องเที่ยว สอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชนของ สุรีพร พงษ์พานิช (2544) ที่ว่าการ
 ร่วมกันบำรุงรักษาทรัพยากรก่อให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาได้ โดยองค์ประกอบในการบริหาร
 จัดการของโฮมสเตย์ สอดคล้องกับองค์ประกอบการพัฒนาที่ยั่งยืน ในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และ
 สิ่งแวดล้อมของ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2556) และการได้รับมาตรฐานโฮมส
 เตย์ไทยตั้งแต่ปีแรกของการตั้งโฮมสเตย์มาจนถึงปัจจุบัน จึงเป็นข้อยืนยันได้ว่าการบริหารจัดการของ
 วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์นั้นมีความยั่งยืน

4. จากผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่เข้าพักโฮมสเตย์สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม
 ได้แก่กลุ่มคนกรุงเทพฯ กลุ่มคนต่างจังหวัดและกลุ่มคนต่างชาติ โคนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงทั้ง โดยกลุ่ม
 คนกรุงเทพฯและคนต่างชาติดีมีลักษณะประชากรคล้ายกัน คือเป็นนักศึกษาที่อายุระหว่าง 20-29 ปี
 ส่วนคนต่างจังหวัดส่วนมากมารับราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่อายุ 60ปีขึ้นไป และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มี
 การศึกษาระดับปริญญาตรี และพบว่ามีจุดประสงค์ในการมาพักเพียงแค่ 2 จุดประสงค์คือศึกษาดูงาน
 ของโฮมสเตย์และเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นและทำกิจกรรมโฮมสเตย์เท่านั้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับ
 งานวิจัยของ ดวงตา วงศ์สว่าง (2549) ซึ่งพบว่านักท่องเที่ยวมีจุดประสงค์ในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
 เพื่อพักผ่อนหย่อนใจมากและผ่อนคลายความเครียดมากที่สุด และรับรู้ข้อมูลของทางโฮมสเตย์จาก
 การบอกต่อแล้วต้องการมาพักซ้ำอีก โดยความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการโฮมสเตย์ของ
 นักท่องเที่ยวทั้ง 3 กลุ่มนั้นมีความพึงพอใจเฉลี่ยรวมในทุกด้านในระดับมาก และมีความพึงพอใจใน
 การบริหารจัดการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวของโฮมสเตย์มากที่สุดเป็นอันดับ 1 เนื่องจากโฮมส
 เตย์มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ยังคงสมบูรณ์และการสร้างกิจกรรมจากวิถีชีวิตและวัฒนธรรมภูมิ
 ปัญญาท้องถิ่น สอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการของนักท่องเที่ยวของ World Tourism
 Organization (2003) ที่ต้องการธรรมชาติที่สวยงามและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยสรุปแล้วนักท่องเที่ยว
 ทุกกลุ่มมีความพึงพอใจโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากในการบริหารจัดการทั้ง 3 ด้าน จึงเป็นข้อยืนยันได้ว่า
 วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์นั้นประสบผลสำเร็จในการบริหารจัดการโฮมสเตย์

5. จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและทำให้ทางวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ได้รับรางวัลและแตกต่างจากโฮมสเตย์ที่ไม่ได้รับรางวัลคือ การยังคงไว้ซึ่งรูปแบบดั้งเดิมของตัวบ้านพักโฮมสเตย์ไม่มีการดัดแปลงหรือต่อเติมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวและยังมีความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในระดับมาก ซึ่งแตกต่างกับงานวิจัยของ สุระเชษฐ์ บุญพงษ์มณี (2549) โดยโฮมสเตย์บ้านท่าศาลาส่วนมากบ้านพักโฮมสเตย์จะมีการปรับปรุงเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว และการบริหารจัดการในด้านองค์กรและบริการของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์เป็นรูปแบบร่วมกันบริหารทั้ง 11 หลัง ตั้งแต่ต้นจนจบ เช่นในการบริการอาหารจะเป็นการรวมกันทานอาหารที่ส่วนกลางโดยจ้างแม่ครัวในชุมชนมาปรุงอาหารให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อลดปัญหาเนื่องจากเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์บางท่านไม่สามารถปรุงอาหารให้กับนักท่องเที่ยวได้ ซึ่งนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมาก แตกต่างจากงานวิจัยของ ยุทธนา สมลา (2549) โฮมสเตย์บ้านบุไทรและ สุระเชษฐ์ บุญพงษ์มณี (2549) โฮมสเตย์บ้านท่าศาลา ซึ่งเจ้าของสมาชิกโฮมสเตย์ในแต่ละหลังแยกกันบริการนักท่องเที่ยวโดยส่วนกลางมีแค่หน้าที่ติดต่อเบื้องต้นเท่านั้น

6.3 ข้อค้นพบในงานวิจัย

1. องค์กรประกอบของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ประกอบด้วย 3 องค์กรประกอบเชื่อมโยงกันได้แก่ 1.องค์กรประกอบด้านกายภาพ คือ บ้านพักโฮมสเตย์ทั้ง 11 หลัง ซึ่งเป็นส่วนของการสร้างรายได้ให้กับสมาชิกและส่งผลให้เกิดการกระจายรายได้สู่คนในพื้นที่ จากการเข้ามาพักของนักท่องเที่ยวทำให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจในชุมชน 2. องค์กรประกอบด้านชุมชน คือ คณะกรรมการ สมาชิกเจ้าของบ้านพัก คนในชุมชน ตลอดจนภาครัฐในพื้นที่ที่ร่วมมือกันพัฒนาทั้งบุคคลและพัฒนาพื้นที่ร่วมกันอย่างเป็นโครงข่าย และ 3. องค์กรประกอบด้านทรัพยากร คือ ทรัพยากรทางธรรมชาติในพื้นที่ มีการพัฒนาโดยการสร้างมูลค่าให้กับทรัพยากรพื้นที่โดยการสร้างสรรค์ออกมาในรูปแบบกิจกรรมต่างๆให้กับนักท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงการใช้อย่างรู้คุณค่าและทดแทน โดยซึ่งทั้ง 3 องค์กรประกอบมีความสอดคล้องกันกับแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ที่มีองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนเหมือนกันคือ การพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาด้านสังคมและการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม จึงอาจจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การบริหารจัดการโฮมสเตย์เป็นไปอย่างยั่งยืน โดยการันตีจากการได้รับมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

2. บ้านพักที่ใช้รองรับนักท่องเที่ยวของโฮมสเตย์ จะใช้การจัดสรรพื้นที่ว่างภายในบ้านแทนการปรับปรุงหรือต่อเติมบ้านพักเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพัก โดยแบ่งออกทั้งหมดเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ ห้องนอนเจ้าของบ้านพักเดิม พื้นที่โล่งว่างภายในบ้าน หรือใช้พื้นที่ทั้ง 2 ส่วนพร้อมกัน โดยรูปแบบที่ใช้มากที่สุดคือห้องนอน

3. กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโฮมสเตย์ส่วนมากมีจุดประสงค์ต้องการเข้ามาเรียนรู้วิธีการบริหารจัดการของโฮมสเตย์ และมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการของโฮมสเตย์ในระดับมากในทุก

ด้านและพึงพอใจในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวมากที่สุด และเนื่องจากโฮมสเตย์มีการนำทรัพยากรในพื้นที่ขึ้นมาเพิ่มมูลค่าและมีความคิดที่จะนำเอาวิถีชีวิตมาสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวมาเรียนรู้ และยังมีการทำกันอย่างเป็นโครงข่ายของการท่องเที่ยว จึงอาจเป็นปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวต้องการเข้ามาเรียนรู้การบริหารจัดการของโฮมสเตย์เพื่อนำไปเป็นแบบอย่างต่อไป ซึ่งถือว่าประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

6.4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากงานวิจัย

1. โฮมสเตย์มีบ้านพัก, กิจกรรมและสิ่งแวดล้อมที่ดีอยู่แล้วแต่ขาดการประชาสัมพันธ์และช่องทางการติดต่อ จึงควรเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น เพราะในปัจจุบันมีเพียงช่องทางเดียวคือจากการช่วยประชาสัมพันธ์ของทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง และเพียงจากการบอกต่อของนักท่องเที่ยวที่เข้าพักแล้วเท่านั้น ควรเพิ่มช่องทางในการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น เช่น การตั้งเวปไซต์และการสื่อสารประชาสัมพันธ์ผ่านโซเชียลมีเดีย

2. โฮมสเตย์มีแนวโน้มจะประสบปัญหาในเรื่องผู้สืบทอดในการทำโฮมสเตย์ต่อไปในอนาคต ทางภาครัฐหรือผู้เกี่ยวข้องควรให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้งควรให้ความช่วยเหลือ โดยทำให้คนรุ่นใหม่หรือเยาวชนในชุมชนสนใจในการรักษาโฮมสเตย์ หรือส่งบุคลากรมาช่วยเหลือในการทำโฮมสเตย์หรือช่วยในการปรับปรุงการบริหารจัดการให้ดียิ่งขึ้น

6.5 ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการโฮมสเตย์ ระหว่างโฮมสเตย์ที่ได้รับรางวัลและโฮมสเตย์ที่ไม่ได้รับรางวัล หรือโฮมสเตย์ที่ได้รับรางวัลแต่อยู่กันคนละพื้นที่ เช่น ในแต่ละภาค ว่างค์ประกอบของโฮมสเตย์และการบริหารจัดการเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร รวมถึงข้อดีข้อเสีย ปัญหาอุปสรรคในการบริหารในแต่ละแห่ง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาให้กับโฮมสเตย์แห่งอื่นต่อไป

2. ควรมีการศึกษาแนวโน้มและความต่อเนื่องในอนาคตของโฮมสเตย์ ที่มีการสืบทอดโดยคนรุ่นต่อไปในพื้นที่ในว่ามีแนวโน้มเป็นอย่างไร ยังมีการสืบทอดการทำโฮมสเตย์ต่อไปหรือไม่ จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นลูกหลานหรือคนหนุ่มสาวในพื้นที่ ถ้าหากสามารถบริหารจัดการต่อไปได้ ก็จะเป็นการสานต่อ วิถีชีวิต ประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป หรือถ้ามีแนวโน้มตรงกันข้าม จะมีการรักษาให้คงอยู่ต่อไปได้อย่างไร

3. ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ในเชิงลึก และหลายกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ โดยอยู่ในหลักการของการทำโฮมสเตย์ เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหรือพัฒนาการบริหารจัดการโฮมสเตย์ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- เขาวลิต สิทธิฤทธิ และคณะ. (2545). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างมีส่วนร่วม ตำบลกรุงชิง. มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- เลิศชาย ศิริชัย. (2547). ภูมิปัญญาท้องถิ่นจากข้อเท็จจริงยกระดับสู่กระบวนการทัศนความเข้มแข็งของชุมชน. นครศรีธรรมราช: สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- เสรี พงศ์พิศ. (2545). วิสาหกิจชุมชนไม่ใช่ธุรกิจชุมชน. กรุงเทพมหานคร: บริษัทเอ็ดมันเพรสโปรดักส์ จำกัด.
- เสรี พงศ์พิศ. (2548). ฐานคิดจากแผนแม่บทสู่วิสาหกิจชุมชน. กรุงเทพมหานคร: เจริญวิทย์การพิมพ์.
- เสาวลักษณ์ เลิศบุศย์ สุรพลชัย. (2549). การพัฒนาแหล่งพักอาศัยเพื่อการท่องเที่ยว. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558-2560. Retrieved from http://www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=7114
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2556). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด(มหาชน).
- ชัยยศ อิ่มสุวรรณ์. (2543). การพัฒนารูปแบบการศึกษาชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงตา วงศ์สว่าง. (2549). ทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดราชบุรี. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธงชัย สิ้นดวงษ์. (2542). การจัดการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และ อุทิศ สังข์รัตน์. (2556). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตลุ่ม ทะเลสาบสงขลา. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นักรบ ระวังการณ์ และ คณะ. (2549). มาตรฐานการส่งเสริมการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงมหาดไทย.
- ปณิศา มีจินดา และ ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2554). กลยุทธ์การตลาดและการวางแผน. กรุงเทพมหานคร: เพชรจรัสแสงแห่งโลกธุรกิจ.
- ประพัฒน์ ปัญญาชาติรักษ์. (2546). การพัฒนาที่ยั่งยืนต้องอยู่บนพื้นฐานของทรัพยากรของตนเอง. วารสารเศรษฐกิจและสังคม.

- ปรัชญากรณ์ ไชยคช. (2554). รูปแบบการท่องเที่ยวชนบทในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ปาริชาติ วิสุทธิสมาจาร. (ม.ม.ป.). การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พจนาน สนวนศรี. (2546). คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.
- พรพิมล เฉลิมมีประเสริฐ. (2547). การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดมหาสารคาม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พิมพ์ภัส พงศกรรังศิลป์. (2557). การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาบ้านโคกไคร จังหวัดพังงา. วารสารวิชาการ *Veridian E-Journal* ฉบับมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และ ศิลปะ.
- ภัทรวดี จินดารักษ์. (2559). การท่องเที่ยวชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พื้นที่สีเขียว ตำบลบางกะเจ้าและตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ยุทธนา สมลา. (2549). การบริหารจัดการแหล่งพักอาศัยแบบโฮมสเตย์ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาหมู่บ้านบุไทร อำเภอลำลูกเกด จังหวัดนครราชสีมา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราไพพรรณ แก้วสุริยะ. (2547). กลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. Retrieved from <http://www.stou.ac.th/Tourism/Acheive/April/Topic2.htm>
- ลักษมี เสือแป้น. (2555). ความสำเร็จของการพัฒนากลุ่มอาชีพและความเชื่อมโยงกับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน กรณีศึกษา: กลุ่มอาชีพสตรีแปรรูปผลิตภัณฑ์กล้วย บ้านเขาสะพายแร่ ตำบลสนามแย้ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดกาญจนบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2553). สถิติประยุกต์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2548). พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548. กรุงเทพมหานคร: สำนักการพิมพ์สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564. Retrieved from http://www.nesdb.go.th/ewt_news.php?nid=6420
- สำนักพัฒนาบริการท่องเที่ยว. (2558). มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย พ.ศ. 2558. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2536). พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการพัฒนาชนบทในภูมิภาคกับการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิภูมิปัญญาและมูลนิธิหมู่บ้าน.
- สุรเชษฐ์ บุญพงษ์มณี. (2549). การจัดการที่อยู่อาศัยโฮมสเตย์ ณ บ้านท่าคา อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสงคราม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรีพร พงษ์พานิช. (2544). การมีส่วนร่วมของประชาชน บทบาทใหม่ของประชาชนกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. Retrieved from <http://conservation.forest.ku.ac.th/>.
- อนุชา เล็กสกุลดิถ. (2541). การศึกษาเพื่อกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล (*Marine Ecotourism*). กรุงเทพมหานคร: กองบริการที่ปรึกษาศูนย์บริการวิชาการ.

ภาษาอังกฤษ

- Andrew Marshall. (2006). Best Urban Oasis. Retrieved from <http://content.time.com/time/magazine/article/0,9171,1194117,00.html>
- Best, J. W. (1977). *Research in Education* (Vol. 3). New Jersey: Prentice Hall.
- Lovelock. (2010). *Services Marketing* (Vol. 4). New Jersey: Prentice-Hall.
- Philip Kotler and Kevin Lane Keller. (2012). *Marketing Management* (Vol. 14). New Jersey: Prentice-Hall.
- Schemahorn. (1999). *Management* (Vol. 6). New York: John Wiley & Son.
- World Tourism Organization. (2003). *Thailand Homestay Project Final Report UNDP/WTO PROJECTTTHA/00/003 Sustainable Development of Tourism for Thailand Training course on Homestay Operation*. Madrid: (Mimeographed).

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์ทำวิทยานิพนธ์

เรื่อง การบริหารจัดการที่พักนักท่องเที่ยวในลักษณะวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์ : กรณีศึกษา

วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ จังหวัดสมุทรปราการ

โดย นายกิตติคุณ วงษ์จ้อย โทร 089-129-8553 ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

รหัสบ้านพัก .....

ชื่อ-นามสกุล เจ้าของบ้านพัก .....

ตำแหน่งหน้าที่ในวิสาหกิจชุมชน .....

1.) ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

1.1 จำนวนสมาชิกภายในบ้าน (ที่อาศัยอยู่ประจำ) มีทั้งหมดกี่คน

 1 คน   2 คน   3 คน   อื่นๆ.....

1.2 รายละเอียดของสมาชิกในครอบครัว

ลำดับ	เพศ		อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา	สถานภาพ	
	ชาย	หญิง				โสด	สมรส
1.							
2.							

2.) ข้อมูลเบื้องต้นด้านที่พักโฮมสเตย์

2.1 จำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถรับได้ต่อครั้ง

 1 คน   2 คน   3 คน   อื่นๆ.....

2.2 การเตรียมปรับปรุงบ้านเพื่อใช้เป็นที่พักนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์

 ไม่ปรับปรุง
 ปรับปรุงก่อนทำโฮมสเตย์ เพราะ .....
 ปรับปรุงหลังทำโฮมสเตย์ เพราะ .....

3.) การบริการนักท่องเที่ยว

3.1 พื้นที่สำหรับพักอาศัยของนักท่องเที่ยว

พื้นที่ที่ให้นักท่องเที่ยวพักคือ

 ห้องนอน   พื้นที่โถงรับแขก   ห้องนอนและพื้นที่โถง   อื่นๆ.....

ท่านให้นักท่องเที่ยวใช้ห้องน้ำร่วมกับท่านหรือไม่

 ร่วมกัน   ใช้ห้องน้ำแยก

3.2 การจัดเตรียมบ้านพัก

บริเวณรอบบ้าน

.....
ห้องนอนหรือพื้นที่อื่นๆสำหรับนักท่องเที่ยวและเครื่องนอน

.....

ห้องน้ำและอุปกรณ์อาบน้ำ

.....

ท่านมีกิจกรรมร่วมกันกับนักท่องเที่ยวในระหว่างอยู่ในบ้านหรือไม่อย่างไร

.....

3.3 การบริการอาหารและน้ำดื่มที่เตรียมให้นักท่องเที่ยว

- อาหารเช้า   อาหารกลางวัน   อาหารเย็น   อาหารว่าง
- อาหารใส่บาตรพระ   น้ำดื่ม   อื่นๆ.....

3.4 แหล่งที่มาของวัตถุดิบประกอบอาหารและน้ำดื่ม/น้ำใช้

- วัตถุดิบประกอบอาหาร.....
- น้ำสำหรับดื่ม.....
- น้ำสำหรับใช้.....

4.) ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

4.1 ท่านมีการดูแลรักษาความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยวและทรัพย์สินอย่างไร

4.2 ท่านมีการเตรียมความพร้อมสำหรับปฐมพยาบาลเบื้องต้นอย่างไร

5.) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน

5.1 กิจกรรมภายในหมู่บ้าน

5.2 กิจกรรมภายนอกหมู่บ้าน

5.3 ท่านมีส่วนร่วมในการนำเที่ยวหรือไม่

6.) การบริหารของวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์

6.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

6.2 ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการบริหารโฮมสเตย์หรือไม่อย่างไร

7.) การจัดการโฮมสเตย์ด้านการเงิน

7.1 รายรับที่ได้จากโฮมสเตย์

.....

7.2 ค่าใช้จ่าย

.....

7.3 มีการหักรายได้หักเข้ากองทุนชุมชนหรือไม่

ไม่มี   มี

7.5 ท่านมีความพึงพอใจกับรายได้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมโฮมสเตย์หรือไม่

พอใจ/เพราะ .....

ไม่พอใจ/เพราะ .....

8.) ปัญหาและอุปสรรคที่พบ

8.1 ท่านพบปัญหาและอุปสรรคจากการเข้าร่วมโฮมสเตย์หรือจากนักท่องเที่ยวที่เข้าพักหรือไม่อย่างไร

.....

8.3 เมื่อมีปัญหาหรืออุปสรรคทางวิสาหกิจชุมชนมีการช่วยเหลืออย่างไร

.....

9.) ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของ “วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์”

9.1 เหตุใดท่านถึงเข้าร่วมเป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

.....

9.2 การมีนักท่องเที่ยวเข้ามาพักในวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ ส่งผลต่อท่านและครอบครัวหรือไม่อย่างไร

.....

9.3 ท่านคิดว่าการทำโฮมสเตย์มีส่วนช่วยหรือไม่ ในการพัฒนาชุมชนของท่านอย่างไร

.....

9.4 ท่านคิดว่าการทำโฮมสเตย์ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชนหรือไม่อย่างไร

.....

แบบสัมภาษณ์ทำวิทยานิพนธ์

เรื่อง การบริหารจัดการที่พักนักท่องเที่ยวในลักษณะวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์ : กรณีศึกษา วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้ง
โฮมสเตย์ จังหวัดสมุทรปราการ
โดย นายกิตติคุณ วงษ์จ้อย โทร 089-129-8553 ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับประธานวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

1. จุดประสงค์และแนวความคิดของการบริหารจัดการของโฮมสเตย์

1.1 แนวคิดหลักที่ยึดถือในการดำเนินกิจการและจุดมุ่งหมายสำคัญของโฮมสเตย์ คืออะไร เพราะเหตุใด

.....

1.2 อะไรคือปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้โฮมสเตย์ ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นและได้รับมาตรฐาน Thailand Homestay Standard

.....

1.3 จุดประสงค์ในการจดทะเบียนขึ้นเป็นวิสาหกิจชุมชน คืออะไร เพราะเหตุใด และคิดว่าการเป็นวิสาหกิจชุมชนนั้น จะส่งผลดีอย่างไรต่อโฮมสเตย์

.....

2. การบริหารจัดการด้านอาหารและโภชนาการ

2.1 โฮมสเตย์มีการดูแลเรื่องมื้ออาหารและของว่างให้นักท่องเที่ยวอย่างไร จำนวนกี่มื้อและจัดเตรียมอย่างไร

.....

2.2 โฮมสเตย์มีการเตรียมการและการทำอาหารไว้บริการนักท่องเที่ยวบริเวณใด และมีขั้นตอนอย่างไรบ้าง

.....

2.3 โฮมสเตย์นำน้ำสำหรับดื่มที่ใช้บริการนักท่องเที่ยวและน้ำใช้มาจากที่ใด

.....

2.4 โฮมสเตย์มีการทำความสะอาดและจัดเก็บภาชนะสำหรับใส่อาหารอย่างไร

.....

3. การบริหารจัดการด้านความปลอดภัย

3.1 โฮมสเตย์มีการจัดการดูแลความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยวอย่างไร เช่น การจัดเวรยามหรือดูแลทรัพย์สิน

.....

3.2 โฮมสเตย์มีการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นสำหรับขอความร่วมมือในการดูแลความปลอดภัยหรือหรือไม่ อย่างไร

.....

3.3 โหมสเดย์มีการเตรียมพร้อมสำหรับเหตุฉุกเฉินและจัดอบรมปฐมพยาบาลหรือไม่อย่างไร

.....

3.4 โหมสเดย์มีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เกี่ยวกับความปลอดภัยอย่างไรบ้าง ทั้งต่อชุมชนเองและนักท่องเที่ยว

.....

4. การบริหารจัดการองค์กร

4.1 โหมสเดย์มีการบริหารจัดการองค์กรอย่างไร มีการประสานงานกับภาครัฐในพื้นที่หรือไม่อย่างไร

.....

4.2 โหมสเดย์มีการจัดตั้งคณะกรรมการและการคัดเลือกคุณสมบัติของคณะกรรมการ อย่างไร สมาชิกโหมสเดย์มีส่วนร่วมในการตั้งคณะกรรมการอย่างไร

.....

4.3 โหมสเดย์มีการกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการอย่างไร และมีค่าตอบแทนในการทำงานหรือไม่

.....

4.4 โหมสเดย์ มีกติกา กฎระเบียบข้อบังคับอย่างไรบ้างและสมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดหรือไม่อย่างไร

.....

4.5 โหมสเดย์มีขั้นตอนในการรับนักท่องเที่ยวอย่างไร เช่น การติดต่อเข้าพัก

.....

4.6 โหมสเดย์มีการบริหารจัดการด้านการเงินอย่างไร และมีการจัดสรรรายได้ให้กับสมาชิกอย่างไร

.....

4.7 โหมสเดย์มีสวัสดิการสำหรับสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโหมสเดย์ หรือไม่ อะไรบ้าง

.....

5. การบริหารจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

5.1 โหมสเดย์มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดเด่นหรือไม่ มีอะไรบ้างและมีสถานที่ตั้งอยู่ที่ใด

.....

5.2 โหมสเดย์มีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในชุมชนหรือไม่ มีอะไรบ้าง และมีกำหนดการตารางของกิจกรรมอย่างไร

.....

5.3 โหมสเดย์มีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายนอกชุมชนหรือไม่ มีอะไรบ้าง และมีกำหนดการตารางของกิจกรรมอย่างไร

.....

5.4 รายการนำเที่ยวหรือกิจกรรมของโหมสเดย์ มีการกำหนดขึ้นมาโดยผู้ใด สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างไร

.....

5.5 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเป็นผู้นำเที่ยวเองหรือไม่หรือประสานงานให้มัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำเที่ยว

.....

6. การบริหารจัดการด้านทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม

6.1 โฮมสเตย์มีแนวคิดหรือนโยบายในการดูแลรักษาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ และท่องเที่ยวของชุมชน อย่างไร

.....

6.2 โฮมสเตย์มีกิจกรรมส่งเสริมสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่อย่างไร

.....

6.3 โฮมสเตย์มีการกำหนดขีดความสามารถในการรับนักท่องเที่ยวหรือไม่ หากมีจำนวนนักท่องเที่ยวเกินความสามารถรับได้จะมีวิธีรับมืออย่างไร

.....

6.4 โฮมสเตย์มีประเพณีและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนอะไรบ้าง

.....

6.5 โฮมสเตย์มีนโยบายหรือการดูแลรักษาวิถีชีวิต ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนอย่างไร

.....

7. การบริหารจัดการด้านมูลค่าเพิ่มของโฮมสเตย์

7.1 ผลิตภัณฑ์ของโฮมสเตย์ มีอะไรบ้าง และมีจุดเด่นอย่างไร

.....

7.2 โฮมสเตย์มีแผนงานพัฒนาหรือส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ของโฮมสเตย์ หรือไม่อย่างไร

.....

8. การบริหารจัดการด้านการประชาสัมพันธ์

8.1 โฮมสเตย์มีแนวคิดและรูปแบบการประชาสัมพันธ์อย่างไร ช่องทางไหน มีการประสานงานหน่วยงานท้องถิ่นหรือไม่อย่างไร

.....

8.3 กลุ่มเป้าหมาย(ผู้เข้าพักโฮมสเตย์)คือใคร เพราะเหตุใด

.....

9. ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญทางกายภาพและการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ คืออะไร แล้วมีการแก้ปัญหาอย่างไร

.....

แบบสอบถามการทำวิทยานิพนธ์

เรื่อง การบริหารจัดการที่พนักงานท่องเที่ยวในลักษณะวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์ : กรณีศึกษา

วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ จังหวัดสมุทรปราการ

โดย นายกิตติคุณ วงษ์จ้อย โทร 089-129-8553 ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การกรอกแบบสอบถามนี้ ข้อมูลต่างๆผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ การนำเสนอข้อมูลจะทำทสรูปเป็นภาพรวม โดยไม่ได้
แสดงข้อมูลที่เกี่ยวข้องเป็นรายบุคคลแต่อย่างใด ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม : โปรดทำเครื่องหมาย ใน เพื่อตอบคำถามดังต่อไปนี้

1.) เพศ

ชาย

หญิง

2.) อายุ

0-15 ปี

16-20 ปี

21-25 ปี

26-30 ปี

31-35 ปี

36-40 ปี

41-45 ปี

46-50 ปี

51-55 ปี

55-60 ปี

60 ปี ขึ้นไป

3.) อาชีพ

ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ

พนักงานบริษัทเอกชน

ธุรกิจส่วนตัว

รับจ้างทั่วไป

นักเรียน/นักศึกษา

อื่นๆ.....

4.) ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าประถมศึกษา

ประถมศึกษาที่ 6

มัธยมต้น/ปลาย

อนุปริญญา/ ปวช. ปวส.

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

5.) ท่านเดินทางมาจากที่ใด (ภูมิลำเนาของท่าน)

กรุงเทพมหานคร

ต่างจังหวัด.....

ต่างประเทศ.....

6.) ท่านเคยเข้าพักที่ บางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ มาก่อนหรือไม่

เคย ก็ครั้ง.....ครั้ง

ไม่เคย

7.) ท่านรู้จัก บางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ ได้อย่างไร

- หน้า Website ต่างๆ สื่อ Social media ต่างๆ เช่น Facebook, Instagram
- สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ เช่น แผ่นพับ ใบปลิว การบอกต่อจากเพื่อนหรือคนรู้จัก
- โฆษณาทางโทรทัศน์หรือวิทยุ อื่นๆ .....

8.) จุดประสงค์ของท่านในการเข้าพักครั้งนี้ เพื่ออะไร

- พักผ่อน ทักษะศึกษา/ดูงานโฮมสเตย์ แวะระหว่างเดินทาง
- ทำกิจกรรม/เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น อื่นๆ .....

9.) ระยะเวลาในการเข้าพักของท่านในครั้งนี้

- ค้าง 1 คืน ค้างมากกว่า 1 คืน อื่นๆ.....

10.) ท่านเดินทางมากับผู้ใด มากี่ท่าน? (รวมตัวท่านเองด้วย)

- คนเดียว 2คน(คู่รัก) ครอบครัว
- หมู่คณะ(กลุ่มเพื่อน) ..... ท่าน หน่วยงานเอกชนหรือรัฐบาล ..... ท่าน

11.) ท่านเดินทางมาโดยวิธีใด

- รถยนต์ส่วนตัว รถรับจ้าง(รถบัส,รถตู้) รถโดยสารสาธารณะ

12.) ท่านต้องการมาพักที่ บางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ อีกครั้งไหม

- มาพักอีก เพราะ

.....

.....

.....

.....

- ไม่มาพักอีก เพราะ

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจในการเข้าพักบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่าง โดยมีเกณฑ์ในการวัด ดังนี้

รายละเอียด	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่พอใจ
1. องค์ประกอบและลักษณะของที่พักร					
รูปลักษณความสวยงามของที่พักร					
สภาพและการดูแลรักษาที่พักร					
2. ความสะอาดและความสบายของที่พักร					
ความสะอาดภายในที่พักร					
การถ่ายเทของอากาศในที่พักร					
แสงสว่างภายในที่พักร					
การป้องกันแมลงและสัตว์อื่นรบกวนในที่พักร					
คุณภาพและความสะอาดของเครื่องนอนที่จัดไว้ให้					
ความเพียงพอของเครื่องนอนที่จัดหาไว้ให้					
3. ห้องน้ำและห้องส้วม					
สภาพและความสะอาดของห้องน้ำที่พักร					
คุณภาพของอุปกรณ์อาบน้ำที่จัดหาไว้ให้					
ความเพียงพอของอุปกรณ์อาบน้ำที่จัดหาไว้ให้					
4. บริเวณโดยรอบที่พักร					
สภาพภูมิทัศน์บริเวณโดยรอบที่พักร					
ความสะอาดบริเวณโดยรอบที่พักร					
5. อัยาศัยไมตรีของเจ้าของบ้าน					
อัยาศัยและการดูแลเอาใจใส่ของเจ้าของบ้านพักร					
6. การบริการของโฮมสเตย์					
ความสะดวกและช่องทางในการติดต่อจองบ้านพักร					
ราคาค่าที่พักรโฮมสเตย์(รวมค่าอาหาร)					
การอำนวยความสะดวกในการเดินทางมาโฮมสเตย์					
การจัดสรรบ้านพักรให้กับนักท่องเที่ยว					

รายละเอียด(ต่อ)	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่พอใจ
7. การดูแลรักษาความปลอดภัยของโฮมสเตย์					
อุปกรณ์สื่อของประตูเพื่อความปลอดภัยในที่พัก					
การดูแลรักษาความปลอดภัยของโฮมสเตย์					
การเตรียมพร้อมช่วยเหลือนักท่องเที่ยวกรณีฉุกเฉิน					
8. อาหารและน้ำดื่ม					
จำนวนอาหารจัดทำให้					
ความหลากหลายของเมนูอาหาร					
รสชาติของอาหาร					
ความสดและความสะอาดของอาหาร					
คุณภาพและความสะอาดของน้ำดื่ม					
ความสะอาดของภาชนะใส่อาหาร					
9. ที่รับประทานอาหารและห้องครัว					
สภาพและความสะอาดของที่รับประทานอาหาร					
สภาพและความสะอาดของที่ประกอบอาหาร					
10 การประชาสัมพันธ์ของโฮมสเตย์					
การโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ของโฮมสเตย์					
11. ประเพณีวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยว					
การดูแลรักษาประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นของโฮมสเตย์					
การดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวของโฮมสเตย์					
อัธยาศัยและความเอาใจใส่ของวิทยากร					
การอำนวยความสะดวกในการเช่าจักรยาน, เรือและการนำเที่ยว					

รายละเอียด(ต่อ)	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่พอใจ
12. กิจกรรมของโฮมสเตย์					
ความหลากหลายของกิจกรรมที่มีของโฮมสเตย์					
ราคาค่าใช้จ่ายในการทำกิจกรรมของโฮมสเตย์					
13. ผลิตภัณฑ์ของโฮมสเตย์					
ความคิดสร้างสรรค์ของผลิตภัณฑ์โฮมสเตย์					
ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์โฮมสเตย์					
ราคาของผลิตภัณฑ์โฮมสเตย์					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

QUESTIONNAIRE FOR THESIS

Homestay accommodation management by community enterprise :

A case study of Bang Nam phueng Homestay community enterprise, Samutprakan province

Department of Housing, Faculty of Architecture, Chulalongkorn University

The information within this questionnaire will be kept confidential. The presentation of said information will be summarized into an overview without any references to any persons involved. Thank you for your kindness.

PART 1 GENERAL INFORMATION

Please fill in a checkmark ✓ in to answer the questions

1.) GENDER

Male

Female

2.) AGE

0-15 years

16-20 years

21-25 years

26-30 years

31-35 years

36-40 years

41-45 years

46-50 years

51-55 years

55-60 years

60 years or older

3.) OCCUPATION

Government official

Private enterprise employee

Business owner

General contractor

Students

Others .....

4.) ACADEMIC DEGREE

Lower than elementary education

Elementary education

Secondary education

Diploma/Vocational certificate

Bachelor's degree

Higher than bachelor's degree

5.) WHERE ARE YOU FROM AND HOW DID YOU COME HERE ?

Bangkok

Other provinces .....

Other country .....

6.) YOU EVER STAYED HERE BEFORE ?

Yes, ... times.

No, I haven't.

7.) HOW DID YOU KNOW ABOUT BANG NAM PHUENG HOMESTAY ?

- Websites
- Social media/Facebook
- Printed media
- Friends/By word of mouth
- Television/Radio
- Others .....

8.) WHAT OBJECTIVE IN STAYING HERE ?

- Relax
- Field trip/Fieldwork
- Local culture study
- To do community activities
- Others .....

9.) DURATION OF STAY (THIS TIME)

- 2 days 1 night
- more then 1 night
- Others .....

10.) WHO ARE YOU TRAVELING WITH ? HOW MANY PERSON ?

- Alone
- Lover
- Parents and children
- Family/Relatives
- Friends (group)
- From organizations

11.) HOW DID YOU COME HERE ?

- By private car
- By tourist bus/van
- By public transport

12.) WOULD YOU LIKE TO COMEBACK HERE AGAIN ?

- Yes, because

.....

.....

.....

.....

- No, because

.....

.....

.....

.....

PART 2 SATISFACTIONS IN STAYING AT BANG NAM PHUENG HOMESTAY

Please fill in a checkmark ✓ in the gap in accordance with the criteria

	Level of satisfaction				
	Very High	High	Moderate	Low	Very Low
House's appearance					
House's condition					
Cleanliness inside the house					
House's ventilation					
Lighting inside/outside the house					
Protection against insects and other animals					
Quality and cleanliness of provided bedding					
Amount of bedding equipment provided for tourists					
Condition and cleanliness of bathrooms/bathing areas/water					
Quality of provided towel, soap and shampoo					
Amount of towel, soap and shampoo provided for tourists					
Landscape around the house					
Cleanliness around the house					
House's owner hospitality /attentiveness towards tourists					

	Level of satisfaction				
	Very High	High	Moderate	Low	Very Low
Convenience in room/house booking					
Homestay fee (including food service)					
Convenience in arriving at the homestay					
House's allocation for tourists by homestay					
Room's locks for security					
Homestay's security guard management system					
Preparedness in case of tourists' emergency by homestay					
Number of dishes(food) is provided by homestay					
Menu's diversity					
Food's taste					
Food's freshness and cleanliness					
Drinking water's quality and cleanliness					
Cleanliness of Plate and bowl					
Kitchen area cleanliness					
Dining area cleanliness					
Homestay's public relations					

	Level of satisfaction				
	Very High	High	Moderate	Low	Very Low
Activity's variety					
Activity fees					
Creative of community products					
Variety of community products					
Price of community products					

Other opinion/Suggestions

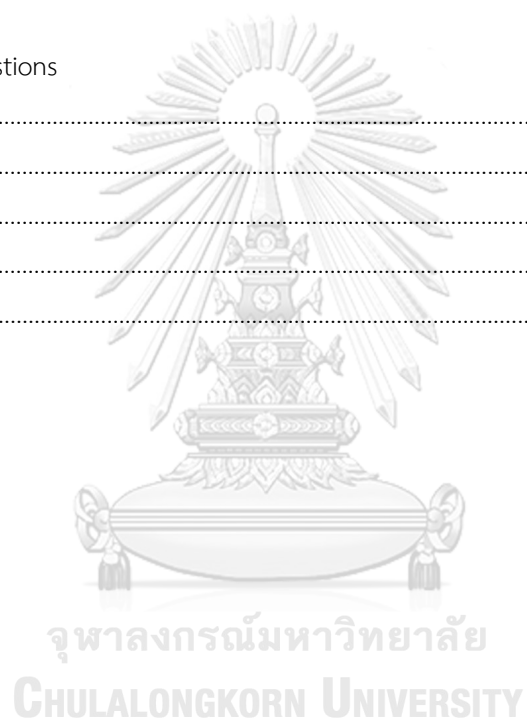
.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

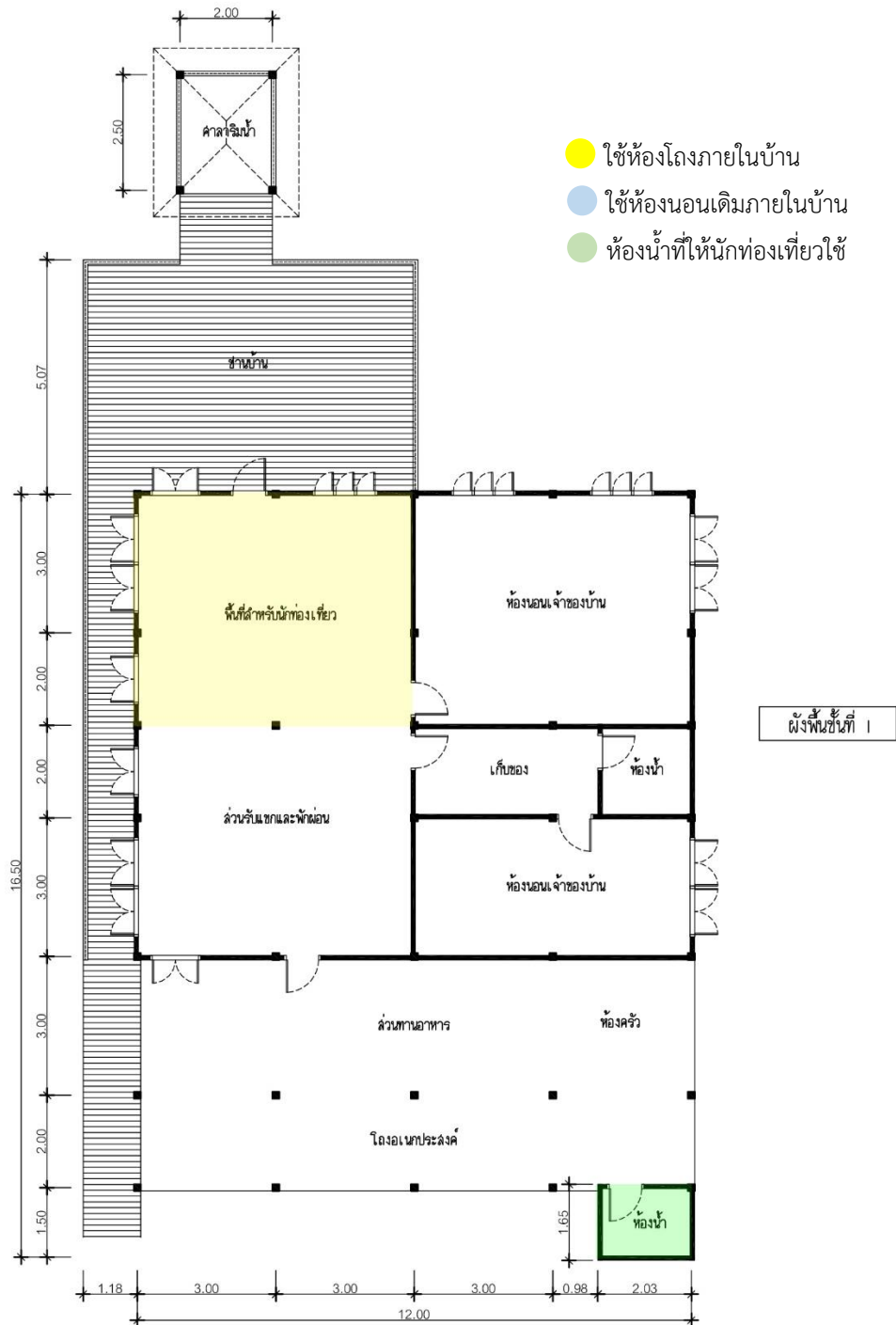
แบบสำรวจบ้านพักโฮมสเตย์ H1

ชื่อ-นามสกุลเจ้าของบ้านพัก

คุณอนงค์ เฮงอุดม

ตำแหน่งหน้าที่ในโฮมสเตย์

สมาชิกโฮมสเตย์

รูปภาพที่ ข-1 แสดงผังบ้านพักโฮมสเตย์ของ คุณอนงค์ เฮงอุดม

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัยจากการสำรวจ

รูปภาพที่ ข-2 แสดงลักษณะพื้นที่ใช้สอยภายนอกและภายในบ้านของ คุณอนงค์ เฮงอุดม
ที่มา : ภาพถ่ายโดยผู้วิจัยจากการสำรวจ

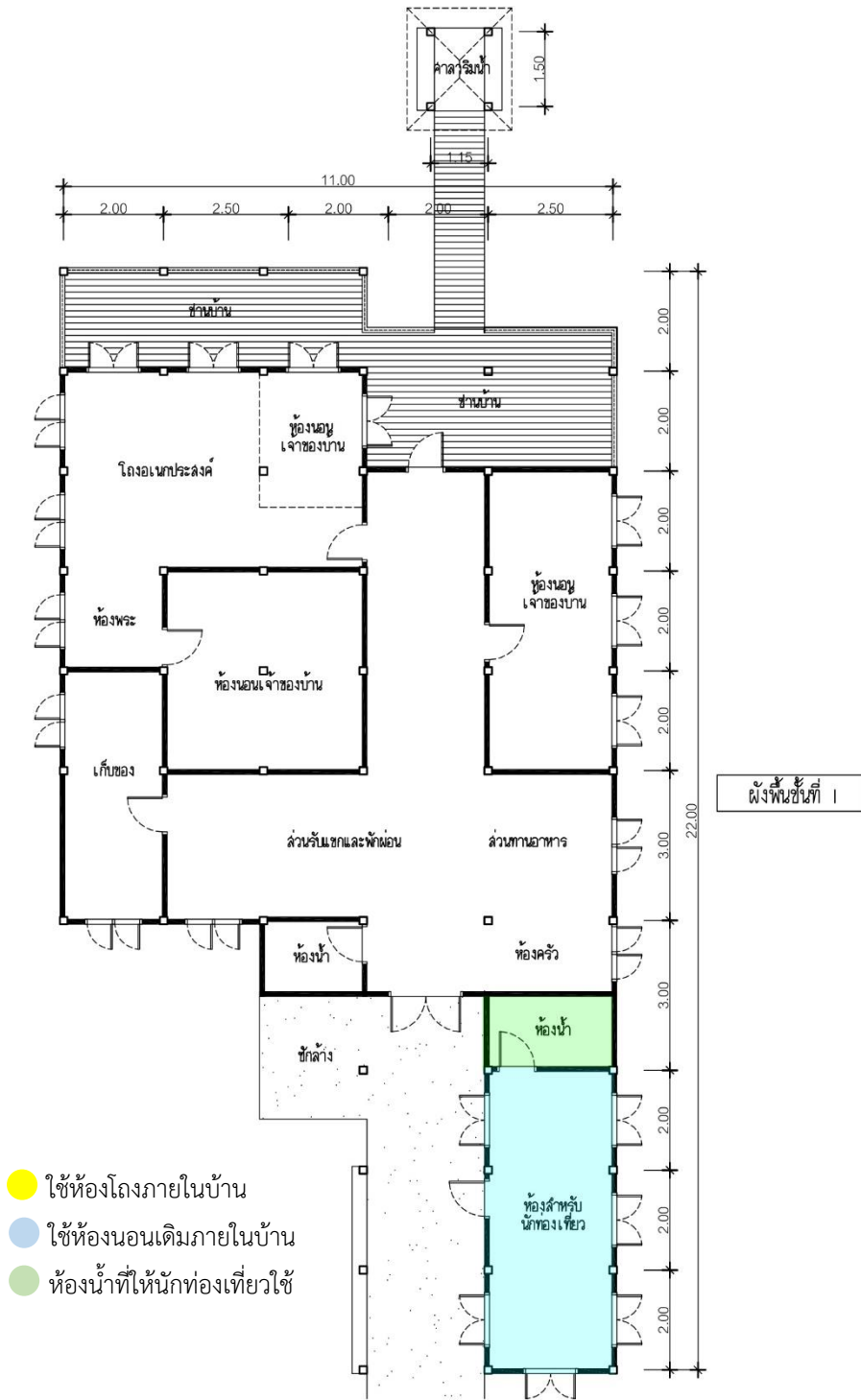
แบบสำรวจบ้านพักโฮมสเตย์ H2

ชื่อ-นามสกุลเจ้าของบ้านพัก

คุณอรุณี ผดุงบุตร

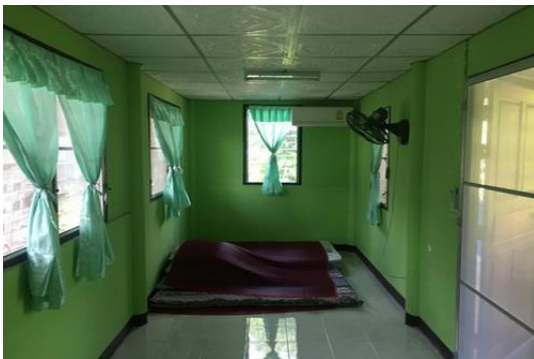
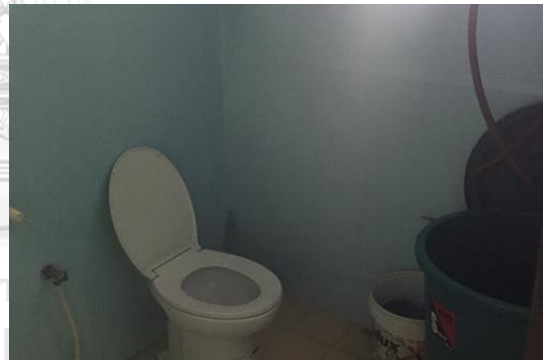
ตำแหน่งหน้าที่ในโฮมสเตย์

สมาชิกโฮมสเตย์

รูปภาพที่ ข-3 แสดงผังบ้านพักโฮมสเตย์ของ คุณอรุณี ผดุงบุตร

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัยจากการสำรวจ

รูปภาพที่ ข-4 แสดงลักษณะพื้นที่ใช้สอยภายนอกและภายในบ้านของ นางสาวอรุณี ผดุงบุตร
ที่มา : ภาพถ่ายโดยผู้วิจัยจากการสำรวจ

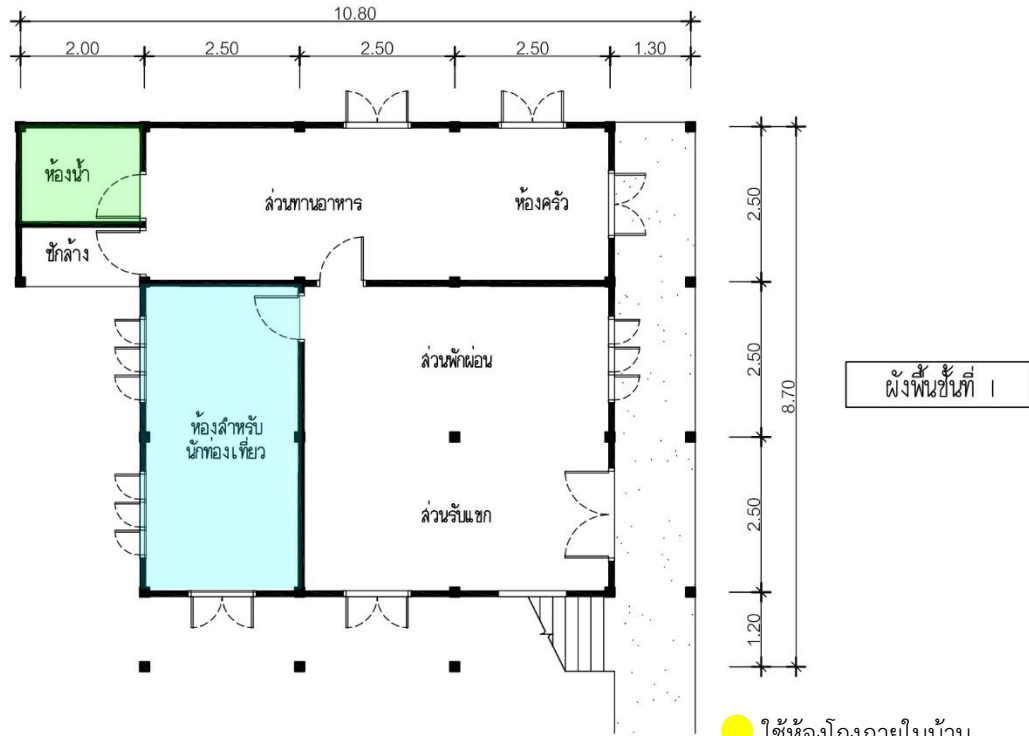
แบบสำรวจบ้านพักโฮมสเตย์ H3

ชื่อ-นามสกุลเจ้าของบ้านพัก

คุณปรีชา พุ่มพิมล

ตำแหน่งหน้าที่ในโฮมสเตย์

สมาชิกโฮมสเตย์

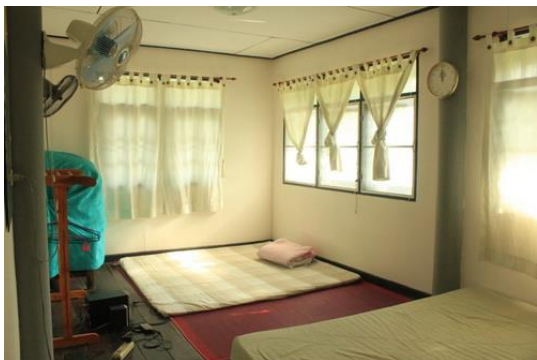
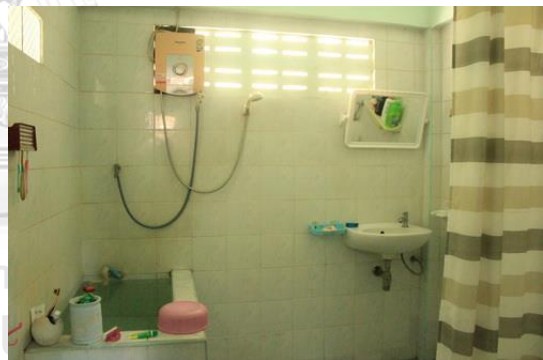

- ใช้ห้องโถงภายในบ้าน
- ใช้ห้องนอนเดิมภายในบ้าน
- ห้องน้ำที่เห็นนักท่องเที่ยวใช้

รูปภาพที่ ข-5 แสดงผังบ้านพักโฮมสเตย์ของ นายปรีชา พุ่มพิมล

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัยจากการสำรวจ

รูปภาพที่ ข-6 แสดงลักษณะพื้นที่ใช้สอยภายนอกและภายในบ้านของ คุณปรีชา พุ่มพิมล
ที่มา : ภาพถ่ายโดยผู้วิจัยจากการสำรวจ

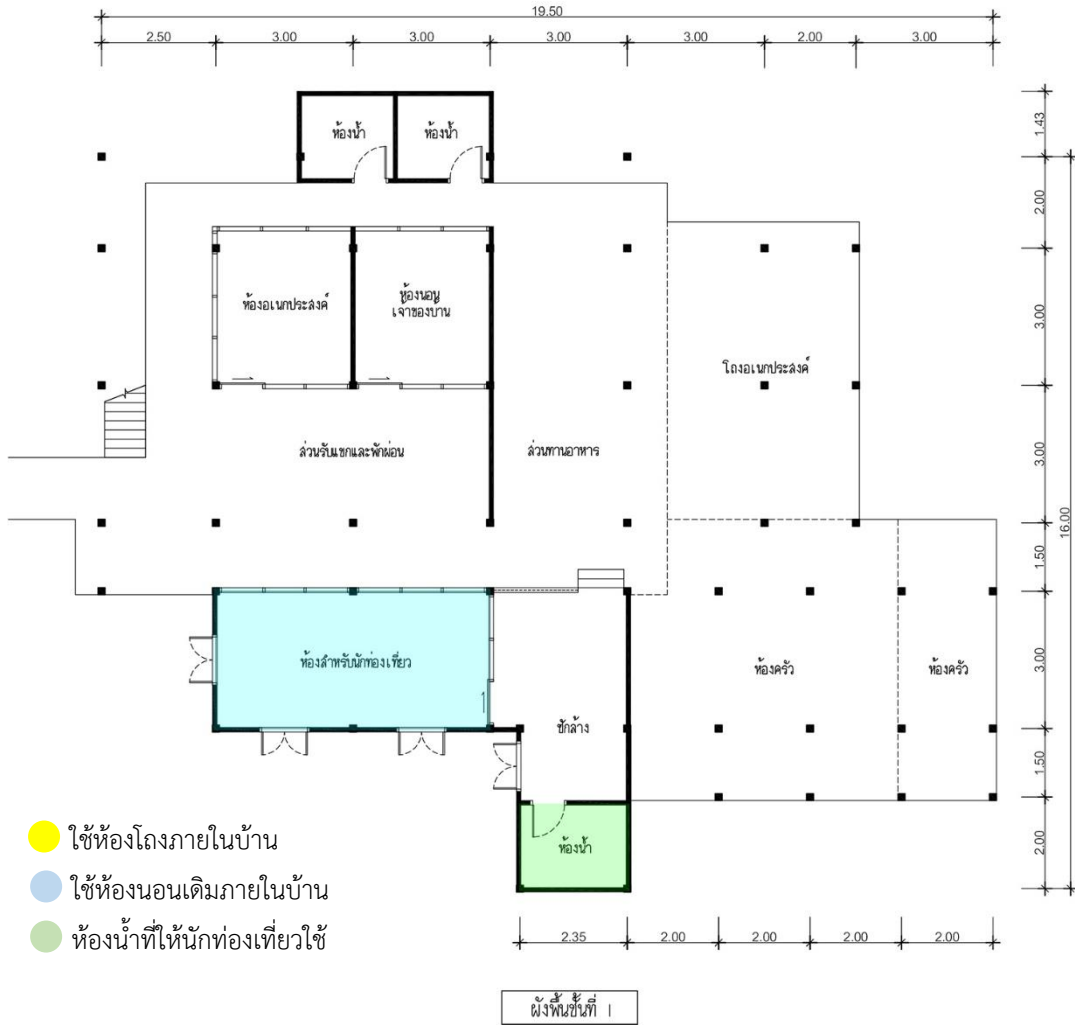
แบบสำรวจบ้านพักโฮมสเตย์ H4

ชื่อ-นามสกุลเจ้าของบ้านพัก

คุณอาภรณ์ พานทอง

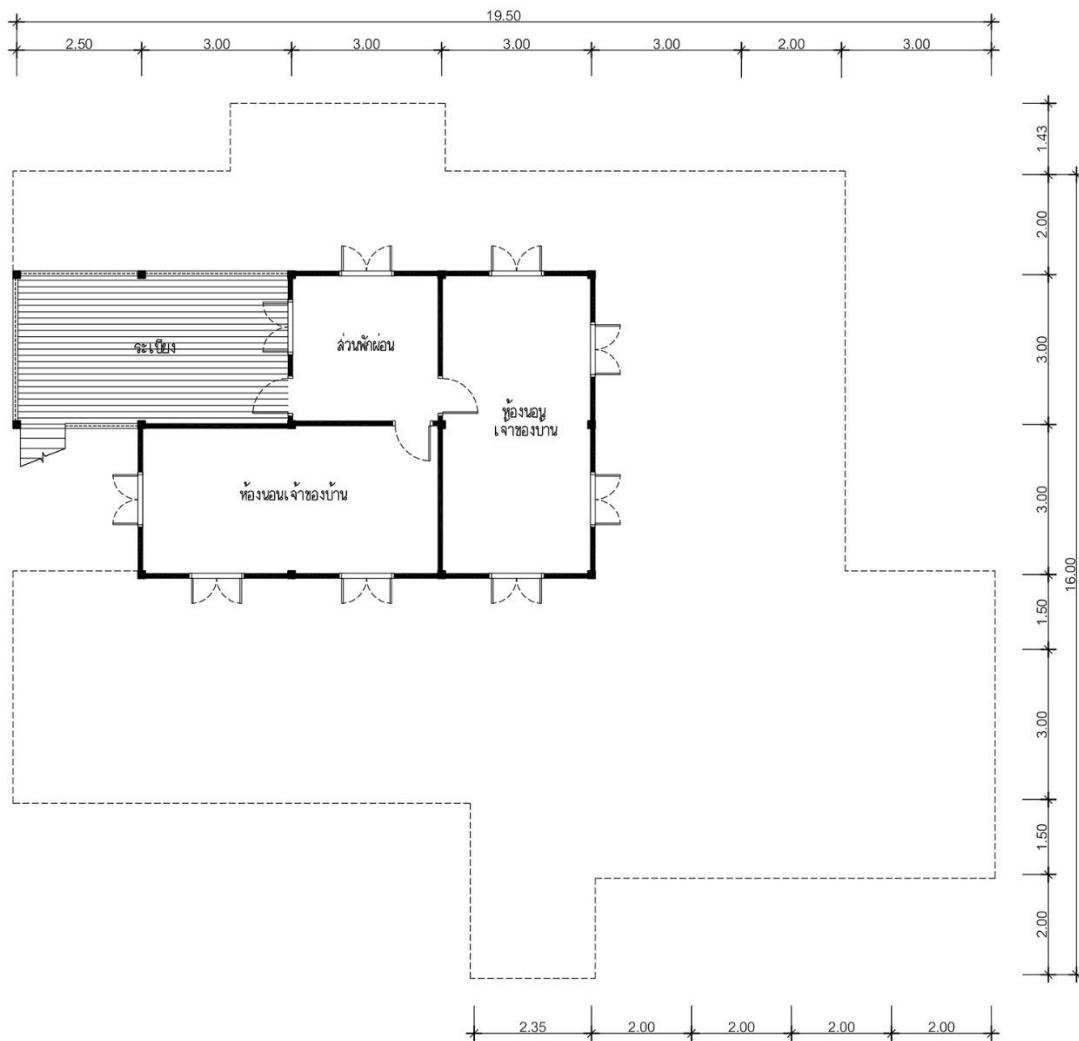
ตำแหน่งหน้าที่ในโฮมสเตย์

ประธานโฮมสเตย์

รูปภาพที่ ข-7 แสดงผังบ้านพักโฮมสเตย์ของ คุณอาภรณ์ พานทอง (1)

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัยจากการสำรวจ

ผังพื้นที่ 2

รูปภาพที่ ข-8 แสดงผังบ้านพักโฮมสเตย์ของ คุณอาภรณ์ พานทอง (2)
ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัยจากการสำรวจ

รูปภาพที่ ข-9 แสดงลักษณะพื้นที่ใช้สอยภายนอกและภายในบ้านของ คุณอาภรณ์ พานทอง
ที่มา : ภาพถ่ายโดยผู้วิจัยจากการสำรวจ

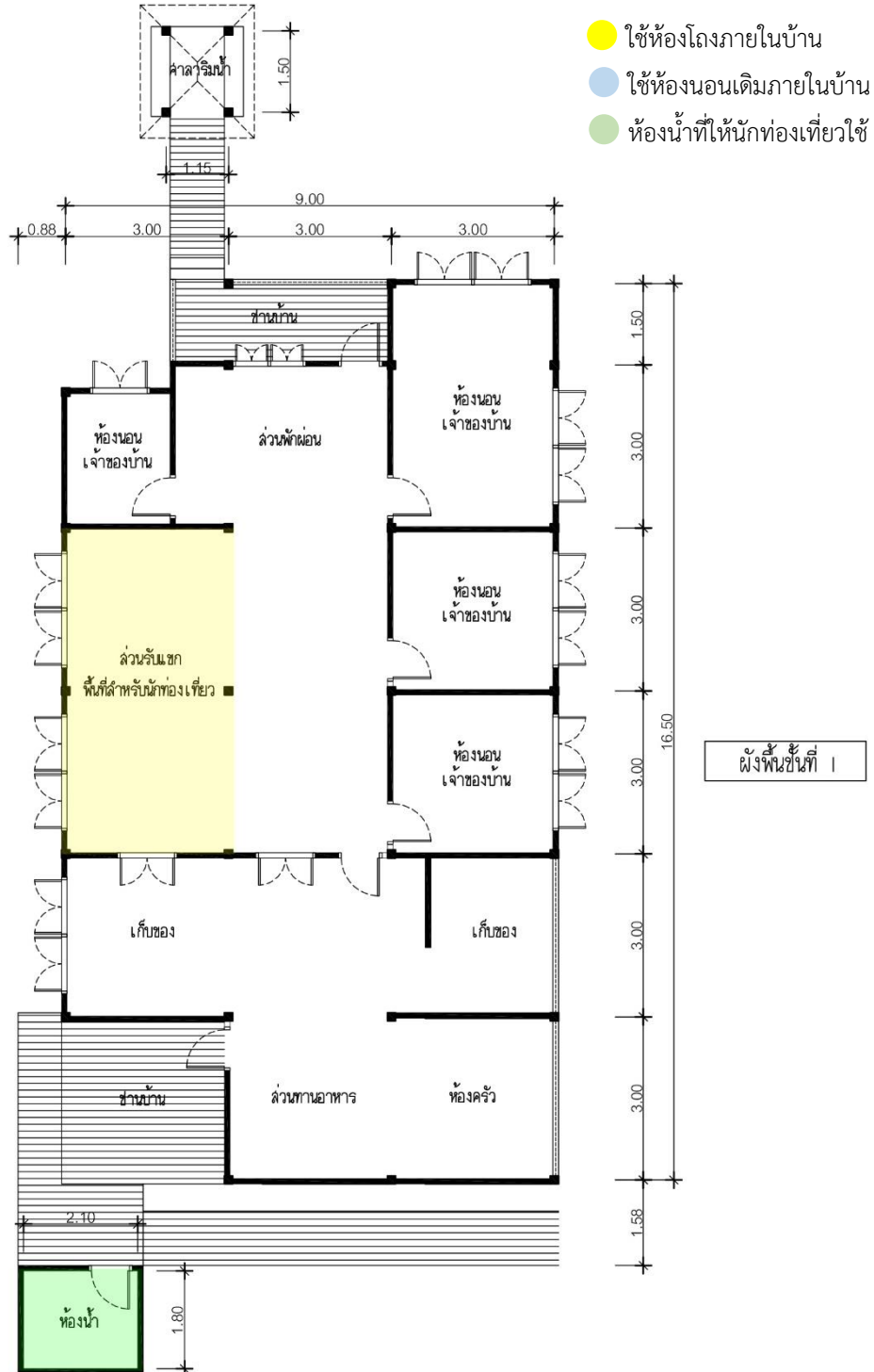
แบบสำรวจบ้านพักโฮมสเตย์ H5

ชื่อ-นามสกุลเจ้าของบ้านพัก

คุณพรรณทิพย์ พูนสวัสดิ์

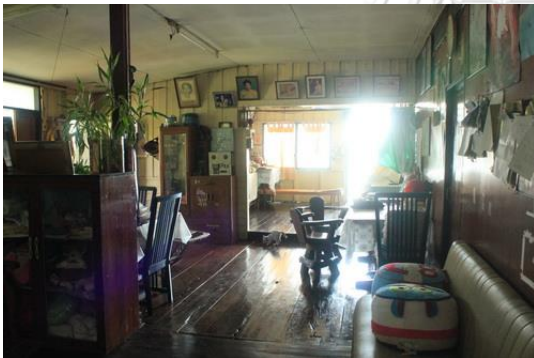
ตำแหน่งหน้าที่ในโฮมสเตย์

สมาชิกโฮมสเตย์

รูปภาพที่ ข-10 แสดงผังบ้านพักโฮมสเตย์ของ คุณพรรณทิพย์ พูนสวัสดิ์

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัยจากการสำรวจ

รูปภาพที่ ข-11 แสดงลักษณะพื้นที่ใช้สอยภายนอกและภายในบ้านของ คุณพรรณทิพย์ พูนสวัสดิ์
ที่มา : ภาพถ่ายโดยผู้วิจัยจากการสำรวจ

แบบสำรวจบ้านพักโฮมสเตย์ H6

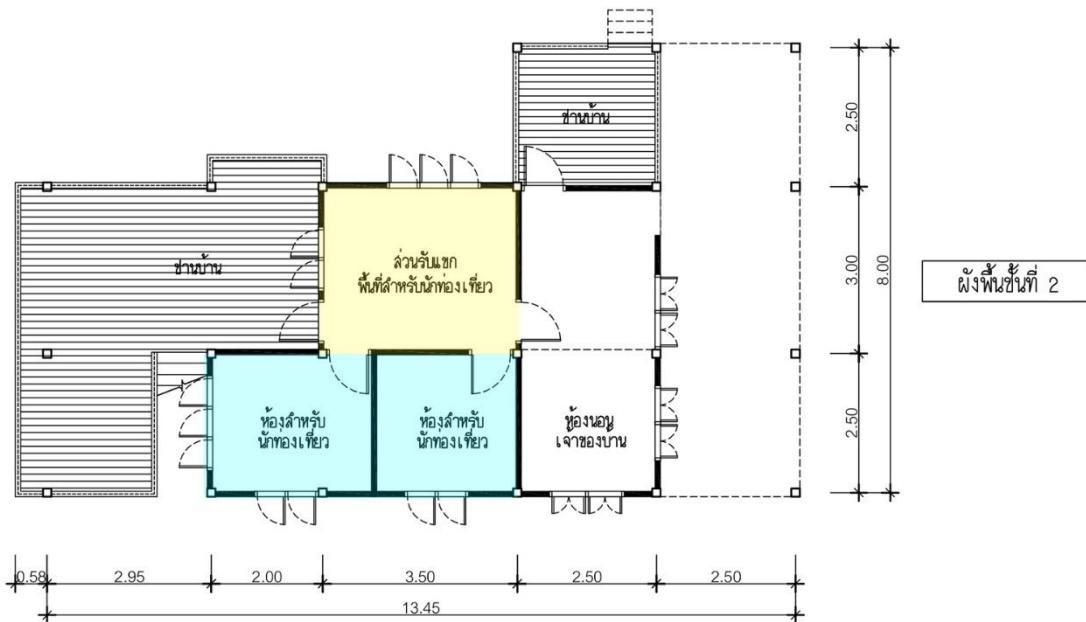
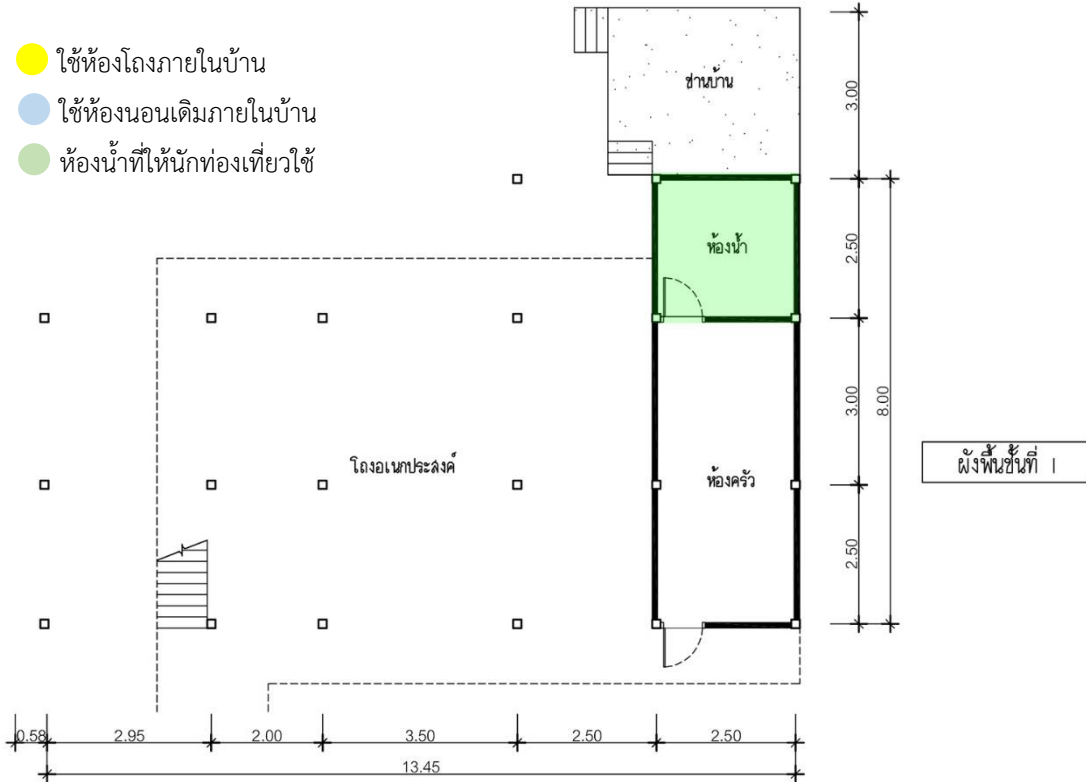
ชื่อ-นามสกุลเจ้าของบ้านพัก

คุณพิไล พูนสวัสดิ์

ตำแหน่งหน้าที่ในโฮมสเตย์

สมาชิกโฮมสเตย์

- ใช้ห้องโถงภายในบ้าน
- ใช้ห้องนอนเดิมภายในบ้าน
- ห้องน้ำที่ให้นักท่องเที่ยวใช้

รูปภาพที่ ข-12 แสดงผังบ้านพักโฮมสเตย์ของ คุณพิไล พูนสวัสดิ์

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัยจากการสำรวจ

รูปภาพที่ ข-13 แสดงลักษณะพื้นที่ใช้สอยภายนอกและภายในบ้านของ คุณพิไล พูนสวัสดิ์
ที่มา : ภาพถ่ายโดยผู้วิจัยจากการสำรวจ

แบบสำรวจบ้านพักโฮมสเตย์ H7

ชื่อ-นามสกุลเจ้าของบ้านพัก

คุณปิยพงศ์ พูลสวัสดิ์

ตำแหน่งหน้าที่ในโฮมสเตย์

สมาชิกโฮมสเตย์

รูปภาพที่ ข-14 แสดงผังบ้านพักโฮมสเตย์ของ คุณปิยพงศ์ พูลสวัสดิ์

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัยจากการสำรวจ

รูปภาพที่ ข-15 แสดงลักษณะพื้นที่ใช้สอยภายนอกและภายในบ้านของ คุณปิยพงศ์ พูลสวัสดิ์
ที่มา : ภาพถ่ายโดยผู้วิจัยจากการสำรวจ

แบบสำรวจบ้านพักโฮมสเตย์ H8

ชื่อ-นามสกุลเจ้าของบ้านพัก

คุณอทิวัต รอดคลองตัน

ตำแหน่งหน้าที่ในโฮมสเตย์

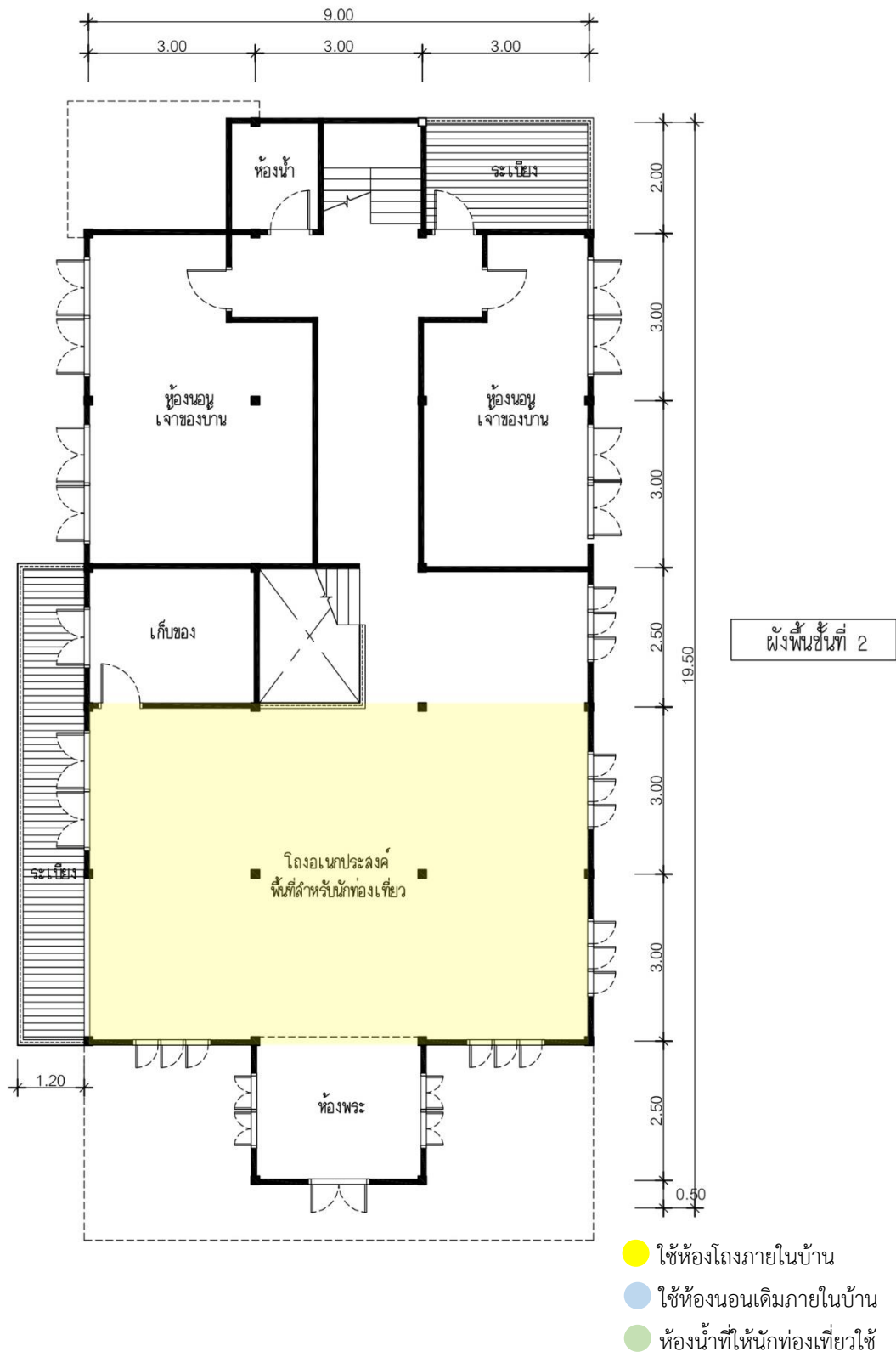
สมาชิกโฮมสเตย์

รูปภาพที่ ข-16 แสดงผังบ้านพักโฮมสเตย์ของคุณอทิวัต รอดคลองตัน

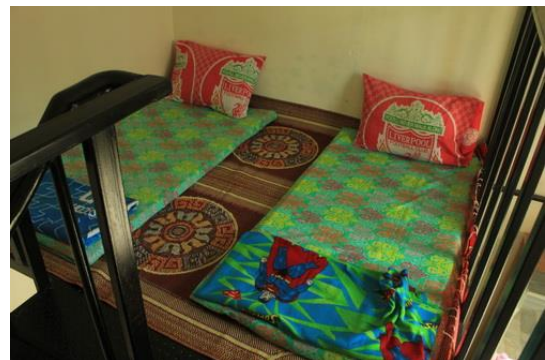
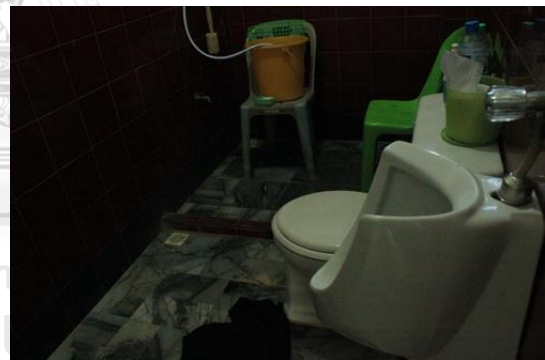
ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัยจากการสำรวจ

รูปภาพที่ ข-17 แสดงผังบ้านพักโฮมสเตย์ของ คุณอทิวต์ รอดคลองตัน

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัยจากการสำรวจ

รูปภาพที่ ข-18 แสดงลักษณะพื้นที่ใช้สอยภายนอกและภายในบ้านของ คุณอทิวัด รอดคลองตัน
ที่มา : ภาพถ่ายโดยผู้วิจัยจากการสำรวจ

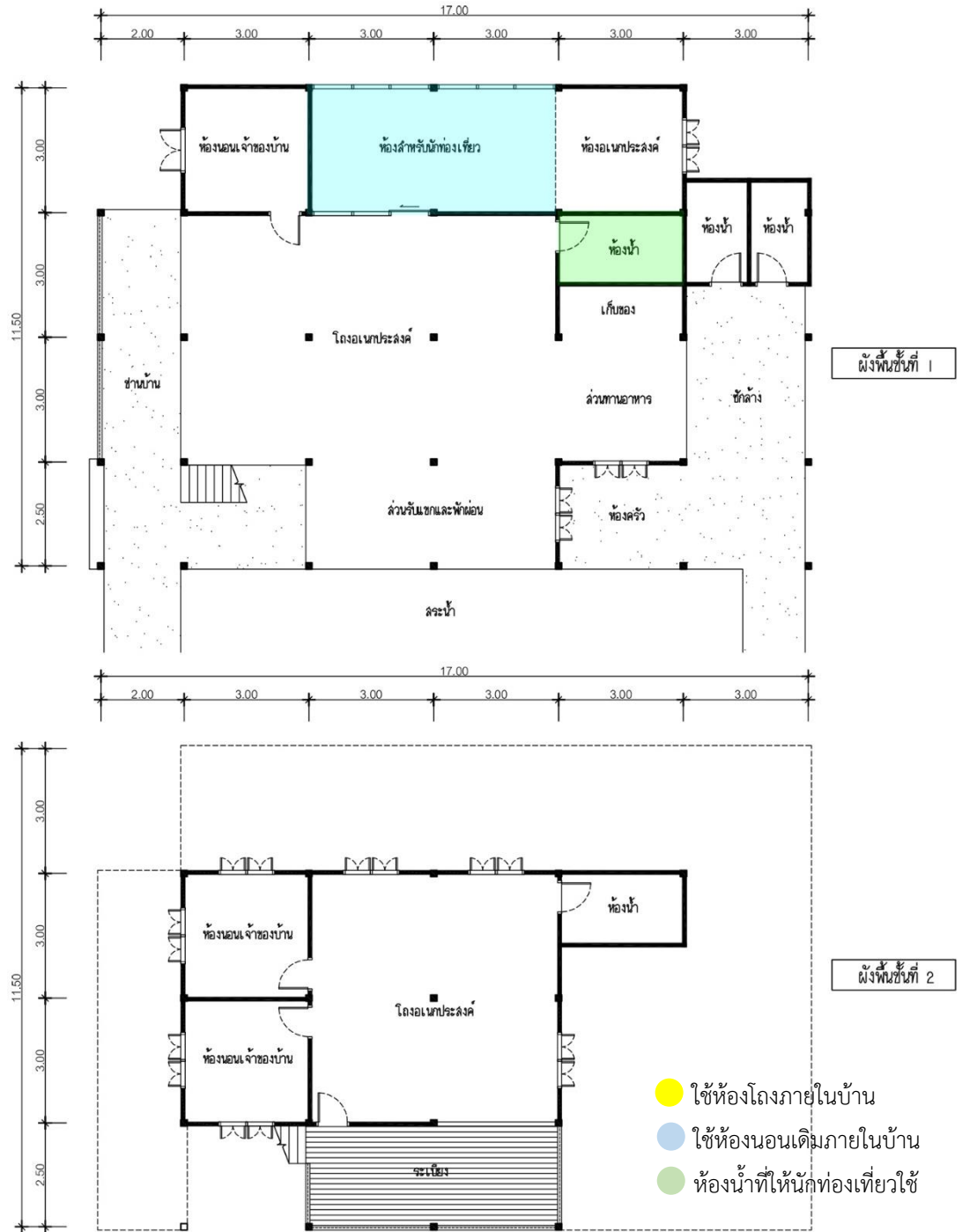
แบบสำรวจบ้านพักโฮมสเตย์ H9

ชื่อ-นามสกุลเจ้าของบ้านพัก

คุณศิริพร พูลสุข

ตำแหน่งหน้าที่ในโฮมสเตย์

สมาชิกโฮมสเตย์

รูปภาพที่ ข-19 แสดงผังบ้านพักโฮมสเตย์ของ คุณศิริพร พูลสุข

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัยจากการสำรวจ

รูปภาพที่ ข-20 แสดงลักษณะพื้นที่ใช้สอยภายนอกและภายในบ้านของ คุณศิริพร พูลสุข
ที่มา : ภาพถ่ายโดยผู้วิจัยจากการสำรวจ

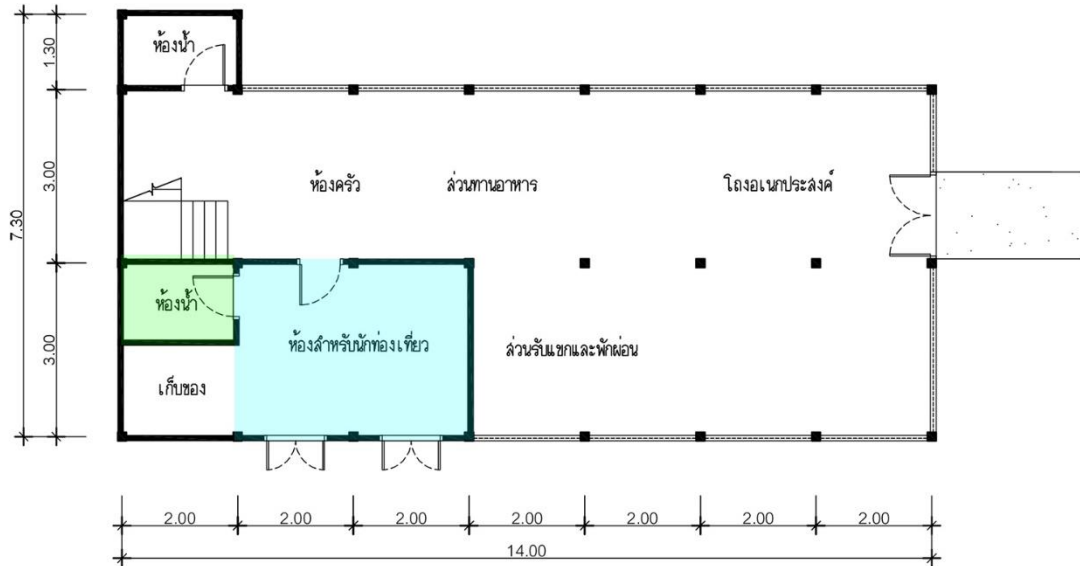
แบบสำรวจบ้านพักโฮมสเตย์ H10

ชื่อ-นามสกุลเจ้าของบ้านพัก

คุณจรรยา คหัทธธา

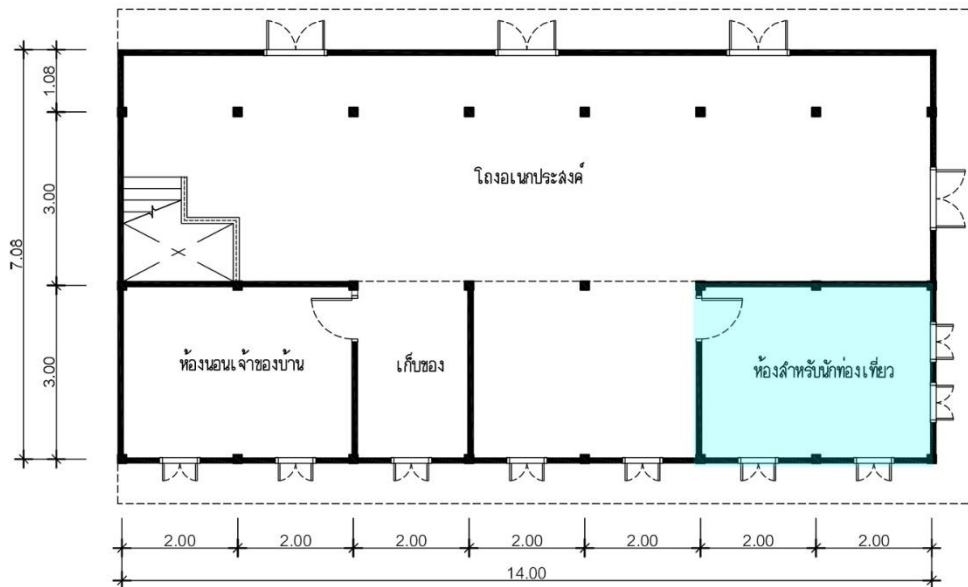
ตำแหน่งหน้าที่ในโฮมสเตย์

สมาชิกโฮมสเตย์

ผังพื้นที่ 1

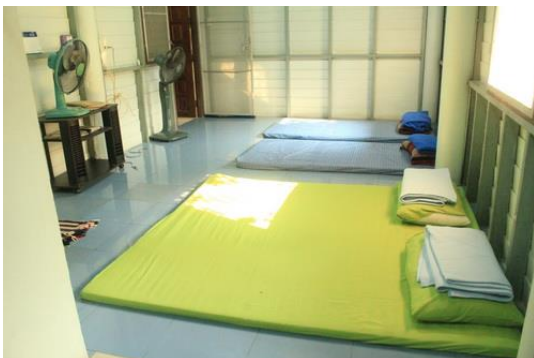
- ใช้ห้องโถงภายในบ้าน
- ใช้ห้องนอนเดิมภายในบ้าน
- ห้องน้ำที่ให้นักท่องเที่ยวใช้

ผังพื้นที่ 2

รูปภาพที่ ข-21 แสดงผังบ้านพักโฮมสเตย์ของ คุณจรรยา คหัทธธา

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัยจากการสำรวจ

รูปภาพที่ ข-22 แสดงลักษณะพื้นที่ใช้สอยภายนอกและภายในบ้านของ คุณจรรยา คหัญฐา
ที่มา : ภาพถ่ายโดยผู้วิจัยจากการสำรวจ

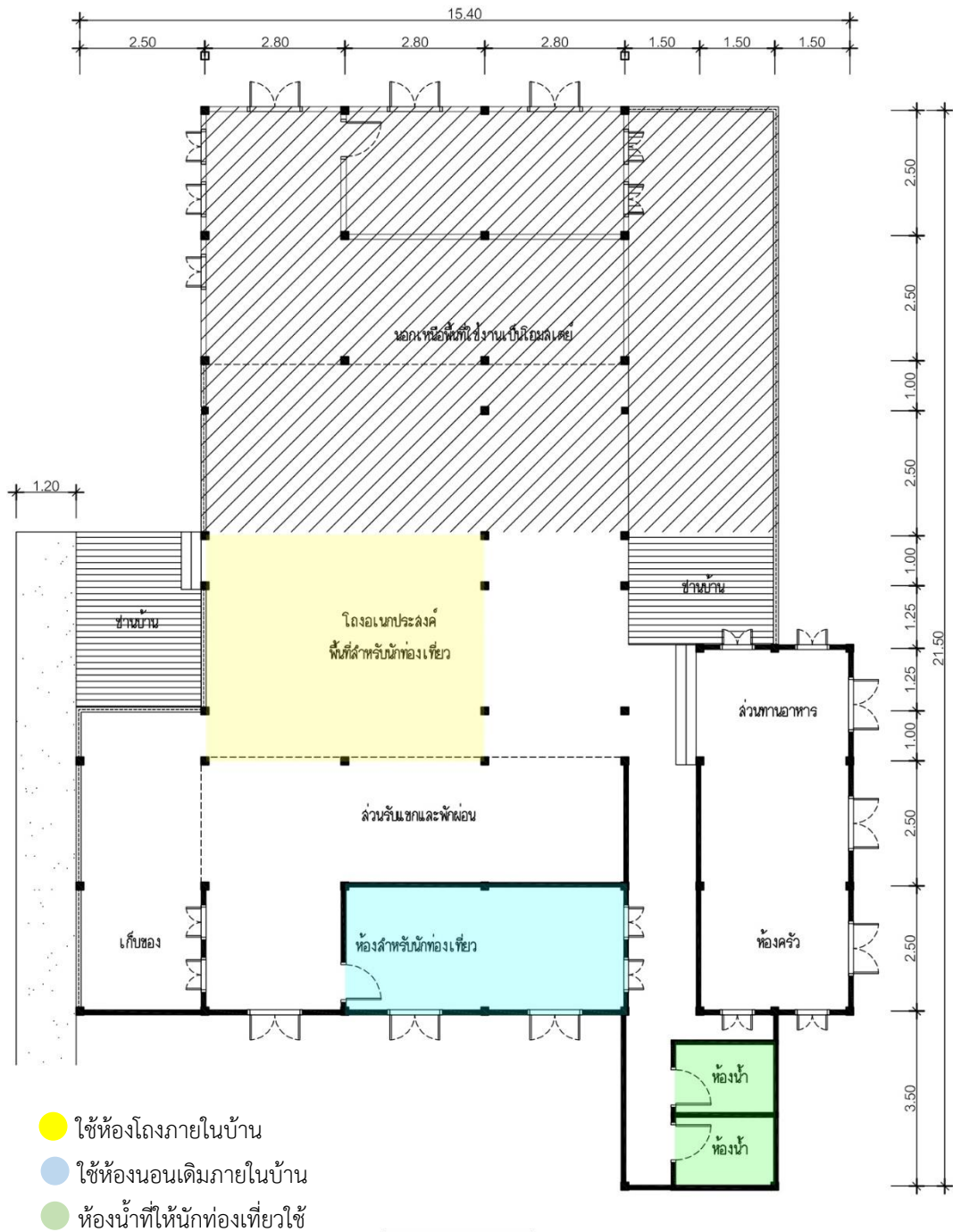
แบบสำรวจบ้านพักโฮมสเตย์ H11

ชื่อ-นามสกุลเจ้าของบ้านพัก

คุณมะลิ พูลสวัสดิ์

ตำแหน่งหน้าที่ในโฮมสเตย์

สมาชิกโฮมสเตย์

รูปภาพที่ ข-23 แสดงผังบ้านพักโฮมสเตย์ของ คุณมะลิ พูลสวัสดิ์

ที่มา : จัดทำโดยผู้วิจัยจากการสำรวจ

รูปภาพที่ ข-24 แสดงลักษณะพื้นที่ใช้สอยภายนอกและภายในบ้านของ คุณมะลิ พูลสวัสดิ์
ที่มา : ภาพถ่ายโดยผู้วิจัยจากการสำรวจ

ภาคผนวก ค

แบบสัมภาษณ์ทำวิทยานิพนธ์

เรื่อง การบริหารจัดการที่พักนักท่องเที่ยวในลักษณะวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์ : กรณีศึกษา วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ จังหวัดสมุทรปราการ

โดย นายกิตติคุณ วงษ์จ้อย โทร 089-129-8553 ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับประธานวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

1. จุดประสงค์และแนวความคิดของการบริหารจัดการของโฮมสเตย์

1.1 แนวคิดหลักที่ยึดถือในการดำเนินกิจการและจุดมุ่งหมายสำคัญของโฮมสเตย์ คืออะไร เพราะเหตุใด

จุดมุ่งหมายหลักคืออยากให้ชาวบ้านมีอาชีพ มีรายได้ บ้านเรามีธรรมชาติมีสิ่งแวดล้อมที่ดีก็อยากให้คนมาเห็น เพราะในสมัยก่อนจะไม่มีใครรู้จักที่นี่ ไม่มีใครรู้จักบางน้ำผึ้งหรือบางกระเจ้า มันเหมือนอะไรที่คนมองผ่าน ได้แต่มองอยู่ฝั่งบางนาแล้วเห็นว่ามีต้นไม้เยอะแต่ก็แค่นั้น ไม่ได้เข้ามาหรือสนใจ จนกระทั่งเราเปิดบ้านทำโฮมสเตย์ก็ไม่คิดว่าจจะได้รับได้ผลตอบแทนที่ดี ส่วนแนวคิดหลักของโฮมสเตย์เรายึดปฏิบัติ ก็เรื่องของความสามัคคีของสมาชิกโฮมสเตย์ทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาพักเป็นเหมือนเป็นจุดดึงดูดคนเข้ามาในบ้าน พอมีคนเข้ามาชาวบ้านก็ขายของได้ สร้างรายได้ เพิ่มคุณภาพชีวิต และกระจายรายได้ออกไป ร่วมมือกัน ช่วยกันแก้ปัญหาผ่านการประชุมหารือกันและพัฒนาช่วยเหลือเกื้อกูลกันทุกคนในชุมชนแล้วก็ ออบต. แล้วก็ไม่ต้องไม่ลืมที่จะรักษาสิ่งแวดล้อมของบ้านเราให้ดี ใช้อย่างรู้ค่า ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

1.2 อะไรคือปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้โฮมสเตย์ ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นและได้รับมาตรฐาน Thailand Homestay Standard

เรานั้นทำแบบสม่ำเสมอแล้วก็ทำเป็นกลุ่ม ร่วมกันทำ ร่วมกันรับผลประโยชน์ด้วยกัน สำคัญที่สุดคือความร่วมมือร่วมใจของชุมชนเรานี้แหละ แล้วก็การทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบคนในชุมชนของเราเก่งมีประสิทธิภาพ มีการจัดการตัวบ้านโฮมสเตย์ที่ดี เน้นเรื่องความสะอาดที่สุด และการกระจายรายได้นอกจากสมาชิกโฮมสเตย์แล้วยังกระจายรายได้สู่ชุมชนอื่นๆด้วย เช่น โคร่งขายวินมอเตอร์ไซค์รับจ้างหรือกลุ่มคนขับเรือชมหิ่งห้อย

1.3 จุดประสงค์ในการจดทะเบียนขึ้นเป็นวิสาหกิจชุมชน คืออะไร เพราะเหตุใด และคิดว่าการเป็นวิสาหกิจชุมชนนั้นจะส่งผลดีอย่างไรต่อโฮมสเตย์

เพราะว่าการเป็นวิสาหกิจชุมชนนั้นสามารถช่วยกลุ่มได้ เพราะว่าทางรัฐเขาก็ประชาสัมพันธ์ตลอดว่าถ้าทำกลุ่มแบบนี้ก็ควรทำเป็นวิสาหกิจชุมชน เพราะจะได้สิทธิประโยชน์การช่วยเหลือต่างๆจากรัฐ และมันทำให้วิสาหกิจชุมชนของเรามีมาตรฐานเพิ่มมากขึ้น แต่ไม่ได้เป็นตัวเงินหรอก จะได้เป็นการจัดศึกษา อบรม ดูงานการพัฒนาหรือบริหารโฮมสเตย์บ้าง

2. การบริหารจัดการด้านอาหารและโภชนาการ

2.1 โหมสเตย์มีการดูแลเรื่องมื้ออาหารและของว่างให้นักท่องเที่ยวอย่างไร จำนวนกี่มื้อและจัดเตรียมอย่างไร

โหมสเตย์เรามีบริการอาหารให้ 2 มื้อต่อการเข้าพัก 1 คืน เป็นมื้อเย็นแล้วก็มื้อเช้าอีกวันหนึ่ง โดยเราจะให้คนในหมู่บ้านเราเนี่ยแหละมาช่วยกันทำอาหารเลี้ยงแขก ไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกนะ ก็จะทำรสชาติแบบดั้งเดิมของเราเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ชิม ก็จะเน้นพวกผักปลอดสารพิษต่างๆ น้ำพริกกระป๋องกับผักสด ปลาทุตัมเค็ม ส่วนอาหารเช้าก็จะเป็นข้าวต้มเครื่อง โดยเราก็รับซื้อพวกของทำต่างๆจากคนในสวนเรา จากตลาดบ้าง ถือว่าช่วยกันแล้วก็เมนูอาหารคิดจากวัตถุดิบในพื้นที่เราเป็นหลักและไม่ตามใจแขก เพราะนักท่องเที่ยวที่มาพักแบบนี้ต้องทานแบบคนที่นี่ เราต้องมีจุดยืนของเราแต่ถ้าแขกกินอะไรไม่ได้ คือเป็นคนอิสลาม เป็นมังสวิรัตินี้ก็ต้องแจ้งเราก่อน ไม่กินเผ็ด หรือแพ้อาหารแบบนี้ก็แจ้งเราก่อนนะ ส่วนถ้าอยากกินอะไรเป็นพิเศษก็บอกได้แต่ต้องเป็นอะไรที่ไม่ยากเกินไปและหาของได้ไม่ยาก ก็มาคุยกันก่อนได้ ไม่มีอะไรตายตัว

2.2 โหมสเตย์มีการเตรียมการและการทำอาหารไว้บริการนักท่องเที่ยวบริเวณใด และมีขั้นตอนอย่างไรบ้าง

เราจะทานข้าวกันที่ศาลาหมู่3 เป็นหลักนะ ทั้ง 2 มื้อเลยจะไม่มีแยกกันไปทานตามบ้านเหมือนที่อื่นๆที่ป่าเคยไปดูงานมา มันก็ดีตรงที่ควบคุมดูแลง่าย แล้วยกจะได้อาหารด้วยไม่เหงา แล้วก็ติดๆกันเลยก็จะเป็นครัวที่ไว้ทำอาหาร ส่วนขั้นตอน เวลาแขกจะมากินข้าวเราก็เพื่อเวลามาช่วยกันทำอาหาร ช่วยกันเสิร์ฟอาหาร พอถึงเวลาแขกจะได้ทานอาหารเลยได้เลย

2.3 โหมสเตย์นำน้ำสำหรับดื่มที่ให้บริการนักท่องเที่ยวและน้ำใช้มาจากที่ใด

น้ำกินเราจะซื้อหมด เป็นน้ำขวดซื้อไว้เป็นแพค แต่จริงๆเรามีโอ่งเก็บน้ำนะ แต่เป็นน้ำซื้อดีกว่ายี่ห้อที่คนนิยมกินลดความเสี่ยงท้องเสีย แล้วยกจะรู้สึกปลอดภัยกว่าถ้ามาใช้ตุ๋นกรองเข้าก็ไม่ไว้ใจอยู่ดี แล้วบางทีก็จะมีน้ำดอกอัญชัญที่ป่าปลูกไว้ในสวนทำมาให้กินกัน แต่ก็เป็นบางครั้งนะ แล้วก็แหล่งน้ำใช้ที่นี่จะเป็นปะปาหมดไม่มีบาดาล

2.4 โหมสเตย์มีการทำความสะอาดและจัดเก็บภาชนะสำหรับใส่อาหารอย่างไร

พวกจานชามต่างๆ แก้วน้ำหลังใช้ ก็จะล้างรวมกันในครัวทั้งหมดเลย ที่เดียวช่วยกัน แล้วก็เก็บไว้ในตู้มีฝาปิดเรียบร้อยไม่ให้ฝุ่นมันลงไปได้ เวลาใช้ครั้งต่อไปจะได้ไม่สกปรกมาก

3. การบริหารจัดการด้านความปลอดภัย

3.1 โหมสเตย์มีการจัดการดูแลความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยวอย่างไร เช่น การจัดเวรยามหรือดูแลทรัพย์สิน

ในชุมชนค่อนข้างจะปลอดภัยอยู่แล้ว เพราะรู้จักกันหมด ก็จะคอยสอดส่องดูแลกันมีใครแปลกหน้าหรือดูแล้วไม่ใช่คนในพื้นที่ เราก็จะคอยสังเกตละ ว่ามาทำอะไร ดูแล้วไม่เหมือนนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยววะ เหมือนรั้วพูดได้แล้วก็มือขวาวินมอเตอร์ไซด์เขาอยู่ปากทางเข้าหมู่บ้านก็จะคอยดูให้เราด้วย แล้วก็หมู่บ้านเราไม่เคยมีคดีความมานานแล้ว ส่วนเราก็มีเวรยามคอยดูก็จะเป็นทาง อาสา อบต. อบปร. คอยดูแลเป็นปกติในหมู่บ้านอยู่แล้ว ส่วนพวกทรัพย์สินสิ่งของต่างๆก็จะคอยดูแลให้เก็บไว้ในที่ที่ปิดให้มิดชิด เราก็จะดูกว้างๆให้

3.2 โหมสเตย์มีการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นสำหรับขอความร่วมมือในการดูแลความปลอดภัยหรือหรือไม่อย่างไร

ก็จะมีประสานกันตลอดกับ อบต. ตอนนักท่องเที่ยวเข้ามาพักถ้าเป็นกลุ่มใหญ่ๆเราก็ต้องแจ้งให้กับ อบต. รู้ก่อนว่าจะมีคนเข้ามาเยอะนะ เข้ามาทำอะไร ก็วัน พักที่ไหนบ้าง เข้าจะได้คอยดูแลให้เข้มงวดขึ้น แล้วก็ อบต. ถ้ามันผู้ใหญ่บ้านเราก็ขอความร่วมมือเป็นเครือข่ายกันอยู่แล้ว รู้จักกันหมด ก็จะช่วยๆกันดูแล

3.3 โหมสเตย์มีการเตรียมพร้อมสำหรับเหตุฉุกเฉินและจัดอบรมปฐมพยาบาลหรือไม่อย่างไร

เราจะมีการจัดอบรมตลอดอยู่แล้ว ทำแผลปฐมพยาบาลเบื้องต้น พวกนี้ ป้าเองก็มีความรู้จากการอบรมอบรม. สามารถเข้าฝึก ทำแผล ได้หมด แม้กระทั่งคนป่วยจะต้องใส่สายก็ทำได้ เพราะเคยดูแลคนป่วยมาแล้ว แต่ถ้าเกินกำลังเราก็จะประสานงานกับ โรงพยาบาลพระประแดง เราทำ MOU ไว้ ถ้ามีนักท่องเที่ยวบาดเจ็บ สามารถส่งรถที่จะมารับได้ในเวลาไม่กี่นาที แล้วบ้านทุกหลังเราก็จะให้มิกล่องยาสามัญประจำบ้านติดไว้ทุกหลัง

3.4 โหมสเตย์มีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เกี่ยวกับความปลอดภัยอย่างไรบ้าง ทั้งต่อชุมชนเองและนักท่องเที่ยว

ข้อบังคับต่างเราก็มี ของนักท่องเที่ยวก็ ห้ามออกจากบ้านพักหลัง 4 ทุ่มนะเพราะในหมู่บ้านส่วนมากจะเข้านอนกันแล้วออกไปอาจจะเกิดอันตรายได้ แล้วก็ห้ามกินของมีเมา ส่วนของสมาชิกก็จะ ต้องมาอบรมทุกครั้งนะ ต้องมีญาติบ้านนะพวกนี้มากกว่า ก็จะอยู่ใน กฎข้อบังคับรวมๆของโหมสเตย์อยู่แล้ว

4. การบริหารจัดการองค์กร

4.1 โหมสเตย์มีการบริหารจัดการองค์กรอย่างไร มีการประสานงานกับภาครัฐในพื้นที่หรือไม่อย่างไร

โหมสเตย์เราจะเน้นการทำงานแบบช่วยเหลือกัน ก็จะมีส่วนของกรรมการโหมสเตย์นี่เป็นคนบริหารหลักๆ คอยดูแลกำหนดนโยบาย จัดทำการเงินดูแลบัญชีต่างๆ การจ่ายค่าที่พักให้กับสมาชิก จ่ายเงินค่าซื้ออาหาร ค่าแรงแม่ครัวต่างๆ และคอยดูแลลูกบ้านที่เป็นสมาชิกดูแลมาตรฐานต่างๆของบ้านพักให้ดี เป็นคนประสานงานระหว่างโหมสเตย์กับ อบต. ในเรื่องต่างๆ ส่วนของสมาชิก ส่วนใหญ่ก็จะเป็นคนในชุมชนเรานี้แหละที่เขาสนใจจะทำจะเข้าร่วม ก็จะคอยดูในส่วนบ้านพักเป็นหลักกับนักท่องเที่ยว แต่เราก็จะมีการคัดคนที่จะเข้าร่วมด้วยนะ ก็จะดูว่าเขาพร้อมไหม บ้านพร้อม แล้วก็ดูทัศนคติเขาด้วยนะว่าโอเคไหม แล้วในส่วนของสมาชิกตรงนี้ก็คอยมาประชุม คอยมาดูแลเราทำงานอีกที่ ส่วน อบต.เราก็คอยประสานงานกันตลอด เขาก็จะคอยคุมเราอีกทีนี่คอยดูแลกว้างๆมากกว่า แล้วก็คอยดูเรื่องการประชาสัมพันธ์ให้เรา แล้วสุดท้ายเลยเราจะให้นักท่องเที่ยวบอกเราว่ายังขาดอะไร เราจะเอาตรงนี้ไปประชุมทุกกันทุกครั้งหลังจากที่นักท่องเที่ยวกลับไปแล้ว กันว่าจะแก้ปัญหากันยังไงดี ถือว่าเป็นส่วนสำคัญเลยนะ เหมือนกับเราจะได้ว่าอะไรดีไม่ดี ไข่ห้กลับหุ้กลับตาทำกันไป มันก็ไม่พัฒนา

4.2 โหมสเตย์มีการจัดตั้งคณะกรรมการและการคัดเลือกคุณสมบัติของคณะกรรมการ อย่างไร สมาชิกโหมสเตย์มีส่วนร่วมในการตั้งคณะกรรมการอย่างไร

กรรมการเราก็แบ่งได้หลายๆฝ่ายควบคุมดูแลกันไป ก็จะมีป้าที่เป็นประธานคอยดูทั้งหมด ก็จะมีรองประธาน และกรรมการหลายๆฝ่าย ซึ่งแบ่งหน้าที่ชัดเจนว่าใครทำอะไร สามารถตรวจสอบได้หมด แล้วก็จะมีเป็นคนจาก อบต. จากส่วนปกครองจังหวัดนี้ มาคอยดูด้วย ส่วนการจัดตั้งกรรมการก็จะใช้การโหวตจากสมาชิกเรานี้

แหละ เราก็จะดูว่าใครเหมาะสมหรือถนัดอะไรก็จะมาดูตรงนั้น ส่วนหน้าที่ของกรรมการเราก็ จะเป็นคนออกนโยบายต่างๆ นโยบายที่เราออกก็ต้องให้สมาชิกโหวตด้วยนะว่าพอใจกันรึปล่าว และถ้าส่วนมากคนโหวตแบบนี้แล้วนะ เราก็จะตัดสินใจเป็นอันจบ แต่ถ้าสมมติโหวตไม่ลงตัวสักทีหรือเกิดเท่ากันขึ้นมา ปากก็จะเป็นคนตัดสินใจเอง แต่ไม่ค่อยเจอแบบนี้หรอก แล้วก็จะมีหน้าที่คอยรับสมาชิกใหม่ถ้ามีคนสนใจเราก็จะไปดูบ้าน คุณนี่ใจคอว่าดีไหม เพราะเราก็ไม่อยากจะรับ ถ้าเขาบริการไม่เป็นมันก็จะเสียกับโฮมสเตย์เรา

4.3 โฮมสเตย์มีการกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการอย่างไร และมีค่าตอบแทนในการทำงานหรือไม่

คณะกรรมการก็ไม่ได้มีวาระ เปลี่ยนกันไปตามความเหมาะสมจากการโหวตของสมาชิก ก่อนหน้านั้นป้ามะลิเป็นประธาน แล้วขอให้ป้าเป็น ก็สลับสับเปลี่ยนกัน บริหารกันเป็นแบบญาติพี่น้อง ไม่ได้มีค่าตอบแทนอะไรเราทำด้วยใจ

4.4 โฮมสเตย์ มีกติกา กฎระเบียบข้อบังคับอย่างไรบ้างและสมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดหรือไม่อย่างไร

เราก็จะมีข้อบังคับของเราที่สมาชิกเจ้าของบ้านที่เข้าร่วมกับเรานะ เราก็จะทำเก็บไว้เลย คืออันดับแรกเลย เจ้าของบ้านจะต้องมารับนักท่องเที่ยวในวันแรกที่แขกมาเลยเป็นกฎที่เราถือมาก แล้วก็พอรับแขกเสร็จก็ต้องคอยดูพาเข้าบ้านไปเก็บของแล้วเวลาแขกจะมากินข้าวที่ศาลาก็ต้องมาส่งด้วย สุดท้านเวลาแขกกลับบ้านก็ต้องมารวมกันส่งที่ศาลาในวันสุดท้าย ต่อมาก็ก่อนที่จะรับนักท่องเที่ยวทุกครั้งต้องมีการทำความสะอาดบ้านให้เรียบร้อยจัดที่นอนให้พร้อม สุดท้ายก็ต้องบริการด้วยความเต็มใจหน้าตาไม่บูดบึ้งแล้วก็ต้องคอยดูสัมภาระของแขกให้ดี อันนี้เป็นส่วนของเจ้าบ้านเรานะ ส่วนข้อบังคับของนักท่องเที่ยวเราก็มี เช่น 1.ต้องช่วยกันดูแลสิ่งแวดล้อม ดูแลเรื่องขยะ ทิ้งให้เป็นที่ 2.ไม่กินเหล้า เบียร์ หรือสูบบุหรี่ พวกของอบายมุขต่างๆ การพนัน แบบนี้เราห้ามเด็ดขาด 3.ห้ามนักท่องเที่ยวออกจากที่พักหลังเวลา 4 ทุ่มและไม่ส่งเสียงดัง เพราะที่นี้จะเข้านอนกันเร็วเป็นปกติแล้วก็มีคนสูงอายุเยอะ สุดท้ายก็ถ้านักท่องเที่ยวมีโรคประจำตัวก็ต้องแจ้งให้เราทราบก่อนจะได้เตรียมการเพื่อไว้และก็ตกพักยาติดตัวมารับประทานเองด้วย โดยพวกกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆพวกนี้ก็จะมีมาจากการเสนอแนะและโหวตของสมาชิกนี้แหละ ในที่ประชุมหลังจากรับนักท่องเที่ยวครั้งนึง ว่าเจอปัญหาอะไรมา

4.5 โฮมสเตย์มีขั้นตอนในการรับนักท่องเที่ยวอย่างไร เช่น การติดต่อเข้าพัก

ขั้นแรกเลยนักท่องเที่ยวต้องโทรมาหาเราก่อน โทรมาหาป้านี้แหละ หรือไม่ก็โทรหาป้าแ้วเขาเป็นกรรมการดูบ้านพักอยู่ ก็บอกบอกเราก่อนสัก 3-5 วัน แล้วก็บอกวันที่จะเข้ามาพักให้แน่นอน เราจะได้มีเวลาเตรียมบ้าน จัดบ้านให้มันเรียบร้อย แล้วก็ก่อนรับทุกครั้งป้าแ้วก็ป้าแ้วก็จะไปตรวจบ้านอีกทีว่าเรียบร้อยไหม แล้วเราก็จะบอกพวกรายละเอียดค่าใช้จ่ายต่างๆก่อนเลย ให้เขาตัดสินใจ ก็จะมีค่าที่พัก 500 รวมอาหารเช้า-เช้า และค่าบริการแล้วก็พวกค่ากิจกรรมต่างๆถ้านักท่องเที่ยวสนใจ เช่นค่าทำฐานกิจกรรมที่ศาลาก็คนละ 50 บาท ทำลูกประคบก็คนละ 250 บาทอะไรพวกนี้ แต่ถ้ามากันเยอะมากๆ เราก็จะให้เขาโทรมาบอกเป็นระยะๆหน่อยเพื่อมาถึงเราจะได้ช่วยอำนวยความสะดวกได้ เพราะคนเยอะมันจะวุ่นวายแล้วที่ทางมันแคบด้วย แล้วก็ในวันที่มาถึงเราก็จะไปรับพวกสัมภาระก็ถ้ามันเยอะมากก็จะจ้างวินมอเตอร์ไซค์มาช่วยขนไป แล้วเราก็มารอบต้อนรับกันที่ศาลา ก็จะมีการคุยกันเหมือนปฐมมนิเทศนิดหน่อย บอกเรื่องข้อบังคับต่างๆให้นักท่องเที่ยวฟังแล้วก็แยกย้ายเข้าบ้าน ตามที่จัดสรรแบ่งกันไว้

ที่ ส่วนเรื่องการจัดสรรบ้านของสมาชิกให้แขกเนี่ย เราจะใช้แบบวนกันกระจายกันให้ได้ครบทุกหลัง จะได้เท่าเทียมกันสมาชิกเราจะได้เงินเท่าๆกัน แต่ถ้าหลังไหนไม่พอมจะรับในครั้งนั้น ก็บอกก่อนได้ เราจะได้ให้หนักท่องเที่ยวไปอยู่บ้านหลังอื่นไป ที่นี้แขกเลือกบ้านเองไม่ได้นะเราจะเป็นคนเลือกให้ แต่เราก็ดูตามความเหมาะสมด้วย เช่น แยกหญิง-ชายเป็นหลังๆไป แต่ถ้าสมมติมากันเป็นครอบครัวอยากอยู่ด้วยกันจริงๆ หรือ เป็นคนสูงอายุที่ต้องใช้ชอล์โครก เราก็จะจัดให้ได้ไม่มีปัญหา

4.6 โหมสเตอร์มีการบริหารจัดการด้านการเงินอย่างไร และมีการจัดสรรรายได้ให้กับสมาชิกอย่างไร

พวกการเงินจะมีคนดูแลอยู่เป็น 1 ในกรรมการของเราเนี่ยแหละคอยทำบัญชี รายรับรายจ่าย คอยตรวจสอบว่าผิดปกติหรือป่าว ทำเก็บไว้มาหลายปีละ เป็นสมุดเก็บไว้เลย แล้วเวลาประชุมในแต่ละครั้งถ้าใครอยากรู้หรือสมาชิกอยากดูว่า การเงินเราเป็นยังไงบ้านก็ขอดูได้ และเมื่อจบปีก็จะมีประชุมใหญ่ บอกว่าเราได้เงินรวมเป็นจำนวนเท่าไรเป็นปีๆไป ส่วนการจัดสรรเงิน ก็จะมีเงินที่เราได้จากนักท่องเที่ยว 500 บาท ก็จะหักค่าใช้จ่ายต่างๆออกไปอีก เช่น เป็นค่าอาหาร 2 มื้อและอาหารตักบาร์ตของนักท่องเที่ยวเราก็กหักไว้ 250 บาทเป็นต้นทุนค่าวัตถุดิบอาหารที่ต้องไปซื้อและค่าแรงแม่ครัวมาทำอาหารให้กับนักท่องเที่ยวโดยเป็นคนในชุมชนเราเนี่ยแหละ แล้วก็ค่าน้ำค่าไฟของศาลากิจกรรมห้องครัวอีก 80 บาท ส่วนที่เหลืออีก 170 ก็จะเป็นเงินที่จ่ายให้กับเจ้าของบ้าน แต่เราจะขอหักไว้ 10% เพื่อตรงนี้เราจะเอาไว้เป็นเงินที่ให้กับ อบต.บางน้ำผึ้ง เอาไว้ให้เขาช่วยประชาสัมพันธ์ ค่าทำแผ่นพับ อะไรต่างๆ แล้วก็เงินที่เราเอาไปช่วยสนับสนุนให้กับชุมชนด้วยเขาก็จะเอาไปช่วย เด็กเรื่องค่าอาหาร ดูแลคนแก่คนพิการ

4.7 โหมสเตอร์มีสวัสดิการให้สำหรับสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโหมสเตอร์ หรือไม่ อะไรบ้าง

จะเป็นสวัสดิการของหมู่บ้านมากกว่า หมู่บ้านจะมีสวัสดิการชุมชน ทุกคนจะเป็นสมาชิกอยู่ อบต.จะมีฌาปนกิจสงเคราะห์ ใครตายในบ้านจะมีเงินขั้นต้นให้ 10,000 บาท เพื่อมาเตรียมงานศพ ผู้เจ็บป่วย ผู้สูงอายุ มีนมแจกในวันเกิด ในตำบลนี้จะไม่มียาหมอ อบต.ก็จ้างหมอจากรพ.กรุงเทพประประแดงมาตรวจทุกวันพฤหัสบดี มาที่สถานีอนามัย เป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ เพื่อตรวจคัดกรองคนที่เจ็บป่วยให้ในตำบล ถ้าในกลุ่มจะไม่ได้สวัสดิการอะไรมากมาย นอกจากเงินส่วนแบ่งของเขาไป

5. การบริหารจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

5.1 โหมสเตอร์มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดเด่นหรือไม่ มีอะไรบ้างและมีสถานที่ตั้งอยู่ที่ใด

ที่เที่ยงของเราหลักๆเลยก็คือธรรมชาติรอบๆโหมสเตอร์เลยเนี่ยแหละ เป็นสวน เป็นป่า เขาก็นิยมมาซั้จรรย์านกันเยอะมาก แล้วก็ ตลาดน้ำบางน้ำผึ้งนักท่องเที่ยวก็ชอบไปกัน ก็จะมีขายพวกอาหารจากชาวบ้าน พวกผักผลไม้ต่างๆ ก็จะเป็นของพื้นบ้านเราเนี่ยแหละ ทาง อบต.เขาก็จะให้ไปเป็นตลาดที่อนุรักษ์ของพวกนี้ จะมีที่ห่างออกไปหน่อยอยู่ตำบลอื่นๆ ก็เช่นส่วนกลาง ศรีนครเขื่อนขันธ์ เป็นสวนที่เดียวในเกาะบางกระเจ้าเลย คนก็นิยมไปกันปั่นจักรยาน แล้วก็ พิพิธภัณฑ์ปลากัดไทยที่อยู่ บางกระเจ้า อันนี้ก็จะเป็นที่เที่ยงในเกาะบางกระเจ้า แต่ถ้าเป็นของในโหมสเตอร์เองก็จะอยู่ใน หมู่3 บริเวณใกล้ๆกัน ก็จะมีฐานเรียนรู้บางน้ำผึ้งหมู่ 3 บ้านขนมถ้วยสุตรโบราณ บ้านรูปหอมสมุนไพร บ้านลูกประคบสมุนไพรธัญพืช ก็จะเป็นเหมือนฐานให้นักท่องเที่ยวมาทำ ฐานเรียนรู้การทำ ก็บ้างก็เป็นคนนำ ฐานเรียนรู้บางน้ำผึ้งหมู่ 3 ก็จะมาจากความรู้พื้นบ้านเราเนี่ยแหละเอามาสอนนักท่องเที่ยว

5.2 โหมสเตย์มีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในชุมชนหรือไม่ มีอะไรบ้าง และมีกำหนดการตารางของกิจกรรมอย่างไร

ก็จะมีกิจกรรมฐานเรียนรู้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน 4 แห่งอยู่ใกล้ๆกัน อันแรกก็จะเป็นของป่าเอง ชื่อฐานเรียนรู้บ้านบางน้ำผึ้งหมู่ 3 ตั้งอยู่ที่ศาลา ป่าก็จะสอนทำพวกขนมม้าห่อ ขนมจากก็จะเป็นสูตรพื้นบ้าน ยาหม่องสมุนไพร น้ำยาล้างจานสูตรน้ำหมักชีวภาพอันนี้ป่าก็ทำเอง ทำพวกมะโหด สานกระเป่าจากอะไรพวกนี้ ก็คิดคนละ 50 บาท แล้วก็มี บ้านลูกประคบสมุนไพรธัญพืชของ คุณศิริพรก็เป็นสมาชิกเราเหมือนกัน ก็จะเป็นเรียนนวด ทำลูกประคบ ก็จะทำมาจากสมุนไพรในพื้นที่เอามาใช้ ตกคนละ 250 บาท บ้านขนมถ้วยของ คุณอริวัติ ก็เรียนการทำขนมสูตรโบราณ คนละ 50 บาท บ้านธูปหอมสมุนไพรและผ้ามัดย้อม ของคุณสุวิวัฒน์ ก็จะเป็นการทำธูปจากสมุนไพรได้ ยุงจากภูมิปัญญาพื้นบ้านเรานี่แหละมาทำ ทำธูป 60 บาทต่อคนแล้วก็ทำผ้ามัดย้อม 70 บาทต่อคน ส่วนตารางพวกกิจกรรมหรือกำหนดการต่างๆเราก็จะมีแค่ 2 วัน 1 คืน วันแรกถ้านักท่องเที่ยวมาตอนเที่ยงก็จะมาฟังก่อนว่าจะทำอะไรกันบ้างมีรายละเอียดยังไง แล้วก็เลือกทำกิจกรรมตอนบ่าย ตกเย็นก็จะมากินเข้ากันที่ศาลา พอตอนเช้าก็จะมี การใส่บาตรร่วมกัน คนที่นี้จะใส่กันทุกเช้าอยู่แล้ว พอเสร็จก็ทานข้าวเช้าที่ศาลา แล้วก็เข้าฐานตอนสายๆหน่อย เที่ยงก็จะไปกินข้าวที่ตลาดบางน้ำผึ้งอันนี้นักท่องเที่ยวจะต้องจ่ายเองนะ ไม่รวมใน 500 บาท แล้วบ่ายๆก็จะมาทำฐานครั้งสุดท้าย ก่อนกลับตอนเย็น แต่พวกกิจกรรมเข้าฐานนักท่องเที่ยวก็เลือกได้ตามชอบ ว่าอยากทำอะไรไม่ทำอะไรได้หมด สามารถปรับได้หมดตามสะดวก แต่ขอแค่แจ้งไว้ก่อนสักหน่อยเราจะได้เตรียมตัวทัน เหมือนอาหาร

5.3 โหมสเตย์มีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายนอกชุมชนหรือไม่ มีอะไรบ้าง และมีกำหนดการตารางของกิจกรรมอย่างไร

ถ้าเป็นกิจกรรมนอกโหมสเตย์ พวกนี้เราจะไม่มีบริการนะ แต่จะติดต่อให้ ก็จะมีการปั่นจักรยาน เราก็จะติดต่อร้านเช่าจักรยานให้ เขามาเตรียมไว้ให้ที่โหมสเตย์ แล้วก็มีการพายเรือในคลองดูสวนผลไม้ของชาวบ้าน นั่งเรือชม หิ่งห้อยตอนค่ำ พวกนี้เราก็จะทำการเป็นกลุ่ม เป็นเครือข่ายช่วยกัน การทำโหมสเตย์เราไม่ได้เก็บผลประโยชน์คนเดียว ครอบๆจะต้องได้ผลประโยชน์ไปด้วย ทำยังไงให้เพื่อนบ้านเรา พี่น้องเรา เครือข่ายเรา มีรายได้ไปด้วย ตรงนี้คือการสร้างพันธมิตรเครือข่ายที่เราพยายามสร้างไว้

5.4 รายการนำเที่ยวหรือกิจกรรมของโหมสเตย์ มีการกำหนดขึ้นมาโดยผู้ใด สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างไร

รายการนำเที่ยวก็จะมาจากสมาชิกช่วยกันคิดขึ้นมา แล้วก็มาจากความถนัดของสมาชิกแต่ละคนนะ มาดูกันว่าใครทำอะไร สามารถนำมาทำเป็นกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้ไหมเอามาประชุมกัน แล้วก็ร่วมกันตัดสินใจกันมากกว่า

5.5 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเป็นผู้นำเที่ยวเองหรือไม่หรือประสานงานให้มัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำเที่ยว

ถ้าเป็นกิจกรรมโหมสเตย์เองเราก็จะเป็นทำเอง เป็นเหมือนวิทยากรมากกว่า ก็เช่น ฐานหมู่ 3 ป่าก็สอนเอง ทำเองทั้งหมด ฐานขนมถ้วยคุณอริวัติเองก็สอนเอง ทำกันเองมากกว่า แต่ถ้าแขกจะไปเที่ยวข้างนอกเราก็จะประสานงานให้เช่น อยากพายเรือ นั่งเรือ ก็จะติดต่อให้ เราจะไม่ทำเองในตรงนี้ ให้คนอื่นทำดีกว่า

6. การบริหารจัดการด้านทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม

6.1 โหมสเตย์มีแนวคิดหรือนโยบายในการดูแลรักษาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ และท่องเที่ยวของชุมชน อย่างไร

เรื่องดูแลธรรมชาติเราก็ทำมาตลอดนะ เริ่มจากส่งใกล้ตัวเราก่อนเลยคือ บ้านของสมาชิกเราจะไม่สร้างเพิ่มเพื่อรับนักท่องเที่ยว เพราะถ้ามีการสร้างเพิ่มมันก็ผิดหลักการของโหมสเตย์ แล้วก็คอยดูแลต้นไม้รอบๆบ้านให้ดี คอยตัดแต่งไม่ให้รกให้มันดูดี นักท่องเที่ยวเห็นเขาก็จะชอบ อยากมาอีก แล้วก็มียุทธศาสตร์การจัดการขยะ คือ เราจะไม่มียังขยะในระหว่างทางเดินในหมู่บ้านเลย จะมีอยู่จุดเดียวคือทางเข้าชุมชนข้างหน้าเลย พอนักท่องเที่ยวไม่เห็นถึงขยะ เขาก็ต้องเอามาทิ้งที่ข้างนอก แล้วในแต่ละบ้านก็จะมีถังขยะของตัวเองอยู่พอเต็มก็ต้องขนออกมาทิ้งข้างนอกเลยมันก็ทำให้ขยะในชุมชนลดลงนะ ส่วนพวกขยะเปียกก็จะเอามาทำเป็นน้ำหมักจุลินทรีย์ไว้ใช้งานได้ ลดการใช้โฟมเราก็หันมาใช้ใบตองใบจากแทนที่หาได้ง่ายๆ เพราะบางน้ำผึ้งจะมีใบจากเยอะ แล้วก็จะมีโครงการของ อบต. เขาจะนำเด็กๆในหมู่บ้านเรา มาช่วยกันเก็บขยะคัดแยกขยะ เรียกว่า โครงการเยาวชนพลังรักโลก มาเก็บพวกขยะตามทางเดินในวันเสาร์-อาทิตย์ ส่วนกับนักท่องเที่ยวเองเราก็จะคอยบอกคอยเตือน ให้ทำตามข้อบังคับของเรา

6.2 โหมสเตย์มีกิจกรรมส่งเสริมสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่อย่างไร

ถ้าเป็นพวกกิจกรรมต่างๆหน่วยงานข้างนอกจะเข้ามาเยอะ มาดูโครงการบ้าน มาศึกษาหิ้งห้อย มาดูสิ่งแวดล้อมที่บางกระเจ้า เราก็จะคอยประสานงานให้เวลาต้องการมาดูงานหรือศึกษา แบบนี้ก็เป็นผลดีกับเรา เขาก็เข้ามาช่วยดูแลให้ แต่ถ้าเป็นของเราเองก็จะมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้ปลูกต้นไม้ที่สวนป่าชุมชน เราก็จะเตรียมพวกต้นกล้า ปูยไว้ให้ พอนักท่องเที่ยวมาปลูกไว้เราก็จะแนะนำให้เขามาดูแลต้นไม้ที่ปลูกไว้เนะ เราก็จะเตรียมปุ๋ยไว้ให้เวลานักท่องเที่ยวกลับมา แล้วพวกกิจกรรมต่างๆของเราก็จะเป็นพวกการพายเรือ ซี่จักกรยาน เป็นหลักเลยมลพิษมันก็จะน้อยลง

6.3 โหมสเตย์มีการกำหนดขีดความสามารถในการรับนักท่องเที่ยวหรือไม่ หากมีจำนวนนักท่องเที่ยวเกินความสามารถรับได้จะมีวิธีรับมืออย่างไร

บ้านแต่ละหลังจะมีอยู่ว่ารับได้ไม่เกินเท่าไร แต่จะไม่เท่ากันก็ตามความเล็ใหญ่ของบ้านด้วย อย่างบ้านของป่าเองก็จะรับแค่ 5 คนไม่เกินนี้ แต่ถ้าหลังใหญ่แบบบ้านของ ลุงจรรยาเขา ก็จะได้ประมาณ 7-8 แต่ก็อยู่ที่เจ้าของบ้านเขาด้วยนะถ้าเขาขอแค่ 4-5คน ก็ต้องตามนั้น แต่จากที่ผ่านมามีเคยรับรวมๆแล้วได้เต็มทีประมาณไม่เกิน 70-80 คน ถ้ามีนักท่องเที่ยวมาลงเยอะกว่านั้นก็ต้องปฏิเสธเขาไป

6.4 โหมสเตย์มีประเพณีและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนอะไรบ้าง

ประเพณี วัฒนธรรมดั้งเดิมในพื้นที่ก็จะมี ตักบาตรน้ำผึ้ง ทำมาตั้งแต่ปู่ย่าตายาย ที่อื่นไม่มี สมัยก่อนที่บางน้ำผึ้งมีผึ้งเยอะ ชาวบ้านสามารถตีรังเอง มาคั้นน้ำผึ้งเก็บไว้ เรียกว่าน้ำผึ้งเดือน 5 พอออกพรรษา เอาไปตักบาตรน้ำผึ้ง กินกับข้าวต้มมัด ข้าวต้มลูกโยน ถือเป็นประเพณีดั้งเดิมในพื้นที่ แล้วก็ในวันสงกรานต์ ก็จะมีการทำบุญรดน้ำดำหัวในหมู่บ้านของเรา แล้วก็ที่ชุมชนเราก็จะตักบาตรทุกวันตอนเช้า

6.5 โหมสเตย์มีนโยบายหรือการดูแลรักษาวิถีชีวิต ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนอย่างไร

อันดับแรกเลยเราไม่เปลี่ยนแปลงบ้านของเรา บ้านที่ใช้รับนักท่องเที่ยว ให้เหมือนเดิมไว้แล้วก็มีกฎข้อบังคับนักท่องเที่ยวว่าห้ามดื่มสุรา ห้ามออกจากบ้านพักยามวิการ ให้ส่งเสียงดัง เพราะพวกนี้ชาวบ้านจะไม่ทำกัน พวกนี้มันก็จะช่วยให้เราคงสภาพเดิมเอาไว้ได้ ถ้าเป็นกิจกรรมก็จะชวนนักท่องเที่ยวมาต่อกาตรตอนเช้าร่วมกัน เพราะเราก็ทำประจำเป็นปกติมันก็มันก็เหมือนเรารักษาเอาไว้ไม่ให้หายไป แล้วก็ในช่วงวันปีใหม่ไทย วันสงกรานต์ เราก็จะจัดให้รดน้ำผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุในชุมชนตลอดทุกปี ส่วนการต่อกาตรน้ำผึ้ง ตอนนี้อยู่ไม่คอยเห็นแล้ว เพราะธรรมชาติไม่สมบูรณ์เหมือนสมัยก่อน

7. การบริหารจัดการด้านมูลค่าเพิ่มของโหมสเตย์

7.1 ผลผลิตภัณฑ์ของโหมสเตย์ มีอะไรบ้าง และมีจุดเด่นอย่างไร

ก็จะมี ลูกประคบสมุนไพรธัญพืช แล้วก็รูปสมุนไพร ผ้ามัดย้อมของทั้ง 2 อันนี้เป็น OTOP ขึ้นชื่อของชุมชน ส่วนจุดเด่นก็จะเป็นการเอาพืชสมุนไพรในพื้นที่มาทำแล้วก็เปิดสอนนักท่องเที่ยว เป็นกิจกรรมของโหมสเตย์ ซึ่งนักท่องเที่ยวก็ชอบตรงนี้ แล้วก็จะมีพวกของใช้ที่ชาวบ้านทำมาฝากขายที่ร้านค้าชุมชน ที่ศาลาหมู่ 3 ก็จะเป็นพวก ผักผลไม้บ้าง งานฝีมือ อย่างป่าก็จะมียาหม่อง มีน้ำยาล้างจานทำเองบ้างพวกนี้ ถ้านักท่องเที่ยวสนใจเราก็พาไปดูวิถีทำได้

7.2 โหมสเตย์มีแผนงานพัฒนาหรือส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ของโหมสเตย์ หรือไม่อย่างไร

จริงๆตรงนี้ก็พยายามทำอยู่ตลอด ก็จะมีที่โหมสเตย์เรามีร้านค้าไว้ให้คนในชุมชน สามารถเอาของฝากขายได้โดยไม่คิดเงิน ใครอยากจะทำมาขายเราก็จะช่วยขายให้ เวล่านักท่องเที่ยวปั่นจักรยานผ่านร้านถ้าสนใจเขาก็จะแวะซื้อ ส่วนลูกประคบสมุนไพรกับรูปหอม เราก็จะคอยหาช่องทางไปออกบูตที่งานโอท็อป นำไปขายที่ตลาดบางน้ำผึ้งบ้าง ส่วนการท่องเที่ยวหรือกิจกรรมเราก็จะพัฒนากันตลอดหากิจกรรมใหม่ๆให้นักท่องเที่ยว ครั้งนี้มาทำแบบนี้ ครั้งต่อไปไม่เหมือนเดิมละ มีกิจกรรมไม่ซ้ำกัน ก็จะคอยประชุมกันตลอด

8. การบริหารจัดการด้านการประชาสัมพันธ์

8.1 โหมสเตย์มีแนวคิดและรูปแบบการประชาสัมพันธ์อย่างไร ช่องทางไหน มีการประสานงานหน่วยงานท้องถิ่นหรือไม่อย่างไร

ประชาสัมพันธ์เราจะให้ทาง อบต. เป็นคนช่วยประชาสัมพันธ์ให้เป็นหลักเลย คอยทำแผ่นพับแจกนักท่องเที่ยว ทำป้ายบอกทางต่างๆ เราก็จะสนับสนุนเงินส่วนหนึ่งให้ อบต.ให้เขาดูแลตรงนี้ให้ แล้วสมัยนี้ก็มีมาถ่ายรายการถ่ายละครบ่อย ที่โหมสเตย์ก็เคยมีมาใช้เป็นที่ถ่ายละคร มีหน่วยงานต่างๆเข้ามาทำวิจัย คนภายนอกก็รู้มากขึ้นว่าในนี้มีอะไร เขาก็อยากมาบ้าง แล้วที่สำคัญเลยเราต้องบริการให้ดีให้ประทับใจ มีมาตรฐาน เวลาคนเข้าพักแล้วจะได้ไปบอกต่อว่าที่นี่ดี ก็จะชวนญาติพี่น้องมาพัก ส่วนช่องทางก็จะมีลงเวปของ การท่องเที่ยว เพราะเราได้รับรางวัล ได้รับมาตรฐาน เขาก็จะเอาไปลงไว้ให้

8.3 กลุ่มเป้าหมาย(ผู้เข้าพักโฮมสเตย์)คือใคร เพราะเหตุใด

เราไม่ได้คิดตรงนั้นว่าจะจะเป็นใครมาพัก แค่มารู้แล้วว่าไม่อุ่นววย เคารพกฎกติกาของโฮมสเตย์ได้ แต่จากที่ผ่านมามากส่วนมากจะมาดูแลเราทำโฮมสเตย์มากกว่า มากันเป็นกลุ่ม อยากไปทำที่บ้านเกิดบ้าง ถ้าเป็นนักศึกษาก็จะมาทำรายงานบ้าง ทำวิจัย มีทั้งคนไทยและต่างประเทศ ล่าสุดที่ผ่านมาก็เป็นกลุ่มเด็กต่างประเทศมาดูแลเรื่องสิ่งแวดล้อม

9. ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญทางกายภาพและการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ คืออะไร แล้วมีการแก้ปัญหาอย่างไร

ก็จะมีปัญหาจากขยะที่ลอยมาจากแม่น้ำเจ้าพระยา มาติดที่ฝั่งของโฮมสเตย์ มาเยอะมากเป็นพวกโฟม เราจะไม่เก็บก็เก็บไม่ไหว ขนออกไปก็ลำบากเพราะถนนเราแคบก็ต้องใส่กระสอบค่อยๆเอาไปทิ้งข้างนอก พอไม่ทันมันก็ทับถมกันเวลานักท่องเที่ยวเข้ามาเห็นมันก็ดูไม่ดี ทำไม่สกปรกแบบนี้ แล้วก็มีปัญหาน้ำเค็มหนุนเข้ามาในร่องสวน ต้นไม้ตายไปเยอะจากสมัยก่อน ผลไม้ในสวนก็กระทบไปหมด ถ้าจากนักท่องเที่ยวจะไม่ค่อยมีปัญหา ก็จะมีบางเวลาโทรมาจองแล้วก็ไม่มาตามที่นัดไว้ เราก็เตรียมบ้านเตรียมของไว้พร้อม มันก็เสียเวลาแทนที่จะได้รับแขกกลุ่มอื่น แล้วก็ปัญหาตอนนี้คนที่โฮมสเตย์อยู่ก็อายุเริ่มเยอะขึ้น เริ่มทำกันไม่ไหว เราก็ดูแลแขกก็ลำบากขึ้น จากที่เคยมีบ้านเข้าร่วม 14 หลัง ตอนนี้ก็ลดลงเหลือ 11 หลังแล้ว ส่วนลูกหลานๆส่วนมากก็ไปทำงานในกรุงเทพฯไม่มีเวลามาช่วยทำ แล้วก็ไม่ค่อยสนใจกัน ก็ไม่รู้ว่าต่อไปจะเป็นยังไง

แบบสัมภาษณ์ทำวิทยานิพนธ์

เรื่อง การบริหารจัดการที่พักนักท่องเที่ยวในลักษณะวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์ : กรณีศึกษา

วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ จังหวัดสมุทรปราการ

โดย นายกิตติคุณ วงษ์จ้อย โทร 089-129-8553 ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

รหัสบ้านพัก H1

ชื่อ-นามสกุล เจ้าของบ้านพัก นางอนงค์ เฮงอุดม

ตำแหน่งหน้าที่ในวิสาหกิจชุมชน สมาชิกโฮมสเตย์

1.) ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

1.1 จำนวนสมาชิกภายในบ้าน (ที่อาศัยอยู่ประจำ) มีทั้งหมดกี่คน

1 คน   2 คน   3 คน   อื่นๆ.....

1.2 รายละเอียดของสมาชิกในครอบครัว

ลำดับ	เพศ		อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา	สถานภาพ	
	ชาย	หญิง				โสด	สมรส
1.		☒	79	รับราชการ (เกษียณ)	มัธยมศึกษา		☒
2.		☒	78	รับราชการ (เกษียณ)	มัธยมศึกษา	☒	

2.) ข้อมูลเบื้องต้นด้านที่พักโฮมสเตย์

2.1 จำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถรับได้ต่อครั้ง

1 คน   2 คน   3 คน   อื่นๆ (8คน)

2.2 การเตรียมปรับปรุงบ้านเพื่อใช้เป็นที่พักนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์

- ไม่ปรับปรุง
- ปรับปรุงก่อนทำโฮมสเตย์ เพราะ .....
- ปรับปรุงหลังทำโฮมสเตย์ เพราะ .....

3.) การบริการนักท่องเที่ยว

3.1 พื้นที่สำหรับพักอาศัยของนักท่องเที่ยว

พื้นที่ที่ให้นักท่องเที่ยวพักคือ

ห้องนอน   พื้นที่โถงรับแขก   ห้องนอนและพื้นที่โถง   อื่นๆ.....

ท่านให้นักท่องเที่ยวใช้ห้องน้ำร่วมกันกับท่านหรือไม่

ร่วมกัน   ใช้ห้องน้ำแยก

3.2 การจัดเตรียมบ้านพัก

บริเวณรอบบ้าน

- รอบๆบ้านไม่ค่อยมีอะไร เพราะเป็นป่าจากก็มีขยะคุศกปรกเราก็เก็บ บางทีขยะลอยมาตามน้ำเราก็เก็บ
ไม้ไผ่

ห้องนอนหรือพื้นที่อื่นๆสำหรับนักท่องเที่ยวและเครื่องนอน

- ก็ทำความสะอาดส่วนที่เขามาพัก ที่บ้านก็ต้องเก็บของไม้ให้เกะเกะก็ให้หลานมาช่วยทำเพราะเราทำไม่
ไหว นักท่องเที่ยวเราให้นอนที่โถงบ้านรับแขก ก็เตรียมฟูกที่นอนปูให้พร้อม แต่เราก็เอามาซักแล้วตากก่อนใช้

ห้องน้ำและอุปกรณ์อาบน้ำ

- สบู่ ยาสระผม เราก็เตรียมไว้ให้แต่เขาไม่ค่อยใช้หรือส่วนมากจะเอามากันเอง ห้องน้ำเราก็ล้างปกติ

3.3 ท่านมีกิจกรรมร่วมกับนักท่องเที่ยวในระหว่างอยู่ในบ้านหรือไม่อย่างไร

- ปกติเขาจะออกไปทำฐาน ไปเที่ยวตลาดน้ำ กว่าจะกลับก็มากินข้าวเย็นที่ศาลา มันก็เย็นๆละ ส่วนมาก
นักท่องเที่ยวจะชวนคุยมากกว่า เรื่องนั้นเรื่องนี้

4.) ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

4.1 ท่านมีการดูแลรักษาความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยวและทรัพย์สินอย่างไร

- นักท่องเที่ยวเขาก็วางไว้ในห้องที่เตรียมให้ เราก็คอยปิดประตูบ้านให้เค้า เวลาที่เขาออกไปข้างนอก เราก็
คอยดูแลให้ตลอด แต่ก็ไม่เคยมีของหายนะที่นี่ เราก็คอยเตือนคอยบอกเขา

4.2 ท่านมีการเตรียมความพร้อมสำหรับปฐมพยาบาลเบื้องต้นอย่างไร

- ก็มีบรมของทางโฮมสเตย์อยู่นะ แต่เราก็ได้แค่เบื้องต้นเท่านั้นเอง แต่ก็มีตุ๋ยาเตรียมไว้

5.) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน

5.1 กิจกรรมภายในหมู่บ้าน

- ก็มีประช่วยเขายกอาหารเสริฟนักท่องเที่ยว แต่ไม่ได้ทำเพราะมี แม่ครัวที่ทำประจำอยู่แล้ว แล้วก็ต้อนรับ
แขกเวลาเข้ามาพักวันแรกและส่งในวันสุดท้าย แล้วเวลาจัดฐานเรียนรู้กิจกรรมก็เข้าไปร่วมบ้างเช่น ทำดอกไม้ สาน
จากต่างๆ

5.2 กิจกรรมภายนอกหมู่บ้าน

- ไม่เคย เช่นเที่ยวข้างนอกเขาก็ไปกันเองหรือไม่ก็มีคนนอกนำไป ตลาดบางน้ำผึ้งบ้างประมาณนั้น

5.3 ท่านมีส่วนร่วมในการนำเที่ยวหรือไม่

- ไม่ได้เคยทำ

6.) การบริหารของวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์

6.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

- ก็บริหารได้ดีนะ เพราะว่าครุเมธลี กับประธานอารมณ์ เขาใช้ได้เลยทำได้ดี มีกิจกรรมให้กับทางชุมชน
หรือโฮมสเตย์ตลอด ทำให้คนมาบ่อยๆ เพิ่มมากขึ้น

6.2 ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการบริหารโฮมสเตย์หรือไม่อย่างไร

- ปกติก็จะมีประชุมทุกเดือน หลังจากรับนักท่องเที่ยวก็จะประชุมกัน เราก็ไปฟังไปช่วยกันแก้ปัญหา ส่วน
นโยบายต่างๆก็ช่วยกันโหวต

7.) การจัดการโฮมสเตย์ด้านการเงิน

7.1 รายรับที่ได้จากโฮมสเตย์

- 153 บาทโดนหักไป 17บาท

7.2 ค่าใช้จ่าย

- ก็จะมีพวกค่าไฟ ค่าน้ำ ค่าผักซั๊กพอกเพิ่ม แต่ก็ไม่เยอะ

7.3 มีการหักรายได้หักเข้ากองทุนชุมชนหรือไม่

ไม่มี   มี

7.5 ท่านมีความพึงพอใจกับรายได้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมโฮมสเตย์หรือไม่

พอใจ/เพราะ จริงๆไม่ได้มากเท่าไร แต่เราก็ไม่ได้หวังรายได้ตรงนี้อยู่แล้ว

ไม่พอใจ/เพราะ .....

8.) ปัญหาและอุปสรรคที่พบ

8.1 ท่านพบปัญหาและอุปสรรคจากการเข้าร่วมโฮมสเตย์หรือจากนักท่องเที่ยวที่เข้าพักหรือไม่อย่างไร

- ไม่ค่อยมีปัญหาเท่าไร ก็จะมีการเสื่อมลงของบ้านเพราะรับนักท่องเที่ยวเข้ามาพักเป็นธรรมดา ก็ซ่อมแซมเรื่อยๆอยู่แล้วเป็นปกติ ส่วนนักท่องเที่ยวก็ไม่เจอปัญหาอะไร

8.3 เมื่อมีปัญหาหรืออุปสรรคทางวิสาหกิจชุมชนมีการช่วยเหลืออย่างไร

- ก็มีประชุมชนตลอดอยู่แล้วใครมีปัญหาอะไรก็ช่วยกันแก้ไขไป ช่วยๆกันหาทางออก

9.) ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของ “วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์”

9.1 เหตุใดท่านถึงเข้าร่วมเป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

- ประธานอาภรณ์เป็นคนชวนให้มาร่วมทำโฮมสเตย์กับเขาใครครั้งแรกเลย ก็เลยเอาด้วย ถือว่าเป็นส่วนร่วมให้กับสังคมชุมชนของเรา ดีกว่าอยู่เฉยๆไม่ได้ทำอะไรเลย ก็อยากให้มันดีขึ้น

9.2 การมีนักท่องเที่ยวเข้ามาพักในวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ ส่งผลต่อท่านและครอบครัวหรือไม่อย่างไร

- บางทีเราก็รำคาญนะ ความส่วนตัวของเรามันหายไปส่วนมากก็จะเป็นนักท่องเที่ยวที่ขี่จักรยานผ่านไปมาเราก็ต้องคอยหลบคอยระวังอยู่เรื่อยๆ ส่วนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักก็ไม่กระทบเท่าไรนะ ส่วนมากจะทำอะไรก็มาขออนุญาตก่อน แต่จะทำอะไรก็อย่าตีมากนัก ตามข้อกำหนดของโฮมสเตย์ที่มี

9.3 ท่านคิดว่าการทำโฮมสเตย์มีส่วนช่วยหรือไม่ ในการพัฒนาชุมชนของท่านอย่างไร

- มันก็ทำให้บ้านเราเป็นพื้นที่ให้เขาได้เที่ยวกัน เราก็มีความสุขกับคนที่เข้ามาเที่ยวด้วย แล้วก็ทำให้คนในชุมชนมีรายได้มากขึ้น จากการขายของ จะมีร้านฝากขายของที่ศาลาโฮมสเตย์ก็มาฝากขายกันได้เอามาวางได้เลยไม่คิดเงิน ส่วนวินมอเตอร์ไซค์ก็มีรายได้เพิ่มขึ้นที่มารับส่งกระเป๋าให้กับนักท่องเที่ยว

9.4 ท่านคิดว่าการทำโฮมสเตย์ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชนหรือไม่อย่างไร

- ก็ไม่มีปัญหาอะไรมากมาย ก็จ้อแจ๋ขึ้น แต่มันก็ทำให้ชุมชนของเราเจริญขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้น

แบบสัมภาษณ์ทำวิทยานิพนธ์

เรื่อง การบริหารจัดการที่พักนักท่องเที่ยวในลักษณะวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์ : กรณีศึกษา

วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ จังหวัดสมุทรปราการ

โดย นายกิตติคุณ วงษ์จ้อย โทร 089-129-8553 ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

รหัสบ้านพัก H2

ชื่อ-นามสกุล เจ้าของบ้านพัก นางสาวอรุณี ผดุงบุตร

ตำแหน่งหน้าที่ในวิสาหกิจชุมชน สมาชิกโฮมสเตย์

1.) ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

1.1 จำนวนสมาชิกภายในบ้าน (ที่อาศัยอยู่ประจำ) มีทั้งหมดกี่คน

1 คน   2 คน   3 คน   อื่นๆ.....

1.2 รายละเอียดของสมาชิกในครอบครัว

ลำดับ	เพศ		อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา	สถานภาพ	
	ชาย	หญิง				โสด	สมรส
1.		☒	49	พนักงานบริษัทเอกชน	ปริญญาตรี	☒	
2.		☒	66	ไม่ได้ประกอบอาชีพ	น้อยกว่ามัธยมศึกษา	☒	

2.) ข้อมูลเบื้องต้นด้านที่พักโฮมสเตย์

2.1 จำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถรับได้ต่อครั้ง

1 คน   2 คน   3 คน   อื่นๆ (5คน)

2.2 การเตรียมปรับปรุงบ้านเพื่อใช้เป็นที่พักนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์

- ไม่ปรับปรุง
- ปรับปรุงก่อนทำโฮมสเตย์ เพราะ .....
- ปรับปรุงหลังทำโฮมสเตย์ เพราะ กั้นห้องนอนให้มันเป็นสัดส่วนขึ้นเขาก็เป็นส่วนตัว เราก็มีความเป็น

ส่วนตัวขึ้น

3.) การบริการนักท่องเที่ยว

3.1 พื้นที่สำหรับพักอาศัยของนักท่องเที่ยว

พื้นที่ที่ให้นักท่องเที่ยวพักคือ

ห้องนอนเดิม   พื้นที่โถงรับแขก   ห้องนอนและพื้นที่โถง   อื่นๆ.....

ท่านให้นักท่องเที่ยวใช้ห้องน้ำร่วมกันกับท่านหรือไม่

ร่วมกัน   ใช้ห้องน้ำแยก

3.2 การจัดเตรียมบ้านพัก

บริเวณรอบบ้าน

- ตรงทางเดินเข้ามีพื้นที่นั่งเล่นก็จะล้างพื้นก่อนให้มันไม่มีฝุ่น ของรอบๆบ้านก็ดูว่ามันรกก็เก็บให้เป็นที่เป็นทางไม่เกะกะนักห้องเที่ยว

ห้องนอนหรือพื้นที่อื่นๆสำหรับนักท่องเที่ยวและเครื่องนอน

- ห้องนอนเราก็เข้าไป เช็ดพื้น กวาดพื้นให้เรียบร้อยพวกหน้าต่างมีฝุ่นเกาะก็จะปัดเช็ดให้มันดูสะอาด ส่วนพวกที่นอนปูพื้นก็เอาไปตากแดดก่อนให้มันสะอาดน่านอน ปลอกหมอน ผ้าปู เรายกเอาไปซักตากเรียบร้อยให้สะอาด

ห้องน้ำและอุปกรณ์อาบน้ำ

- ห้องน้ำเราจะมีแยกให้เขาเลยติดกับห้อง ตอนเขาจะมาก็เข้าไปทำความสะอาดให้ดีให้เรียบร้อย พวกชักโครก ฝักบัว แล้วก็พวก ครีมอาบน้ำ แชมพู เราก็มัวไว้ในห้องน้ำ

3.3 ท่านมีกิจกรรมร่วมกันกับนักท่องเที่ยวในระหว่างอยู่ในบ้านหรือไม่อย่างไร

- ก็จะเป็นช่วงเย็นๆช่วงหัวค่ำ อยู่ในบ้านเพราะที่นี้กลางคืนเขาไม่เดินไปไหนมาไหนกัน ก็ถามไถ่กันพูดคุยกันตามปกติ ว่ามาจากที่ไหนกันประมาณนั้น

4.) ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

4.1 ท่านมีการดูแลรักษาความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยวและทรัพย์สินอย่างไร

- ก็ปิดล็อกพักห้องให้ปกติต่อนักท่องเที่ยวออกไป ก็จะมีพี่สาวที่อยู่บ้านดูแลจัดการให้ ส่วนความปลอดภัยโดยรวมๆทางโฮมสเตย์ก็จะดูให้อยู่แล้ว

4.2 ท่านมีการเตรียมความพร้อมสำหรับปฐมพยาบาลเบื้องต้นอย่างไร

- มีอบรมอยู่ตลอด เราก็พยายามเข้า บางที่เราติดงานบ้างติดธุระบ้างไม่สะดวก ส่วนยาสามัญประจำบ้านก็มีประจำบ้านอยู่แล้ว ก็เตรียมไว้ให้นักท่องเที่ยว

5.) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน

5.1 กิจกรรมภายในหมู่บ้าน

- ส่วนมากไม่ค่อยได้ร่วมเท่าไร พวกทำอาหาร หรือเสริฟน้ำ แต่ก็จะมีไปต้อนรับนักท่องเที่ยวตอนวันแรก เราก็ไปประจำ โฮมสเตย์ก็ต้องให้สมาชิกทุกคนไป ตอนพาไปกินข้าวก็ให้พี่สาวช่วยพาไป ตอนเขาจะกลับก็รอไปส่ง

5.2 กิจกรรมภายนอกหมู่บ้าน

- ไม่ได้เข้าร่วม

5.3 ท่านมีส่วนร่วมในการนำเที่ยวหรือไม่

- ไม่ได้ทำ

6.) การบริหารของวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์

6.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

- ก็ดีนะ เขาบริหารกันได้ดีอยู่แล้ว ทั้งเรื่องกิจกรรมและแจกจ่ายนักท่องเที่ยวให้มาลงที่บ้านเราหรือสมาชิกไม่เคยมีปัญหาอะไรกัน

6.2 ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการบริหารโฮมสเตย์หรือไม่อย่างไร

- เราก็ก้าวไปร่วมประชุม ไปออกความคิดเห็น ว่าเราจะทำอะไรต่อไปเป็นนโยบายให้กับสมาชิกทุกคน สมาชิกทุกคนส่วนมากจะมาร่วมประชุมกันหมด

7.) การจัดการโฮมสเตย์ด้านการเงิน

7.1 รายรับที่ได้จากโฮมสเตย์

- 153 บาท หัก 10%

7.2 ค่าใช้จ่าย

- ก็ไม่มีนะ ก็อาจจะมียาซักผ้าบ้าง พวกปลอกหมอนผ้าห่ม

7.3 มีการหักรายได้หักเข้ากองทุนชุมชนหรือไม่

ไม่มี   มี

7.5 ท่านมีความพึงพอใจกับรายได้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมโฮมสเตย์หรือไม่

พอใจ/เพราะ เราไม่ได้หวังรายได้จากทางนี้อยู่แล้ว 153 ก็ถือว่าดีแล้วแต่ถ้าเพิ่มอีกมันก็ดี

ไม่พอใจ/เพราะ .....

8.) ปัญหาและอุปสรรคที่พบ

8.1 ท่านพบปัญหาและอุปสรรคจากการเข้าร่วมโฮมสเตย์หรือจากนักท่องเที่ยวที่เข้าพักหรือไม่อย่างไร

- ไม่มีนะ ก็ไม่เจอปัญหาอะไร แต่ก็มีจากนักท่องเที่ยวก็จะบ้างคือทำห้องและ ทำผนังเป็นรอยเปื้อน ส่วนน้อยที่เจอ ส่วนมากก็ไม่เจอปัญหาอะไร

8.3 เมื่อมีปัญหาหรืออุปสรรคทางวิสาหกิจชุมชนมีการช่วยเหลืออย่างไร

- ก็มีจัดประชุม มาหารือกันว่าจะแก้ปัญหายังไงตามที่สมาชิกเจอมา

9.) ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของ “วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์”

9.1 เหตุใดท่านถึงเข้าร่วมเป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

- ก็ได้รับคำชักชวนจากประธาน เมื่อตอนแรกก็คือ ไม่ได้ตั้งใจจะทำเป็นโฮมสเตย์ใหญ่โตขนาดนี้ แบบแค่เล็กๆ

9.2 การมีนักท่องเที่ยวเข้ามาพักในวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ ส่งผลต่อท่านและครอบครัวหรือไม่อย่างไร

- ก็มีบ้าง เป็นบางกลุ่ม บางกลุ่มก็พูดจาดี บางกลุ่มก็ทำห้องและ มีรอยเปื้อนตามผนังบ้าง ส่วนมากก็จะเป็นพวกเด็กๆหรือวัยรุ่นมากกว่าที่มีปัญหา

9.3 ท่านคิดว่าการทำโฮมสเตย์มีส่วนช่วยหรือไม่ ในการพัฒนาชุมชนของท่านอย่างไร

- มีส่วนนะ แจกจ่ายรายได้ กระจายรายได้ คนในชุมชนก็มีรายได้มากขึ้นจากการขายของ จากคนที่มาเที่ยว

9.4 ท่านคิดว่าการทำโฮมสเตย์ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชนหรือไม่อย่างไร

- ก็มีเรื่องเดียวคือ คนเยอะขึ้น จอแจมากขึ้น ความเป็นส่วนตัวก็หายไป แล้วก็มีเรื่องขยะมันก็มาขึ้นในชุมชน ส่วนเรื่องอื่นๆก็ไม่มีปัญหาอะไร

แบบสัมภาษณ์ทำวิทยานิพนธ์

เรื่อง การบริหารจัดการที่พักนักท่องเที่ยวในลักษณะวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์ : กรณีศึกษา

วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ จังหวัดสมุทรปราการ

โดย นายกิตติคุณ วงษ์จ้อย โทร 089-129-8553 ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

รหัสบ้านพัก H3

ชื่อ-นามสกุล เจ้าของบ้านพัก นายปรีชา พุ่มพิมล

ตำแหน่งหน้าที่ในวิสาหกิจชุมชน สมาชิกโฮมสเตย์

1.) ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

1.1 จำนวนสมาชิกภายในบ้าน (ที่อาศัยอยู่ประจำ) มีทั้งหมดกี่คน

1 คน   2 คน   3 คน   อื่นๆ (4คน)

1.2 รายละเอียดของสมาชิกในครอบครัว

ลำดับ	เพศ		อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา	สถานภาพ	
	ชาย	หญิง				โสด	สมรส
1.	☒		70	รับราชการ (เกษียณ)	มัธยมศึกษา		☒
2.	☒		31	พนักงานบริษัทเอกชน	ปริญญาตรี	☒	
3.	☒		30	พนักงานบริษัทเอกชน	ปริญญาตรี	☒	
4.		☒	26	พนักงานบริษัทเอกชน	ปริญญาตรี	☒	

2.) ข้อมูลเบื้องต้นด้านที่พักโฮมสเตย์

2.1 จำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถรับได้ต่อครั้ง

1 คน   2 คน   3 คน   อื่นๆ (5คน)

2.2 การเตรียมปรับปรุงบ้านเพื่อใช้เป็นที่พักนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์

- ไม่ปรับปรุง
- ปรับปรุงก่อนทำโฮมสเตย์ เพราะ .....
- ปรับปรุงหลังทำโฮมสเตย์ เพราะ .....

3.) การบริการนักท่องเที่ยว

3.1 พื้นที่สำหรับพักอาศัยของนักท่องเที่ยว

พื้นที่ที่ให้นักท่องเที่ยวพักคือ

ห้องนอน   พื้นที่โถงรับแขก   ห้องนอนและพื้นที่โถง   อื่นๆ.....

ท่านให้นักท่องเที่ยวใช้ห้องน้ำร่วมกันกับท่านหรือไม่

ร่วมกัน   ใช้ห้องน้ำแยก

3.2 การจัดเตรียมบ้านพัก

บริเวณรอบบ้าน

- เวลาแขกจะมาเราก็จะดูว่า รอบบ้านมันรกไหมมีขยะไหม ถ้ามันรกก็ตัดก็เก็บไปทิ้งให้เรียบร้อย พวกต้นไม้กระถางเราก็จัดให้มันดี ของผมจะมีตุ่มน้ำก็ปิดให้เรียบร้อย

ห้องนอนหรือพื้นที่อื่น ๆ สำหรับนักท่องเที่ยวและเครื่องนอน

- ที่บ้านแขกจะพักในห้อง ก็ปิดกวาดเช็ดถูให้มันดูดีดูสะอาด เพราะจะต้องนอนบนพื้นถ้ามันไม่สะอาดก็ไม่ดี เตรียมฟูกที่นอนให้ไม่มีกลิ่น ชักผ้าห่มหมอนใหม่หมด

ห้องน้ำและอุปกรณ์อาบน้ำ

- ห้องน้ำจะล้างเป็นประจำอยู่แล้ว เพราะเราใช้อยู่ทุกวันแต่จะพิเศษหน่อยก็ทำให้มันเรียบร้อยตอนมีนักท่องเที่ยวมาพัก เตรียมพวกอุปกรณ์อาบน้ำไว้สำรอง

3.3 ท่านมีกิจกรรมร่วมกันกับนักท่องเที่ยวในระหว่างอยู่ในบ้านหรือไม่อย่างไร

- เราคุยกับนักท่องเที่ยวอยู่แล้ว แลกเปลี่ยนกัน มาจากไหน ทำไมถึงอยากมาพักที่นี่ เวลาที่นักท่องเที่ยวอยากรู้อะไรถ้าเรารู้ก็ช่วยตอบให้ได้

4.) ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

4.1 ท่านมีการดูแลรักษาความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยวและทรัพย์สินอย่างไร

- แค่อปิดบ้านล็อคบ้านให้เรียบร้อยเท่านั้น เพราะ ห้องนอนเป็นสัดส่วนอยู่แล้ว เราไม่ได้เข้าไปยุ่งในห้องนอนนักท่องเที่ยวที่มีสัมภาระอยู่ แล้วปกติเราก็อยู่บ้านก็เหมือนกับดูแลไปในตัวด้วย

4.2 ท่านมีการเตรียมความพร้อมสำหรับปฐมพยาบาลเบื้องต้นอย่างไร

- มีนะ ทางโฮมสเตย์ก็มีการจัดอบรมกันตลอดอยู่แล้วสำหรับสมาชิก แต่ส่วนมากจะเป็นหน้าที่ของอาสาสมัครมากกว่า พวกอาสาสมัครประจำบ้านก็มีปกติอยู่แล้ว

5.) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน

5.1 กิจกรรมภายในหมู่บ้าน

- ต้อนรับกลุ่มนักท่องเที่ยวตอนมาที่โฮมสเตย์และพานักท่องเที่ยวเข้าบ้านพัก ช่วยเสิร์ฟอาหารให้กับโฮมสเตย์ในตอนนี้ นักท่องเที่ยวเข้ามาพัก

5.2 กิจกรรมภายนอกหมู่บ้าน

- ไม่ได้ทำ

5.3 ท่านมีส่วนร่วมในการนำเที่ยวหรือไม่

- ไม่ได้ทำ มีคนอื่นทำหน้าที่พาไป เช่น การนำเที่ยวตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง

6.) การบริหารของวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์

6.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

- ดีแล้ว เวลาเราไม่พร้อมจะรับ เรามีธุระ ทางโฮมสเตย์ก็ได้บังคับอะไร โดยปกติเวลานักท่องเที่ยวมาเป็นกลุ่มใหญ่ 30-40 คนเขาก็แบ่งกันไปตามสมาชิกแต่ละหลัง บ้านใหญ่ก็หลายคนหน่อย ตามความเหมาะสมกันไป

6.2 ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการบริหารโฮมสเตย์หรือไม่อย่างไร

- ผมก็เข้าไปร่วมประชุมทุกครั้งนะ ถ้าไม่ติดธุระอะไร บางทีเขาอยากทำอะไรสมาชิกก็เสนอขึ้นมา พัฒนาให้มันดีขึ้นแล้วก็ใช้ไหวคอะเนนกัน

7.) การจัดการโฮมสเตย์ด้านการเงิน

7.1 รายรับที่ได้จากโฮมสเตย์

- 170 บาทหักออก 10% เข้าอบต.

7.2 ค่าใช้จ่าย

- ไม่มีนะ

7.3 มีการหักรายได้หักเข้ากองทุนชุมชนหรือไม่

- ไม่มี   มี

7.5 ท่านมีความพึงพอใจกับรายได้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมโฮมสเตย์หรือไม่

- พอใจ/เพราะ รายตรงนี้อามาช่วยเป็น ค่าน้ำค่าไฟเท่านั้นเอง เพราะผมก็ค้าขายที่ตลาดปกติอยู่แล้ว ไม่ได้ต้องการอะไรมาก

- ไม่พอใจ/เพราะ .....

8.) ปัญหาและอุปสรรคที่พบ

8.1 ท่านพบปัญหาและอุปสรรคจากการเข้าร่วมโฮมสเตย์หรือจากนักท่องเที่ยวที่เข้าพักหรือไม่อย่างไร

- โดยรวมไม่มีนะ ส่วนมากที่มาก็จะสูงอายุไม่ค่อยมีปัญหาอะไร อาจจะมีบ้างถ้าเป็นวัยรุ่นก็บางที่ส่งเสียงดังเราก็คอยเตือนกันไป

8.3 เมื่อมีปัญหาหรืออุปสรรคทางวิสาหกิจชุมชนมีการช่วยเหลืออย่างไร

- ก็มีการช่วยเหลือ โดยปกติก็จะประชุมกันตลอดอยู่แล้วว่าใครเป็นยังไง มีปัญหาอะไร แต่หลักๆแล้วเราก็ดูแลตัวเองเป็นหลักปกติ

9.) ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของ “วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์”

9.1 เหตุใดท่านถึงเข้าร่วมเป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

- ทางกรรมการหมู่บ้านชักชวนให้เข้าร่วม เพราะเห็นว่าผมเกษียณเลยชวนมาทำด้วยกัน เราก็ว่างๆมีบ้านพร้อมอยู่ก็เลยรับทำด้วย

9.2 การมีนักท่องเที่ยวเข้ามาพักในวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ ส่งผลต่อท่านและครอบครัวหรือไม่อย่างไร

- กระทบเหมือนกันนะ ตอนแรกที่ไม่มียุคนักท่องเที่ยวเข้ามา ก็อยู่ของผมสงบดี พอมีนักท่องเที่ยวเข้ามา ก็จะจอบจอบมากขึ้น ทั้งเวลาคนเดินไปมาในชุมชนหรือจักรยานก็ต้องหลบเวลาเดิน ทำให้ความส่วนตัวของเราลดน้อยลงไปพอสมควร

9.3 ท่านคิดว่าการทำโฮมสเตย์มีส่วนช่วยหรือไม่ ในการพัฒนาชุมชนของท่านอย่างไร

- ช่วยๆ มันช่วยให้เราได้อะไรบ้าง แก่ ผู้คุยกับแขกคนอื่น ๆ เช่นการแนะนำทางแหล่งท่องเที่ยวไปอย่างไรทางไหน แล้วการมีโฮมสเตย์ก็ทำให้คนมาเที่ยวเยอะขึ้น รายได้ของชาวบ้านก็เพิ่มขึ้นนะ คนก็รู้จักกันเยอะ

9.4 ท่านคิดว่าการทำโฮมสเตย์ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชนหรือไม่อย่างไร

- วุ่นวายขึ้นเป็นธรรมดาจากพวกนักท่องเที่ยวจรรยานะ แต่แขกที่มาพักไม่ค่อยมีผลกระทบเท่าไรเพราะกว่าจะเที่ยวเสร็จก็ตกเย็นทางข้าวที่ศาลา ดึกๆหน่อยเข้าที่พักแล้วเข้าเขาก็ไป แล้วเราก็มีระเบียบข้อบังคับเช่น 3 ทุ่มก็ห้ามออกจากบ้านล่ะ แล้วเขาก็ให้ความร่วมมือดี

แบบสัมภาษณ์ทำวิทยานิพนธ์

เรื่อง การบริหารจัดการที่พักนักท่องเที่ยวในลักษณะวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์ : กรณีศึกษา

วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ จังหวัดสมุทรปราการ

โดย นายกิตติคุณ วงษ์จ้อย โทร 089-129-8553 ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

รหัสบ้านพัก H5

ชื่อ-นามสกุล เจ้าของบ้านพัก นางสาวพรรณทิพย์ พูนสวัสดิ์

ตำแหน่งหน้าที่ในวิสาหกิจชุมชน สมาชิกโฮมสเตย์

1.) ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

1.1 จำนวนสมาชิกภายในบ้าน (ที่อาศัยอยู่ประจำ) มีทั้งหมดกี่คน

1 คน   2 คน   3 คน   อื่นๆ (4คน)

1.2 รายละเอียดของสมาชิกในครอบครัว

ลำดับ	เพศ		อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา	สถานภาพ	
	ชาย	หญิง				โสด	สมรส
1.		☒	45	พนักงานบริษัทเอกชน	ปริญญาตรี	☒	
2.	☒		50	ไม่ได้ประกอบอาชีพ	น้อยกว่ามัธยมศึกษา		☒
3.		☒	43	ไม่ได้ประกอบอาชีพ	น้อยกว่ามัธยมศึกษา		☒
4.		☒	18	นักเรียน/นักศึกษา	มัธยมศึกษา	☒	

2.) ข้อมูลเบื้องต้นด้านที่พักโฮมสเตย์

2.1 จำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถรับได้ต่อครั้ง

1 คน   2 คน   3 คน   อื่นๆ (4คน)

2.2 การเตรียมปรับปรุงบ้านเพื่อใช้เป็นที่พักนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์

ไม่ปรับปรุง
 ปรับปรุงก่อนทำโฮมสเตย์ เพราะ .....
 ปรับปรุงหลังทำโฮมสเตย์ เพราะ .....

3.) การบริการนักท่องเที่ยว

3.1 พื้นที่สำหรับพักอาศัยของนักท่องเที่ยว

พื้นที่ที่ให้นักท่องเที่ยวพักคือ

ห้องนอน   พื้นที่โถงรับแขก   ห้องนอนและพื้นที่โถง   อื่นๆ.....

ท่านให้นักท่องเที่ยวใช้ห้องน้ำร่วมกันกับท่านหรือไม่

ร่วมกัน   ใช้ห้องน้ำแยก

3.2 การจัดเตรียมบ้านพัก

บริเวณรอบบ้าน

- ก็ทำความสะอาดทางเข้าบ้านพวกพื้นไม้ระเบียง ล้างให้เรียบร้อยก่อนแขกจะมาแล้วก็เช็ดดูว่ามีพื้นไม้ชำรุดไหมเวลาเดินจะได้ไม่อันตราย

ห้องนอนหรือพื้นที่อื่นๆสำหรับนักท่องเที่ยวและเครื่องนอน

- เก็บของใช้ที่วางอยู่ให้เป็นระเบียบ พวกโต๊ะ เก้าอี้ ก็ต้องหาที่เก็บให้ดีไม่เกะกะ เพราะเราให้เขาพักที่ห้องรับแขก แล้วก็กวาดพื้น เช็ดพื้นใหม่ ส่วนพวกตุ๊กที่นอนก็เอาไปตากลมที่ระเบียงหน้าบ้าน ผ้าปูที่นอน ปลอกหมอนก็เอาไปซักแล้วตากก่อนเอามาใช้

ห้องน้ำและอุปกรณ์อาบน้ำ

- ห้องน้ำก็ทำความสะอาด ชัดล้างโถส้วม อ่างล้างหน้า พื้นกระเบื้องไม่ให้มีคราบสบู่สกปรก พวกถังก็เปลี่ยนน้ำใหม่ให้สะอาดเรียบร้อย แชมพู สบู่อาบน้ำ ก็เตรียมไว้ให้

3.3 ท่านให้การต้อนรับและมีกิจกรรมร่วมกันกับนักท่องเที่ยวในระหว่างอยู่ในบ้านหรือไม่อย่างไร

- ก็มีตอนแรกเลยเขาเข้ามาพักก็ต้องไปรับที่ศาลาส่วนกลาง แล้วคอยไปรับไปส่งเวลากินข้าว เวลาเขาอยู่บ้านก็คุยกันบ้านเราอยู่หลายคน

4.) ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

4.1 ท่านมีการดูแลรักษาความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยวและทรัพย์สินอย่างไร

- เราก็ดูให้รวมๆให้ที่บ้านเรามีคนอยู่ตลอด แต่ไม่ไปยุ่งกับของเขา เพราะเดี๋ยวจะมีปัญหา จะมีบอกให้เก็บของให้เป็นที่เพราะเราไม่มีห้องให้

4.2 ท่านมีการเตรียมความพร้อมสำหรับปฐมพยาบาลเบื้องต้นอย่างไร

- ที่บ้านก็มียาประจำบ้าน แต่ยาอันไหนที่ไม่มีก็จะไปขอในตู้ยาที่บ้านประธาน

5.) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน

5.1 กิจกรรมภายในหมู่บ้าน

- ก็มีพาแขกไปใส่บาตรตอนเช้าที่ศาลา เขาก็พากันมาทุกบ้านมาทำบุญด้วยกัน แล้วก็ช่วยพวกเสริฟอาหาร บ้างก็กวาดที่กินข้าวบ้าง ส่วนทำอาหารเขามีแม่ครัวมาทำอยู่แล้วเป็นคนในหมู่บ้านนี้แหละ

5.2 กิจกรรมภายนอกหมู่บ้าน

- ไม่ได้ร่วม

5.3 ท่านมีส่วนร่วมในการนำเที่ยวหรือไม่

- ไม่ได้ร่วม

6.) การบริหารของวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์

6.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

- ก็ดีนะ เขาดูแลลูกบ้านดี ทำหลายอย่างให้มันดีขึ้นกว่าสมัยก่อนเยอะ

6.2 ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการบริหารโฮมสเตย์หรือไม่อย่างไร

- ก็เข้าไปร่วมเราเป็นลูกบ้านเป็นสมาชิกก็ต้องเข้าไปช่วยกันดูแล ไปไหนต่อนโยบายต่างๆที่เขาเสนอมานะ พวกข้อกฎระเบียบต่างๆ

7.) การจัดการโฮมสเตย์ด้านการเงิน

7.1 รายรับที่ได้จากโฮมสเตย์

- 153 บาท หลังจากหัก 10%

7.2 ค่าใช้จ่าย

- ส่วนมากเป็นพวก ค่าน้ำค่าไฟ ปกติเราก็ใช้ประจำอยู่แล้วแต่พอมีนักท่องเที่ยวเข้ามาก็เพิ่มขึ้นไม่มาก เพราะเขาทำกิจกรรมไปเกี่ยวกับมากก็เย็นแล้ว

7.3 มีการหักรายได้หักเข้ากองทุนชุมชนหรือไม่

ไม่มี   มี

7.5 ท่านมีความพึงพอใจกับรายได้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมโฮมสเตย์หรือไม่

พอใจ/เพราะ ปกติเราก็ทำงานอยู่แล้วส่วนตรงนี้ก็แค่รายได้เสริมเท่านั้นเอง ไม่ได้มาก เราเน้นช่วยกันมากกว่า

ไม่พอใจ/เพราะ .....

8.) ปัญหาและอุปสรรคที่พบ

8.1 ท่านพบปัญหาและอุปสรรคจากการเข้าร่วมโฮมสเตย์หรือจากนักท่องเที่ยวที่เข้าพักหรือไม่อย่างไร

- ก็มีบ้าง บางทีเขาก็ไม่พอใจนะ บ้านเราไม่ได้สะดวกสบาย ขอนั้นขอนี่เพิ่มเราก็ให้ไม่ได้ เรายุ่ยของเราแบบนี้ไม่ได้คิดจะเพิ่มอะไร

8.2 เมื่อมีปัญหาหรืออุปสรรคทางวิสาหกิจชุมชนมีการช่วยเหลืออย่างไร

- เวลามีปัญหาที่บอกประธาน เขาก็ช่วยตลอด บางทีตอนประชุมกันเราก็ไปบอกในที่ประชุม สมาชิกคนอื่นก็ช่วยกันคิดแก้ปัญหาให้

9.) ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของ “วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์”

9.1 เหตุใดท่านถึงเข้าร่วมเป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

- ในตอนแรกป่าอาภรณ์เข้าก็มาชวน เราก็เห็นว่าทำมันก็น่าดี ช่วยกันดีกว่าอยู่เฉยๆ แต่พอทำแล้วเราก็คิดว่ามันดีมาเลยนะ คนในชุมชนสามัคคีกันมากขึ้น

9.2 การมีนักท่องเที่ยวเข้ามาพักในวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ ส่งผลต่อท่านและครอบครัวหรือไม่อย่างไร

- ไม่ส่งผลกระทบต่อเรา เราสะดวกจะรับแขกเราก็รับ บางทีเราไม่สะดวกก็บอกไปกับประธานว่าเราไม่สะดวกจะเราในครั้งนี้ เขาก็จัดแขกไปพักที่บ้านหลังอื่นได้

9.3 ท่านคิดว่าการทำโฮมสเตย์มีส่วนช่วยหรือไม่ ในการพัฒนาชุมชนของท่านอย่างไร

- ช่วยทำให้คนในชุมชนร่วมกันทำ อย่างสมาชิกก็ร่วมกันแก้ปัญหา มันทำให้เราสามัคคีกันด้วย แล้วก็ทำให้ชาวบ้านมีรายได้ สมาชิกก็มีรายได้จากที่ให้นักท่องเที่ยวพัก โดยรวมๆชุมชนก็ไปในทางที่ดีขึ้น

9.4 ท่านคิดว่าการทำโฮมสเตย์ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชนหรือไม่อย่างไร

- คิดว่าไม่มี มันก็อาจจะกระทบนิดหน่อย ตรงคนจอบแจขึ้น ขยะมากขึ้นก็แก้ปัญหากันได้

แบบสัมภาษณ์ทำวิทยานิพนธ์

เรื่อง การบริหารจัดการที่พักนักท่องเที่ยวในลักษณะวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์ : กรณีศึกษา

วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ จังหวัดสมุทรปราการ

โดย นายกิตติคุณ วงษ์จ้อย โทร 089-129-8553 ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

รหัสบ้านพัก H6

ชื่อ-นามสกุล เจ้าของบ้านพัก นางสาวพิไล พูลสวัสดิ์

ตำแหน่งหน้าที่ในวิสาหกิจชุมชน สมาชิกโฮมสเตย์

1.) ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

1.1 จำนวนสมาชิกภายในบ้าน (ที่อาศัยอยู่ประจำ) มีทั้งหมดกี่คน

1 คน   2 คน   3 คน   อื่นๆ.....

1.2 รายละเอียดของสมาชิกในครอบครัว

ลำดับ	เพศ		อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา	สถานภาพ	
	ชาย	หญิง				โสด	สมรส
1.		☒	70	รับราชการ (เกษียณ)	ปริญญาโทหรือมากกว่า		☒

2.) ข้อมูลเบื้องต้นด้านที่พักโฮมสเตย์

2.1 จำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถรับได้ต่อครั้ง

1 คน   2 คน   3 คน   อื่นๆ (8คน)

2.2 การเตรียมปรับปรุงบ้านเพื่อใช้เป็นที่พักนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์

ไม่ปรับปรุง

ปรับปรุงก่อนทำโฮมสเตย์ เพราะ .....

ปรับปรุงหลังทำโฮมสเตย์ เพราะ .....

3.) การบริการนักท่องเที่ยว

3.1 พื้นที่สำหรับพักอาศัยของนักท่องเที่ยว

พื้นที่ที่ให้นักท่องเที่ยวพักคือ

ห้องนอน   พื้นที่โถงรับแขก   ห้องนอนและพื้นที่โถง   อื่นๆ.....

ท่านให้นักท่องเที่ยวใช้ห้องน้ำร่วมกับท่านหรือไม่

ร่วมกัน   ใช้ห้องน้ำแยก

3.2 การจัดเตรียมบ้านพัก

บริเวณรอบบ้าน

- ที่บ้านข้างล่างก็เป็นโถงนะมีพื้นที่เยอะ ปากก็จะกวาดให้มันเรียบร้อยล้างน้ำ พวกต้นไม้ต้นหญ้ารกๆก็จะ
ถางแต่อายุเยอะเราก็ต้องให้คนมาช่วย

ห้องนอนหรือพื้นที่อื่นๆสำหรับนักท่องเที่ยวและเครื่องนอน

- ก็ทำความสะอาด ห้องนอน ห้องรับแขก เอาที่นอนไปตากแดดไม่ให้มันอับ ผ้าห่ม ผ้าปูที่นอนเอาไปซักหมดให้สะอาดแขกจะได้ประทับใจ

ห้องน้ำและอุปกรณ์อาบน้ำ

- ชั้นอาบน้ำ ยาสระผม สบู่ฟอกตัว ก็มีไว้ให้เพื่อเขาลืมเอามา ห้องน้ำก็ล้างให้ไม่สกปรก

3.3 ท่านให้การต้อนรับและมีกิจกรรมร่วมกันกับนักท่องเที่ยวในระหว่างอยู่ในบ้านหรือไม่อย่างไร

- ก็ไปรับเขาที่ศาลา หมู่3 พอดีอยู่ใกล้ๆก็เดินสะดวกหน่อย แล้วก็คอยดูแลตอนกินข้าว ตอนอยู่ในบ้านก็พูดคุยกันสัพเพเหระ แต่ก็ไม่ได้คุยกันมากเพราะป่าเขานอนเร็ว

4.) ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

4.1 ท่านมีการดูแลรักษาความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยวและทรัพย์สินอย่างไร

- เราก้จะให้เขาเก็บไว้ในห้องพักที่เขาอนให้ดี มีกุญแจล็อกไว้ให้ ปากก็อยู่บ้านตลอดอยู่แล้วไม่ได้ไปไหนก็คอยดูแลให้ตลอด ไม่ได้เข้าไปยุ่งในห้องเขา

4.2 ท่านมีการเตรียมความพร้อมสำหรับปฐมพยาบาลเบื้องต้นอย่างไร

- ในบ้านก็มียาเตรียมไว้ ประธานเขาให้มีไว้ทุกบ้านแล้วก็มีไปดูวิธีการช่วยรักษาพยาบาลไปอบรม เพราะเขาจัดตลอด ก็พยายามไป

5.) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน

5.1 กิจกรรมภายในหมู่บ้าน

- มีไปช่วยเขาทำอาหารบ้าง ไปดูเขาทำขนม ทำसानใบจาก เพราะใกล้จากบ้านนิดเดียว แต่รวมๆแล้วไม่ได้ช่วยอะไรมากมาย

5.2 กิจกรรมภายนอกหมู่บ้าน

- ไม่ได้ทำ

5.3 ท่านมีส่วนร่วมในการนำเที่ยวหรือไม่

- ไม่ได้ทำ

6.) การบริหารของวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์

6.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

- ประธานเขาจัดการดี พยายามทำหลายอย่างให้ดีขึ้น มาถามตลอดว่าเป็นยังไงบ้างแล้วให้ไปประชุมไปคุยกันที่ศาลา ก็รับฟังเจ้าของบ้าน ว่ามีปัญหาอะไรตรงไหนบ้างเอามาช่วยกันแก้

6.2 ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการบริหารโฮมสเตย์หรือไม่อย่างไร

- ไปประชุมที่ศาลาเขาให้โหวตว่าจะเราจะทำอะไรบ้าง ปากก็ไปประชุมตลอดที่ศาลา

7.) การจัดการโฮมสเตย์ด้านการเงิน

7.1 รายรับที่ได้จากโฮมสเตย์

- ได้ 153 แล้วมีเก็บไปให้ อบต.บางน้ำผึ้งด้วย

7.2 ค่าใช้จ่าย

- ส่วนมากก็ค่า ซักผ้าปู ที่นอน ส่วนค่าน้ำ ค่าไฟ เราก็ออกปกติอยู่แล้ว

7.3 มีการหักรายได้หักเข้ากองทุนชุมชนหรือไม่

ไม่มี   มี

7.5 ท่านมีความพึงพอใจกับรายได้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมโฮมสเตย์หรือไม่

พอใจ/เพราะ เพราะป่าไม่ได้หวังเงินมากมายจากการทำ เราทำเพราะได้พูดคุยกับแขกมากกว่า มันทำแล้วมีความสุขดีกว่าอยู่เฉยๆ

ไม่พอใจ/เพราะ .....

8.) ปัญหาและอุปสรรคที่พบ

8.1 ท่านพบปัญหาและอุปสรรคจากการเข้าร่วมโฮมสเตย์หรือจากนักท่องเที่ยวที่เข้าพักหรือไม่อย่างไร

- จะเป็นพวกต้องซ่อมบ้านมากกว่า เพราะบ้านเป็นบ้านไม้มันพังง่าย พอรับแขกเข้ามามันก็พังไวขึ้น บ้านไหนบ้านก็ต้องซ่อมใหม่ ห้องน้ำบางทีก็ชักโครกดไม่ลงบ้าง ฝาชักโครกแตกบ้าง ส่วนแขกจะเคารพกฎของที่นี่ดี ไม่เสียงดังรบกวนคนอื่น ๆ

8.2 เมื่อมีปัญหาหรืออุปสรรคทางวิสาหกิจชุมชนมีการช่วยเหลืออย่างไร

- ก็ช่วยเหลือตลอด เวลามีปัญหา ก็จะเอาไปบอกตอนที่ประชุมที่ศาลา ก็จะเอามาช่วยกันแก้ปัญหา บ้านหลังเจออะไรมาก็เอามาช่วยกัน ส่วนเรื่องเงินก็ไม่ได้มีให้ ซ่อมกันเอง

9.) ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของ “วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์”

9.1 เหตุใดท่านถึงเข้าร่วมเป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

- ป่าคิดว่ามันก็ช่วยทำให้บ้านเรา พัฒนาขึ้น คนมาเที่ยวมากขึ้น บ้านเราก็พัฒนา มันก็ดีกับหลายสิ่งแล้วก็ประธานก็มาชวนให้ช่วยกันทำก็เลยตกลง

9.2 การมีนักท่องเที่ยวเข้ามาพักในวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ ส่งผลต่อท่านและครอบครัวหรือไม่อย่างไร

- มีผลนะ เราก็ได้เงินจากที่แขกมาพัก เป็นเงินไม่เยอะ เอาไว้ใช้ซ่อมบ้านมากกว่า แต่ได้พูดคุยกับแขก บางทีเป็นเด็กวัยรุ่นก็เหมือนลูกหลานมาเยี่ยมเยียน

9.3 ท่านคิดว่าการทำโฮมสเตย์มีส่วนช่วยหรือไม่ ในการพัฒนาชุมชนของท่านอย่างไร

- ช่วยให้หมู่บ้านเราเป็นที่รู้จักมากขึ้นกว่าสมัยก่อน แขกก็เข้ามาเยอะขึ้น ชาวบ้านก็เอาของมาขายที่ร้านค้าที่ศาลาบ้าง ก็ได้เงิน ชาวบ้านก็มีเงินมากขึ้นเพราะแขกมาซื้อของไป

9.4 ท่านคิดว่าการทำโฮมสเตย์ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชนหรือไม่อย่างไร

- กระทบไม่มาก คนเข้ามาเยอะขึ้น ก็วุ่นวายมากขึ้นกว่าแต่ก่อน มีคนขี่จักรยานก็ต้องระวังเขาชนเราเพราะทางมันแคบ บางทีก็มีมาทิ้งขยะบ้างก็ต้องตามไปเก็บ

แบบสัมภาษณ์ทำวิทยานิพนธ์

เรื่อง การบริหารจัดการที่พักนักท่องเที่ยวในลักษณะวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์ : กรณีศึกษา

วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ จังหวัดสมุทรปราการ

โดย นายกิตติคุณ วงษ์จ้อย โทร 089-129-8553 ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

รหัสบ้านพัก H7

ชื่อ-นามสกุล เจ้าของบ้านพัก นายปิยพงษ์ พูลสวัสดิ์

ตำแหน่งหน้าที่ในวิสาหกิจชุมชน สมาชิกโฮมสเตย์

1.) ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

1.1 จำนวนสมาชิกภายในบ้าน (ที่อาศัยอยู่ประจำ) มีทั้งหมดกี่คน

1 คน   2 คน   3 คน   อื่นๆ.....

1.2 รายละเอียดของสมาชิกในครอบครัว

ลำดับ	เพศ		อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา	สถานภาพ	
	ชาย	หญิง				โสด	สมรส
1.	☒		47	ค้าขาย	ปริญญาตรี	☒	
2.		☒	78	รับราชการ (เกษียณ)	มัธยมศึกษา		☒

2.) ข้อมูลเบื้องต้นด้านที่พักโฮมสเตย์

2.1 จำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถรับได้ต่อครั้ง

1 คน   2 คน   3 คน   อื่นๆ (6คน)

2.2 การเตรียมปรับปรุงบ้านเพื่อใช้เป็นที่พักนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์

- ไม่ปรับปรุง
- ปรับปรุงก่อนทำโฮมสเตย์ เพราะ .....
- ปรับปรุงหลังทำโฮมสเตย์ เพราะ .....

3.) การบริการนักท่องเที่ยว

3.1 พื้นที่สำหรับพักอาศัยของนักท่องเที่ยว

พื้นที่ที่ให้นักท่องเที่ยวพักคือ

ห้องนอน   พื้นที่โล่งรับแขก   ห้องนอนและพื้นที่โล่ง   อื่นๆ.....

ท่านให้นักท่องเที่ยวใช้ห้องน้ำร่วมกันกับท่านหรือไม่

ร่วมกัน   ใช้ห้องน้ำแยก

3.2 การจัดเตรียมบ้านพัก

บริเวณรอบบ้าน

- ถ้ามีขยะก็จะเก็บให้เรียบร้อย ไม่ให้ดูสกปรกเวลานักท่องเที่ยวมา จัดเรียงไม้ประดับไม้แขวนหน้าบ้าน ทำให้มันดูสะอาดตาขึ้น นักท่องเที่ยวจะมาจะได้ประทับใจ

ห้องนอนหรือพื้นที่อื่นๆสำหรับนักท่องเที่ยวและเครื่องนอน

- ก็ทำความสะอาดขณะปิดกวาด เช็ดถู เตรียมที่นอนในห้องนอน เตรียมฟูกเพื่อนอนที่ห้องโถงรับแขก ซักผ้าห่มปลอกหมอน ดากแดดให้เรียบร้อย

ห้องน้ำและอุปกรณ์อาบน้ำ

- เราก็ทำการล้างห้องน้ำให้สะอาดทั้งหมด พวกรอยเปื้อนก็ขัดออก ส่วนสบู่ ยาสระผม ก็จัดเพื่อไว้ให้

3.3 ท่านมีกิจกรรมร่วมกันกับนักท่องเที่ยวในระหว่างอยู่ในบ้านหรือไม่อย่างไร

- ตอนนักท่องเที่ยวเข้ามาวันแรก วันนั้นก็จะมีหุ้ดขายของมาดูแลแขก บางทีคุณแม่ผมก็ช่วยดูแลให้บ้าง เราก็ไปรอรับที่ศาลาแล้วคอยพาเขาเข้าบ้าน เอากระเป๋าต่างๆมาเก็บ เวลากินข้าวเราก็พาไป คอยไปรับไปส่งตลอด ตอนอยู่บ้านด้วยกันก็คุยถาม ว่าเคยไปโฮมสเตย์ที่ไหนไหม ชอบอะไร หลายๆอย่าง

4.) ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

4.1 ท่านมีการดูแลรักษาความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยวและทรัพย์สินอย่างไร

- จะมี อาสา อปพร เขาจะคอยมาดูแลโดยรวมๆให้กับทางโฮมสเตย์ตลอด ส่วนเราก็ล็อกบ้านเวลาเข้าออกให้เป็นปกติอยู่แล้ว แล้วก็คอยเตือนให้เก็บของดีๆ จะได้ไม่ลืมทิ้งไว้

4.2 ท่านมีการเตรียมความพร้อมสำหรับปฐมพยาบาลเบื้องต้นอย่างไร

- ทางคุณอาภรณ์เขาประสานกับทาง สพรต อนามัย ว่าเวลานักท่องเที่ยวเกิดอุบัติเหตุ เป็นลม หรือมีโรคส่วนตัว เราก็จะดำเนินการส่งอนามัยเบื้องต้น ถ้าเกิดเป็นรุนแรงก็จะส่งโรงพยาบาลใกล้ๆเลย แล้วตัวโฮมสเตย์ก็มีการอบรมเรื่องนี้อยู่เสมอ แล้วแต่ละบ้านก็มียาพร้อมไว้ตลอด

5.) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน

5.1 กิจกรรมภายในหมู่บ้าน

- ผมจะดูภายนอกโดยรวมๆมากกว่า แต่ส่วนมากหลักฐานกิจกรรมจะอยู่แถวๆโฮมสเตย์ ไม่ว่าจะป็นถักพวงมะโห้ ส่วนการลงฐานผมก็จะคอยตามไปดูแลด้วย

5.2 กิจกรรมภายนอกหมู่บ้าน

- ไม่ได้ทำครับ

5.3 ท่านมีส่วนร่วมในการนำเที่ยวหรือไม่

- ไม่ได้ทำครับ

6.) การบริหารของวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์

6.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

- ผมว่าก็บริหารดีนะ แล้วอีกอย่างนี้ชาวบ้านก็ให้ความร่วมมือดี ส่วนชาวบ้านที่ไม่ได้เข้าร่วมโฮมสเตย์ก็สามารถมาวางขายสินค้าได้ที่ศาลาส่วนกลาง

6.2 ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการบริหารโฮมสเตย์หรือไม่อย่างไร

- ปกติคุณอารมณ์ จะเรียกประชุมตลอดระยะเวลาจะทำอะไร ผมก็ไปร่วม นโยบายต่างๆผมก็ไปร่วมไปไหนตลอด

7.) การจัดการโฮมสเตย์ด้านการเงิน

7.1 รายรับที่ได้จากโฮมสเตย์

- 153 บาท จริงๆได้ 170บาทแต่หักไปให้ อบต. 10%

7.2 ค่าใช้จ่าย

- ส่วนมากก็ค่า ซักผ้าปู ที่นอน ส่วนค่าน้ำ ค่าไฟ เราก็ออกปกติอยู่แล้ว

7.3 มีการหักรายได้หักเข้ากองทุนชุมชนหรือไม่

ไม่มี   มี

7.5 ท่านมีความพึงพอใจกับรายได้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมโฮมสเตย์หรือไม่

พอใจ/เพราะ การทำโฮมสเตย์ไม่ได้ทำเป็นอาชีพหลัก เราก็ค้าขาย แล้วก็การทำโฮมสเตย์ก็ต้องทำแบบพื้นบ้านเดิมๆ นักท่องเที่ยวก็ต้องเข้าใจจุดนี้ด้วยว่าไม่ได้มาแล้วมันจะสะดวกสบายเหมือนโรงแรม รายได้ค่าที่พักที่เก็บก็อยู่ประมาณนี้ด้วยเศรษฐกิจตอนนั้นนะ แต่ในอนาคตข่าวของมันแพงขึ้นก็ต้องขึ้นค่าที่พักตามไป

ไม่พอใจ/เพราะ .....

8.) ปัญหาและอุปสรรคที่พบ

8.1 ท่านพบปัญหาและอุปสรรคจากการเข้าร่วมโฮมสเตย์หรือจากนักท่องเที่ยวที่เข้าพักหรือไม่อย่างไร

- บางทีนักศึกษาเข้ามาเป็นวัยรุ่น บางทีการควบคุมก็ค่อนข้างลำบากหน่อย ก็เคยเจอเป็นบางกลุ่มเข้ามาสูบบุหรี่ มั่วสุมบ้างซึ่งมันไม่เหมาะสม ไม่เคารพกฎของที่นี่ รบกวนชาวบ้านในชุมชนซึ่งดูไม่ดี

8.3 เมื่อมีปัญหาหรืออุปสรรคทางวิสาหกิจชุมชนมีการช่วยเหลืออย่างไร

- ก็จะมีการประชุมกันตลอด หลังจากนักท่องเที่ยวออกไป ว่าใครพบเจอปัญหาอะไร ก็มาช่วยกันคุยกันแก้ปัญหา ส่วนถ้าบ้านของสมาชิกต้องมีการซ่อมแซม ก็คงต้องใช้ทุนตัวเอง ทางโฮมสเตย์ ไม่ได้มีให้ตรงนั้น

9.) ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของ “วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์”

9.1 เหตุใดท่านถึงเข้าร่วมเป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

- คุณอารมณ์เขาก็มาบอกให้ฟังว่าทำแล้วมันจะดีแบบนี้ละ ผมเองก็อยากเห็นด้วย ผมว่ามันก็ช่วยได้ละ คนที่มีรายได้ เราก็ตกลงทำด้วย

9.2 การมีนักท่องเที่ยวเข้ามาพักในวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ ส่งผลต่อท่านและครอบครัวหรือไม่อย่างไร

- ส่งผลทางที่ดีมากกว่า มันก็กระตุ้นให้คนในชุมชนมีรายได้ เช่น เมื่อนักท่องเที่ยวมาพักโฮมสเตย์คุณก็สามารถไปเดินตลาดน้ำได้ ไปอุดหนุนผลิตภัณฑ์ในชุมชนหรืออาหารอะไรพวกนี้ มันก็กระจายรายได้ ส่วนข้อที่ไม่ดี ก็เรื่องสภาพแวดล้อม ในเรื่องของขยะ นักท่องเที่ยวบางทีก็ไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของสิ่งแวดล้อม มาทิ้งขยะมาแขวนถุงขยะตามต้นไม้ ตามไหลทาง มันก็เป็นเรื่องที่ไม่ดีเท่าไร

9.3 ท่านคิดว่าการทำโฮมสเตย์มีส่วนช่วยหรือไม่ ในการพัฒนาชุมชนของท่านอย่างไร

- ก็มันก็เหมือนเป็นการดึงนักท่องเที่ยวเข้ามา พอนักท่องเที่ยวเข้ามามันก็จะกระจายรายได้เข้าสู่ชุมชนของเรา คนของเราก็จะมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

9.4 ท่านคิดว่าการทำโฮมสเตย์ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชนหรือไม่อย่างไร

- ก็จะมีเรื่องขยะเป็นส่วนใหญ่ เพราะจุดขายของเราไม่ใช่ตลาดน้ำนะ แต่เป็นพื้นที่สีเขียวที่ใกล้กรุงเทพฯ

แบบสัมภาษณ์ทำวิทยานิพนธ์

เรื่อง การบริหารจัดการที่พักนักท่องเที่ยวในลักษณะวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์ : กรณีศึกษา

วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ จังหวัดสมุทรปราการ

โดย นายกิตติคุณ วงษ์จ้อย โทร 089-129-8553 ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

รหัสบ้านพัก H8

ชื่อ-นามสกุล เจ้าของบ้านพัก นายอริวัต รอดคลองตัน

ตำแหน่งหน้าที่ในวิสาหกิจชุมชน สมาชิกโฮมสเตย์

1.) ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

1.1 จำนวนสมาชิกภายในบ้าน (ที่อาศัยอยู่ประจำ) มีทั้งหมดกี่คน

1 คน   2 คน   3 คน   อื่นๆ (4คน)

1.2 รายละเอียดของสมาชิกในครอบครัว

ลำดับ	เพศ		อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา	สถานภาพ	
	ชาย	หญิง				โสด	สมรส
1.	☒		55	เกษตรกร	ปริญญาโทหรือมากกว่า		☒
2.		☒	49	เกษตรกร	ปริญญาตรี		☒
3.		☒	82	ไม่ได้ประกอบอาชีพ	มัธยมศึกษา		☒
4.		☒	25	พนักงานบริษัทเอกชน	ปริญญาตรี	☒	

2.) ข้อมูลเบื้องต้นด้านที่พักโฮมสเตย์

2.1 จำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถรับได้ต่อครั้ง

1 คน   2 คน   3 คน   อื่นๆ (8คน)

2.2 การเตรียมปรับปรุงบ้านเพื่อใช้เป็นที่พักนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์

ไม่ปรับปรุง
 ปรับปรุงก่อนทำโฮมสเตย์ เพราะ .....
 ปรับปรุงหลังทำโฮมสเตย์ เพราะ .....

3.) การบริการนักท่องเที่ยว

3.1 พื้นที่สำหรับพักอาศัยของนักท่องเที่ยว

พื้นที่ที่ให้นักท่องเที่ยวพักคือ

ห้องนอน   พื้นที่โถงรับแขก   ห้องนอนและพื้นที่โถง   อื่นๆ.....

ท่านให้นักท่องเที่ยวใช้ห้องน้ำร่วมกับท่านหรือไม่

ร่วมกัน   ใช้ห้องน้ำแยก

3.2 การจัดเตรียมบ้านพัก

บริเวณรอบบ้าน

- รอบๆบ้านพวกไม้ประดับปกติจะดูแลทุกวันอยู่แล้วไม่มีปัญหาอะไร ลานหน้าบ้านก็เก็บกวาดให้เรียบร้อย พวกของที่วางก็เก็บให้เป็นที่เป็นทางไม่เกะเกะ

ห้องนอนหรือพื้นที่อื่นๆสำหรับนักท่องเที่ยวและเครื่องนอน

- ห้องนอนเราก็จะดูแลความสะอาดก่อนที่นักท่องเที่ยวจะเข้ามาพัก ดูหน้าต่างมุ้งลวดสะอาดไหม มีฝุ่นไหม เช็ดพื้น ทำใหม่ทั้งหมดให้มันดี พวกฟูกที่นอน ปลอกหมอนต่างๆ ก็ทำความสะอาดใหม่ทั้งหมด

ห้องน้ำและอุปกรณ์อาบน้ำ

- ก็จะล้างพื้น ผงซักให้ เราจะให้เขาใช้ 1 ห้องส่วนตัวไปเลยจะแยกกัน พวกโถส้วมชักโครกก็จะขัดล้างให้สะอาด เตรียมอุปกรณ์อาบน้ำไว้ เพื่อเขาไม่ได้พกมา

3.3 ท่านมีกิจกรรมร่วมกันกับนักท่องเที่ยวในระหว่างอยู่ในบ้านหรือไม่อย่างไร

- เวลามีนักท่องเที่ยวมา ก็ไปรับเขา ทำกิจกรรมกับเขา ดูแลเขา ตอนอยู่บ้านด้วยกันก็พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น บางทีเขามาดูงานที่บ้านเรา ก็เอาข้อคิดเราไปใช้ต่อ ตอนเวลาปกติเราก็ทำไร่ ทำสวน และประชุมโครงการจิตอาสาต่างๆ

4.) ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

4.1 ท่านมีการดูแลรักษาความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยวและทรัพย์สินอย่างไร

- ด้านความปลอดภัยของทรัพย์สิน ชีวิต ก็จะมีภปร. คนในหมู่บ้านเขาจะอบรม มีการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านความปลอดภัยเราจะเป็นคนดูแล และแจ้งทางอบต. ทางตำรวจก็จะประสานงานกันกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เราก็จะมีเครือข่ายจากวินมอเตอร์ไซด์

4.2 ท่านมีการเตรียมความพร้อมสำหรับปฐมพยาบาลเบื้องต้นอย่างไร

- เรื่องความปลอดภัย ทุกบ้านจะมีกล่องยา มีอบรมเรื่องการปฐมพยาบาลทั้งหมด มีสม.ที่ดูแลในหมู่บ้านอยู่แล้ว

5.) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน

5.1 กิจกรรมภายในหมู่บ้าน

- ผมเป็นเจ้าของฐานทำขนมกล้วย เป็นสูตรโบราณสืบทอดกันมา ก็จะมีให้นักท่องเที่ยวได้เรียนวิถีการทำ ตั้งแต่แรก ทำแล้วก็เอามาชิมฝีมือตัวเอง สนุกสนานได้ความรู้เอาไปใช้ทำต่อได้

5.2 กิจกรรมภายนอกหมู่บ้าน

- ไม่ได้ทำเหมือนกัน แค่ดูแลกิจกรรมในโฮมสเตย์

5.3 ท่านมีส่วนร่วมในการนำเที่ยวหรือไม่

- ไม่ได้ทำตรงนั้น

6.) การบริหารของวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์

6.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

- บริหารได้ดี ให้สมาชิกมีส่วนร่วมเยอะ เน้นช่วยกันคิดกิจกรรมว่าจะทำอะไรดีให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวที่บ้านเรา การจัดนักท่องเที่ยวมาลงที่บ้านสมาชิก เขาก็ทำดี ทุกคนได้เท่ากันหมด

6.2 ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการบริหารโฮมสเตย์หรือไม่อย่างไร

- ที่ส่วนกลางเขาจะมีประชุมตลอดหลังจากรับนักท่องเที่ยวเสร็จแต่ละครั้ง ผมเข้าไปประชุม ไปดูว่าเจอปัญหาอะไรกันบ้างในแต่ละหลัง ก็แก้ปัญหา กำหนดนโยบายต่างๆมาช่วยพัฒนาให้มันดีขึ้น

7.) การจัดการโฮมสเตย์ด้านการเงิน

7.1 รายรับที่ได้จากโฮมสเตย์

- ได้ 153 บาทต่อคน หักให้ อบตไปแล้ว 10%

7.2 ค่าใช้จ่าย

- ก็จะเป็นแค่ พวกค่าน้ำค่าไฟ ตรงจุดนี้เราไม่ได้คิดมาเป็นค่าใช้จ่ายอะไรเพราะต้องจ่ายเป็นปกติอยู่แล้ว

7.3 มีการหักรายได้หักเข้ากองทุนชุมชนหรือไม่

ไม่มี   มี

7.5 ท่านมีความพึงพอใจกับรายได้ที่รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมโฮมสเตย์หรือไม่

พอใจ/เพราะ เวลาไม่มีนักท่องเที่ยวมาพัก เราก็ค้าขายตามปกติ โฮมสเตย์เราไม่ได้ทำเป็นธุรกิจ มีนักท่องเที่ยวก็เปิดรับ ไม่มีก็ค้าขายตามปกติ การมีนักท่องเที่ยวก็สร้างรายได้ให้เราส่วนหนึ่ง เป็นค่าน้ำค่าไฟ ไม่ได้หัวผลกำไร

ไม่พอใจ/เพราะ .....

8.) ปัญหาและอุปสรรคที่พบ

8.1 ท่านพบปัญหาและอุปสรรคจากการเข้าร่วมโฮมสเตย์หรือจากนักท่องเที่ยวที่เข้าพักหรือไม่อย่างไร

- เคยเจอนักท่องเที่ยวไม่เข้าใจการทำโฮมสเตย์ โฮมสเตย์จริงๆแล้วคือสิ่งที่เรามีอยู่แล้ว แล้วเราไม่ต้องไปทำใหม่ โฮมสเตย์จะรักษาวินัยชีวิต ขนบธรรมเนียม วิถีของเราไว้ ความเป็นอยู่ของเรายังรักษา แต่เราอาจจะปรับให้เข้ากับยุคสมัย ไม่ใช่เปลี่ยนแปลง แต่ปรับให้สามารถรับนักท่องเที่ยวได้ ไม่ได้เปลี่ยนวิถีชีวิตเช่น การติด wifi แต่ไม่ใช่การเปลี่ยนให้เราดิตแอร์ ทั้งที่เราไม่ใช้แอร์ คือจะมาเปลี่ยนวิถีชีวิตชุมชน เราอยู่ทั้งปี แต่คุณมาแค่วันเดียว ถ้าคุณอยากพักสบาย คุณไปรีสอร์ทดีกว่า

8.3 เมื่อมีปัญหาหรืออุปสรรคทางวิสาหกิจชุมชนมีการช่วยเหลืออย่างไร

- ปกติแล้วเราจะช่วยเหลือกันตลอด ใครมีปัญหาอะไรสมาชิกใครเจอปัญหาจากที่รับนักท่องเที่ยวอะไรบ้างก็จะเอามาประชุมกัน มาคุยกันว่าจะแก้ปัญหาอย่างไร

9.) ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของ “วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์”

9.1 เหตุใดท่านถึงเข้าร่วมเป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

- อยากช่วยชุมชน สร้างรายได้ การทำโฮมสเตย์เราไม่ได้เก็บผลประโยชน์คนเดียว รอบๆจะต้องได้ผลประโยชน์ไปด้วย ทำยังไงให้เพื่อนบ้านเรา พี่น้องเรา เครือข่ายเรา มีรายได้ไปด้วย อย่างตามบ้านเรามีทั้งจักรยานเรือ มอเตอร์ไซด์ แต่เราไม่ทำ เราให้กลุ่มจักรยานรับไป กลุ่มมอเตอร์ไซด์รับไป กลุ่มเรือขมหึ่งห้อยรับไป

9.2 การมีนักท่องเที่ยวเข้ามาพักในวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ ส่งผลต่อท่านและครอบครัวหรือไม่อย่างไร

- ส่งผลไปในด้านที่ดีนะ มีนักท่องเที่ยวเข้ามาพักก็เข้ามาเรียนฐาน มาซื้อขนมจากร้านไป ถ้าเขาชอบก็ไปบอกต่อ ก็ชักชวนกันมากขึ้น นักท่องเที่ยวที่ปั่นจักรยานมาก็มาแวะพักแวะทานขนมได้

9.3 ท่านคิดว่าการทำโฮมสเตย์มีส่วนช่วยหรือไม่ ในการพัฒนาชุมชนของท่านอย่างไร

- โฮมสเตย์มีส่วนช่วยขยายไปยังหมู่บ้านอื่นๆ รายได้ไม่ได้ตกอยู่กับเราคนเดียว คนอื่นเขาก็ได้ เวลามีคนมาพัก มาดูงานก็พาไป เป็นการกระจายรายได้ พอเริ่มกิจกรรม มีคนไป เขาก็จะเริ่มตื่นตัว อย่างร้านขายของฝากที่ขายส่วนกลาง คุณเอามาขายได้เลย เราไม่ได้คิดค่าเช่า แต่คนที่ไม่ได้ทำ ไม่ได้ขายอะไร

9.4 ท่านคิดว่าการทำโฮมสเตย์ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชนหรือไม่อย่างไร

- ก็จะมีเรื่องขยะ แต่เราก็มาบริหารจัดการ อย่างของเสียที่เกิดขึ้นจากเศษอาหารเราก็มาบริหารจัดการใหม่ แต่ก่อนนี้ถังขยะจะเต็ม คนทิ้งขยะลงถังบ้างไม่ลงถังบ้าง ให้ตามบ้านเก็บแล้วเอาไปทิ้งข้างนอก เศษอาหารเหลือเยอะๆเราก็มาหมักเป็นจุลินทรีย์มาใช้ในร่องในสวนได้ แต่ตอนนี้ไม่ต้องทำแล้ว เด็กมาขอไปทำแก๊สที่วัดจากแดง ทำโฮมสเตย์เราก็เก็บขยะใส่ถัง ใส่บับ แล้วเขาก็จะมาเอาไป

แบบสัมภาษณ์ทำวิทยานิพนธ์

เรื่อง การบริหารจัดการที่พักนักท่องเที่ยวในลักษณะวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์ : กรณีศึกษา

วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ จังหวัดสมุทรปราการ

โดย นายกิตติคุณ วงษ์จ้อย โทร 089-129-8553 ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

รหัสบ้านพัก H9

ชื่อ-นามสกุล เจ้าของบ้านพัก นางศิริพร พูลสุข

ตำแหน่งหน้าที่ในวิสาหกิจชุมชน สมาชิกโฮมสเตย์

1.) ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

1.1 จำนวนสมาชิกภายในบ้าน (ที่อาศัยอยู่ประจำ) มีทั้งหมดกี่คน

1 คน   2 คน   3 คน   อื่นๆ.....

1.2 รายละเอียดของสมาชิกในครอบครัว

ลำดับ	เพศ		อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา	สถานภาพ	
	ชาย	หญิง				โสด	สมรส
1.		☒	53	ค้าขาย	ปริญญาตรี		☒
2.	☒		51	ค้าขาย	ปริญญาตรี		☒
3.	☒		21	นักเรียน	ปริญญาตรี	☒	☒
4.		☒	78	ไม่ได้ประกอบอาชีพ	มัธยมศึกษา		☒

2.) ข้อมูลเบื้องต้นด้านที่พักโฮมสเตย์

2.1 จำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถรับได้ต่อครั้ง

1 คน   2 คน   3 คน   อื่นๆ (4คน)

2.2 การเตรียมปรับปรุงบ้านเพื่อใช้เป็นที่พักนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์

ไม่ปรับปรุง
 ปรับปรุงก่อนทำโฮมสเตย์ เพราะ .....
 ปรับปรุงหลังทำโฮมสเตย์ เพราะ ห้องนอนเดิมมันก็เก่าแล้วเราก็ทำใหม่ให้มันดูดีขึ้น ดูใหม่ กันผนัง

เพิ่มเติมให้มันมิดชิด

3.) การบริการนักท่องเที่ยว

3.1 พื้นที่สำหรับพักอาศัยของนักท่องเที่ยว

พื้นที่ที่ให้นักท่องเที่ยวพักคือ

ห้องนอนเดิม   พื้นที่โถงรับแขก   ห้องนอนและพื้นที่โถง   อื่นๆ.....

ท่านให้นักท่องเที่ยวใช้ห้องน้ำร่วมกันกับท่านหรือไม่

ร่วมกัน   ใช้ห้องน้ำแยก

3.2 การจัดเตรียมบ้านพัก

บริเวณรอบบ้าน

- รอบๆบ้านก็ทำความสะอาดใหญ่เลย กวาดตั้งแต่หน้าบ้าน ลานบ้านชั้น 1 ก็ล้างทำความสะอาดให้เรียบร้อย พวกวัชพืชรกๆก็ต้องตัดทิ้งใหม่หมด ส่วนบ่อน้ำหน้าบ้านถ้ามันมีสิ่งสกปรกเราก็เก็บไปทิ้ง

ห้องนอนหรือพื้นที่อื่นๆสำหรับนักท่องเที่ยวและเครื่องนอน

- ในห้องนอนเราก็ ปิดกวาดเช็ดถูให้เรียบร้อย ผ้าปูที่นอนถ้าสกปรกเราก็ต้องเอามาซักรวมถึงพวกผ้าปูนอน แล้วก็ปลอกหมอนด้วย ที่นอนก็ต้องเอามาดูดฝุ่นแล้วก็ผึ่งแดดให้มันกลิ่นแดด

ห้องน้ำและอุปกรณ์อาบน้ำ

- เราจะแยกห้องน้ำให้เขาใช้เลย 1 ห้องเดิมก็ห้องน้ำที่เราใช้ เราก็จะล้างโถส้วม ล้างพื้นให้ดูใหม่ ของใช้จะมียาสีฟัน แปรงสีฟัน สบู่ก็เอาไว้ เพราะบางท่านไม่ได้เอามา สบู่ ยาสระผม เป็นแบบกด ทุกคนสามารถใช้ร่วมกันได้

3.3 ท่านมีกิจกรรมร่วมกับนักท่องเที่ยวในระหว่างอยู่ในบ้านหรือไม่อย่างไร

- ก็มีต่อนักท่องเที่ยวเขามากัน เราก็ไปรับไปส่งกินข้าวที่ศาลา ถ้าอยู่ที่บ้านก็จะคุยเรื่องลูกประคบบ้าง เรื่องทั่วไปบ้าง ถ้าเขาทำกิจกรรมลูกประคบเราก็จะมาสอนเขาเพิ่มเติม

4.) ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

4.1 ท่านมีการดูแลรักษาความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยวและทรัพย์สินอย่างไร

- เรื่องความปลอดภัย เราก็จะมีกุญแจให้นักท่องเที่ยวไว้เลย จะมีตู้และมีกุญแจส่วนตัวล็อกไว้ให้เลย มีกระติกน้ำร้อน แต่จะไม่ให้ประกอบอาหารเพราะอันตราย แต่ปกติก็ไปทานรวมกันอยู่แล้ว

4.2 ท่านมีการเตรียมความพร้อมสำหรับปฐมพยาบาลเบื้องต้นอย่างไร

- พวกยาต่างๆเรามีพร้อมอยู่แล้วทั้งสมุนไพรแล้วก็ยาแผนปัจจุบัน ส่วนการอบรมทางโสมสเดย์ก็ให้ไปอบรมทุกเดือนที่ศาลา เรามีความรู้เรื่องการประคบก็ช่วยไปสอนบ้างเป็นบางครั้ง

5.) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน

5.1 กิจกรรมภายในหมู่บ้าน

- กิจกรรมฐาน เราก็จะเป็นนแกนนำกิจกรรมลูกประคบสมุนไพร เขาจะขอบัตรประชาชน จะมีค่าวิทยากรให้ แล้วแต่บางจุด ถ้าเป็นเด็กนักเรียนโรงเรียนวัดเราก็ไม่ได้เอาดั่งค์ สอนฟรีมาหลายปีแล้ว แต่ปีนี้เริ่มได้ดั่งค์ อย่างเด็กน.ร. ร.ร.นานาชาติอัสสัมชัญ มาเรียนทำลูกประคบ ปกติ 250 บาท เราก็คิด 50 บาทเฉพาะค่าของ ให้เขาฝึกทำแล้วก็เอาไปเก็บไว้ใช้ ชาวบ้านที่ไม่มีงานทำ เขาวชน พอมีนักท่องเที่ยวมาลง ก็มาช่วยกันประคบ เด็กๆก็ได้ดั่งค์ไปด้วย เขาก็เห็นว่าเราช่วยเหลือกิจกรรมชุมชน เป็นหมู่บ้านโอท็อปเพื่อการท่องเที่ยว เป็นโสมสเดย์ดีเด่น ที่ได้รับรางวัลชนะเลิศต่างๆนา และเราอยู่รักกันเหมือนพี่น้อง พอเราขายดี คนอื่นก็ดีใจกับเราด้วย ทำให้คนอื่นเห็นคุณค่าของพวกเรา พาเราไปออกงาน บูทเมืองทอง บูทสวนลุม ทำให้เรากำลังใจ และชาวบ้านก็ได้ช่วยผลิต ถ้าเราขายไม่ได้ ชาวบ้านก็ไม่ได้ผลิต เขาก็ไม่มีงานทำ

5.2 กิจกรรมภายนอกหมู่บ้าน

- ไม่ได้ทำ

5.3 ท่านมีส่วนร่วมในการนำเที่ยวหรือไม่

- ไม่ได้ทำ เราจะให้คนในชุมชนที่รับผิดชอบเขาดูแลของเขาไป

6.) การบริหารของวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์

6.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

- ประธานคือป้าอารมณ์ แก่จัดการได้ดี การจัดสรรนักท่องเที่ยวทำได้ดีมาก สมาชิกทุกคนได้เราเท่าเทียมกันทุกหลัง พวกนโยบายต่างๆก็ทำออกมาดี มีประโยชน์ต่อโฮมสเตย์และชุมชน

6.2 ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการบริหารโฮมสเตย์หรือไม่อย่างไร

- เข้าไปร่วมประชุมตลอด เพราะเราต้องคิดไปเรื่อยๆว่าลูกค้าต้องการอะไร ไม่ใช่หยุดอยู่แค่นี้ คนอื่นพัฒนาไปกันไกลแล้ว เราจะมาหยุดอยู่กับที่ คนอื่นเขาก็มีโฮมสเตย์ขึ้นมาสวยงาม เราก็ต้องพัฒนาให้มันดีขึ้นนักท่องเที่ยวก็จะกลับมา ถ้าเราทำห้องน้ำให้มันดี ทำห้องนอนให้มันสบาย เราก็สามารถปรับราคาขึ้นได้ ในโฮมสเตย์ต้องมีการประชุมพัฒนา ให้คนอื่นเขาเห็นศักยภาพ คือปัจจุบันมันก็ดีอยู่แล้ว แต่มันก็จะมีคนผูกง่า โทรม และคนที่ทำโฮมสเตย์ก็จะแก่ลงๆ ก็จะไม่ไหว

7.) การจัดการโฮมสเตย์ด้านการเงิน

7.1 รายรับที่ได้จากโฮมสเตย์

- 170 บาทแล้วมีหักให้ อบต.บางน้ำผึ้งอีก 10% ไปช่วยคนในชุมชนไปช่วยผู้สูงอายุ ถ้ามีผู้เสียชีวิต เขาก็จะนำเงินตรงนี้ไปทำของชำร่วยให้ในหมู่บ้านของเรา ใครเจ็บป่วยเขาก็จะไปเยี่ยม วันเกิดก็ให้ของขวัญ ทำบุญหมู่บ้าน เขาก็จะเอารายได้ตรงนี้มาทำเพื่อส่วนรวม เราก็ยอมให้เขาหักไป

7.2 ค่าใช้จ่าย

- เราทำความสะอาดทุกอาทิตย์ มันมีรายจ่าย ผงซักฟอก อุปกรณ์ทำความสะอาดต่างๆ เราก็ออกเองทั้งหมด

7.3 มีการหักรายได้หักเข้ากองทุนชุมชนหรือไม่

ไม่มี มี

7.5 ท่านมีความพึงพอใจกับรายได้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมโฮมสเตย์หรือไม่

พอใจ/เพราะ 170.- ก็ได้ค่าน้ำค่าไฟ แต่ถ้าไม่มาเราก็ได้ค่าบริการตรงนี้จากฐานลูกค้าประคบ รายได้ตรงนี้ก็เพียงพอแล้วมันต้องช่วยเหลือเอื้อกัน

ไม่พอใจ/เพราะ .....

8.) ปัญหาและอุปสรรคที่พบ

8.1 ท่านพบปัญหาและอุปสรรคจากการเข้าร่วมโฮมสเตย์หรือจากนักท่องเที่ยวที่เข้าพักหรือไม่อย่างไร

- ถ้าจากการเข้าร่วมโฮมสเตย์จะเป็นที่ตัวห้องนอนกับห้องน้ำที่ให้นักท่องเที่ยวพักมากกว่า บางทีเราก็ต้องซ่อมแซมพอร์รับนักท่องเที่ยวไปเรื่อยๆ แล้วก็จะเป็นนักท่องเที่ยวที่ปั่นจักรยานผ่านไปมา บางทีก็เสียงดัง ทิ้งขยะไม่เป็นที่ เราก็ต้องตามเก็บตลอด ส่วนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักส่วนมากจะดีไม่มีปัญหา

8.3 เมื่อมีปัญหาหรืออุปสรรคทางวิสาหกิจชุมชนมีการช่วยเหลืออย่างไร

- ทางประธานป้าอารมณ์เข้าจะช่วยเหลือ ถ้ามีปัญหาอะไรก็ไปบอกได้ แล้วก็จะมีประชุมกันหลังจากรับนักท่องเที่ยวเสร็จในแต่ละรอบ ว่าใครเป็นยังงบ้านก็ช่วยกันหาทางออก

9.) ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของ “วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์”

9.1 เหตุใดท่านถึงเข้าร่วมเป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

- เราถือว่าเราช่วยกลุ่ม ช่วยชุมชน สร้างงานให้คนในชุมชนทำเป็นเครือข่าย เราไม่ได้คิดที่ตัวเงินที่ได้จากโฮมสเตย์ เราหวังให้นักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มที่เขากลับไปเขามีความสุข เขาก็จะไปลงพื้นที่ว่าโฮมสเตย์ที่นั่นดีมากเลย ตรงนั้นเป็นพลังของเรา ตัวเงินได้มาเดี๋ยวก็นหมด

9.2 การมีนักท่องเที่ยวเข้ามาพักในวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ ส่งผลต่อท่านและครอบครัวหรือไม่อย่างไร

- การมีคนเข้ามาส่งผลกระทบ ปัญหาที่มีบ้าง บอกทาง ถ้าเป็นภาษาอังกฤษเราก็จะพอพูดได้ แต่ถ้าเป็นคนไทยชอบทิ้งขยะ ทำให้บรรยากาศเราเสีย ถ้าสกปรกทิ้งห้อยมันจะหนี มีขยะจากแม่น้ำที่ถูกพัดเข้ามาที่เป็นปัญหาใหญ่

9.3 ท่านคิดว่าการทำโฮมสเตย์มีส่วนช่วยหรือไม่ ในการพัฒนาชุมชนของท่านอย่างไร

- ช่วยได้เยอะ คนเข้ามาพัก ชาวบ้านก็มาจำหน่ายสินค้ามีรายได้ มันเหมือนมีกิจกรรมทำ มันดึงคนเข้ามาเราก็มีรายได้ ชาวบ้านสร้างตัวขึ้นมาออกมา ทำให้ได้รายได้อยู่แล้ว

9.4 ท่านคิดว่าการทำโฮมสเตย์ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชนหรือไม่อย่างไร

- ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต คือ ทำให้ศึกษาคึก เป็นส่วนดี เราก็ได้พูดคุย สอบถาม มีเด็กมาขอเรียนรู้ภูมิปัญญา และมีบ้านรูปที่เป็นเครือข่ายกัน

แบบสัมภาษณ์ทำวิทยานิพนธ์

เรื่อง การบริหารจัดการที่พักนักท่องเที่ยวในลักษณะวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์ : กรณีศึกษา

วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ จังหวัดสมุทรปราการ

โดย นายกิตติคุณ วงษ์จ้อย โทร 089-129-8553 ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

รหัสบ้านพัก H10

ชื่อ-นามสกุล เจ้าของบ้านพัก นายจรรยา คหัทธรา

ตำแหน่งหน้าที่ในวิสาหกิจชุมชน สมาชิกโฮมสเตย์

1.) ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

1.1 จำนวนสมาชิกภายในบ้าน (ที่อาศัยอยู่ประจำ) มีทั้งหมดกี่คน

1 คน   2 คน   3 คน   อื่นๆ.....

1.2 รายละเอียดของสมาชิกในครอบครัว

ลำดับ	เพศ		อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา	สถานภาพ	
	ชาย	หญิง				โสด	สมรส
1.	☒		70	รับราชการ (เกษียณ)	มัธยมศึกษา		☒

2.) ข้อมูลเบื้องต้นด้านที่พักโฮมสเตย์

2.1 จำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถรับได้ต่อครั้ง

1 คน   2 คน   3 คน   อื่นๆ (8คน)

2.2 การเตรียมปรับปรุงบ้านเพื่อใช้เป็นที่พักนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์

- ไม่ปรับปรุง
- ปรับปรุงก่อนทำโฮมสเตย์ เพราะ .....
- ปรับปรุงหลังทำโฮมสเตย์ เพราะ .....

3.) การบริการนักท่องเที่ยว

3.1 พื้นที่สำหรับพักอาศัยของนักท่องเที่ยว

พื้นที่ที่ให้นักท่องเที่ยวพักคือ

ห้องนอน   พื้นที่โถงรับแขก   ห้องนอนและพื้นที่โถง   อื่นๆ.....

ท่านให้นักท่องเที่ยวใช้ห้องน้ำร่วมกันกับท่านหรือไม่

ร่วมกัน   ใช้ห้องน้ำแยก

3.2 การจัดเตรียมบ้านพัก

บริเวณรอบบ้าน

- รอบๆบ้านเราเป็นสวน ต้องเข้าไปกางไปตัดที่มันรกให้เรียบร้อยเพื่อนักท่องเที่ยวจะเข้ามาดูมาชม พวกเขาส่วนมากจะไม่มี ถ้ามีจะเป็นถนนทางเดินมากกว่า

ห้องนอนหรือพื้นที่อื่นๆสำหรับนักท่องเที่ยงและเครื่องนอน

- ห้องนอนทั้ง 2 ห้องจะกวาดเช็ดทั้งหมด จะมีหลานมาช่วยเวลาจะมีแขกเราทำคนเดียวไม่ไหว พวกพูกนอนก็เอามาตากแดดเอามาตากลม ผ้ามปูที่นอน ปลอกหมอนมุ้ง ก็เอาไปซักเตรียมไว้ให้เรียบร้อย

ห้องน้ำและอุปกรณ์อาบน้ำ

- ห้องน้ำเราก็จะดูว่าสกปรกมากไหม ปกติเราใช้ประจำอยู่แล้ว ถ้ามากก็ทำความสะอาดใหม่ ของใช้ในห้องน้ำต่างๆก็เตรียมไว้ให้

3.3 ท่านมีกิจกรรมร่วมกันกับนักท่องเที่ยงในระหว่างอยู่ในบ้านหรือไม่อย่างไร

- เวลาเมื่อนักท่องเที่ยวมา ก็ไปรับเขา ทำกิจกรรมกับเขา ดูแลเขา ตอนอยู่บ้านด้วยกันก็พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น บางทีเขามาดูงานที่บ้านเรา ก็เอาข้อคิดเราไปใช้ต่อ ตอนเวลาปกติเราก็ทำไร่ ทำสวน และประชุมโครงการจิตอาสาต่างๆ

4.) ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยง

4.1 ท่านมีการดูแลรักษาความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยงและทรัพย์สินอย่างไร

- เรื่องการรักษาความปลอดภัย เวลาเมื่อนักท่องเที่ยวมาก็เขาก็ขนของไปไว้ที่ห้อง เราก็ดูแล ล็อคบ้านให้เมื่อคนภายนอกเข้ามา เราไม่คั่นหน้า คนในชุมชนก็ช่วยกันสอดส่องดูแล คือ รั้วพุดได้

4.2 ท่านมีการเตรียมความพร้อมสำหรับปฐมพยาบาลเบื้องต้นอย่างไร

- ก็มีบรมตลอด เราก็เข้าไปทุกครั้งไปดู ไปลองทำเวลาต้องใช้เราจะได้ทำเป็น ส่วนพูกยาประจำบ้านเราก็มีพร้อมตลอดไว้ใช้เองด้วย

5.) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน

5.1 กิจกรรมภายในหมู่บ้าน

- เวลาเมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามา เราก็ไปต้อนรับวันแรกเลยแล้วก็คอยรับส่งถึงวันสุดท้าย แล้วก็กิจกรรมฐานมีทำอาหาร เราก็ไปช่วยเสิร์ฟอาหาร ดูแล ต้อนรับ อาหารก็มีทางครัวรับผิดชอบไปเลย

5.2 กิจกรรมภายนอกหมู่บ้าน

- ไม่ได้ทำ

5.3 ท่านมีส่วนร่วมในการนำเที่ยงหรือไม่

- ไม่ได้ทำ เขามีคนนำเที่ยงของเขาอยู่แล้ว เช่น พายเรือในคลอง

6.) การบริหารของวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์

6.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

- การบริหารนักท่องเที่ยว การจัดคนเข้าพัก ทางส่วนกลางก็บริหารได้โอเค การจัดแบ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวก็จะจัดแบ่งกลุ่มตามความเหมาะสม เช่น แบ่งแยกชาย-หญิง แต่บางทีนักท่องเที่ยวอยากแบ่งตามความสนิทชิดชอบ

6.2 ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการบริหารโฮมสเตย์หรือไม่อย่างไร

7.) การจัดการโฮมสเตย์ด้านการเงิน

7.1 รายรับที่ได้จากโฮมสเตย์

- ได้ 170.- หักให้ส่วนกลางอีก 10% ช่วยเงินออม ช่วยเหลือชุมชนได้ เงินตรงนี้ก็ไปช่วยคนที่เจ็บป่วย

7.2 ค่าใช้จ่าย

- ก็มีค่าดูแล ค่าซักผ้า ค่าไฟ ดีที่ลงทุนทำเอง ตอนแรกไปจ้างซักผ้าห่ม ผ้าเช็ดตัว ค่าทำความสะอาด 3-4 คน เป็น 1,000.- เราก็ค่อยๆทำเอง บางทีเราหลุดบางอย่างไป แยกติมาเราก็ไปปรับปรุงให้เขา เก็บให้เขา

7.3 มีการหักรายได้หักเข้ากองทุนชุมชนหรือไม่

ไม่มี   มี

7.5 ท่านมีความพึงพอใจกับรายได้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมโฮมสเตย์หรือไม่

พอใจ/เพราะ 170.- นี้คิดว่าทำสนุก ช่วยเหลือชุมชน เราไม่ได้คิดเป็นตัวเงิน หากได้มากขึ้นก็ดี เราก็จะเบาแรงขึ้น ปรับปรุงบางอย่าง มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวมากขึ้น

ไม่พอใจ/เพราะ .....

8.) ปัญหาและอุปสรรคที่พบ

8.1 ท่านพบปัญหาและอุปสรรคจากการเข้าร่วมโฮมสเตย์หรือจากนักท่องเที่ยวที่เข้าพักหรือไม่อย่างไร

- ปัญหาโดยรวม มีก็ช่วยกันแก้ไข นักท่องเที่ยวบางคนไม่พอใจอยู่ อยากอยู่แบบดีๆ ไม่ได้ตั้งใจ อยากได้เครื่องปรับอากาศ ไม่ปรับตัวตามเจ้าของบ้าน เป็นส่วนน้อย ปีนี้มี 2-3 คณะ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ก็ดี

8.3 เมื่อมีปัญหาหรืออุปสรรคทางวิสาหกิจชุมชนมีการช่วยเหลืออย่างไร

- ก็จะมีการประชุมกันตลอด หลังจากนักท่องเที่ยวออกไป ว่าใครพบเจอปัญหาอะไร ก็มาช่วยกันคุยกัน แก้ปัญหา ส่วนถ้าบ้านของสมาชิกต้องมีการซ่อมแซม ก็คงต้องใช้ทุนตัวเอง ทางโฮมสเตย์ ไม่ได้มีให้ตรงนั้น

9.) ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของ “วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์”

9.1 เหตุใดท่านถึงเข้าร่วมเป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

- ตอนนั้นซ่อมบ้านอยู่ปี 2548-2549 ซ่อมเสร็จได้รับการชักชวน ตอนนั้นบ้านแถวนี้(ศาลา)ยังไม่มีใครรับนักท่องเที่ยว พอซ่อมบ้านเสร็จและได้รับการชักชวน รั้งก็รับทำ ช่วยกันในชุมชนอยากให้มันดีขึ้นบ้านเราและเราไม่ทำเป็นธุรกิจ ได้พบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น บางครั้งเป็นนักท่องเที่ยวที่มาดูงานโฮมสเตย์ ก็ได้ให้ข้อคิดไป เขาก็ได้ข้อมูลเพื่อกลับไปพัฒนาโฮมสเตย์ในบริเวณรอบๆพื้นที่ของเขา และชุมชนของเขาให้ความร่วมมือ พอเราทำโฮมสเตย์ได้ดี มีหน่วยงานอื่นมาดู เขาก็จะเข้ามาช่วย ช่วยดูแล ช่วยค่าใช้จ่าย

9.2 การมีนักท่องเที่ยวเข้ามาพักในวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ ส่งผลต่อท่านและครอบครัวหรือไม่อย่างไร

- ผลกระทบจากการรับนักท่องเที่ยว คือ เราก็ได้รู้จักกัน พูดคุย แลกเปลี่ยนความรู้กับคนที่มาพัก นักท่องเที่ยวก็ได้มารบกวนอะไร เพราะเดินทางมาเหนื่อย เขาก็พัก บางทีนักท่องเที่ยวอยากอยู่ต่ออีกคืน มีหนังสือเยี่ยมให้นักท่องเที่ยวที่มาพักเขียน

9.3 ท่านคิดว่าการทำโฮมสเตย์มีส่วนช่วยหรือไม่ ในการพัฒนาชุมชนของท่านอย่างไร

- การก่อตั้งโฮมสเตย์ ทำให้ชุมชนพัฒนาเพิ่มขึ้น ชุมชนดีขึ้น มีคนรู้จักมากขึ้น อบต.เอาไปนำเสนอเป็นผลงานของเขา นายกเข้ามาดูแล เข้ามาเยี่ยมเยียนความเป็นอยู่ อธิบายผู้ที่มาพัก ให้ความรู้ ความคิดเห็น ให้หลักการ

9.4 ท่านคิดว่าการทำโฮมสเตย์ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชนหรือไม่อย่างไร

- ผลกระทบที่เกิดขึ้น คือ คนเยอะขึ้น รุนแรง ความเป็นส่วนตัวลดน้อยลง นักท่องเที่ยวไม่เคารพสถานที่ ส่งเสียงดัง ขยะเพิ่มขึ้น

แบบสัมภาษณ์ทำวิทยานิพนธ์

เรื่อง การบริหารจัดการที่พักนักท่องเที่ยวในลักษณะวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์ : กรณีศึกษา

วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ จังหวัดสมุทรปราการ

โดย นายกิตติคุณ วงษ์จ้อย โทร 089-129-8553 ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ที่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

รหัสบ้านพัก H11

ชื่อ-นามสกุล เจ้าของบ้านพัก นางมะลิ พูลสวัสดิ์

ตำแหน่งหน้าที่ในวิสาหกิจชุมชน สมาชิกโฮมสเตย์

1.) ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

1.1 จำนวนสมาชิกภายในบ้าน (ที่อาศัยอยู่ประจำ) มีทั้งหมดกี่คน

1 คน   2 คน   3 คน   อื่นๆ (3คน)

1.2 รายละเอียดของสมาชิกในครอบครัว

ลำดับ	เพศ		อายุ	อาชีพ	ระดับการศึกษา	สถานภาพ	
	ชาย	หญิง				โสด	สมรส
1.		☒	77	รับราชการ (เกษียณ)	มัธยมศึกษา		☒

2.) ข้อมูลเบื้องต้นด้านที่พักโฮมสเตย์

2.1 จำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถรับได้ต่อครั้ง

1 คน   2 คน   3 คน   อื่นๆ (6คน)

2.2 การเตรียมปรับปรุงบ้านเพื่อใช้เป็นที่พักนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์

- ไม่ปรับปรุง
- ปรับปรุงก่อนทำโฮมสเตย์ เพราะ .....
- ปรับปรุงหลังทำโฮมสเตย์ เพราะ .....

3.) การบริการนักท่องเที่ยว

3.1 พื้นที่สำหรับพักอาศัยของนักท่องเที่ยว

พื้นที่ที่ให้นักท่องเที่ยวพักคือ

ห้องนอน   พื้นที่โถงรับแขก   ห้องนอนและพื้นที่โถง   อื่นๆ.....

ท่านให้นักท่องเที่ยวใช้ห้องน้ำร่วมกันกับท่านหรือไม่

ร่วมกัน   ใช้ห้องน้ำแยก

3.2 การจัดเตรียมบ้านพัก

บริเวณรอบบ้าน

- ข้างนอกบ้านตรงทางเดินป่าก็จะให้หลานมาช่วยกวาดให้ พวกเศษใบไม้เพราะต้นไม้จะเยอะส่วนพวกต้นไม้ หรือหญ้าถ้ามันรกก็จะให้หลานช่วยถางเพิ่ม

ห้องนอนหรือพื้นที่อื่นๆสำหรับนักท่องเที่ยวและเครื่องนอน

- ห้องนอนกับตรงโถงกลางบ้านก็ กวาดเศษฝุ่นผง เช็ดน้ำถูให้สะอาด ส่วนที่นอนเราก็เตรียมให้ แยกที่นอนที่โถงเราก็จะมีมุ้งไว้ให้กันยุง

ห้องน้ำและอุปกรณ์อาบน้ำ

- ในห้องน้ำก็จะล้างห้องน้ำ เปลี่ยนน้ำในถังถ้าถังไม่สะอาดก็จะเอามาขัดให้สะอาด ส่วนมากจะไหววาน ลูกหลานมาช่วยทำเพราะป่าเองที่งหมดไม่ไหว

3.3 ท่านมีกิจกรรมร่วมกันกับนักท่องเที่ยวในระหว่างอยู่ในบ้านหรือไม่อย่างไร

- มีไปรับแขกเข้าพักวันแรกที่ศาลาหมู่ 3 ไปรอต้อนรับเขา เวลาเขาจะกลับบ้านเราก็ไปส่งที่ศาลา ตอนอยู่ในบ้านก็จะพูดคุยกันปกติทั่วไป

4.) ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

4.1 ท่านมีการดูแลรักษาความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยวและทรัพย์สินอย่างไร

- ทางประธานเขามีคนมาดูแลนักท่องเที่ยวอยู่แล้ว พวกของใช้กระเป๋าเขาก็เก็บเข้าห้อง ป่าก็จะมีการแจกล้อให้ส่วนแขกที่นอนที่โถงก็จะให้เขาไปเก็บไว้ที่มุม ให้เป็นที่เป็นที่

4.2 ท่านมีการเตรียมความพร้อมสำหรับปฐมพยาบาลเบื้องต้นอย่างไร

- ที่ศาลาหมู่ 3 ประธานเขามีสอนช่วยดูแลนักท่องเที่ยว ว่าทำยังไงแล้วมีวิธีช่วยยังไง ป่าก็ไปดูไปอบรม ส่วนพวกเราก็มีติดบ้านไว้ประจำอยู่แล้ว

5.) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน

5.1 กิจกรรมภายในหมู่บ้าน

- ป่าก็ไปช่วยดูเขาทำอาหาร ไปช่วยทำบ้างพวกขนม พวกกิจกรรมฐานก็ทำที่ศาลา ป่าก็ไปสอนทำ ตอนเช้าก็จะมีตักบาตรร่วมกันกับแขก

5.2 กิจกรรมภายนอกหมู่บ้าน

- ไม่ได้ทำ

5.3 ท่านมีส่วนร่วมในการนำเที่ยวหรือไม่

- ไม่ได้ทำ

6.) การบริหารของวิสาหกิจชุมชนโฮมสเตย์

6.1 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

- ประธานเขาดูแลดี ช่วยเหลือลูกบ้านตลอด นักท่องเที่ยวเขาก็ให้เข้ามาพักที่บ้านหมุนเวียนกันไปก็ได้ครบทุกหลัง

6.2 ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการบริหารโฮมสเตย์หรือไม่อย่างไร

- ก็มีไปฟังเขา ไปร่วมกันประชุม โฮมสเตย์จะทำอะไรก็จะให้โหวตกัน

7.) การจัดการโฮมสเตย์ด้านการเงิน

7.1 รายรับที่ได้จากโฮมสเตย์

- 153 บาท

7.2 ค่าใช้จ่าย

- ค่าน้ำ ค่าไฟ ปกติ

7.3 มีการหักรายได้หักเข้ากองทุนชุมชนหรือไม่

ไม่มี   มี

7.5 ท่านมีความพึงพอใจกับรายได้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมโฮมสเตย์หรือไม่

พอใจ/เพราะ เราทำไม่ได้หวังจะได้เงินเยอะ ทำเพราะช่วยกันมากกว่า

ไม่พอใจ/เพราะ .....

8.) ปัญหาและอุปสรรคที่พบ

8.1 ท่านพบปัญหาและอุปสรรคจากการเข้าร่วมโฮมสเตย์หรือจากนักท่องเที่ยวที่เข้าพักหรือไม่อย่างไร

- ไม่เจอนะ แต่บางทีเจอแขกเป็นเด็กวัยรุ่นน้อย ก็จะมีเสียงดังรบกวนคนอื่นแล้วก็ไม่ยอมเคารพกฎของโฮมสเตย์

8.3 เมื่อมีปัญหาหรืออุปสรรคทางวิสาหกิจชุมชนมีการช่วยเหลืออย่างไร

- ประธานก็คอยช่วยเหลือตลอด มีปัญหาอะไรบ้างก็จะบอกประธานให้เขาช่วย เขาก็ช่วยกันแก้ปัญหา

9.) ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของ “วิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์”

9.1 เหตุใดท่านถึงเข้าร่วมเป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์

- ตอนแรกประธานเขาก็มาชักชวนให้ทำ ข้าก็ทำ คิดว่าชวนกันในชุมชน ทำให้มันดีขึ้น

9.2 การมีนักท่องเที่ยวเข้ามาพักในวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ ส่งผลต่อท่านและครอบครัวหรือไม่อย่างไร

- ก็มีบ้าง ถ้าครั้งไหนแขกมาพักเยอะ ก็จะวุ่นวายมากบางทีเราก็ดูแลไม่ไหว

9.3 ท่านคิดว่าการทำโฮมสเตย์มีส่วนช่วยหรือไม่ ในการพัฒนาชุมชนของท่านอย่างไร

- มีส่วนช่วย เหมือนกระจายรายได้ออกไป ทำให้คนในชุมชนขายของได้ เขาได้เงิน มีกินมีใช้

9.4 ท่านคิดว่าการทำโฮมสเตย์ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชนหรือไม่อย่างไร

- ไม่กระทบเท่าไรนะ ก็จะมีบ้างที่คนเยอะขึ้น ความเป็นส่วนตัวเราก็ลดน้อยลง ไปไหนมาไหนก็ต้องระวังมากขึ้น เพราะคนแปลกหน้าเข้ามาในชุมชนเยอะขึ้นว่าสมัยก่อนมาก

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายกิตติคุณ วงษ์จ้อย เกิดวันที่ 29 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2531 ที่จังหวัด กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ภาควิชาสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อปี พ.ศ.2554

